

J. PŪRMALĪTS

stōsti i novelis

Jōṇa Trūpa vōks

Saturs

Īvods	4
Pi tylta	6
Kūka zvōdžš	25
Kūrmulá paglobōšona	62
Diervu Onupra nōvá	97
Interveja	103
Pušcyuča memuari	154
TROKĪS ĪNAIDNĪKS	190
NŌKŪTNIS CEREIBA	203
PRŌTS SKALINĪ	215
AR LUKTURI	231

Šys krōjums teik veļteits kaidam nanūzeimeigam pūra styuram, bierzeņus, ļaudš i začus, osūs smylgys i skaneigōs laksteigolys, symtgodu sīkstys dyunī i myužēigū paaudžu maini teirumūs, izmierstūšōs pōsokys i jaunu bērnu breinumā īplāstōs ačš īskaitūt.

Kod as pyrmū ņaizi redzieju Reimsys katedrali, maņ lykōs, ka nazkaidš magisks spāks maņ īplyustu acīs, raugūtīs iz šū slavonū ceļtni, par kū beju lasiejš grōmotōs, vāļ būdams sovā dzymtijā styurī i paslāpts ar kryumim nu vysa pasaulā. Tagad vīneigō mageja līkās plyustam pōri pasaulā kolnim i jyurom tik nu šō šaurō kryumu lūka. Kod tū īraudzeitu otkon eistineībā, būtu jōtryn ačš varbūt vāļ vairōk nakai pi vysslavonōkō templā...

Lyuk, tagad as jau seņ asu pīradš pi narādzātom i slavonom vītom. Laiks nas mani tōm vysom garum, i kod as grybu atsavārt atpakaļ, iz vysu, kas jau bejš, kū tōļōk, tū vairōk tys tyn zylgā, teiksmainā kriesleibā taipaļ kai attōlums pakolnus myglā.

Ari munu Pūra styuri Laiks ir jau padariejš par teiku zāmi, i tei napīdar nivīnam īkarōtōjam. Tī vāļ arvīnu kolnūs tī poši vieji šolc, pa kryumim tī poši putni dzīd i vysur ļaudš čaloj taipaļ kai seņōk. Vāļ arvīnu bērni pavasarūs tī daboj dzārvu zōbokus, a iz Vosoryssvātkim boltōs maizis ryku ar svīstu. Vāļ arvīnu tī tolčōni pīceigi dzīd teirumā, apšu ānā pi okys sovā naktš-gaitā pukšt ezeiņš, i svātvokorā plōciņu smarža staigoj pa pogolmu.

Kod pagurstu pavysam, as siežu klusi i ilgi, cikom sapeikums zyud i timsā sōc dzierdātīs seika iudinā guldzeišona ap kōrklu sakņom, voi ari nu apсныgušys sātys pusis paspeiđ guntenā storp tagad jau izcierstōs bierztenis stumbrim...

Ari daudzys dzeivis tagad ir taipaļ aizcierstys i aizvolkōtys, i daudzys pazeistamys sejis jau sadz vysa pasaulā smīlktš. Teišam, Pūra styurš ir bejš laikam ļūti bogots, sovu lobu tai izkaiseidams...

Bet as vāļ radzu tōs sejis i stōvus vidī, kur tī pīdar. Laika zylgonijā kriesleibā as mekleju sāv ceļu atpakaļ iz sovu Pūra styuri i dažņaiž īzaveru bērna i jaunīša acim rādzātijōs gleznōs i sejōs ar pīauguša cylvāka rūkā turātu lukturi. Papyuš vieji nu svešom dabasu pušom, līsma sōc drebāt i gaismānys

rūtali ainys i tāly bīži sajukst voi saplyust kūpā i pōrzamaina pavysam. Tys, kū as turu, ir tik munys izdūmys lukturš, a tō dagvīla ir atminis i gaisma — mīlesteiba. Cyta maņ nav i varbūt ari navajag, jo kaida gon cyta gaisma vāļ mūsus varātu aizvāsť atpakaļ iz seņ aizgōjušūs dīnu i sapņu Dzimtini, iz Laika dyumokōs globōtū Teiku Zāmi?

Pi tylta

(Novelá)

Syla Vinca jau nazkurū ņaizi ņureit apzastōja vōlā, pacālā golvu i bažeigs ūņņōja gaisu, vārdamīs pōri pūrenám iz bierztenis pusi. Pec leitovys gaiss beja nakusteigs i suteigs, pylns ar pūra garaiņu dvyngu. Par speiti dīnys spūžumam, bierztená pūrenī pi grōva nu puņ kilometra izavārā kai zylgonā miglenī iteita. Pi tam kū augšōk kōpá saulá, tū vairōk ņei miglená sabīzāja i palyka zylgonōka, taiņni tys darāja Vincu tik namīreigu.

Jys irōvā gaisu vāļ ņaizi nōsīs i pavysam skaidri tymā sajuta kūdryš daguma smoku.

„Cacuļš, naņkeistīs, vāļ dadzynoj grōvi,” Vinca sovys bažys ņūņaiz nūryucá bolsā varbūt sovim dveinim, kas plotim placim kai divi lōcāni ciertá vōlys tāvam i sáv vīns ūtram pi papīžim. „Vakar lobu slūksni nūdadzynōjš,” Vinca turpynōja sirdātīs, „i laikam aizbraucá iz sātu naapdziess. Tagad vajag tik papyuņ vāsmāi, i gunņ bīs pōri grōvam mýsu bierztenī iņkā.”

Dveini ari beja apzastōjuņi i ūņņōja iz bierztenis pusi. Dryumi solkonō kūdryš daguma smoka kotram pūrmaliņšam lyka kļyuť drusku bažeigam tik korstā laikā. Cyņraiz rodusās nu vīnys mozys dzierkstenis, dīnom ilgi napamaneita zamdedzá varāja izdarāt lelu pūstu. Pļovā voi bierzī iz ņaizi rodūs saklym mōrkim leidzeigys iplokys, i vasaly cielīni pagōja, skraidūt ap tīm, dziešūt, rūkūt i sorgojūt, lai pūsta plankumi napalyktu lelōki. Pať ļaudņ nu sōnim izavajdzāja saukť paleigā, lai gon vysim lobā laikā beja poņim sovu dorbu papylnam. Pi tam vāļ Vincys saimisteiba beja nūslāgta nu pasaulā: nu vīnys pusi pūrs, nu ūtrys syls, tik iz vokoru pusi aiz kryumim sōkōs pyrmōs Sylānu vīnsātys, a iz reitim stīpās plašōs ļaužu pļovys. Tymōs ņudiņ, kai pi sastdīnis vāļ narādžāja nivīna

cylvāka, partū ka leitova tik vakar beja tai eisti aprymusá. Caculs beja vīneigis vysā pļovā i patš teišam kurynōja nūst sovu grōva molu.

Caculs beja Sylā Vincys parostis vysaidu naierteibu īmeslis kotru vosoru, nu laika kod nūsausynōja pūru i īreikōja pļovys, kas tyka sadaleitys gondreiz puš pogosta ļaudim pa vīnam voi pōrs hektaru kotram. I Vincai tī beja sovs pļovys gobols. Tai ka pļovu daleišonys laikā mýsu breivvaļstī jau beja izaveidōjušys ļūti augstu atteisteitys birokratiskōs tradicejis, miernīki sovā naizmierejamijā gudreibā Vincys dali īrōdāja pušūtra kilametra tōļōk, a tīpaž aiz nūvodgrōva pļovys tyka piškiertys Kōrklu Igačam i Goreišu Caculām.

Par Igaci nabeja vōrdam vītys — ar itū cylvāku beja prīca i parunōt, i atsasāst aizkiupynōt iz grōva molys. Goreišu Caculs beja pavysam cytōs neitīs austs.

Jō ōrīnā viņ beja atškireiga i pīvārsá uzmaneibu, kod jys īzaroda pļovā jōšus iz moza polsa zirdzená. Mugorā jam beja gondreiz tikpaž polsa, laikam seipulu myzōs navīnaidim plankumim krōsōta iuzu drābis kōrta, kraklam kryutežš vysod valī, biksis saturātys ar garu, trejskōrt apteitu tautisku jūstu, kas iz vādara beidzūt beja sasīta lelā mozgā ar puški. Jūstai roksts vairs nabeja nūsokoms, tik varāja nūjaust, ka pamats bejš tymsi sorkons, i par speiti tōm trejs kōrtom ap vādaru, biksis sleidāja iz lāji gon vīnā sōnā, gon ūtrā, gon priškā, gon pakalī. Caculs tōs rausteidams, izavārā kai vysu laiku doncōtu voi kaseitūs. Aiz jūstys beja aizbōzts streičš, vasarš i tabaka repš, a zyrgam iz mugorys dasīta mītā īdzeitō laktená.

Jys beja drukns, pamoza auguma veireļš, īsiermim motim, apleidzynōtim pec seņču parauga zam blūdenis. Tūs sádzá cara armejis capurá ar nogu, pagrīztu iz pakauša pusi. Mozys actenis i sleipa, zama pīreitá veidōjā iz augšu tū pošu taisni, kurū iz lāji vylka

lels daguns kai kulāks. Zam tō parosti kiupāja peipái leidzeigā ģmuti vertikaly nu augšys ģsprausts pošteits papiross. Profilā Caculš ģluti stypri atgōdynōja lokomobili. Kod jys sovā polsijā tārpi, pi koponys sazaritiniejs, snaudā dīndusu, Vincys dveini smājās, ka par gobolu navarūt pascāt, voi tī teļš gulūt, voi Caculš — nazynōtōjs pa tymsam tū nūteikti dzeitu iz klāvu.

„Syla Vinca nabeja aizsprīdumains cylvāks, bet Cacula pyrmō ģzarassona pļovōs jū padarāja drusku dūmeigu, i kŭ vairōk Vinca iz Cacula nūzavārā, tū pamatōtōkys lykōs jo aizdūmys, ka Cacula tārps i izskots breiniškeigi harmonāja ar jō goru i personeibu. Kod tik Caculš pataisā muti, jys navarāja nūzaturāt pi temata logikys rŭbežōs kai jō biksis pi jŭstys. Sovu runu jys raustāja iz vysom pušom i bakstāja ģškā garus, sagrumbōtus paleigteikumus i periodus. Vinca na vīnu viņ ţrazi nūzabreinoja, kai cylvāks ar taidu dŭmōšonu vyspōr teik pi logiskim sliedzīnim i darbeibys.

Tik ģsōcūt streidu, Caculš palyka pavysam litišks ar osu izpratni kai jurists, a streidu jam gadājās daudz. Pyrmijā vosorā pec pļovu piškieršonys jys kryta kiukumā Kōrklu Igačam i cytim sovys pļovys kaiminim, ka tī ģpļovuši šō dali, sŭlājās ģt pi poša kienenā žālōtŭs par taidu nataisneibu. Storp cytu, Caculš vāļ dŭmōja, ka par jū volda kienens ar krŭni golvā, kaut gon jam vairs nabeja skaidrs, voi tys tagad dzeivōja Reigā, voi „Picerī”.

Vinca, dzierzūt Cacula smīlksteišonu grōva tymā pusī, pi sevš nūdŭmōja, sok, paļdis Dīvam, ka maņ grōvš priškā, bet tei ģzarōdāja pōrsteidzeiga pateiceiba. Nalaimis ar Caculi pi Vincys atgōja pōri grōvam pa tyltu, kŭ pi tam vāļ Vinca patš taisāja!

Tys sōkōs tai: cikom pŭrs nabeja eisti nŭsausš, pyrmōs trejs voi četrys vosorys ļaudš svīdā sīnu skaudžōs, a vādā iz sātu zīmā ar rogovom. Kaidu vosoru Vinca ar Igaci peipādami nŭsprīdā, ka pŭrs jau seņ panas vazumu — vajdzātu taisāt tyltu. Tai i izdarāja. Vinca ar dālym savylka sīkstys — nu pŭrā tyka molkai izcaltys seņ atpakaļ

nūmierkuša i dyunī sakrytuša meža atlikys — i četrotā ar Igaci iztaisāja vīnā cielīnī pamateigu, plotu tyltu dalī, kur grōvs škeira Igača pļovys nu Vincys saimisteibys, pec tam obeji vādā sovu sīnu smīdamīs. Dreizi tū pamanāja pōreji pļovu īpašniki i lyudzā atļōvi lītōt tyltu i ceļu caur Vincys pūreni. Vinca nalīdzā i ļaudim beja dīsgon apzineibys turāt pūrenā ceļu braucamu. Cyts nu sātys atvādā i sasvīdā izpārtijā dyunī vasalu žogoru vazumu, cyts vacys redelis — kū nu kurs varādams. Tik Cacuļs nadarāja nikō i vādā leidz ar cytim sovu sīnu, atļōvis naprasiejs.

Syla Vinca nikod nav bejs tys cylvāks, kam cīži grybātūs, lai jam cyti klonōs, deļtō par Caculi jys tik paraustāja placus, nūzavārā i atmátā ar rūku. Jam bītu paņ naveikli, ka Cacuļs ītu pi jō ar kaidu pateiceibu. Cikom Cacuļs tyktu sovā runā pi vōrda „paļdis”, Vincai bītu kaidu pušstuņdi jōzaklausa, pīmāram, kai Caculam, vāl mozam puikai bīdamam, raibs tōrps gribiejs acš apmaracēt i īkūš. Šymā pošā stōstā bītu ībaksteits gars nūvārōjums par sakareibu storp svešu ubogu atkleisšonu pogostā i zyrgu vāveļom Cacula pošā cīmā, i pošōs beigōs drūši viņ bītu jō vysbīžōkō vosorys sezonys žālōšonōs — par muzykantim, kas „zaļumūs” ar tū jaunōs mūdis „bubynu” sasytūt leita mōkūņus pošā sīna laikā ļaudim par pūstu. Tū saceidams, Cacuļs kotrā zinī bītu pazagšus škeibi vierīs iz pošu Vincu — voi jys nav zaļumballū i tūs ļaundareigūs bungu sitieju paslapyns atbaļsteitōjs i Cacula sīna pyudeitōjs.

Tai ka beja labi, kai beja. Cacuļs natraucāts kustājās ar sovim sīna vazumim pa ļaužu taiseitū ceļu caur Vincys teritoreji kai nanūvieršams, bet pacišams tōrps šymā saulainijā sīna laika paradīzī, kur syla i bierzteņu īrāmeitijā plašumā pateikamys vāsmys veļdzāja svīdrus i kū pīldāja draudzeigys runys par karim i nūtykumim, dyumu mōkūneiši kiupāja vazumu ryndys ānā, teikūt nu pūrenā ōrā pi Vincys pļovu styura.

Syla Vinca nikō nascāja i tod, kod Cacuļs vīnu ūtru ņaizi izbraukōja jō pļovys gar celā molu: Cacuļs nikod naraudzā atsasāš pi cytim pakrieslī. Pamaniejš sāv priškā iz celā garu vārtini, jys speiteigi nūzasprauslōja, patryna ar eiksi dagunu i, ni vōrdenā nasceidams, grīzā sovu vazumu Vincys napļautijā pļovā i braucā bez celā vysai ryndai garum tUSDams, biksis rausteidams i pōrmatuši caur pīri iz vysim vārdamīs tai, kai jam bŷtu nūdareita kaida lela pōresteiba.

Tys, kas lyka Vincai tŷmār ņaizi aizasviltŷ, nŷtyka vīnu pavasari, kod Cacuļam pošam beja jōizarŷn ar Vincu lomōtis taišni Vincys sātā.

Deiglis šam argumentam beja meklejams īpriškdejā rudinī, kod kaidi nu Vincys jaunīm pŷra sābrim izamināja, lai tak Vinca par tŷ sova pŷra izbraukōšonu laižŷt sovus lŷpus jŷs pļovōs īškā, kod sīns jau appļauts i izvasts. Mož kod gonompulks bŷšŷt tī rudiņŷs zāmi pastompōjš sōkšŷt augtŷ ōriskōka zōlā. Šim pošim naasŷt vārtš dzeitīs taidu gobolu, a Vincai tak tōs pļovys asŷt tīpaš pi saimisteibys. Pōreji pībolsōja i Vincys bārni rudiņŷs ganāja lŷpus pa vysim plašumim – gŷvš cytuŷreiz rozgōja vīna nu ŷtrys pa puškilametram, a ziņkōreigōm vuškom pagōja vairōk kai vasals cielīnš, cikom tōs apskrāja ganeidamōs vysai pļovai apleik. Viņ, kai nalobu parādžādams, Vinca beja styngrī nŷteicš nalaistŷ gŷvš Cacuļa hektarī, paš iz klāvu dzanŷt, ka var, māsš tam leikum.

Cacuļs pec sīna aizvesšonys regulari mādžā apmeklāt sovu pļovu. Jys tī staigōja nu kapča leidz kapčam, pasādāja vacijā skaudzis vītā i darāja cytys miersteigim naizprŷtamys ceremoniejys. Tŷ rudini, kod Vinca īsōka ganātŷ Ŷlaužu pļovōs, Cacuļa inspekcejōs pazarōdāja jaunys izdareibys. Tagad jys sovā hektarī mātās ceļŷs, taukstāja ar rŷkom pa zōli i lykōs ka tŷ ŷšņōja kai pādus mekleidams, voi lobu breidi klausājās i vārās, izasliejš nakusteigs, iz

tū pusi, kur ūtrā pamalī pa viejam varāja tai kai sadzierdāt Vincys vušku bliešonu.

„Labi nabỹš,” Vinca, řaizi najauši pamaniejs Cacuļa jaunōs izdareibys, sacāja sovai saimái. „Cacuļam nazkas jauns aiz ōdys. Ūšņoj i klonōs sovā pļovā kai kaidys pogōns. Navar zynōtt, tik rodīs, ka bỹš otkon kaidys tracš par kū navīņ.”

Tymā rudinī nikas nanūtyka, tik nōkušā pavasari. Pec pyrmōs inspekcejs jaunijā godā Cacuļs izleida nu pūrená, kīvīšu apkligts, vyss slápnys, aizaeļsis i násās taišni Vincys pogolmā.

„Nu to, brōļ, i labi nabỹš — patš sovom acim ostoinys saskaitieju! Kauna nav!” jys, biksis aiz jūstys baksteidams, pōrmatuši vārās Vincā.

„Kū tu saskaitieji?” Vinca nasaprota.

„Nu to, brōļ, i grybi līgtīs? Nu cyta loba viņ dzeivōdams, laimeigs namiersi. Bỹš taipať kai nabašņīkam Kraucānu Doneišam: skaudá ļaudim rudzus nu vōrpom ōrā i patš ar sovys maizis kimūsu aizareja. Bāris beja pošā lynu sukōšonys laikā. Maņ tūřaiz vāļ tys zyrgs beja ar lauku pīri, kū čygans Vaņka ūtrā vosorā izmōnāja. Taipať, brōļ, i tá. Nasōç maņ ni dīvōtīs, ni līgtīs! Nu to, brōļ, vaineigs tagad esi, tai lobōk i pasoki. Ostoinys graulis patš saskaitieju.”

Ka tai bỹtu pasciejs kaidys cyts, na Cacuļs, Vinca jū iz vītys nūskaiteitu par troku. Tūmār i nu Cacuļa tys lykōs drusku par daudz. Voi šys cylvāks dūmōja, ka Vinca staigoj iz jō pļovu itū gobolu, tai kai jam aiz sova pakša voi kryumūs vairs vītys nabỹtu?!

„Tu, sābri, lobōk sōç runōť, lai var saprašť, par kū tu runoj!” Vinca jam pa pusái naticieigi, pa pusái sirdeigi sacāja. Pīsītīs sunš, maneidams dusmi saiminīka bolsā, sōka rīť navālamū cīmeni pavysam nykni i skali.

„Nu to, brōļ, tu dūmoj,” Cacuļs tagad klīdzá, „ka patš prūti skaitāt avīzis, to tagad vari sōkť aplaupāť navuiceitu cylvāku! As tāv pasoku tū, brōļ, milỹš, ka ir tīsys, kur aplauž dagunus vysim

gudrinikim. Nabādoj, sova sagaideisi — redzi, kai Lonckoru Siļukam...”

„Sōç runōt par lītu voi ōrā nu muna pogolma!” Vinca pōrtraucā Caculi pavysam dusmeigi. Saleidzynnōšona ar pogosta pādejū padauzu i uzdzeivōtōji beja tys salmenš, kas beidzūt pōrlauzā mugorkauli jō pacīteibai. „Kū asu tāv padariejš? Soki!” Vinca licās Caculam pōri kai lels nagaisa mōkulš.

Cacuļš nanūzabeida, tik irōvā golvu styngrōk placūs i vārās Vincai taišni acīs. Streids i Vincys uztraukums jam sōka pavysam labi patikt. „Vysys munys pļovys nūganeitys, vot tū tu maņ, esi padariejš! Ostoinys gūvu graulis, brōļ, iz sova kutura saskaitieju, i taidi kai vušku pādi vysur-kur. Zōleitā atpakaļ zāmī kai ar dzeišonu sadzeita. Nu to, brōļ, i tai labi nabyš, tāv tū pasoku pi laika!”

„Voi tys ir vyss, deļ kō atgōji?” Vinca nūprasāja.

„Nav vyss,” Caculš atsazyna. „Nu tīm tovim grōveišim tagad vyss iudinš tak lelyjā kanovā i škeļvinejās munā pusī pōri. Dreži ni tī maņ zōlis byš, ni kō. Paņ skudrys taidūs kai komuļūs plōvoj pa pļovu kai tymā slāpnijā godā, kod muns svainš Pranka ar mani tīsōjās i dūmōja vāst iz pakōršonu...”

„I žāl, ka napakōrā,” Vinca nūdūmōja. „Pazaklausī, Caculš, tovā pļovā muni lūpi nikod nav ganeiti. As zynōju, kas tu par cylvāku, i deļtō bārnim taišni pīscieju, lai ni kōjis tī naspартu.”

„Nu to, brōļ, i tōs graulis tī nu dabasu nūkryta?” Caculš ar jurista lītiškeibu sovukōrt pōrtraucā Vincu.

„Var byt, ka lūpi kaidu ŗazi dzeiti tovam gobolam pōri,” Vincai ar napatyku beja jōatsazeist, i jys cīži nūlāmā nōkušū rudini pīkligt, lai Cacula dalī nikod nivins lūps ni ar kōji nabytu. „Pōri pōrdzeišona ir bejš vyss. Maņ lobōkī cylvāki par tyлта i celā litōšonu ir atļovuši ganāt pa vysu plateibu. Parkū maņ vāļ bytu vajdzeigi taišni tovi skreipšli?”

„Gon tīsys kungi, brōļ, izzynōš, par kū tāv tī tai vajdzeigi,” Cacuļš, rādžādams, ka Vinca streidā sōc otkon drusku pīzalaist, sōka jam draudāt i sovu panōcā.

„Pazaklausī, tu Goreišu klaidūņ!” Vinca tagad teišam aurōja. „Skrīņ i tivleit̄ dūd̄ tīsā, tik lai as tovys smokys vairs ilgōk narādžātu iz sovys saimisteibys! I nimoz vairs nadūmoj sovu sīnu tá vodōt̄ i otkon braukōt̄ kai čygans pa munom pļovom! Lobōk sōč māt̄ stogu pi laika!”

„Nu to i naasi tik lels, brōļ, — ceļš pīdar vysim,” Cacuļš lītiški Vincu pamōcāja, „a ka tu patš tō nazyni, tīsniķs i par tū tevi varēs drusku pavuicāt̄”

„Tys ir muns ceļš, Cacuļ, i ni iz kureini navad, tik leidz munai grōva molai,” Vinca, vaļdeidamīs palikt̄ mīreigs i Cacuļa lītiškū tūni miedeidams, jam skaidrōja. „Tys nav īvasts ni planā, ni papeirūs. Tīsness tāv pīsprīšš pošam moksōt̄ maņ, cik praseišu par izbraukōtū pūru i pļovu. Ka nagribi maņ moksōt̄, as tāv pasoku pi laika: māt̄ viņ̄ stogu i gaidi zīm̄ys, sōcūt ar šū vosoru! As vairs nagrybu ni acīs rādžāt̄ taida stymbyna!”

Cacuļš, padzierdš kotram analfabetam mistiskūs vōrdus „PLANS” i „PAPEIRI”, sevī saprota, ka Vincai laikam taisneiba i ka jō gōjīņš pi Vincys jū kaitynōt̄ i meklāt̄ sovu taisneibu nazaveicīs, tik pošu īdziņš lelōkōs naierteibōs. Vysleidz pa parodumam jys speiteigi vāļ raudžāja īzakūš Vincys runā, kur viņ̄ varādams.

„Nu to, brōļ, i as stymbyns?” jys ar cītieja geimi vārās iz Vincu.

„Galeigs stymbyns!” Vinca nu sirdš apgolvōja. „Nikas vairōk kai stymbyns i padauza!”

„I nu to, brōļ, vāļ i padauza?” Cacuļš otkon pōrvaicōja.

„Pādejīs padauza,” Vinca apstyprynōja. „Pazaklausī, Cacuļ, ka nabeigsi maņ tá miedātīs i nasōksi tivleit̄ īt̄, laisšu tāv suni iuzōs īškā!”

Maln̄š nazvierš r̄aja Caculi šņakstynōdamis i aizareidams. Kod Caculš r̄adzāja, ka Vinca nu tīsys taisōs sunām atraisāt kokla syksneni, jys saprota, ka streids golā i galeigi pazaudāts. Beja īspiejams, ka Vinca jam suni viersā reidāt nimoz nadreikstāja, lai i patš sovā pogolmā. Ka lyktu par tū pec tam pi tīsys, vāļ navarāja zynūt, kai Vincai par taidu naciļvieceibu b̄ytu jōsamoksoj; bet otkon, ka pazavārt̄ i labi padūmōt̄ nu ūtrys pusis — itaids zvierš tāv ar zūbim, brōļ, bikšōs īškā tagad tivleit̄, pošulaik tei lykōs daudz nūpītņōka lita nakai varb̄ytejō uzvara par Vinču pi tīsys vieļōk. Tagad Vincai beja tik jōpalaiž rūka nu suná kokla, i tivleit̄...

„Nu to, brōļ, i lels paļdis par tovu mīlū vōrdu!” Caculš tik svineigi nūteicá i, vīnu gūrnu nu cāluma greizu i steivu sagrīzš, lapni izmaršāja nu pogolma.

Vāļ kaidys trejs vosorys pec šō streida Caculš beja otkon sōcš jōt̄ sīna pļautu caur Vincys teritoreji, bet vazumus vāšt̄ vāļ naīzadrūsynōja. Rudiņūs otkon Vincys lūpi mátá Cacuļa dalái lelu leikumu, a patš Vinca iz Cacuļa pusi nagribāja ni pazavārt̄. Partū i šymā vosorys dīnā Vinca beja nazinī, kū īsōkt̄. Teirumnīki nikod labi nasaprota zamdedzis brīsmys. Runōt̄ par tōm b̄ytu vārtš ar cylvāku, kas mōk klausātīs, na ar Caculi.

„Ka sōkš pyust̄ viejš, īsim vysī trejs i apdzāssim jam tū guni, lai Caculš speirojās voi nā,” Vinca beidzūt̄ izlāmá, i jam palyka vīglōk pi dūšys, ka atradš risynōjumu, „a ka jys pec tam gribās aizkūr̄t̄ vāļ, dabōš patš kaidu s̄pani rōvainō iudiná aiz kokla,” Vinca pec breisnená dūmōs vāļ pībylda, b̄ydams jau pavysam lobā gorastōvūklī.

Caculš bierztenis ūtrā pusī beja vāļ lobōkā gorastōvūklī. Šūreit jys pa celām iz pļovom beja vinniejš ļūti īkaisušu streidu ar znūtu, sovys vīneigōs maitys veiru, par tū, nu kura gola eists pļōviejs īsōc kul̄t̄ izkapti. Atstōjš znūtu labi aizdusmōtu, jys beja cāli aizjōjš. Tōļōk jōdams, beja izklīdiejš Diervu Ļudvika zūsu pulku i tai atribš

tū, ka aizpārņ vīnā māslu tolkā, Caculam ar cytim miezejim streidūtis, Ludvika jaunokis brōļš Pítá beja sūliejīs jū pošu izsvišt nu klāva kai māslu, ka Caculš tivleit nataiseišūt sovu muti ciť i nasōkšūt mātž. Tai ka Pítái, tū sokūt, jō sokumu goly beja tīpať pi Cacula iuzu dybyna, tūražiz prōteigōkīs lykōs vysu streidu izbeigt i sakūšt zūbus; bet, īraugūt šūreit pi Ludvika sātys zūš iz lelcelá, Caculam prīcā aizatreisāja sirdš: tys pazamōjums Mikelá tolkā tagad varāja tikt atribts! Kas par tū, ka Pítá patš tū gadīni beja seņ aizmiersš i pošlaik atsaroda kara dīnastī koč kur Vidzemī, a Ludvikam navarāja bīt ni jausmys ap kū līta grūzōs — pītyka, ka patš Caculš nikod nikō naaizmiersa i napīdává.

Jys beja palaidš zyrgu riksi pošā bora vydā, i zūš klīgdamys pajukušys iz vysom pušom. Ludvicīnā nu sātys nazkū klīdzá, bet Caculš jau aulekšōja paceļu iz Sylānu pusi. Voi jam varāja kaidš par tū pīzasīt? Jys tok beja iz publiska lelcelá, i nivīns nadreikstāja sagaidāt, lai kaidš kōptu nu zyrga zámī i sōktu klaneitīs jō lūpim: sok, lyugtu, as cīži atsavainoju, voi jiuš nabytu tik lobi i navarātu drusku pazarauť molā, lai as varu tikt garum? Kotram pošam, brōļ mīlēs, beja sova kustūnā jōdazaver, kaida jam bāda — Caculš apmīrynōti pasmaidāja — partū ka jō zyrgs beja trōpiejš kaidai zūsái ar pokovu pa dybynu? Tūs zūsu i peiļu tai tiergūs beja sagryusts taidš lārums, ka žydi niparkū vairs nagribāja vystys pierkt — tu varieji jūs lyugtīs, brōļ, koč troks palykdams. Cacula pošā sīva naseņ divejis beja atnasusá atpakaļ napōrdūtys, i jīm par tū vylkōs streids sātā vaira kai nedeli.

Tūmār vyslelōkō pacylōteiba šudiņ Caculam beja par tū kiupūšū grōva molu. Vakar pec peipeišonys jys tī beja nūsvidš papiroša golu, i grōva mola nu tō sōkusá gruzdāt. Ka ar tū varēs aiztaupāt sārkuceņus, Caculš beja tivleit aptviers i prīcōjās par sovu gudreibu; bet vāļ vairōk sajiusmynōts jys tyka nu Vincys nalaiemeigō skota, ar kaidu tys vārēs iz jō gunš pusi, vakar pi vokora grōvī zyrgus

dzirdeidams. Cacuļš momentā beja nūpratš, ka Vinca ir ar jō guni ļūti naapmīrynōts, tik vāļ navarāja izgudrōt parkū: Voi jam beja žāl, ka Cacuļš drusku paleidzynōja sovu grōva molu? Sadaga ža tik tei kūdra, kas beja nu grōva samasta krostā augstōka par pļovu: Cacuļš nūlāmá Vincu ar itū tagad pakaitynōt.

Pļaudams jys dūmōja arvīnu prīceigōkys dūmys i vielājās, koč Vincys tylts b̄ytu bejš taiseits pōri iz jō dali, a na Igača. Tod Cacuļš sakūrta Vincai guni sovā krostā pi poša tylta. Voi tei b̄ytu jō vainá, ka tylts nūdagtu? Cacuļš tok varāja darāt sovā poša gobolā, kas pateik — i guni kurynōt.

Jys izadūmōja, kū jys dareitu, kod tylts sōktu dāgt; jys pajymtu zyrgu pi īmovim, pōrlāktu obeji grōvam pōri i kryumeņūs iškā! Aizalaveitu smīdamīs, cikom Vinca atskrītu dzāšt i lomōtis. Voi Vinca vyspōr varātu kū pīrōdāt, ka jys, Cacuļš, vaineigs? Aiz rūkys, brōļ, nanūgivi, varb̄yt peipādams patš isvīdi kū naviņ munā dalī, maņ grybādams sarīb̄t. „I nu to, brōļ, i tagad tu maņ labi sarībi,” Cacuļš tod Vincai, cāly izasliejš, saceitu. Tū dūmōdams, Cacuļš apzastōja i energiski saraustāja biksis, kai taiseidamīs iz streidu.

Cikom Cacuļš tai sažadūmoja arvīnu prīceigōkys ainys, grōva molā beja sōkusās viļteigō zamdedzá. Izastōjūt otkon korstam laikam, pūrs ōtri izkolta, i gunš beja podleidusá zam augsnis sagys pyrms vāļ šūreit Cacuļš izaroda pļovā. Kū jys tī rādžāja kiupom grōva molā, tys beja tik taidi škūrstyni zamdedzái, kas tagad beja ar lobu leikumu nūst nu grōva i leida tōļōk Cacuļa pļovā, cik viņ ōtri i dzili kūdra paspāja kaļšt. Cacuļš pļaudams i prīcōdamīs sova gobola ūtrā golā, nimos nazynōja, ka augsnis vierskōrta jō pļovā iz grōva pusi sōka pamosam ileikt̄ kai miļzeiga blūda, kurā šūrudiņ b̄jš mozs ezerenš.

Taišni tymā laikā, kod Cacuļš par sevi i Vincu dūmōja vysbrašōkōs dūmys, gunš beja aizleidusá nu grōva molys Kōrklu Igača dalī, kur pi Vincys tylta krosts beja sastompōts leidzons.

Caculi pamūdynōja nu jaukō sapņōjuma brīsmēiga spraksteišona. Līsmys doncōja viers grōva ap svečainijōm sīkstom, syuteidamys augši gaisā dryumi zylgonu dyumu vārtini.

Vincys tylts daga eistineibā!

„Cacuļs nūsvidá izkapti tōli iškā napļautijā pūra zōlī, dreiz tai pakaļ mītu ar vysu lakteni — nabeja laika tū siņ zyrgam iz mugorys — i, pagivš zyrgu aiz īmovim, násās iz grōva pusi.

Zyrgs pi grōva atsaspārā ar vysom četrom i nagribāja lākt; Cacuļs jū styumā i vylka lomōdamīs. Zyrgs meidājās iz vītys. Cacuļs jam syta. Zyrgs pasvidá pakali gaisā i izsyta augsnái cauri. Paškeida palni i dzierkstenis, zyrgs nūbaili i lōpōs lácá gon taišni iz prišku ar vysu Caculi pi īmovim ar golvu pa prišku grōvī.

Nažieleigs soltums nūpleikšāja ap Caculi, zyrgs pasyta jū pavysam zam iudiná, i, kod jys sprauslōdams izbōzá golvu šaipuš grōva leiminá, dyumi i plienis nu dagušō tylta sōka kūš acīs. Tylts daga nu molys leidz molai kaidus pīcdesmit sūļus atstotu. Grōvš šymā laikā turājās drusku pōri pusái ar iudini, partū lisma ryukdama, žvūrgdama násās caurviejī pa tylta apakšu kai kaidis nazvierš, a tīpať Caculaťam pi ausš tikpať brīsmēigūs bolsūs krōcá i zvīdzá jō zyrgs.

Vīns nu dveinim pyrmīs pamanāja lelū dyumu mutuli viers bierztenis, Vinca izklīdzá pavielis dālym pagiuť kapaci, lōpstys i spaņus, a patš ar skrīšonu pyrmīs dāvās iz grōva pusi. Nabeja vairs šaubu, ka tylts īsōcš dāgť. Jys sáv pīscāja dūsmōs tagad naaizarauť i naizsvīšť pošu Caculi dagušijōm sīkstom viersā.

Glōbams vairs nikas nabeja — tū Vinca, pīskriejš pi tylta, rādžāja. Sveļmá i dyumi naļōvā i klōt daĩť. Caur dyumim pļovā Caculaťa navarāja nikur vairs īraudzāť. Žālumā par vyslobōkūs sīkstu taidu iznikōšonu i pošā izmuļkōšonu Vinca stōvāja, nūkōrš golvu, i gaidāja dālus ar spanim i kapaci.

Pieški iudinī nazkas tápaṭ natōli nūpleikšāja. Vinca pasvidá golvu iz tū pusi i tik tagad cauri dyumim i plienim ģraudzāja Caculi sáv tīpaṭ ocu prīškā leidz kryutežam iudinī! Jys vārōja Vincu, tuklū koklu izstīpš, acš izbūzš kai vārdivá. Aiz Cacuļa placa nu iudiná rāgōjās ōrā zyrga golva!

Caculi ikrisšona iudinī pyrmijā breidī apstulbynōja pavysam, bet dreizi jys otkon sōka rauṭ i siš zyrgu, bet kū vairōk tai obeji speirōjās, tū dziļōk ģstyga dyunī. Lai i napylns ar iudini, grōvs tūmār beja dziļš dīsgon. Tō mola snādzās drusku pōri golvai. Cacuļš dreizi nūprota, ka bez paleigim zyrga ōrā nadabōš. Cikom jys prōtōja, iz kuru pusi lai skrīn tūs meklāṭ, Vinca beja napamaneits atskriejš pi tylta!

Cacuļš sastynga, iz Vincu vārdamīs. Jys beja nūgiuts na viņ sovā nadorbā i bieģšonys mieģinōjumā, a i paš vāļ ģskriejš lelā izsmīklī i pūstā, sovam ģnaidnīkam pi kōjom. Vyss nūtyka kai vysnalobōkijā sapynā.

Vinca tivleiṭ apjādzá Cacuļa naapskaužamū stōvūkli i jō naveiksmeigū nūdūmu izbāģṭ nu atbiļdeibys. Tylta izdagušōs sīkstys vairs nazalyka tik vierteigys, kod tīpaṭ pi tōm par gabaleni varāja cik ģlģi pateik nūvārōṭ iudinī peramīs pošu tūs izpūsteitōji i vāļ ar vysu zyrgu!

„Oncik!” Vinca sacāja vīnam dālam paklusu, lai Cacuļš grōvī nadzierṭ, „cikom mās ar Viktori dzāssim, tu aizskrīṅ iz sātu atnās viervi i garys redelis! Bet paš nazarōdi tá acīs, palģc bierztenī i gaidi, kod paklģšū!”

Dāls saģiusmynōts pamōvā ar golvu i aizbyzōja, zynōdams, ka tāvam kaidš specials triks deļ Cacuļa padūmā. Vinca ar atlykušū dālu sōka rauṭ i dzāšṭ, kas vāļ glōbams, paslapyn pamasdami acš vysu laiku iz Cacuļa pusi.

Nūvodgrōva iudinš beja takūšš i deļtō dīsgon solts, paṭ vosorys dīnā, partū ka tys tá saplyudá kūpā nu syla i kryumenim. Drusku

pīrašt ar laiku varāja, bet bīt leidz placim iškā rōvainijā škidrumā nabeja nikaida izprīca. Apakšā kōjis i vādars sola, a nu augšys saulā capynōja golvu, i tōs stori nu grōva iudinā karsāja i žylbynōja kai pret spīgeli. Labi, ka tylts beja pōrstōjš dāgt i sveļmā vļ i nu tō pusis mitiejusās. Nu tylta vītys tik lieni plōvōja šur garum palni i nūdaguļi.

Tabaka repš, nu jūstys atsabreivōjš, iznyra viers iudinā i aizplōvōja tīm leidza. Steivs i řaizi nu korstuma i soltuma apdulš, Caculš tik nūzavārā tam pakaļ. Nazalyka vārtš vairs rūku stipt, lai tū glōbtu. Zyrgs otkon izakrōcā i pazakustāja, repš, pa viļnim doncōdams, sleidāja tik tōļōk i tōļōk. Caculš tagad pamanāja, ka i vysu myužu volkōtōs capuris vairs nabeja iz golvys — tei drūši viņ taipat beja aizplōvōjusā. Lykōs, jys vysu beja pieški pazaudiejš i sleika dyunī, atsagts vysam pasaulām i napasorgōts.

Tylts beja apdzāsts, tik nikas daudz nu tō vairs nabeja palicš — viņ kiupūšu nūdaguļu skaudzā krostā, kuri vļ peikstāja i šņōcā, kod tīm izlāja spani iudinā. Vīna tylta seja beja gondreiž sadagusā i taipat ūtra dīszyn voi vairs panastu vazumu. Pi tam Igača dalī zámā pi tylta vītys beja izdagusā ar dūbi. Vōrdu sokūt, vysš tylts beja jōsōc taisāt nu jauna i cytā vītā.

Vinca ar dālu stōvāja i gaidāja, kū Caculš beidzūt darās. Voi šys itīpeigīs vieja golva tū nazynōja, ka turūt zyrgu ilgōk iudinī i nasōcūt tivleit glōbt, nu tō vairs nabjš nikaida lūpa pi dorba — palikš steivs i bjš jōpōrdūd par ōdys cenu? Kō jys patš nalein ōrā nu grōva? Cik ilgi jys ti gryb tupāt, nasōkdams saukt paleiga?

Caculš prōtōja, kū tagad darāt. Pymī sādžinīki, kū varātu saukt paleigā, beja vairōk nakai kilometri tōli. Ka tī i atskritu, to tivleit rādzātu, kas i kai nūticš. Jam tod mož bītu vļ lelōks kauns nakai tagad vīna poša Vincys priškā. Patš Vinca tod smītūs vļ vairōk i smīdynōtu cytus, Cacula grākus i naveiksmi vysim stōsteidams.

Divys meža peilis, smogi spōrnus vycynōdamys i klīgdamys, pazacālā nu grōva i izgaisa aiz bierztenis. Cacuļam lykōs, ka tōs, jū tá rādžādamys, smeļās, a Vinca pavysam nakauneigi sādāja pi tylta vītys, smeignāja iz Cacuļa pusi i nazasteigdams tyna papirosu.

Cacuļam idzymtō speiteiba lyka izaicynōjumu iz vītys pījimt: sok, nu to, brōļ, i labi — gaidāsim obeji i dreži rādžāsim, kurs ilgōk tū izturās! Otkon nu ūtrys pūsis mož beja jōit i jōsauc kaidus paleigus? Voi dreikstāja atstōt žyrgu tik ilgi vīnu pošu iudinī?

Vinca peipāja iz grōva molys kai kienēš ļauns, gaideidams, kod Cacuļs jam iš klaneitūs. Vincys dāls rakņōja Kōrklu Igača pusi gruzdūšōs valānys, svīdā tōs skaudzi, ļāja ar iudini i nirdzā kai valnāns iz Cacuļa pusi pavysam atklōti. Lykōs, jys teišam roka i svīdā tik spareigi, lai vairōk palnu iputynōtu Cacuļam acīs.

Cacuļs sakūdā zūbus, būdams tyvu izmysumam, i nūlāmā lobōk mierť nakai lyugtīs. Kōjis iudinī palyka steivys, ka tōs vairs gondreiž najuta. Zyrgs, lykōs, beja vāļ steivōks. Tys styga dyunī i vairs nimos nazaspardāja. Beidzūt, laikam vairs navarādams nūstōvāt, tys salyma iz sōnim, pīzaspīsdams pi grōva molys. Kod Cacuļs gribāja tū dabōť otkon iz kōjom taišni, zyrgs pījāmā sitiņus bez pretesteibys, tik pacālā purni, pagrīzā skumeigys ačš pret sovu saiminīku i vōjā, žieleigā bolsā izabubināja.

Cacuļa sirdš tō vairs naizturāja. Vysai lelyjai speiteibai par speiti zyrgs beja jōglōb vyspyrms. Gausi, nagribeigi Cacuļs satvārā pierstūs kōrkleņus Vincys pusi i, pi tīm turādāmīs, steivs leida ōrā. Ticš krostā, atsavārā vāļ iz zyrga. Tys pavadāja jō gaitu lyudzūšom acim, kai saceidams: „I nu to, brōļ, i nikō vairs napadareisi — áj viņ i klonīs Vincai! Cytaiž — patš, brōļ, labi redzi — maņ smiertš klōt!”

Cacuļs slāpnys, drebeidams i nūdūrtom acim, tyvōjās Vincai. Seipulu myzu polsums jō tārpā beja sazaglobōjš tik ap placim i koklu. Kryutežš nu rōva beja nūzakrōsōjš kūši isorkons kai putnam, tōļōk iz lāji vyss beja pīzasyučš tymss ar dyuni. Puika pōrstōja rakť, i

Vinca īsvīdā aizpeipātū papirosu grōvī i patš svareigi pīzacālā kōjōs kai generals, pījymdams kapitulaceji.

„I nu to, brōļ, i napaleidzeisi?” Cacuļš iztusá kai ar pōrmatumu.

Tei nabeja nikaida papraseišona, ni grāku nūžālōšona, dreizōk pavielá — Vinca pi sevš nūdūmōja. Bet voi Cacuļš beja spiejeigs, voi mōcāja ļaudiski runōt? Ka tagad Vinca, sajiemš pavieli, tivleiņ naiš paleigā, varbūt Cacuļš ļauš tam zyrgam tī grōvī nūgaist i pec tam raudōš pa vysu pogostu, kai šys Vincu lyudzš, iz celim masdamīs, a Vinca šam nav gribiejš paleidzāt. Par tylta iznycynōšonu ļaudš parunōš i aizmiersš, a zyrga nā.

Vinca tagad, lykōs, beja speiļōs, na vairs Cacuļš. Cik pieški šys vacīs Goreišu intrigants beja spiejš otkon pōrvāršt situaceji i izgrīzt tū pošam Vincai iz kokla! Nagōjš jam paleigūs, bysi vaineigs ļaužu acīs, paleidzādams paliksi par muļki tápaļ Cacuļa priškā. Jys táv atīt, nūdadzynoj tyltu i pošam pec tam pavielej sveišt i miercātīs, cikom dabōš tū zyrgu nu grōva. Vysa Vincys grōva mola bjš sarokta, poši nūzastrōdōjuši, a Cacuļš aiziš pa kryumenim smīdamīs, napōrmōceits i varbūt ni paļdis napateicš!

„Patš redzi, brōļ, — zyrgs kanovā...” Cacuļš īzarunōja otkon i jau daudz pīlaideigōk. Vincys gausums izaškiertļ jam dāvá bailis, ka jō lelō pazazamōšona i lyugšonōs nav nūsvīsta par veļti. Cacuļš vysōs litōs beja taupeigs veirs.

Tys jau skanāja lobōk — Vinca atzyna — beja žāl, ka Cacuļš palikš bez mōceibys, a jam pošam bjš lels rūbs grōva molā i tī diveji bierzeni pagolam, kur zámá zyrga izvilķšonai ir sleipi iz grōvi jōnūrūk.

„Bet deļkō maņ jōmaitoj sova grōva mola, navys Cacuļa?” Vincai īskrāja prōtā laimeiga dūma, i tymā paļ breidī jys sarádzāja, ka šei dūma beja na laimeiga, a pavysam geniala. Jys tagad tak varāja vīnā řaizī pasorgōt nu sabūjōšonys sovu gūdu i īpašumu,

izglōbt Cacuļa zyrgu i pōrmōcāt pošu Caculi! Situaceja otkon beja pieški apzagrīzusá ar Vincu augšā i Caculi apakšā!

„Oncik! Šur ar viervi i redeļom!” Vinca izagavilāja iz bierztenis pusi, „Viktur, — lōpstys!” Jys pōrlācá par grōvi pi ūtrō dāla, i Onciks, pieški izleidš nu kryumim ar sovu nostu, jīm sekōja. Cikom Cacuļš pōrzapārā pōri, Vincys saimá jō dalī īsōka rakť sleipu rūbu iz grōvi tīpať zyrgam pi sōnim.

Nūrūkūt pyrmōs valānys, Vinca sazarōvā. Tik tagad jys īvārōja pūstu, kaidu zamdedzā beja pastrōdōjusá Cacuļa pļovā. Zōleitā lelyjā, īkrytušijā lūkā beja taida kai apveitusá sakņu goly beja apdaguši, zam plōnōs augsnis rāgōjās tukšums i palni, i ļaunīs lūks plātās Cacuļa dalī drūši viņ ar kotru mirkli plotōks. Tagad, ka labi izavārā, varāja pamanāť mozys dyumu stryuklenis pazagšus izleinūt nu zámis i tivleitē vāsmā izkleistūt ap smylgu golūtņom lobu gobolu nūst nu grōva. Cacuļš tō laikam i tagad vāļ narādžāja i nasaprota, ka beja sáv nūdariejš daudz lelōku zaudiejumu kai Vincai. Tyltu varāja atjaunōť, a izdagušū pļovu nā.

Sleipi izroktijā rūbā Vincys saimá īguļdāja redelis, aptyna viervi zyrgam vairōkōs vītōs i vylka tū pa redeļom nu iudinā iz sausōs zámis pusi. Dorbs gōja bez kaidim misieklim i gudrōšonys, par kū Cacuļam beja lelu lelēš breinums. Teirumniki sovā mīreigijā dzeiveitī nazynōja tū, ka nūvodgrōvu apdzeivōtōjim vajdzāja kotru vosoru volkōť gūvš ōrā, kur tōs dzardamys voi badeidamōs vīnu ūtru ŗaizi īkryta.

Vincys dāly tryna i lūcāja kōjis steivijam zyrgam, kas gulāja vāļ iz sōnim pret redeļom. Saulis tveicá i maseišona tū dreizi atdzeivynōja. Jys pīzatoryka stōvus i, sajutš zam kōjom nagrymstūšu pamatu, pa redeļom patš izgōja iz sausōs zámis.

„Vīglōk kai ar gūvi,” Vinca nūteicá, „Redž, kai patš pīzacālā, a gūvš tāv jōvālk atsaspārušam vysu laiku, cikom teik iz zámis.”

Cacuļs, kurs beja stōviejš i vierīs nūlaistom rūkom, beidamīs dorbā izajaukt, tagad satvārā povodu. Pec Vincys izarunōšonys jys sprīdā, ka mož jam pošam tagad vajdzātu kū sacāt, mož jīm pazateikt par pyuļom, gryuši jam beja pīspīst sevi skali atzeit sovu īnainīku nūpalnus i ciļvieceibu. Cikom jys tai mynstynōjās, kai i kū tagad darāt, jys beidzūt īvarōja, kai Vinca jū beja izmuļkōjš!

Tylta vairs nabeja i jys atsaroda ar vysu zyrgu otkon atpakaļ sovā pošā dalī. Tys nūzeimāja, ka tagad beja jōit gar molu vasaly divi kilometri, kur grōvš aiz syļa Leidumnīku teirumūs izabeidzā, tod otkon ūtri liki divi voi trejs kilometri cauri vysim Leidumnīkim i Diervom pa lelceļu leidz Goreišu celām. Vinca jam tagad beja pīsprīdš par sūdu na viņ vysu šū garū apkōrtceļu, bet ari laupiejš īspieji aizalavāt tāpaļ caur Sylānu kryumenim leidz Goreišu teirumam. Tagad grōvš jū ar stumšonu izstumš taišni iz lelcelā, caur bīži apdzeivōtom vītom, taidu nūzazīdušu, vysu ļaužu acīs par izsmīkli! Seviški sūļōšona cauri Diervu cīma vacijai vītai, kur šūreit tōs zūsš izvojōtys i pi zāmis pasystys, kur beja pīcys sātys tyvu vīna ūtraī gar lelceli. Jō biedeigū atpakaļ-gōjīni drūši viņ pamanās i prīcōsīs daudzi. Dreīži vyss pasaulš zynōš par jō nadorbu i naveiksmi, smīsīs i daudzynōš, i slavās Vincys vīļteibu.

Cacuļs tagad vielājās, koč jys nīmoz nabūtu gōjš klaneitūs, a lobōk palicš i nūsleicš grōvi ar vysu zyrgu. Tod jys tagad varātu sacāt Vincai: sok, nu to, brōļ, i ka jau gribieji mani apāst, ša, ād vasals i aizarej — maņ nav žāl! A tagad, kod jys vāl beja dzeivs, i Vinca zyrgu izglōbš, lika vylcynōšonōs tik ļōvā Vincai tā ilgōk prīcōtis i smītīs par jū.

Vincys saimā beja atpakaļ sovā pusī pi nūdaguļu skaudzis. Obeji lōcāni turājās tāvam tīpaļ pi sōnim, patš Vinca smeignādams tyna papirošu. Vysi trejs stōvāja izarīzuši, kai taiseidamīs pījimt parādu.

Cacuļš parōvā zyrgu aiz povodys i sōka iņ. Jys gōja sovīm inaidnīkim garum, golvu napacielš, galeigi uzvarāts i sabarzts, pec izskota eists grāku nūžielņiks. Suta tvanāja nu mitrō tārpa, kurā beja sōkušs kaļš pūra iudinā krōsys. Pušdīņu saulā karsāja, gars, gryuts ceļš vāļ beja priškā...

Pec breisnenā Vinca sacāja: „Viktur, tu tagad āj gaidi Cacuļa Diervu Vacijā Vītā i tī ļaužu priškā jam pasoki, ka as jam soku, lai jys meklej sāv paleigus, skrīn atpakaļ sorgōļ sovū pļovu i apdzāst pošā īsōktū zamdedzi. Soki, lai jem, cik viņ cylvāku var salasāt. Zamdedzā jō dalī brīsmeigi izaplātusā i apdraud ari cytu ļaužu pļovys. Tei nav jūka līta.”

Puika īsōka iņ, kod Vinca apzadūmōja. „Viktur,” jys pasaucā, „pa celām mōtāi pasoki, lai nas pušdīnis iz šajīni! Mýsim ar Oncīku jōpalīk tá i jōsorgoj, lai gunš nazaplieš. Igača krosts, līkās, býš apdzāsts, a ka mās nasōksim rakļ ar obejom lōpstom Cacuļa dalī, cikom jys salasās i atskriš tá ar sovīm paleigim, jam, pogōnam, vyss lobōkīs pļovys styurš býš pagolam.”

Kūka zvōdžš

(Stōsts)

Plašijā, nūsausynōtijā pūrā, Țlaužu pļovōs, dusmeigi šņōcā puš pogosta izkaptš. Nabeja vīgli tikȚ golā ar zōlī, nu vīnys vītys sakrejušim kōrklenim i bārzu mozulim, kas taišni pierstu golūs stīpdamīs pōri osūs skoru bīzūknām ceņtās pec īspiejis dreizōk tikȚ lely i apskaudā lelūs brōļus tympuš grōva jaunaudzī. Bet pļovu gobolu saiminīkim jūs lelō centeiba dīskai napatyka, a izkaptš tei nūkaitynōja pavysam. Leikys, greizys palykdamys tōs ciertās bīzūknī, pīrodušys līlātīs pazemeigijōs ōriskijōs pļovōs. Pūra seikstō paaudzā tōs daudzi nazabeida i, pamosam spīsta atsakōpȚ navīnaidōs vōlōs, atstōja aiz sevā osus, naleidzonus rugōjus. Vītom beja taišni kauns skatātīs atpakaļ. Izkaptš kaucā, šnākstynōja gar bierzenim sasōpynōtūs zūbus kai nykns sunš, kurs, snāgdamīs pec svešinīka īcerātōs stuļpis, ir izadyurš iz vāzys.

Divys nu tōm, pamateigi īrūbōtys, apzastōja vōlā agri pyrms pušdīņu laika, i divi brōli izleida nu jaunaudzis teirumu pusī. I tā ļaudš strōdōja pylnā sporā, a tī obeji pagōja vysim garum ni nazajusdami naveikli. Obeju pošapzineigīs izskots i īškdejō saskanā lykōs paudā: ka ŗaiz jī obeji nūsprīduši pušdīņu laiku asom klōt, to tys ir klōt, a vysi, kas tai nadūmoj, ir pavysam glupys gaļvenis. Obejim beja vīnaidys, mīstā vīnā ŗaizī pierktys capuris ar palākim raibumim i nūsmuleitim nogim, kōjōs pošastys, ryusgonys vylnys biksis i taidi pošī kamzuli viers bolta krakla, nanūvyłkti paȚ suteigijā sīna laikā. Vyss apvyłktīs rōdājās navainojami teirs i gludynōts. Jaunōkijam brōlām beja nedeli vaca bōrda, vacōkīs ar vakardīnys rugōjim nazalyka par pyrmū daudz vacōks. Obejim beja tivli pi četradesmit. Obeji nāsā svōrkus iz vīna, izkapti iz ūtra placa.

Dzeivi, paskali sazarunōdami, gondreiž kūpsūli, jī pagōja pyrmijai sātai garum. Pi ūtrys taišni tīpaṭ pret lūgim jī apzastōja, kai iz naradzamu mōjīni. Vīns rōdāja ar rūku nazkur iz jumta, ūtrs vārās. Dreīži rōdāja i vārās obeji, mātōjās ar rūkom i apzasprīdā lobu breidi iz vītys. Jūs natraucāja ni suná rīšona, ni bārnu golvys, kas plotom acim pīlypa pi lūga. Jī stōvāja svešō pogolma vydā i mīreigi sprīdā.

„Div svešī tāpaṭ pi lūga aiz pučom”, saimineicys jaunōkō, mōsa, kura tá beja izpaleidzāt pa vosorys korstōkū cielīni, bažeiga īgōja ustobā, „taidi jūceigi; sōka vārtis i vairs naīt paceļu. Nazyn kū niu gryb darāt?”

Mōjismōtá pabōzá golvu nu virtuvis, paspārā pōrs sūļu iz tyvōkō lūga pusi, ceņsdamīs poša palikṭ nu ōrspusis naradzama, pazavārā i atvīglōti īzasaucá: „Ā, tī jau obeji Sajiugti! Klimašs i Tumašs — Sipaceņu Divjiugs. Tu mani, Paulin, pavysam sabīdieji. Dūmōju, sazyn kas var izakulṭ viersā, cikom patš pļovā. I sunš tai rej. Nazabeišṭ, táv jī nikō nadarās. Taidi jī bejuši nu laika gola — runōsīs taipaṭ i ļaužu pulkā, i pi bazneicys, tai kai godim nabýtu redziejušīs. Aņuk, Marta, Jōneiṭ! Ájtá, bārni, nūst nu lūga, ka nasōc sprīšṭ par jiusim!”

„Par kū to jī tai sprīž?” jaunōkō mōsa prasāja izabreinōjusá.

„Kas jū zyna, par kū?” saimeiceica smājās. „Mož klāva jumtam viejš cakulu paplyukōjš — as naseņ tai kai redzieju — mož par kū naviņ cytu. Mož, ka mýsu kōrmim vajdzātu býṭ cytā vītā: redzi, kai mātōjās ar rūkom i roda pa pogolmu? Mož soka, ka máš namōkom saimnīkōṭ.”

„To jī taidi...” saimineicys mōsa apvyllka gaisā rindži sáv pi deninim, ... „nu, taidi kai divi nagudrī, ka itai plotōs svešu ļaužu acīs?”

„Na daudz vairōk, kai tu, voi as,” mōjismōtá smaidāja par mōsys pōrsteigumim. „Ar jīm runōdamōs tu nikaidys nagudreibys

namaneitu. Tik obei brīsmīgi turīs kūpā i dzeivoj kūpā, koč vacōkīs seņ preciejīs i ir bārni. Sīva tī nikō navar bez atļōvis, kū obei brōli nūsoka, tys ir. Obei jai kotru ņazi preteimā kai vīns — eists kūka zvōdžš naboga sīvītāi: valk īškā mīsā i dvāseli navys izņaizis nūkaudams, bet dylynōdams pa mozeitāi viņ, cikom nivīns cylvāks vairs itō navarātu izturāt.”

Saimineica gryuši nūzapyutā leidzciteibā. „Nu, pastōsti vāļ, pastōsti,” mōsa, īziņkōrōta, jai tājā pakaļ iz virtuvi, „taidus ōžus as vāļ nikur nabeju redziejusā, kai itī tā jiusu pusī. Nu, brōleit, ir iz kō i pazavārt: rasni, nalely i stōv iz pakalis kōjeņom lūga priškā, kai divi lōceiši cyrkā! Par kū to tu maņ leidz šam nikō par taidim napastōstieji?”

„Nav tī daudz, kō stōstāt — cylvāki viņ ir, kai vysi,” saimineicai gribājās atsarunōt, koč gon mālā pošai nīzāja. Mōsa lobprōt klausājās.

Tī obei aprunōti stōvāja tīpaļ i sprīdā, tagad jau labi paskali sunā rišonys deļ. Ustobā tūmār dzierdāt nikō navarāja. Kab sunš bejš gudrōks i nabytu riejš, nu pošā sōkuma jys dabōtu nūzaklausāt apmāram šaidu sarunu:

...i taipāļ par tōm bikšu pūgom: „as aizvakar jai sacieju... Redzi, redzi, kas tī! Pazaver!” tys beja tys bōrdainōkīs, jaunōkīs, kas tagad saucā skali i rōdāja iz augšu. Obei apzastōja, sunš sōka rīt bez miteišonōs.

„Da-ā,” nūvyllka vacōkīs, īraudziejš rōdeitū.

„Da. Nu pošā styura. Tys vairs nav drūši. Vyss škūrstyns bēs dreiši čupā, ka nikō iz vītys nadarās. Nikod navar zynōt taidys lītys!”

„Nikod navar zynōt,” vacōkīs apstyprynōja. „Ka vāļ grīsti nastypri, apsisš i pošus. Ceglym brīsmīga švunka.” Mozs, nūmeļniejš cegla gobols ziļnāja iz jumta, nūdrupš nu pošys škūrstyna augšys i sātys saiminīka nazyn cik ilgi napamaneits, tagad iz vītys beja saistiejš aceigūs brōļu uzmaneibu.

„Brīsmīga švunka,” jaunākis pōrjāmā brōlā vōrdus. „Tyki dzierdiejš, kai tūŗaiz Meŗinikūs izgōja? Tāvs, myuŗeiga duseišona jam, cik ŗaiŗu mŗsim stōstāja — pīmini?”

„Nu kai to napīminu. Taipat būŗ i tā — sagaidās sova laika. Redzi, tī taida kai plaisa, i ka taidys vāŗ pa vydu kur naviŗ zamōk, to brukŗona ir tei mozōkō nalaimā: vysmoz kōrmi palikŗ dzeivi. A tā jau var nūsvilt.”

„Dā. Kōrmi čupā sastateiti. Vajag izagrīŗt dīnvydu viejam i aizīŗ vysi.”

„Par daudz, par daudz tivli kūpā,” vacōkīs varāja tik pīkriŗt, „vajaga vīnys dzierkstenis, lai paputeitu. Redzi, klāvam jumts caurs. Nav ŗūgod lōpeits.”

„Tys nav labi lūpam,” jaunākis pazasteidzā pībolsōt, „kod valk vāsma nu grīstu pusis, vāŗ slikŗōk par slāpnumu apakŗā. Gūvŗ palik taidys namīreigys, mauroj vysu nakti — pīmini, kai beja tūŗaiz, kod tova sīva aizmiersa aizbōŗt tū caurumu koktā?”

„Jei tok aizmiersa maŗ vakar sataisāt māslu vesŗonys pīŗskautu. Seŗ jai sacieju, lai pīglōb: svaiddōs apleik nu poŗys māslu vesŗonys, vāŗ nūzasvaiddās pavysam. Vāŗ vakar pīklidŗu, lai tū vīnu syksneni daŗyun, ŗūreit īraudzieju taidu poŗu,” vacōkīs beja pret brōli vaŗsirdeigs, „nagribieju nu poŗa reita daudzi runōt, lai napaīt dīna, vokorā būŗ otkon jōsoka.”

„Taidys lītyŗ tāv jōsoka. Maŗ jei, skaidrs, nikod naklausa. Pymūdīŗ sacieju par padieklam: deŗ kō to pyudāt lobys ūlys, ka varātu vītā nulīkŗ nūmyzōtu buŗbu. Vystys diej, nazaver. A ŗei vāŗ tagad nav nikō dariejusā,” jaunākīs brōlŗ beja pavysam saŗutŗ.

„Mani jei vairs naklausa,” precātīs veirs pībylda, „pīscieju, lai nikod vairs napamat ciervi pi ŗogorīm — vysaidi volkojās apleik, vāŗ var pajimŗ — a ŗei maŗ atsoka, ar golvys sōpōm asūt aizmiersusā.”

„ŗauŗu bōbom ari sōp golvys,” jaunākīs nykni i pavysam paskali atciertā, sunŗ īsōka rīŗ styprōk. Saruna pōrzasvīdā iz suni.

„Kuram to kaidu ņazi nasōp? Dīsgon nykns, pogōns, bet par daudz garu spolvu. Vosorā jōcierp, cytaidi ilgi nadzeivoj.”

„Vyspōr itei suga nav loba!” vacōkijam beja jōklīdz suná lelōs rīšons deļ. „Dreiži apzataukoj i guļ viņ!”

„Da! Nikod nadreikš suni pōrborōt!” jaunōkīs atklīdzá i obeji ņazi sazakuštája iz īsonu. „Tod nu tō nikaida lobuma! Sunám vajag mūdruma kaulūs!”

„Nu da, ka vajag. As jai sacieju, lai nasviž tūs galis kaulus tivleiž ōrā, lai vōrej pa ūtrai ņaziái ar putrōmim. Cytaiž patš lobums aizit sunám.”

„I partū jys vakar pavysam narája, kod puikys beja saskriejuši mýsu kolnā,” jaunōkijam, kai vīnmār, beja loba atminá. „Skaidrs, ka pōrborōts. Nikod nav tai, kai vajdzātu!”

„Šūgod jai tei golvys sōpá tik biži,” veirs dūmōja, „soka, poša nazynūt, nu kō.”

„Tō nivīns navar zynōt,” jaunōkīs styngri nūraidája taidus nīka ībyldumus, „lai rauga vysmoz aprádzāt, kas i kai jōdora, bet nā. Taipaž ar tōm bikšu pūgom: as jai aizvakar sacieju...”

Ari suná dziedá tōļōk nasnāgtu, partū ka obeji brōli beja veiceigi gōjieji.

„As gon jūs drusku pavuiceitu tōs bōbys vītā býdama”, sacája Paulina borgi, rūkys sōnūs īsprīdusá, „as jūs, brōleiž, tai izvuiceitu, ka jī maņ iz pierstu golym viņ staigōtu.” Nūzaklausiejusá mōsys stōstu i radzūt obejus Sajiugtūs kūpsulī aizejmom, jei otkon beja izalaviejusá pogolmā i tagad pūrpyņōja pi sevš, ilgi jīm pakalī nūzavārdama. Beidzūt jei atmátá ar rūku— voi jai kaida bāda par ļaudim, vāļ taidim, kai šī diveji — i īgōja otkon ustobā.

Sipaceņu Divjiugs pa tū laiku ar tū pošu straujumu centeigi kōpá sovā kolnā napīstōdami. Jī vāļ beja aizarōvuši pōrrunōs par tōm pošom svareīgōm lītom, kurys māš pa ausu golym, cauri suná rīšonai tykom tai kai dziediejuši, jīm atstōjūt Paulinys rodu

pogolmu. Tumašs, tai saucá jaunōkū nu Sajiugtijīm, tagad beja tik ikarsš sovā stōstiejumā, ka kōpá kolnā īsōnim, Klimašā vārdamīs i runōdams, lai nivīna skaná naītu zudumā, nasasnāgusá brōlá ausš. Klimašs, vacōkīs brōļš, mōvā ar golvu i jaunōkijam piļņeigi pikryta.

Taidā čaklā sūļošonā i divu dvāseļu saskanī sāta beja sasnāgta. Pyunis golā iz skaidinā raudzeits bluči īcieršt, apzagōzš storp žogorim, gulāja vasalu myužeibu naticynōts ciervš, ar kū tīpať cierstī žogori izavārā kai žurku apgrauzti, a na cylvāka rūku ciersti. Brōļu dzeivīs sarunu pavediņš pōrtryuka. Obeji izŗaiz apzastōja. Jaunōkīs izmátá zeimeigu skotu ciervam, tod vāļ zeimeigōk izavārā brōlām seji, i obeji dryumom piŗom gausi īsūļōja pogolmā. Nikas natyka runōts, pakarūt izkaptš bārza zorā pi klietenis, ni pec tam pi okys, lejūt vīnam iz ūtra rūkom iudini. Tik divi viereigi, caurūrbuši skoti izlūžņōja vysu pogolmu, vaicōdami, kas varātu bīt, kur nūzaglōbōjš, uzadreikstādams nabīt kōrteibā.

Nu laika gola itaids beja dryums, bažu i gaidu pylns mirklis šam pogolmam. Pať nadzeivys litys sastynga vairōk i sazarōvā sevī moziņkys, zámái pīplokdamys. Māslu priškauts iz zādrokla žūga apzastōja plandātis viejī, sunš beidzá vycynōť āsti, vystys, žyglys i kauneigys, bez trūkšnā aizlyka gar klietš pakši paceļu, klaigōja goni, gūvš maurōja, gaideidamys slaucieju. Tōlōkijā pogolma koktā, vāsmāi pamierstūt, cyuku klievenā durovys sōka, nagribeigi čaikstādams, taisātis cīt, beidzūt ar kloudzīni aizkrysdamys. Trejs leidz skaustam malni nūzazīduši vepri, nu šō trūkšnā pieški pamūdynōti, gryudá tōs ar skaļu urrā otkon valī, izskrāja kai vīns cyuku dōrzā i, gar žūgu stōvyn slīdamīs, nakauneigi prasāja āšt. Burveiba beja salauzta. Pogolms otkon atsadzeivynōja parostijai ikdīnai, i brōli, obeji řaizī nykni nūzaspļōvuši, pagrīzuši vysam mugoru, īgōja siņčōs.

Kod jī tai sadryumuši īzanásá ustobā, tī jūs priškā atsaklōja tik brīsmēigs skots, ka pyrmijā breidī jī aizmiersa sirdātis. Myusu

pyulīņš mīlējās ap nanūlaseitīm brūkošku traukim, poša Klīmaša sīva, kai pa puspīvārtō aizkora spraugu varāja rādzāt, gulāja sovā mygā, iz sīnys pusi pazagrīzusā. Brōlim īnōkūt, jei tai kai sazatoryuka, bet cāltīs nimoz nadūmōja. Jei pacālā golvu, pagrīzā izbīdeitu skotu pret obejim i otkon saduga. Tumašs īzavārā Klīmašam seji vāļ zeimeigōk nakai pirmeiņ pi skaidīnā, bet Klīmašs tō naīvārōja. Lai jaunōkīs beja brašōks i straujōks izreiceibōs, vacōkīs brōļš tūmār palyka atjauteigōkīs nu obejim. I tagad jys pyrmīs naapzīneigi nūjautā, ka tā nav kas tai, kai vajdzātu — navys kai parosti, bet gon pavysam nūpītnā mārā. Jys tagad nasōcā vys sīvai pōrmāšļ, bet, atrōvš aizkoru pavysam valī, tik skorbi, bažys slāpdams, nūprasāja:

„Nu, kaida to šudiņ svātdīnā, ka naasi pīzacālusā?”

Sīva apzagrīzā iz ūtrim sōnim, ar seju pret brōlim, skotu pacālt ni pret vīnu naīzadrūsynōdama. Obeji brōli styngrī jū aplyukōja, vacōkīs raudzeidams izprašļ, kas nūteik, jaunōkīs pavysam nykni, caur pīri.

„Gribieju cāltīs,” jei beidzūt žalobainā bolsā īsōka, „golva tai grīžās, tai grīžās, ka ni sūlā paspārļ. Dūmōju, tāpaļ pi durovom salīmšu i nūmieršu. Tagad paļ — karsej mīsu i dūrsta smedziņus kai ar odotom. Tekleitā saplāsā zōli cyukom i pōrsāja zyrgu. Jei, bārns, taida nūzabeidusā. Pascieju, lai īt pi Ontika iz gonim. Oi Dīveņ! — dur kai ar noglom pīri.”

Veirs nikō vairs nascāja, tik dūmōja ar grumbainū pīri, a dīveri taida jō molā atstōšona kaitynōja.

„Ļaužu bōbom vāļ na tai sōp golvys, bet jōs nikod nabys taidys,” jys, sāv zam daguna šveipstādams, pūrpyņōja, kū padzierdusā, brōlā sīva, sōka vaidāļ raudušā, izmiseigā bolsā: „Oi Dīveņ!” kai jū pōrklīgļ grybādama. Pa tū laiku vacōkīs brōļš dabōja aiz plītyš slauktivi i strupi īgryudā jaunōkijam rūkōs:

„Ša, āj gūvu slauktu! As pazavīeršu, kas doroms pa sātu.”

Jaunokis apstulbš paklausāja i atsagiva sirdeitis tik pi rudzu styura. Tei tok beja brīsmēiga naciļvieceiba nu Klimaša pusis jū izrādāt vysur kai kaidu gonu puiku, i tik deļtō, ka jō sīvai napateik cāltis nu gultys. Slaukdams pīnu pierdukņōs i ar gūvš āsti kaudamīs Tumašs cīži sevī apzajāmá vairōk taidys lītys napacīšt, a karōt par sovom tīseibom i lobōku kōrteibu sātā, lai tys moksoj, kū moksōdams.

Tūmār, kai par laimi Tumašam, Klimaša sīvā pec pōrs nedeļu nūmyra, i tagad brōļu storpā vairs nīkas nastōvāja, lai tī atsagrīztu parostijā i vāļ draudzeigōkā ikdīnā. Dorbi gon krōvās viersā, vysa sāta izavārā kai izvaidavōta — partū ka naseņ kotru vokoru ustoba bejusā pylna ar saļmu dzīdōtōjim, voi ari vāļ deļtō, ka Tekleiti ar Ontiku jūs krystamōtā, mōtis mōsa, beja pajāmusā pi sevš. Vysvīns nu kō, bet sirsneiba i sarunys vairs brōļu storpā dīskai nazaveicā. Pa nedeli dorbu dryuzmā tō tai namanāja, a kod i svātdīnis pagōja taipaļ, Tumašam, kurs beja nu obejim jīuteigōkīs, sōka liktīs, ka jō i brōlā storpā aug na viņ papirosu dyumu mōkulš, bet taida kai dryuma, solta sīna, kas pec bārom dīnu nu dīnys sadryumā vairōk. Seņōk kod Klimaša sīva beja dzeiva, obejim beja tik daudz par kū runōt i gaustīs, ka sarunys nīkod nazabeidzá. Tagad pītryuka taida pīteikuši stypra ōreja spēka, kas Divjiugu saturātu sajiugtu i kūpsūlī. Paļ nu dorba i iz dorbu jī vylkōs kaidu pušķilametri vīns aiz ūtra, kiukumus izmatuši i golvys nūkōruši. Kotra gausšonōs izraisāja tik naapmīrynōteibu nu ūtra pusis i vāļ skorbu jautōjumū: „A parkū to tu patš tō agrōk napadarieji?” Tai nūzabeidzá kotra saruna sātā voi teirumā, viņ tabaka dyumu mōkulš auga i pīzajāmá kuplōks brōļu storpā.

Trešijā svātdīnī pec bārom Tumašs vairs tō navarāja izturāt. Brōli pa šū laiku beja tik stypri atsasvešynōjuši, ka naatsasāda kūpā sapeipāt. Tumašs beja kaidu stuņdi tupiejš iz traļom pi klievenā, kiukōjš smīļktī pi ustobys slīkšnā, iz brōlā pusi ni ocu napacaldams.

„Tai jys rušynōsis leidz saulis rītam i gribās nu maná, lai vakarinis taisu, gūvš slaucu.”

Seviški šei pādejō izredzá lyka Tumašam sazatoryukt. Jau seņ, nu puikys godim jys īneida šū dorbu i sajuta kai sovys veiriša kōrtys pazamynōjumu. Jys pīzatoryuka nu trapeiņom, apjiemeigi, skali i speiteigi īzašņōcš, īgōja ustobā. Tī jys nūvyļka kamzulu, apvyļka poša mozgōtū boltū kraklu ar īdzaltonim naizskolōta sōrma plankumim, pajámá jaunū capuri i, īgryudš naīsōktu „Sporta” kōrbeni bikšu kabatā, brōlám tīpaņ gar daguna golu nūšņōkdams, izskrāja otkon pogolmā. Vāļ pi okys ōtrumā nūmozgōdams muti i ar sašniuktu lakatēni slauceidamīs, jys paslapyn pazavārā golvys napacielš. Tumašs īzašņōcá vāļ apjiemeigōk i ōtrim sūlim aizgōja iz večerinku.

Tumašs beja nykns. Par vysu kū. Par tū, ka izgaisusá jaukō saskaná ar brōli, par tū, ka tys palicš pieški tik skorbs, nataisns, ītīpeigs, i vysvairōk par tū, ka šaidam stōvūklám vairs narádzāja gola. Tagad paņ — jōit kai izdzeitjam pa teirumu teirumim, i deļ kō? Tik deļ tō, ka sātā palikt vāļ napateikamōk i, nu tīnīnis naizbāgušam, bītu vokorā jōleikoj ar slauktivi ap gūvim kai kaidai bōbai, cikom Klimašs patš tik peipātu i knybynōtūs taipaņ pa pogolmu, izalykdams, ka jys strōdoj. Jys vairs nazalyka nikaidis brōlš, bet vīnkōršs i skaidrs izdziniejs. Beja na viņ dusmys par vysu, bet taišni sirdš īzasōpāja, padūmojūt, kai vyss apzagrīzš ūtraidi, tai kai, sacāsīm, ar kōjom gaisā.

Strauji ejmūt, dusmys i žalums pamosam izsveida, i cytaidys jūtys sōka pōrjimņ sirdi. Taidis kai kauns i bailis beja pec tik ilgim godim otkon īņ iz večerinku. Kai pieški tagad Tumašam īkryta prōtā, jys tok beja pōrstōjš iz tōm volkōtīs tymā paņ vosorā pec Klimaša kōzom. Obeji beja řaizī staigōjuši i řaizī izbeiguši, jo nabeja tok vārtš dauzātīs apleik vīnam pošam, kod varāja svātdīnis nūvakařos kūpā ar brōli apīņ teirumus i pōrrunōņ vysaidys svareigys lītyš par

saimisteibu. Da, tī beja cyti laiki, tagad otkon cyti, Tumašs sevi nūzapyutá. Tagad tam vysam beja beigys, godi pagōjuši, i jys otkon atsaroda iz tō poša celá kur seņōk, i spārá arvīnu nadrūsōku sūli tyvōk nairostijam celá mierkim.

Jau pa gobolu varāja dziedāt, kai večerinkys sātys pogolmā klaigōja, dzīdōja, spīdzá, smājās, gaudōja i vaidāja. Tumašam nagrybūt nūdrebāja sirdš, patš navarātu pascāt, nu kō. „Nu, par golvu jau nivīns nasiss, ka aizīšu,” jys sevi drūsynōja. „Kuram to kaida bāda? A ka kaidš sunš gryb rīt, lai rej!” Cikom jys tai mieginōja sevi sapuryņōt, kōjis nāsās pošys tyvōk i tyvōk. Īzalovūt pogolmā, pīrá beja kai ar rosu, a sirdš aiz sasveidušō krakla taisājās izlākt, ōrā nu kryuteža.

Tumašam par laimi beja taišni sōcīs daņčš, i jys varāja natraucāts ījukť tūs pulkā, kas pošī nadoncōja, tik nūzavārā nu sōnim. Tumašs sōka vārtīs i nūzamīryņōjš aizpeipāja. Nikaidys acim radzamyš brīsmys voi izsmīklis nadraudāja. Ari pec daņča nā. Daži ar jū apzarunōja, syta vāļ iz placa, saceidami: „Tai vajag, Tumaš!” kod jys gribāja, sazapeidams runā, izskaidrōť, deļkō īzaradš. Tumašs jīm izdalāja pa papirosam pa deju storplaikim i dreizi patš beja gotovs doncōtōjs.

Izškireigū sūli sperūt, otkon atsagrīzá vacō nadrūšeiba, sirdš aiz krakla otkon lācá gaisā. Cikom jys stūmeidamīs gōja lyugt, nūlamtō maita jau beja izgaisusá pōru burzmā; lyudzūt cytu, tei atsacāja, i divys jai blokus paskali nūzaškaudōja, kai smīklus vaļdeidamys. Tumašs apjuka. Apstulbš, steivu skotu kai tōlumā vārdamīs, jys mirkli nūstōvāja vysu treju priškā i tod ar pītveikušim vaigim atsakōpá. Aizagrīzš, jys apglaudá sáv zūdu: voi nav palykuši kaidi bōrdys sari, bet nikō navarāja sataukstāt. A par kū to jōš tai smājās? Vīns bolss jam dzili iškinī sacāja: „Áj iz sātu! — tá nav tova vīta.” Jys tam tai kai paklausāja, bet niu īdzyntō speiteiba beja pazamūdusá i klīdzá vāļ skaļōkā bolsā obejōš ausīs: „Tu na puisš

būdams, Tumaš, ka biegsi tagad iz sātu gūvu slauktu! Tōs trejs varbūt dūmoj, ka jōs cīži statnys, a patiseibā pi saimisteibys nav ni groša vārts. Vāļ ir cytys, naparseigōkys maitys, kū padancynōt, tik jōpameklej.”

Tai dreīži viņ otkon Tumašs atgiva veira drūsmi i gōja maklātu šūražiz iz ūtrū pogolma golu, kur maitys stōvāja vasalā pudurī, bet pieški jys izadyurá divejom tīpaļ pi ustobys slīkšná. Vīna stōvāja jauniņa, nadrūsa, kurū jam bȳtu tai kai kauns lyugt, a ūtra, labi dūšeigōka i vacōka, sādāja iz slīkšná i vārās ar pavysam sadryumušu skotu. Tumašs jūs priškā apzastōja, patš nazynōdams, delķō. Mieginoja atmināļ, kur ir jū redziejš — jei nabeja šejīnitá. Ari jei pagrīzá boltys acš iz Tumašu i beidzūt pasmaidāja. Tumašam tys patyka. Moza, bet auguša drūsmeitá jau bakstāja sōnā, saceidama: „Itei naatsacās, lyudz drūši!” Beja jōnūgaida daži mirkli i jōpōrmej vāļ daži draudzeigi skoti ar jaunkundzi, cikom drūsmá beja izaugusá tik lela, ka Tumašs treisūšā bolsā pateicá: „Voi dreikstātu?” Jei tivleit žyrgti pīzatoryka, i bez vōrda runys jī soka doncōt.

Tumašam labi nazaveicá; bet jō dāma nazalyka tū pamonom. Bez tam pōru beja tik daudz, ka taida iz vītys stompōšonōs viņ iznōcá vysim. Tai meiceidamīs, Tumašs sōka justīs dīsgon nalaiimeigs par sovu pīmierstū dejis mōkslu. Jys uzmaneigi vārōja sovu dāmu, beidamīs; ka tai nasōk apniķt, kod pieški atminá jam īsyta kai ar mītu par pīri: „Itei tok ir Čūdarānu Zepķinis mōsa Paulina, kas pi jīm dzeivoj šūvosor! Ļaudš par jū pļōpoj, ka jei asūt taida jūceiga.” Jys vāļ ryupeigōk nūpietāja sovu jaunkundzi, bet nikō sovalida naspādams jymā saskatāt, mátá ļaužu aizsprīdumus pi molys i īsōka ar jū runōtīs. Tagad Tumašs beja pavysam pošapzineigs kavalers, jū uzrunōdams: „Nu, kai to jiusejīm svīzās ar dorbim?”

„Labi, labi, kas vainis,” Paulina atsmidēja preteim i ar tū jūs storpā rodōs vysmoz dūmu, ka na pavysam piļneiga dejis takts saskaná.

Nav labi jaunkundzis aprunōt, seviški vāļ aizacīs, bet šymā vītā grybūt-nagrybūt jōdūd laseitōjim kaidis tyvōks priškstots par Paulinu, lai nazacaltu líki vaicōjumi i pōrprotumi vielōk. Jau nu senejim laikim ir pījymts i pavālāts runōt par dāmom ar cīni, sirsneibu i maigumu, deļtō šys aproksts tikš ítārpts pučainā volūdā. Ka laseitōji nu to nagiuš daudz sajiusmys, jīm ir piļneigys tīseibys vainōt autoru jō mōkslys napiļneibā, navys priķšmeta izvieli. Paulina beja nu sejis kūša máita, čakla dorbā, izveiceiga volūdā, bet — — — jai beja trejs nalaimis, — taisneibu sokūt, divys, a trešō kai susātivs vylkōs uzticeigi pakaļ pa pyrmūs divu izpārtū slidi; ka tei tai nadareitu, to pyrmōs divys nabýtu nikaidys nalaimis.

Šei trešō nalaimá beja tei, ka Paulina vāļ arvīnu navarāja dabōt veira, kaut ari vāļ beja, sacāsim, pošūs spāka godūs, gōja ļūti centeigi iz bazneicu i večerinkom i pať dorbadīnōs volkōja skaistys kleitys ar sorkonom pučom. Tūmār kotru řaizi jai beja jōnūzaver, stōvūt aiz sātmalá, kai godūs jaunōkys aizraun bryugonus sáv, iz kurim jai pec patīseibys pīzanōktu pyrmōs tīseibys.. Naleidzāja ni žālōšonōs, ni sirdeišonōs par pasaulá pūšku nakauneibu, kas pošys čerās ap koklu pateikamam tāva dālam. Paulina kai beja, tai palyka aiz brōlā sātys sātmalá. Bīži, radzūt pasaulá ačgōrneibu, apzaškebināja dūša i lykōs, ka tei ir lobōkō vīta, kur pazatvārt. Tūmār cik ilgi tu tai, ciļvieceņ, i vāļ jauns býdams, aiz sātmalá sovus lobōkūs godus nūstōveisi? Izejmūt ōrspusī, tivleiť atsaklōja Paulinys obejis pyrmōs nalaimis, par kurōm, ivārojūt jau mineitū tradiceji, tá býš jōkluš.

Varātu vysu lítu apīť ar leikumu i sōkť stōstāť kū ļaudš par tōm runōja, bet ļaužu mājōm, kai zynoms, navar daudz ticāť. Pīmāram, voi jiuš jymtu par pylnu vīna taida zūbgalá izteicīni, ka, Paulinai

smejūtīs voi skali runojūt, vyss pasaulš skaņ, kai kod cyukys kaušonys laikā rausteitu aiz īpleisuša zvona — ŗaizī spīdz i džīņkš? Voi, ka jei asūt tikpaņ gara, cik plota? Tī vysi ir acim radzami pŗerspīļejumi, taipaņ kai tys Tumaša ībyldums Klīmašam vīnu ŗaizi pavasari, kod jī garum īdami beja apzastŗojūši i nŗzavāruši Paulinā, tai pi mŗrka leikojūt i, jŗs napamonūt, aizjymtai ar drābju mozgŗšonu: „Jai tŗs kŗjis kai pīna pŗdeni,” tai Tumašs tŗŗaiz lītprateigi ībylda, i Klīmašs jam beja piļņeigi pīkritš. Tai, kai redzit, iz ļaužu māļom navar vys pazaļauņ, paņ iz tŗm nā, kas ļaunu nimoz nameklej. Ir jŗatstŗoj tŗs Paulīnys nalaimis naizpaustys, golu golā, kas to ir ņrejŗs zāmis čaulys voi bolsa jauka harmoneja saleidzynŗjumā ar nŗsvārtu, styngru raksturu, nalŗkamu grybu, mŗku pavielāņ i izreikŗt saimisteibys dareiŗonys i kotrā streidā aizbŗzņ cytim mutis i pīrŗdāņ sovu taisneību? Vysu šŗs i leidzeigu gareīgŗs īpaŗeību Paulīnai beja papylnam. Jaunīs pasaulš bŗtu bejŗ daudz pŗŗeīgŗks, nu jŗs mŗceidamīs, na pīzasmīdam.

Ari doncŗt jei mŗcāja labi, Tumašam beja jŗatzeist, ilgi veŗerīnkŗs naīdam, jys beja šŗ mŗkslu stypri pīmiersš. Kur jam obys kŗjis sazapyna, tī jei šŗ pa burzmu smīdamīs viņ izvadāja i izraustāja.

„Nu tevā, brŗleīņ, vāļ izīš lobs doncŗtŗjs,” daņča beigŗs Paulīna Tumašu drŗsynŗja, i jŗs pīsorkuŗš, opolŗ seja pīvīļceigi smaidāja.

„As jaunŗs godŗs labi mŗcieju,” atsazyna Tumašs i atsasāda jai blokus iz slīkŗšnā.

„Ui Dīveņ!” jei smīklā izaspīdzā, „cylvāks vāļ nazaŗenīejīs, jau sevi par vacu skaita!”

Ļaudŗ piešķi pagrīzā golvys iz jŗs pusi, jai tai izasmejūt, i Tumašam palyka pavysam naveikli. Varbŗt patīσαι jys beja jaunkundzis pŗīškā sevi nŗlicŗ par daudz vacu. „Nā, nā!” jys nŗsarčŗ pretŗjās, „as jau tai nasoku, as tik par tŗ doncŗŗonu...”

„Doncōšonai nikaidys vainis,” Paulina jū pōrtraucá i atmátá ar rūku. „Tu varbýt dūmoj, ka itī cōli, kas niulá izaškáluši, par mýsim daudz lobōki? Jī jau tū viņ mōk, kai grūzātīs i staipātīs pec jaunōs mūdis, vairōk nikō. Tu vāļ, brōleit, tai nasoki, ka mās jīm navarom parōdāt kas ir doncōšona!”

Jauns daņçš beja sōcīs, jī obeji ijuka pogolmā vydā. Šūražiz lyugšona iz deju drūšsirdeigijam Tumašam vairs nabeja nikaidys pōrbaudiejums i sūli sazapyna rešōk. Jys beja atgivš piļneigi sovu parostū, mīreigu pošapzini i naizatraucá, kod pōrejī daņča laikā pagrīzá golvys iz jūs pusi, jō dāmai ŗaizi pa ŗaizái jautri i sirsneigi izasmejūt.

Kod večerinka beidzās, Tumašs beja atgivš na viņ drūsmi i pošpaļoveibu, bet pať atklōjš sevī pyrmūs škirys kavalera īpašebys, par kaidom jys parosti nabýtu ni sapsnōjš. Ar vōrdu sokūt, jys Paulinu beja tai savoldzynōjš ar sovu augušū izveiceibu, ka jei ni ar vīnu cytu natyka runōjusá vysu vokoru, kai tik ar Tumašu. Pošōs beigōs, jōsoka, jai beja jōzasmej vīnā smīšonā par jūkim, kurus jys centeigi bārā ōrā vīnu pec ūtra. Pošam beja breinums, ka cylvāks var tik daudz atgōdōť, kod pīnōk vajdzeiba!

Kod pīnōcá izkleiššonys laiks, Tumašs jutōs tik labi kai reši pyrms tam. Veļteigi býtu mināt, ka jys sovu jaunkundzi drusku tai kai pavadāja, paīdams jōs styura boram leidza tū mozū leikumeni iz lelcelá pusi. Tykušam pi lelcelá, Tumašam tūmār beja naveikli viļktīs jai leidza tōļōk, sovai sātai pretejā virzīnī tō pec jys tīpať iz vītyš, bora aizmugurī, nu jūs atsavadāja, obeji ļūti zeimeigi nūsaceidami: „Iz redzeišonūs!”

Pacylōts par sovim panōkumim i sviļpōdams, Tumašs kōpá iz sātys pusi kai spōrnu golūs nasts. Pošam išķinī beja tik labi i sylti, i volgonīs, dzidrīs vosoryš naktš gaiss i klusums glaudās pi pīris, vāļ vairōk atspierdzynōdams. Ap dūšu beja taišni ūtraidi nakai pirmeiť. Vysys bādys i bažys beja prūjom, vīneigō nalaimá beja tei, ka jōit iz

tū pošu tukšū sātu, kur brōļš staigoj apleik kai saryudzš. Tagad, drūši viņ, jys pīpeipiejš pylnu vysu ustobu, sād pi golda i boltom acim verās iz apkvāpušō ceplá, tai kai tys b̄ytu vaineigs, ka jam tik skōba dūša. Tumašš pi sevš jautri i speiteigi izasmāja. Lai kiukoj i b̄ulej acš! — voi jam par tū vairs kaida bāda? Bubynōdams i caur pīri vārdamīs, jys drūši viņ maņ vaicōš, kur as tik ilgi bejš. „Šur i tur”, as jam atsaceišu i sviļpōšu tōļōk, nazalykdams par jū ni zynōt. Lai vuicōš brōli cīnāt, navys parādāt i sakliġt kai iz gonu puikys! Tai Tumašš vāļ jautrōkā dūša kola varonu planu, kai jys brōlám „parōdās” i pīspīšš palikġt ciļvieceigōkam, i tik tod pastōstās, kai pa večerinku gōjš. Lyuk, tai jam vajdzāja parōdāt jau seņ, Tumašš sprīdá i ar augūšu apjiemeibu i pacylōteibu cylvōja kolnā augšā.

Ticš pogolmā, jys izražizis beja pōrsteigts i vīlis, īraugūt vysus ustobys lūgus tymsus. Navys braši, kai pirmeiġt nūdūmōts, spierš durovys valī, bet pa kluseņom tōs aiztaisiejš, Tumašš izazoga ustobā. Brōļš. pa tymsu krōcá i pyutá sovā izvaidavōtijā koktā aiz aikora. Tumašam aizdadzynojūt lampu, jys iz mirkli pīklusa, tod otkon krōkšona i pyusšona palyka nyknōka, tai ka gulta ŗaizi čaikstāja i aizkors treisāja.

Tumašš niu pieški jutōš tukšš kai aplaupeits i sajuta, ka vāders kūrc, b̄ydams tukšš jau nu pušdīņu laika. Jys aizgōja ar lampu pi plitys. Vīns pūdenš, i vāļ drusku tai kai sylts, tī viersā stōvāja gon. Taitod brōļš nav variejš vys izagrūzāt bez āš vōreišonys pošam! Tumašš ar gondariejumu pasmaidāja, pacielš pūdená vōku i ar pōrneicu apmaiseidams. Pec smōrda i paskota tei beja taida kai mīžu myltu putra ar gali. Nu galis, kai jau šymā laikā, tī nabeja vairōk kai sōleja cyukys ōdys slūksnā ar zīpom leidzeigu taukumu vīnā pusī. Tū Tumašš izvylka vyspyrms i tod sōka izatraukt. Tá ar tū putru nazkas nabeja kōrteibā: zvejoj, ciļvieceņ, cik gribi, nivīnys klimpys navarāja izzvejōt. Tik nazkas lels i glums sytōš pa išku i izbāga nu pōrneicys. Ar mūkom i veikleibu, niu vairōk iziņkōrōts

nakai sašuts, Tumašs tū beidzūt dabōja bļūdā iškā. Lampys gaismā atsaklōja bryuna, miļzeiga i pavysam naporosta veida klimpa. Tumašs pi sevā izasmāja: „Rūka pazasytusá, myltus berūt. Redzi nu, puiseit, kai pošam it, kod brólá nav kurs mōk vōrāt!”

Dreiži cytys, tymsōkys dūmys jāmá viersrūku: pūdā patīšai vairs nikō nabeja palicš, tik škidrums. Voi Klimašs nabyš teišam sáv iztaisiejš ciļvieceigys klimpys, a jam, Tumašam, sovam brólám, atstōjš vīnu taidu, lai purzojās apleik kai syvāns ap runkuli? Tumašs, zūbus grīzdams i pazamōts, ar lizeiku ciertās tymā pošā lelyjā, bet jam otkon nazaveicá. Tei beja gluma kai sazyn kas, gondreiž izlācá nu bļūdys, i Tumašs, ar lizeiku pasleidiejš, samiercāja jaunūs svōrku pierduknis golu. Tod jys jāmá grīzť ar nāzi i atroda, ka pyulis bejušys veļteigys nu pošā sōkta gola. Iškā beja dzeivi mylty. Tumašs nūzaspļōvš nūgrizá maizis ryku, apādá tū ar gali, izstrábá škidrumu i atstōja pōrgrīztu klimpu kai apvainōjuma i kauna zeimi iz golda, Klimašam kū nu reita īraudzāt. Jam pošam atlyka iť gulāt, sašutušam i apvainōtam.

Gultā ileidš, jys pi sevšļ tū pošu dūmōja i gudrōja, kai brólám likť saprast, ka tōļōk itai iť navar. Parosti gulādams Tumašs spāja izdūmōť vysaidys lītyš, kai varātu i vajdzātu darāt, bet šūražiz nazaveicá. Varbýt deļtō, ka jys iz sātu īdams beja itik labi izdūmōjš, a nu tō nabeja iznōčš nikas; varbýt, ka šam vokoram ar vālū nakti nikō nabeja kūpeja. Tī beja smikly i prīcōšonōš, tá — krōkšona i jauns saryugtynōjums.

Tumašs otkon sōka dūmōť na nyknys, a biedeigys dūmys. Pōrlikūt nu jauna vokora nūtykumus, dūmys vairs nabeja tik biedeigys. Tumašam lykōš, ka vīneigīs cylvāks, kas saprūt, kū jys ir vārtš, ir tei Čūdarānu Zepkīnis mōsa Paulina. Lai kai ni pļōpys pīzasmej, jei tūmār ir lāga cylvāks, ar kuru beja vārtš pazarunōť. Taišni pošam breinums, kai cyťražiz svešš palik lobōks par vīnu nu sovys sātys. Tī otkon beja Klimašs patš vaineigs, — Tumašam beja

jōatzeist — ka tai var nūtikļ. Lobu, pateikamu dūmu apjymts, jys vairs nabeja saryugtynōts i cīži sevī apzajāmá iļ iz večerinku cytu svātdiņ. Mīgā laisdamīs, jys sevī rādžāja otkon doncojūt ar Paulinu, lieni, cāly, i kōjis nimos vairs nazamátá pi zámis...

Gūds kam gūds, Tumašs šūražiz turāja vōrdu i reikōjās iz mota tai, kai beja tymā vokorā nūliemš. Ar brōli jys vairs nimos narunōja, tik darāja, kas doroms, i pec tam šņōkdams skrāja iz večerinkom, kas iz rudiná pusi i par zīmu izavértá dišgon garā staigōšonā, jo Paulina beja otkon pōrzacālusá iz sovu pusi kaimiņu pogostā. Pošaižlīdzēigijam Tumašam i taida gara ceļōšona lelys raizis nadareja, a garys ļaužu mālis, kas tagad kiulās ap jū i Paulinu, jū īspaidōja vāļ mozōk. Tumašu kaitynōja šōs zīmys dzili snīgi i viejputni, kas jō nikur nalaisdami, vīnu ūtru ŗaizi, īslādzá ustobā kai cītumnīku kūpā ar vāļ dryumōku i gondreiž vairs nimos napanasamu kamerys bīdri.

Kod otkon atgōja pavasarš i Paulina beja nūlāmusá dzeivōt pi mōsys vāļ ūtru vosoru, varātu liktīs, ka Tumaša prīcai otkon vairs nabeja gola. Cik bīži, nu molys verūtīs, vyss kas izalik cytaidi nakai nu īškpusis! Eistō patīseiba beja tei, ka Tumaša prīca ploka vairōk, kū tōļōk pavasarš vylkōs iz vosorys pusi. Tai kai beidzūt nu lelōs Tumaša prīcys beja palykusá tik namīreiga sirdš treiseišona, kod jam otkon beja jōsazateik ar sovu īcarātū. Lyuk, taišni tymā laikā, kod vysi putni dzīdōja i dāja ūlys kai nagudri, vysa doba zīdāja sovā svātku krōšņumā, ari Tumaša sirdái bātu patičš lākļ i prīcōtis kūpā ar pōrejū Dīva radeibu, Paulina beja īsōkusá runōt par pavysam nūpītnom lītom, kurys navarāja vys vīgli aizmieršt tivleit pec dzierdeišonys. Šōs lītyš beja tik nūpītnys, ka, par tōm dūmojūt, Tumašs kotru ŗaizi nūtreisāja, kur nu vāļ Paulinai īzarunojūt.

Varbūt jei, cylvāks, nabātu tik dreizi tō dariejusá, bet jei beja ar mōsu drusku tai kai sazaskriejusá rogūs i tō pec taisājās pec kaidys nedelis voi divom otkon atpakaļ iz brōlā sātu. Jei labi saprota

Tumaša dobys maigū kautreibu i dziļu išķdejū saviļņojumu, kaidu runu vilkšona iz tū pusi varāja izraisāt, bet beja jōdora tys, iz kū spīdā vajdzeiba. Cik labi prosdama, jei pi škieršonōs vīnu svātdīnis nakti sōka ap šū tik svareigū litu grīzīt arvīnu cīžōkus rindžus, beigōs navaineigi acš īplātušam i apjukušijam Tumašam dīsgon skaidri pasaceidama:

„Tai, brōleīt, ilgōk navar. I ļaudš sōkš aprunōt, i ni maņ pošai pateik tai nūsisīt laiku, kod lobōk varātu vysu kū darāt pi saimisteibys. Tu dūmoj, ka vysu myužu var tai volkōtīs, bet nasoki nikō i gaidi, a gaideidams sierms paliksi. Pasoki niu patš, brōleīt, kō tu gribi sagaidāt? Tu vacōks palič, na jaunōks, i tai dzeivōdams tō sagaideisi, ka nivīna maita iz tovu pusi nagribās vairs pazavārt i tod, kod tu jai par tū nazyn kū grybātu pīmoksōt. A ka tu esi kōrteigs puisš, kas dūmoj par ženeišonūs, tod as, tovā vītā būdama, nivīnys dīnys vairs nazavylcynōtu, lai maita, kas maņ pateik, iz mani nasazadusmoj i naizīt pi cyta. Golu golā as grybātu zynōt, voi tu maņ dzonojīs pakaļ tik deļ ļaužu izsmīklā voi kai cylvāks, zynōdams, kas jam jōdora? Tū tu, brōleīt, patš pōrdūmoj sovā golvā i cytā ņaizi maņ pasoki!”

Tū pateikusā, jei škeirōs gondreiž bez ardīvom, atstōdama Tumašu vīnu iz lelcelā naktš tymsumā.

Tumašam dzālā šūs vōrdu skorbō patīseiba, bet spārt izškireigu sūli vāļ nabeja drūsmais. Beja skaidrs, ka koč kas jōdora, bet kas? Par tū jys nabeja izaškeirš. Jam lykōs, ka ir labi, kai beja leidz šam, bet šūnakūt ari jys labi zynōja, ka Paulinai vairs tai napateik i ka jei vairs najūkoj. Jei gribāja precātīs, a jam beja bailis tū darāt. Nascāsīm taišni, ka bailis. Jys vīnkōrši nabeja nikod radš sevi izadūmōt par precātu veiru. Jys tyka vīnmār žālōjš Klimašu, kai kaidā smogā vazumā izajiugušu ar tū dīnu, kod tys spārā šū kliumeigū sūli, i beja dariejš vysu īspiejamū, lai šū vacōkō brōlā

dzeivis nostu drusku atvīglynōtu. Tai beja sōkusās brōļu lelō i tagad tik nalaimeigi izyrušō draudzeiba.

Cylvāks, ņaiz apzapreciejš, palik pi sīvys kai pīsīts, nōk bārni i vysaidys klopotys — voi jys, Tumašs, nu molys nabeja dišgon nūzaviers? I ka nu molys tys izalik tik brīsmēigi, kai tod tam vajdzāja bīt, kod vyss jōizdzeivoj pošam?

Tumašs sevī nūdrebāja, jō gaišis saprōts teicá: „Nā, nikod!”

Kaut kaidis gols lītai beja jōmeklej, partū ka vāļ lelōkys bailis jam beja nūkaitynōt Paulīnu. Jei beja lāga cylvāks, bet ilgu minstynōšonūs, rōdājās, vairs tōļok nagribāja pacīšt. Taisneibu sokūt, līta beja taida, ka jys bez izškireigys i apstyprynōjušys atbīldis vairs nadreikstāja jai ni acīs rōdātīs.

„Da, tá nu gon bītš cīži lela gudrōšona, lai vylks bītū paiedš i koza dzeiva,” Tumašs, vāļ liktinām napazadūdams, dūmōs speirōjās preteim, tymšā cylvōdams iz sātu i svīdrus rausdams, bet nikaida padūma naatroda. Lykōs, izejis nikaidys lobōs vairs nabeja, šķieršļu i nalaimū tikpaļ daudz kai akmisteņū zam kōjom iz tymšā naradzamō lelcelá, i tūs navarāja vīgli pasīšt sōnim, patš napakrysdams.

Pijemūt, tik pijemūt pagaidom, ka jys ir patīši ar mīru precātīs — kaut gon šaida dūma Tumašam otkon izdzyna baileigus tierpuļus pa vysu iškīni — vāļ beja tok jōrunoj par šū lītu ar brōli, kas tagad lykūs vāļ gryutōka līta nakai preceišonōs. Kas gon cyts jam atlyka darāt? Ka Tumašs bītū spīsts bōzļ golvu lauvys reiklī, jys bītū gōjš i tū dariejš ar lelōku prīcu nakai šōs divi lītys.

Pōrsteigts Tumašs īraudzāja, ka sātys ustobys lūgi vāļ gaiši. Klīmašs vāļ kiukōja pi golda i peipāja, dūmeigi ceplá pīrī vārdamīs. Tumašs tai kai apstulba, nu ōra tymsuma īnōčš gaismā, gondreiz kauneigi nūzasāda iz sovys gultys tīpaļ pi durovom i nūkōrá golvu. Jys nīmoz nazynōja, ka i Klīmašam beja šūvokor svareigys lītys prōtā. Vīnu ūtru ņaizi ar sābru večim sapeipādams, jys beja pa ausu

golym šū i tū nūtvierš par jaunōkō brōlā romantiskijom gaitom ar Paulinu i, pōrōk lels speitniks nikod nabūdams, beja šūvokor nūliemš sōkt̄ ar brōli pavysam prōteigi apzarunōt̄, lai dreizōk rostūs otkon kaida lobōka kōrteiba sātā.

„Kur tu beji?” Tumašam par lelu breinumu nūskanāja Klimaša bolss, bet na ar dusmom.

„Šur i tur,” Tumašs atbīldāja dīsgon rōmi i pīkōpeigi, pacaldams golvu.

„Laudš runoj, ka tu ar tū Čūdarāna svaini...” Klimašs otkon runōja.

„Da,” Tumašs nūzapyutā, pīzacaldams kōjōs.

„Jei rodīs taida sprauna i dūšeiga rāita.”

„Da,” teicā Tumašs i pīgōjš atsasāda brōlām preteim pi golda.

„Pārni redzieju: taida smuka, opola, i bizis gondreiz leidz jūstys vītai.”

„Da. Drusku pōri,” otkon pīkryta Tumašs i izvylka sāv papiroso, tod apzadūmōjš īdāvā vīnu brōlām. Tys pajāmā i nu sovys pusis aizdādzā sārkcūceni.

Tai vōrdu pa vōrdam brōli otkon sōka runōtis. Tumašam beja daudz jōstōsta, kai jam gōjš ar Paulinu, kur bejuši, kai doncōjuši i par kū runōjuši; kod Tumašs vāl pastōstāja i vysus tūs jūkus, ar kū beja Paulinai kaviejš laiku, obeji brōli otkon kūpā sirsneigi smājās i runōja vāl vairōk, lai gon pyrmūdīnis reits vairs nabeja tōli.

Tumašs ni ar vōrdeni brōlām napīmināja par sovu gondreiz naizbāgamū preceišonūs. Jys sevī nūjaudā, ka vāl nav nimos laiks par tū runōt̄, i kod tys pīnōkš, gon jī obeji tagad atrasš kaidu lobu padūmu. Sōkumam pītyka ar sadereibys atsagrīzšonu sātā, i Tumašam lykōs, ka Paulinai ir pi šō nūtykuma zynomi nūpalni i ka jō naatlaideigō večerinkōs īšona beidzūt ir nasusā carātūs augļus i izlobōjusā brōlā izatureišonu.

Pec garim laikim otkon nu jauna vysu nedeli izstaigōjuši kūpsūlī vysus dorbus i tūs smīdamīs padariejuši, svātdīnis reitā obeji Sipaceni braucā lineikā iz bazneicu. Gondreiž kai pādeji iškā īgōjuši i poši pyrmī otkon ōrā, jī jau stōvāja i gaidāja pi sātmalā, cikom ļaužu straumī pazarōdāja Paulina. Obejus īraudziejusā, jei burveigi pasmaidāja, a šī drūsōkā kūpsūlī pīgōja jai klōt i sazavasalōja. Jōsoka, vacōkīs brōļš ar dāmom beja daudz attapeigōks, i Tumašs nabeja paspiejš nūzabreinōt, kod Paulina jau sādāja jūs lineikā. Tumašs vysu ceļu klusāja i klausājās, kai Klīmašs i Paulina īpazatyka vīns ūtram, arvīnu jautrōk mieļōdami.

„Kas nu taida veča itō varāja sagaidāt?” Tumašam dūmōs paspruka, i jys beja dubulti lapns kai sovys jaunkundzis, tai brōlā īspaideigōs izastōšonys deļ, pyrmū ŗaizi obejim sazateikūt.

Tymā pošā vokorā Sipaceņu Divjiugs aizgōja pynā sastōvā i kūpsūlī iz večerinku, tī pec kōrtys dancynōja Paulinu i pavadāja jū iz sātu. Tys patš nūtyka vāļ kaidys divi, trejs svātdīnis pec tam, cikom Paulina ar mōsu beja otkon tai sazaplāsusā, ka jai beja jōit atpakaļ iz brōlā sātu. Klīmašu i tagad Tumašu šaida nīka līta daudz naiztraucā. Lūpus laikōk apkūpuši, jī na vīnu viņ svātdīņ braši izstaigōja cauri syla styuram iz ūtrū pogostu.

Liki bŷtu mināt, ka Klīmašu Paulina beja piļņeigi savoldzynōjusā i ka ŗaizi ar tū liktineigīs jōs ultīmats Tumašam iz laiku palyka naivārōts. Jei poša labi saprota, ka nōkušījam dīveram bŷš kaidys vōrds sokoms šymā lītā, i tōpec ceņtās nu sovys pusis, lai šys vōrds dreiz atskaneitu drūši i skaidri, kaidam tam pīzanōktu bŷt; naboga Tumašs, brōlā aizmugurī jusdamīs piļņeigā drūšeibā beja sōcš jau aizmieršt lītyš nūpītnū pusi. Cyņraiz Klīmašs ar Paulinu jū gondreiž tai kai pīmiersa i doncōja daņci pec daņča, bet jys tik laimeigs nu molys vārdamīs, bezryupeigi sapņōja par atsagrīzušū lobū dzeivi.

Vīnu taidu vokoru Klīmašs vysu atceļu beja taidis naruneigs. Kod obi beja tykuši sātā, jys nadūmōja vys par vakariņom, bet breidi sādāja i tod atsakōsiejš īsoka: „Zyni, brōļ, vairs nav pa sātu nikaida lāga — bez saimineicys.”

Tumašs nūtreisāja, labi zynōdams, par kū īš runa.

„Tagad tova kōrta,” Klīmašs turpynōja, „i Paulina ir lāga maita.”

„Da,” Tumašs pīkryta.

„Jei bīš loba saimineica. Maņ jei pateik.”

„Tāv jei pateik?” Tumašs vaicōja, nazynōdams, kū sacāṭ.

„Parkū to nā?” Klīmašs atjautōja. „Tovā vītā bīdams, as taidu maitu pracātum, acš aizmīgdams.”

Tumašam prōtā pieški īzasyta pōrdrūsa, gondreiž mežūneiga ideja. Ar tū jys varātu tikṭ izpesteits iz vysim laikim. Nabeja vārtš vylcynōtīs, i jys, ceņsdamīs bīṭ vīnaldzeigs, drusku drebūšā bolsā ībiļdá: „Nu, to precej jū patš, ka jei tāv tai pateik!”

„As?” Klīmašs beja pōrsteigts. „Par kū as? Jei tok tova bryutá!”

„As tāv jū atdūdu,” Tumašs, drūsōks ticš, runōja; „ka tāv jei tai pateik, ženejīs drūši! As nikō nasceišu.”

„Tu nikō nasceisi?” brōļš breinōjās. „Ot kur jūceigs: Tu zyni, ka ļaudš dūd vīns ūtram par koklu par taidom lītom?”

„Tu maņ esi brōļš,” Tumašs augstsirdeigi paskaidrōja, „as tāv par koklu naasu devš i tagad nadūšu. Patš zyni, ka iz mani vari pazaļauṭ. Kod as tāv soku: jam, to jam drūši!”

„Par jimšonu jau nabītu nikaidys runys,” Klīmašs steidzeigi i, drusku pīsorkdamš, pīkryta, „maņ tik lels breinums, ka tu patš nagrybi...”

„Nazabreinoj, bet padūmoj ar golvu, brōļ!” Tumašs, rādžādams, ka brōļš jū veikly izlyktū āsmu sōc nu vysys tīsys apūšņōṭ, vāļ dedzeigōk skaidrōja: „as nikod naasmu ženiejīs i par taidom lītom nikō nazynu, a tu gon. Pasoki patš, kū as dareišu ar

sīvu? Maņ jei bejusá, nabejusá. Ka ir — labi, ka nav — vāļ lobōk. A tu esi atraitnis. Táv ir vajdzeiga sīva i saimineica, na maņ. As asmu variejš iztikť i vāļ iztikšu, nav tai?”

„Da-ā,” vacōkīs brōļš nūvylka, „tai jau nu ir.”

„Nu, skaidrs, ka tai ir! Voi as cytaiž tai dareitu? Voi as cytaiž, skaidrā prōtā bȳdams, atsateiktūs nu sovys ģcerātōs bryutis kaida cyta, kai vīneigi tovā, sova brōlá, lobā?”

Tumašs beja izkōpš augstsirdeibys kolngolūs, i jam saskrāja osorys acīs runu pabeidzūt. Iz pādejū jautōjumu brōļš tik māmi mōvá ar golvu, iz zāmi vārdamīs. Tumašs turpynōja: „I deļtō as táv soku, jem viņ jū vasals i vād sātā drūši koč reit! As jiusim obejim nūvieļu Dīva paleigu bȳť laimeigim!”

Jys paspīdá brōlá rūku, sōnim nūgrīzš seji. „As tū, brōļ, nikod naaizmiersšu,” brōlá cālsirdeibys pīvarātījam Klīmašam drebāja bolss i vaigi beja mitri. Tūmār jys dreizi otkon atsagiva i ar pādeju pretesteibu kaulūs sōka speirōtīs: „Nā, nā! Tei tok troka līta! Kai as tai varu ni nu šō, ni nu tō jimť tovu bryuti! Tu vāļ i jaunōks. Nā, paļdis, brōļ, par tovu lobū sirdi, bet šūražis ženejīs tu!”

„Nā, nā — ženejīs patš!” Tumašs jū pōrtraucá. „Voi tu mani par mozu bārnu turi, ka dūmoj, ka as bȳšu, sovu spieleiti pazaudiejš? As mōku nu tōs atsasacāť, lai cik cīži pateik. Táv jau pošam gribīs ženātīs vairōk kai maņ, i as táv tō nikod nalīgšu. Ženejīs i nazavylcynoj vairs nivīnys dīnys! Kū dreizōk kōrteiba sātā, tū lobōk!”

„Da-a,” Klīmašs dūmeigi pīkryta, „nav labi bez saimineicys, nav labi.”

„Nu skaidrs, ka nav!” ari Tumašs jō dūmom pībolsōja, „i partū as táv soku: ženejīs! Ženejīs patš! As varu iztikť. Voi tu dūmoj, ka as kaidis nacylvāks, kas tagad lauztu sovu sūliejumu pošā mīseigījam brōlām? Ka asu táv sovu bryuti atdevš, esi drūss, ka jei táv ir atdūta!

Par tū vairs navar bīt̃ nīkaidys golvys kaseišonys. Jam vasals, ženejīs i esi laimeigs ar jū!”

„Da-a,” Klīmašs, pošūs beigōs piļņeigi uzvarāts, nūzapyutá, „ka tu tai soki, bīt̃s viņ̃ jōzaženej otkon.” Tumašs jam gavylādams izsyta iz placa, i Klīmašs vāļ̃ ŗaizi ļūti sirsneigi pazateicá brōlám, otkon sūleidams ni myužam naaizmieršt̃ jō pošaižlīdzeibu. Pec tam tyka nūlamts, ka Klīmašs braukš̃ nōkušu svātdīņ̃ iz kaimiņū bazneicu vīns patš̃ i pa celám iz sātu litu nūkōrtōš̃ ar pošu Paulīnu.

„Pasoki, ka asu navasals, ka jei prasās!” Tumašs jū pamōcāja, nu sātyš̃ izlaidams, a patš̃ palyka, namīreigi staigōdams pa pogolmu: koč̃ nu vyss̃ izadūtu tai, kai nūrunōts!

Klīmašs atbraucá naruneigs, nūpīt̃nu seju, apstōdynōja zyrgu pogolma vydā, bet patš̃ vāļ̃ nakōpá ōrā, sādāja i dūmōja.

„Nu?” beidzūt̃ Tumašs jam bažeigi nūprasāja.

„Navarieju nīkō izrunōt̃. Jōbrauc̃ svōtūs,” Klīmašs atsacāja, nūkōrš̃ golvu. „Cik ni īsōku vyss̃ iz vītys sazapyta. Tpfu! Ūtru ŗaizi tai vairs nav kō dūmōt̃. Tagad̃ īkūssim i tivleīt̃ īsim pi dzádzis Laduša.”

Varāja rādžāt̃, ka Klīmašs beja sōčš̃ reikōtīs ar lelu nūteikteibu. Paulīna šudiņ̃ jam beja patykusá vāļ̃ vairōk, nakai vysys cytys ŗaizis i, kod nīkaidi šķieršli vairs celā nastōvāja, ari jys beja ļōvš̃ sovai sirdái vali. Varbūt̃ taišni deļtō jō mālá izšķireigijā breidī nabeja klausiejusá, bet vysa līta vāļ̃ beja pavysam vīgli lobojava: aizbraukš̃ reit̃ paņ̃ pi jōš̃ iz sātu ar dzádzi Ladusi par svōtu, i jys tāṽ paleidzās na viņ̃ maitu sadžart̃, bet, ka grybi, vāļ̃ pīdovom izmōnās dzeivu vyلكu nu meža ōrā ar sovu runōšonu, ols i šnāba paraudziejš̃. Taidš̃ beja izslaveitīs vacīs Ladusš̃, Sipaceņu mōtis brōļš̃, kurs Klīmašam jau beja paleidziejš̃ pyrmū sīvu sameklāt̃. Ari tagad̃ obeji brōli, laiceni pasiediejuši naizjiugtījā lineikā i vysu apsprīduši, nūlámá īt̃ pi jō pec paleiga. Jī izjiudzá zyrgu, paādá i tod̃ kōjom dāvās celā, nabeja tōli: tik pōri Plotījai lājai ūtrā kolnā.

Dzadzá Ladusš dzeivōja vāļ augstōkā kolnā nakai Sipaceni i pōrrádzāja apkōrtņi kai iz dalnys kilametricim tōli. Jys sādāja zam līpys pakrieslī, gļaudá iz augšu boltūs ūsu golus i, cīneigs kai piļskungs, vāroja, kas nūteik lāji. Taidš beja jō svātdīnis nūvakaris parodums. Jys īraudzāja lāji iz lelcelá divus knišļus speramīs kūpsūli iz šū pusi. „Taidi kai obeji Sipaceni,” dzadzá pi sevá nūryucá, „dīszyn iz kureini tai skrīn?”

Dreiži tys jam beja skaidrs, partū ka gōjieji nūzagrīzá pa celeni kolnā augšā. „Ot nalobī!” dzadzá borgi nūryucá ūsōs, „taišņi pi maná! Laikam prasās sīna tolkā.”

Jam apzaškebināja dūša, i jys nūzaškurynōja: Sipaceņu Klimaš darāja skōbōkū i nastyrōkū olu vysā pogostā a Ladusš beja lels loba padzierinā cīneitōjs. Bez tam jys beja ļūti atjauteigs i žiergts vecš i iz vītys nūlāmá glōbt, kas vāļ glōbams. Varāja nūzaglōbt, cikom jī izrōpōš kolnā, bet tys jū navarāja paglōbt nu īšonys tolkā. Jī apzarunōš ar sīvu i līta bīš tikpaļ kai nūkōrtōta. Tá beja vajdzeiga golva, i siermijam viļtinīkam taida atsaroda tápaļ iz placim. Izmetš vāļ vīnu pazagšu skotu obejim sīnōžim, kas speirōjās kolna pakōji, jys aizalavāja iz ustobu, apvyļka voilakus, izmaucá ausaini i, ar kažuku apzasedzš, īkryta gultā iz sīvys jaunō deča. Tei pōrsteigta īsōka jū lomōt, par trokū saukdama. Jys tik viļteigi pīmīdzá acš i parōdāja iz lūga pusi: „Sipaceni maršej taišņi iz šajīni prasāt sīna tolkā. Tpfu!”

Jys otkon nūzaškurynōja. Sīva tagad saprota. „Asmu slyms i tikpaļ kai beigts, saproti?” jys sīvu vāļ pamōcāja, „tu tik naprozarunoj, krysdālus sajymdama!”

Sīva vairs nikō naatsacāja, tik nūgrūzāja golvu, atmátá ar rūku iz veiklō veča pusi i gōja īlaist atnōciejus.

„Biedzit, biedzit tōļōk, krysdieleni!” i vecelš vōjā bolsā sīvai tagad pībolsōja. Jys beja Tumaša krystāvs, bet obeji Sipaceni jū saukōja tik par dzadzai, jys šūs obus — par krysdālym.

„Kas to tāv tik nalobs gadiejīs?” brōli vīnā bolsā pōrsteigti īzasaucá, jūs skoti ceļōja pa voilakim, kažuku i ausaini. Nu dzádzis varāja rádzāt tik boltūs ūsu gulus, kas, jam vaidūt, saudājās īškā i ōrā nu kažuka apaklis kai divi sormuli.

„Nazynu, krysdieleni, kai šū kaiti sauc. Taidis soltums skrīn pa kaulym. Patš dokturš ilgi kasāja golvu i navarāja pascāt izražais, kai tū izōrstāt. Īdává zōlis i ar dzeišonu izdzyna nu mīsta kai kaidu Judašu. Asūt cīži lipeiga.”

Brōli ar acim radzamu izbaili atsakōpá nu gultys iz durovu pusi, i veča ūsu goly smaidā izaslāja pavysam ōrā nu apaklis. Jō gudreiba beja izadavusá. Runa par vajdzeibom šūražis bejusá pavysam eisa i skaidra, i vecelš, par tū sajiusmynōts, tagad dūmōja ar jīm pazaspielāt.

„Kai to jiusim, krysdieleni, svīžās ar dorbim šūvosor?” jys vōrgs izalykdams, sōka kircynōt. „Voi sīns jau nūplauts?”

„Nūplauts,” šī obeji dryumi paziņōja; pīnōkuma spīsti meidātīs sārgys apsāstijā ustobā.

„Nūplauts?” vecelš pōrsteigumā žiergti pacālá golvu, laikā atsagiudams, ka ir smogi slyms. Sipacenim sīns beja nūplauts, a bez nikaidys vajdzeibys jī nikod tá naīzagrīzá. Tik daudz dzádzái Ladušam beja skaidrs, i kas vāļ taidis nabeja, tys sōka jū brīsmēigi ziņkōrōt. Sliminiks tagad sōka šūs nanūgurstūši izpratynōt par vysom saimisteibys lītom, dabōdams atbiļdis, ka nikur jō paleidzeiba jīm nav bejusá vajdzeiga. Tys vecelám lykōs par daudz, kai eista jō apsmīšona. Jys tusa i sveida zam kažuka, palicš nu tīsys pavysam vōrgs nu korstuma i garōs krysdālu pratynōšonys. Sipaceni jū beja tai nūkausiejuši, ka viļteigijam vecelám beidzūt pītryuka cyta viļteigōka padūma, kai skaidri i gaiši nūprasāt, deļkō īzaroduši. Šaids jautōjums i parostūs apstōklūs nav dīscik pīklōjeigs, a tagad tys pīdává krysdālu sārgys baiļom klōt vāļ kauneigu apjukumu. Jī obeji meidājās pi pošom durovom, vīns ūtrā i iz vecelá pusi

vārdamīs, cikom Tumašs beidzūt dabōja par lyupom: „Klimašam otkon vajaga sīvys, i mās gribājam tevi par svōtu. Bet nu nikō. Veseļojīs! Ar Dīvu!”

Durovys nūkloudzāja, i brōli atvīglynōti otkon beja veseleigijā, nasamaitōtijā Dīva pasauli i taišni par pļovu lyka pušskrišus iz lāji, iz lelcelā pusi, atpakaļ ni ņaizis naatsavārdami.

Veceļš nūzasplōvā, nūmasdams iz greidys smogū sliminika kostimu. „Ak, to taida bejusā tei vajdzeiba! A kab tevi deveini!” jys ryucā, nu sveiššonys izpūrušos ūsys glōsteidams. Svōtūs braukšona tok nūzeimāja šnābi i itaidys lītys.

„Ar itīm divejim nalobīm nikod nikō navar zynōt,” jys pīgōjš pi lūga, nūzagražāja aizbiedziejim pakalī, vyss slāpnys, kai nu mōrka izvylks. Ladušam gryuši beja atsazeiņ sāv, kur nu vāļ sīvai, ka šūraž ar sovu lelū gudreibu i vāļ lelōkom pyuļom ir patš sevi pišmauč vysmoz par vasalu puštūpu.

Sipaceni otkon īskriejuši kai ar pīri sīnā sūļōja atpakaļ iz sātu, golvys nūkōruši. Vysu jaukū cereišonōs laiku beja gōjš tik labi, i nu, pošā pādejā breidī kaidis malns kačš beja pōrvīlčš tōlōkam celām pōri vysaidys nalaimis, i līta taisājās pavysam izputāt. Par laimi Klimaša apjimeiba šūraž vāļ nasaploka zam šō jaunō, nagaideitō trīcinā, i Tumašs naapzineigi nūjuta, ka brōļš napazadūš, i jutōs gondreiž atvīglōts, ka tei vairs nabeja tik daudz jō pošā, a vairōk Klimaša dareišona.

„Redž,” jys sevī prōtōja, „cik tei sīvys samekleišona palik napateikama, kur nu vāļ vysys klopotys kotru dīnu, apzaņeniejušam dzeivojūt! As beju i lobōk palīku breivs putyns; kam pošam pateik, lai klapatejās!” Patš sevi dūmōs otkon līku ņaizi apsveičš par izadavušu veikleibu bryuti atvielāt brōlām, jys dīsgon jautri sviļpōdams īsūļōja brōlām leidza pogolmā.

Tā brōlā dryumīs skots i bolss Tumaša prīcu iz vītys otkon sasaļdāja i pošu atgrīzā ryuņu pylnyjā eistineibā.

„Zyni kū, brōļ?” Klīmašs īsoka, cīži Tumašā vārdamīs.

„Nu?” aiztreisāja bolss Tumašam, paradzūt, ka nōk nazkas napateikams. Mož Klīmašs pieški palicš gudrōks i taisōs dūt jam Paulīnu atpakaļ?

Klīmašs laiceni vairs nikō nascāja, tik vārās nūpītņi, kai nalaimis zinái brōļi gatavōdams.

„Nu?” otkon pōrvaicōja Tumašs ar dūšu, pavysam nūšļukušu leidz ceļu golym i sleidūšu vāļ tōļōk papīžu virzīņī.

„Redzi patš, brōļ, kai ir!” Klīmašs nu jauna īsōka, dzádzka pi smiertš, treiš zam kažuka pošā sīna laikā, cyti vacī radinīki seņ izmyruši. Māš asom vīni pošī iz pasaulá kai diveji bōrini.”

„Da,” pīkryta ”Tumašs biedeigā bolsā.

„Nivīna sveša nabytu vārtš prasāt taidā lītā,” Klīmašs runōja tōļōk.

„Navajdzātu...” otkon pīkryta Tumašs, vāļ nazynōdams, iz kuru pusi runa īt.

„Táv bīš jōbrauc maņ par svōtu, grybi voi nagrybi,” Klīmašs beidzūt pateicá skaidri i nūteikti.

Tumaša pyrmō dūma beja syutāt brōļi aiz pakša, bet gaišīs saprōts jū ūtrijā mirklī nūbremzāja. „Nalāč Dīvam acīs, Tumaš!” tys jam sacāja. „Naseņ vāļ treisieji, ka bīš pošam jōzaženej, i bītu dariejš sazyn kū nu prīcys, ka valī pasprucš, a niu, kod izdeveiba pīnōkusá, tu sōč kūrñāt par taidu nīka lītu!”

Patiseibā nīkaida nīka līta tei nabeja — nu bryugona pieški pōrzasvišt par svōtu, — bet nu Klīmaša vaiga varāja rádzāt, ka tiergōtīs ir veļteigi.

„Da,” beidzš tušt i treitīs, Tumašs skali pīkryta saprōtam i jāmá iz placīm vīglōkū krystu.

Taisneibu sokūt, šys krysts Tumašam nimoz nabeja jōnas, jau ūtrā dīnā jī obeji aizbraucá iz Kraukļusolu pi Paulīnys lineikā, kai pīzanōk. Tūmār lineikā sādādams, jau pōrs glōzeitīs sātā iztukšōjš,

Tumašs juta, ka smogīs neparostīs pīnōkums guļ iz placim i spīž vysu īškini. I Klimašam nagōja lobōk. Jys sveida, korsa i sādāja kai nūslōpš. Sylā ūtrā molā jī apturāja, īmátá jau iz catūrtōs kōjis, tik tod pajiugs izrōpōja ōrā nu sylā lienī kai iz bārom i sōka tyvōtīs Kraukļusolys cīmam i liktinām preteim.

Saulá jau beja pi rīta i Kraukļusolys vīnsātys stōvāja apzelteitys pa vysu pakaļni. Poša priškā pi sylā beja pļova nu kureinis sylts viejenš īnásá nōsīs pateikamu sīna smōrdu. Šur tur pa pļovu kustājās ļaudš ar grōbeklim i sokumim, pādejī sīna vazumi leigōjās augsti i cīneigi iz sātu pusi. Iz kotra vazuma sādāja bārni i vārās nu augstuma iz vysom pušom kai nu tūrná gola.

„Tā, pazaver, kur mýsu Paulis bryugoni brauc ar sovu raibū zyrgu kai ar gūvi!” Kraukļusolys Peikstulá puika bļōvā nu vazuma augšys tai, ka vysa pļova skanāja. Ļaudš pacālā golvys.

„Tprrr!” izklīdzá sovam zyrgam patš Peikstulš, pōrsteigumā aizmiersdams dālānu nūrō, i sōka, acš pīmīdzš, skatātīs nūrōdeitijā virzīnī. Da, puikam beja taisneiba — jys beja jūceigū zyrgu jau dabōjš apbreinō, pōrs řaižu tyvumā iz lelcelá, kod Sipaceni vyzynōja Paulīnu pa celām nu bazneicys. Īraugūt aiz zyrga lineiku, Peikstulá vaigs nu nasaprasšonys atplauka smaideigā saprasšonā.

„Beidzūt!” mýsu varūnis Paulīnys brōlš pi sevá laimeigi nūzapyutá. „I vāļ pošā dorba laikā, smuti!” Lai i tai runōdams, Peikstulš nabeja nīmoz dusmeigs.

„Ša grūži, brauc pi pyunis i jīudz ōrā!” jys saucá puikai, a patš lyka, cik viņ eisōs kōjenis varāja, iz sātu sacāl, trauksmi, jo pi koponu vessonys beja strōdōjš vīns patš.

Cīkom tagad Peikstulš skrīn kōjom vazumam pa prišku iz sātu, i Sipaceni ar sovu lineiku vāļ gobolā, ir laika pīzeimō, ka Peikstulám beja sovs vōrds i uzvōrds kai vysim, bet par Meikulu Kraukli jū saucá tik pogosta papeirūs, a mutiski vāļ rešōk — kaidys pōrs řaizis godā mīrtīsys priškā, kur jam laiku pa laikam iznōcá

pazarōdāt. Ļaudš sacāja, ka jys asūt cīži glums, deļtō jō palamá bȳš vadama sakarā ar mȳsu dzimtinis strautu otvorūs labi pazeistamū zivi, navys ar peiksteišonu. Jō bolss beja par rupu taidai nūdarbeibai. Dzilōku jiutu breižūs jys voi nu zami i maigi dyudōja kai bolūdš, voi rācā kai septeini ļovi izražizis.

Tagad jys dyudōja i jō smaids speidāja kai poša sauleitā, pogolma vydā apjukušūs Sipaceņus sajymdams. Peikstulš ar obejim ļūti sirsneigi sazavasalōja, gondreiž ar ceļšonu izcālā nu lineikys, pasvīdā jūs zyrgam priškā miļzeigu jaunō ōbulenā veikši i vādā pošus iz ustobu. Jau pi slīkšnā cīnejamūs gostus sajāmā poša Peikstulīnā, paspiejusā aplikļ tik jaunu priškautu. Ari jōs smaids beja ļūti sirsneigs, koč gon taidš naizavārā tymsūs ocu i kolsnōš sejis deļ. Kūpeigim spākim Peikstuli maigi īstyumā Sipaceņus ustobā, kur jūs jau gaidāja Paulina sovā vyspučainōkijā kleitā i ar tikpaļ lelu i navyltōtu prīcu.

Peikstulš nūspīdā Tumašu golda golā blokus Paulinai, Klimašu pilyka pi Tumaša, a patš atsasāda mōsai ūtrā pusī i sōka mieļōt par vysu kū, cikom sīva meklāja, kū likļ iz golda. Sipaceni klausājās nūpītņi, poši vāļ narunōdami, goļvys maudami, jam tik pīkryta.

Tumašs sādāja napareizijā vītā kai iz odotom. Jys uztraukumā sōka nazkū runōt, kas pošam izalyka pavysam oploms, bet kam šūražiz otkon Peikstulš piļņeigi pīkryta. Pīzacielš i runōdams vāļ oplomōk, i sorkdams, Tumašs atsasāda ūtrā pusī aiz Klimaša.

Peikstulā vaigs satymša, i jō actenis sazamīdzā vāļ šaurōkys, pietejūt obejus brōļus kai pyrmū ŗazi i raudziejušam. Nu paskota jys vairōk izalyka pec mīsta teļu kupča, navys zemņika, kaut gon jys patiseibā vāļ beja ūlu uzpiercejš tiergūs, a seņōk bejš par zyrgu maineitōji. Daudz i dažaidu napatikšonu deļ šū pādejū omotu jys beja pametš nūvōrtā i tagad tiergūs raustāja nu rūkom ūlu kerzis bōbom i pōrejīm špekulantim, raudōja par slyktu preci i augstōm cenom, slaucāja svīdrus, žvadzynōja seiknaudu lelā, iz placim

pakōrtā sūmā i beja tikpaṭ slykti īrādzāts nu pōrejīm kolegim kai seṇōk nu čyganim tierga laukuma pretejā koktā. Ar vōrdu sokūt, jys beja taidis, kura tu, ciļvieceņ, ar plyku rūku nikod napajimsi, i tagad jō smedzini apstrōdōja vairōkys problemys řaizī kai riekinojamō mašinā, a pīmīgtōs actenis gon pieški īzagailāja, gon otkon nūdzysa i tivleiṭ izzibsnāja nu jauna, nūviertejūt obejus brōļus i rodušus situaceji. Tik jō glumīs smaids naizgaisa i piersti nervozi tynōs ap apzeļteitū kiedi škārsum tuklyjam opolumam zam golda.

Paulina ari nabeja naapkiereiga. Prīceigi smīdamōs, jei dreizi pīzatoryuka i otkon atsaroda krāslā blokus Tumašam nu ūtrys pūsis. Jōs brōļš, tū rādzādams, sōka mieļōṭ vāļ sirsneigōk, bet na ilgi, partū ka šūřaiz i Klīmašs pōrzavītōja i atsaroda Paulinai blokus ūtrā pusī. Tumašs jam tivleiṭ sekōja, i tai Paulina otkon sādāja pi sōnim tik Klīmašam.

Sarunys apzastōja. Naveiklyjā klusumā Peikstulā smedzini naspāja vairs tikṭ golā ar nāparostōs problemys risynōjumu. Tá nazkas nūtyka, kū jys nimoz navarāja saprast i izriekinōṭ. Kod Peikstulīnā atnásá uzkužamūs i kafeji, Peikstulš jai pačyukstāja: „Nāš buteli! Pošu lelōkū! Cytaiž leidz reita gaismai nabyš nikaida gola.”

Saulā beja nūrītiejusá, Peikstulīnā atsagrīzā ar ūtrū lampu i buteli. Sarunys maigs gaismys i guneigō padzierīnā īspaidā sōka raisātīs lobōk, lai gon Paulina beja vāļ řaizi pīzasādusá pi Tumaša, Klīmašs aizgōjš jai pi ūtra sōna, a Tumašs otkon taisājās bāgṭ aiz Klīmaša. Tagad kū nasaprūtāmōka palyka situaceja, tū sirsneigōk i dedzeigōk Peikstulš runōja i obeji ar sīvu smaidāja kai nikas nabytu nūtičš. „Lai jau doncoj ap goldu koč řaizu desmit ka pateik!” Peikstulš, naspādams nikō izriekinōṭ, dūmōs atmátá ar rūku, „vītyš deļ tō ir gon. Mož jūs styurī pi svōtūs braukšonys taida mūdā. As tagad vairs nazabreinōtu, padzierdš, ka itī diveji bazneicā vutojās, a iz pierti skrīn pōtoru skaiteitu!”

Beidzūt pec ūtrās glōzeitis Paulinai rodōs saprōts voi slynkums vairs nazacālť, i brōli, pec siedeišonys vaicōjuma nūkōrtōšonys, pi trešōs glōzeitis īsōka poši smaidāť i runōť Peikstulām leidza. Beja rodusās seņ gaideitō omuleiba i sadzeivá, lai gon bryutá ar precinīkim jau atsaroda pi golda durovu golā, kokta golā beja palykuši uzkužamī, butelá i Peikstuļu pōrš.

Ilgi navarāja runōť par nīkim, seviški kod tik svareiga līta vysim gulāja iz sirdš. Dabōjš pōrs gryudīņu rybōs nu Klimaša i glōzeiti nu Peikstulá, Tumašs beidzūt lyka sovai jau drusku steivijai mālái piļdāť izlyktū pīnōkumu. Par laimi i Peikstulš beja — saprūtams, taipať najauši — pagrīzš sarunu iz vālamū pusi, runōdams tai vyspōreigi par lobu laiku deļ ļaužu kōzom storp sīna i rudzu plōvi.

„Da,” jam pīkryta Tumašs, „tys ir lobs laiks... Máš ari tai sprīdám i... partū tá izagrīzám...”

Tumašs atsakōsāja, i Peikstulá smaidis palyka pavysam glums, acš izazibāja pavysam spūdrys. Problemys atrisynōjums jam jau beja rūkā. Tik obejis sīvītis beja vāļ vairōk apjukušys i kauneigi golvys nūkōrušys, dūmōja, ka bryugons jau pīdzierš, patš tai izarunōdams. Peikstulš īlāja Tumašam vāļ, aizmiersdams cytus, bet Tumašs, ŗaiz ikustynōts, turpynōja darbynōť māli i bez papyldu dagvilys.

„Kai jau poši zynot,” jys sacāja, vārdamīs iz Peikstulim, navys iz Paulinu, „Klimašam pāрни nūmyra sīva, i jys otkon gribātu ženātis ...Jam šei pateik,” Tumašs ar dagunu pamōvá iz sovys vacōs bryutis pusi, ocu pacālť iz jū nadreikstādams, „i ka šei jō nasmōdeitu...”

„Kurs to sōkš tá runōť par smōdeišonu voi napatikšonu?” poša Paulina tagad pōrtraucá Tumašu pušvōrdā, beidzūt i poša spādama atškiertš svōtu nu precinīka. „Naasom jau máš ar jū vairs nikaidi sveši ļaudš,” jei vāļ pībylda i ļūti pīviļceigi uzsmaidāja Klimašam.

Tumašs beja sovu uzdavumu gūdam veicš, smogums beja nūvalts vysim. Vysi tagad pōrzacālā pi golda pareizō gola pareizijōs vītōs, Peikstulš piļdāja glōzis, Tumašs stōstāja Peikstulināi, cik biedeigi šim gōjš bez saimineicys, a Paulina ar sīra gabalenim borōja laimeigū Klimašu. I poša jei beja laimeigōka, nakai cerāja bīt. „Golu golā vāļ bīšu tykusā pi veira, navys pi taida susura,” jei apmīrynōta dūmōs tagad drūši saleidzynōja brōļus i ilyka Klimašam muti vāļ vīnu gabaleni sīra.

Tumašs šaidys sovys izbejušōs bryutis jūtys nimos nazynōja i nazacentā atminā, tik aizrauteigi stōstāja tōļōk vysys sovys izbādōtōs bādys i beigōs īsoka dzīdōt. Dzīdōdams i lineikā atsagōzš kai kungs, jys aizbraucā, a grūžus vaļdāja Klimašs.

„Nu vyss kōrteibā, koč na taišni tai, kai dūmōts,” Peikstulš apmīrynōts, rūkys treidams, sacāja sīvai tymsijā pogolmā. „A tāv gon daudzi prōta — sakrauļ taidu zakuskys kolnu! Kur tagad vysys tōs škāleitis liksim? Sakaļšš vyss. Varbīt i labi viņ bīš, kai nūticš. Lai obeji cīži sprosti, vacōkīs maņ pateik lobōk. Tys ūtrs ir tik taidš jefinš.” Šū pādejū vōrdu jys beja padzierdš pi cytim ūlu špekulantim.

Kod bryutā beidzūt beja laimeigi sadzarta, lītys tōļōk kōrtōjās pošys nu sevā. Mozs uztraukums gon vāļ sazacālā, „iz roksta” aizbraucūt, kod bryugonam drusku sajuka bazneickunga praseitōs atsaceibys, bet beidzūt i šys škierslis beja pōri, i kōzys varāja nūtikļ kai parādzāts. Dzādzka Ladušs beja breineigā kōrtā pieški pavysam vasals i braucā na viņ Klimašam par krystāvu, bet īzaroda Sipaceņūs vāļ pyrms kōzom patš ar sovu apeiņu kuli i personeigi pazajāmā ols dareišonu. Kōzys beja kai jau dorba laika kōzys; pyrmūdīnis reitā tōs pōrzacālā iz Sipaceni, pi vokora vyss ols beja izdzarts i gosti rozgōjuši.

Ūtrā reitā pec kōzom Tumašs pazamūda ar steivu golvu, kurā lykōs, vāļ sanāja vakardīnys čalōšona. Īzaklausūt lobōk, tōs beja jau šō reita skanis i nōcā nu pogolma. Tī dzīdōja gaili, spīdzā cyukys,

maurōja gūvš i bļautājās peilis pi poša ustobys sliķšnā. Vysi prasāja äšt.

Tumašs gondreiž automatiski, ar vysu smogū golvu, snādzās pec bikšom kōrgalī. Golva izasōpāja i jys atsagiva, ka tagad sātā tok ir saimineica, kam par šū vysu jōgōdoj, i, gudrs būdams, otkon ileida zam deča. Klimašs ar sovu jaunū sīvu vāļ gulāja aiz aizvylktō aizkora...

„Bjš jōsoka Klimašam, ka kotru reitu tik ilgi stibnāt lai jei vys nadūmoj,” Tumašs pi sevā sprīdā. „Itai gūvš vāļ pīnu samaitoš, ka laikā naiš slauktu. Taipať nav labi, ka vepri tai dauzōs ap sātmali naāduši. Rudinī bjš sorkona galā. Vāļ bjš jōsoka Klimašam, lai jei pasviž kū naviņ peļom, pyrms it gūvu slauktu, cytaiž jōs tī bļautōs i nūtaisa vysu durovu prišku.”

Sastatiejš Paulinys reita dorbu kōrteibu, Tumašs otkon jutōs tikpať labi kai vacijūs laikūs. Jys smaidāja, prōtōja, vārās grīstūs, apzagrīzā iz sōnim i pyrmū řaizi pōrlaidā skotu ustobai. Jō smaids otkon drusku apdzysa, partū ka tá jys atroda daudz kū, kas lobai saimineicai bjš nūteikti jōdora cytaižōk. „Vajdzās pascāť Klimašam, ka jei nikod nadreikšť pamāšť vysu ādamū tai iz golda! Maizā kolst i pālis skraida apleik. Jō vacō sīva vīnmār smuki vysu ilyka skapeitī,” Tumašs dūmōs kōrtōja tōļōk vysys svareigōs saimisteibys lītys. „I greidu jei varāja izslaucāť jau vakar vokorā. Kai tik jys pīzacāļš, bjš jōparōda Klimašam, cik nagleiši izaver, kod jō sīva nimos nagryb zynōť, kas jai bŷtu jōdora. Vysa greida kai klōjīņš! Taipať bjš jōnūrunoj ar Klimašu, kū lai jei lik kotru dīnu vōrāť pušdīņom. Lai nasōc putynōť montu bez prōta!”

Tumašs beja pavysam laimeigs. Taipať kai seņōk jys otkon vysu sprīdā i kōrtōja, lai vieļōk, dorbā ejmūt, brōlām vysu tū lyktu priškā i kūpeiģi apstyprynōtu. Nalaimeigīs gods beja cauri, tagad atlyka tik brōlim vysu saticeigi otkon pōrsprīšť kai seņōk, i tod nūdūt tōļōk gotovys pavielis. Tumašs laimeigā saģiusmā tagad

rádzāja sevi ar Klīmašu placu pi placa staigojom pa teirumim i apsverūt, kai īturāt sātā pareizu i styngru kōrteibu. Vysys maigōs jūtys pret Paulīnu Tumašam jau nu svōtūs braukšonys dīnys beja izkiupiejušys. Tagad jei beja Klīmaša sīva, kuru vajdzāja parādāt i iz kotra sūlā uzmanāt, lai turīs pi nūsaciejumim.

Tumašs aplaidā vāļ vīnu līku skotu ustobai, maklādams, kur bētu kas jaunijai sīvai jau misiejīs. Iz krāsla šaipuš aizkora beja izsvīsta jōs kleita i cyti pīdarumi. „Tai navar”, Tumašs sašuta, īraudzeidams, „jei tā pīsvaidās ar taidom sovom cackom pylnu ustobu, i maņ pyrmijam bēs kauns, ka kaidis sābris tagad nu poša reita tā atītu i šū vysu īraudzeitu! Voi jei poša nimoz nazyna, ka tā na piertš, a ustoba? Lai kar sovys drābis poša sovā koktā voi līk skapi! Klīmaša vacō sīva tai nadarāja, vysu pīglōbā poša bez saceišonys. Redz, vāļ divi studīnā kauly mātojās zam golda! Bēs jōsoka Klīmašam...”

Tōļōk Tumašs napagīva izdūmōt, i jō skots palyka sasalš pi aizkora, aiz kura smogi sōka brakšāt gulta. Nu tīnīnis izleida Paulīna kraklā, sōrta, rasna i spieceīga, sajauktim motim i dusmeīgu seju.

„Kungs žieleīgs! Tu vāļ pa gultu stībnāj!” jei īzabļōvā, i Tumašs nu baiļom izlācā vīnōs iuzōs jōs pīškā nu gultys taisns kai soldots. „Kaidys kōzys vāļ tu šudiņ grybi tā gūļōt? Tivleīt marš gūvu slauktu! As tāv brōleīt, parōdeīšu svātdīni!”

Tō jei napagīva izdarāt, partū ka Tumašam pieški vairs nabeja valis skatātīs. Ar vīnu rūku pagivš bīksis, ar ūtru slauktīvi, jys izbāga nu ustobys i mātās iz klāvu. Tik tī jys drusku nūzakōrtōja i ar treisūšu sirdi, aiz gūvš aizastōjš, gaidāja, kas nūtīkš tōļōk.

„Voi tei bōba ir troka voi nagudra šūreit palykusā, ka jei nu vysys tīsys dūmoj vysu apgrīzīt pa sovam?” Tumašs mināja i cerāja, ka kuru kotru mirkli Klīmašs pīzacālš i sovys sīvys naapdūmeīgū izreiceibu apvaļdās, kai pīzanōk. Tī nu ustobys pusis jau otkon beja

dzierzama taida kai spīgšona. „Ar syksnu pa rasnū dybynu jai vajdzāja, vairōk nikō!” Tumašs, cereibu pylns, klausājās, bet tivleit̃ saprota, ka Klimašam pošam nagōja lobōk. Ari tys kai izdzeits tagad izbāga pa durovom, gondreiž ar skrišonu mātās iz skaidinā pusi i tī škaļdāja molku, ka kloudzāja viņ. Poša Paulina izgōja pogolmā i sōka rōtīs ar pōrejīm Sipaceņu kolna apdzeivōtōjim.

Tumašs dūsmōs šņōcā pi sevš, beidzūt nūzatupš slaukšonai, i sprīdā, ka šaidys lītys jys nadreikšt̃ pacīšt̃. Beja skaidrs, ka itī nu jōs beja tik zīdi, a kaidys b̄yš ūgys nimos nabeja zynoms. Voi vyspōr beja vārtš gaidāt̃, voi lobōk laistīs paceļu pi laika? A iz kureini to tu biegsi nu sovys sātys? Kaidam svešam par kolpu, kurs tevi vāļ vairōk izrādās?

Tumašs navarāja izaškiert̃, kū darāt̃, jō dūša ploka arvīnu vairōk. „Šū svātdīņ paļ išu otkon iz večerinku i vysmoz apzarunōšu ar ļaudim, kū tī maņ pascās,” sleikstūšīs cereibōs čerās pi beidzamō salmenā. „Bet jei jau maņ aizslāgš durovys i nalaišš nimos vairs sātā iškā!” nūzabeidušijam Tumašam laikā ikryta prōtā. Cereibu salmenš paspruka nu pierstim, kuri čakly beidzūt sōcā izlyktū dorbu, padzieržūt tyvumā Paulinys bolsu. Šūražis jei klīdzā pavysam nykni, Tumašs irōvā golvu dziļōk placūs i par maitom niupaļ nūsauktī vepri ari beidōs tōļōk mutiski protestāt̃, bet pazemeigi pijāmā pasnāgtū vyrzu i runkuļu lopys. Paulina nūklīdzā Klimašam kūrt̃ guni i, žigli izreikōjusā pa pogolmu, beidzūt pošā izanásā atpakaļ ustobā i tī tagad sōka vysu izkōrtōt̃ pa sovam.

Nu škūrstyna dreizi pazarōdāja dyumi i prīceigi kōpā augši gaisā, kai vysam pasaulām viesteidami, ka Sipaceņu sātā beidzūt ir saimineica i vyss kōrteibā. Pogolms beja jau pavysam mīrmileigs: vepri paāduši rukšynōja, izastīpuši sauleitī, vystys i peilis izkleidušys, i tik nu gūvu klāva vāļ pa ratam atskanāja spolgs spierīņš, kam sekōja apslōpāts lomu vōrds, pec tam lobu breidi beja dzierzama paklusa, arvīnu ritmiskōka pīna čūrksteišona slauktivī.

Kūrmulá paglobōšona

(Novelá)

„E-ē-ē, sacāsim, myrušis na pīdzārušis — naizagulās i nazacālš...” večuks beidzūt īzadzīdōja, iz snīga koponys stōvādams. Jō sejená beja sakrunkōta lobsirdeibā, i jys žiergti dauzāja rūkys gar salōpeitū sveitu, lai nasoltu.

Jaunōkīs veirītš nikō naatbīldāja, tik nykni tusá, ceineidamīs ar zyrga deči, kura gols beja nazkai ticš rogovōs zam šķiersta.

Večuks drusku apzarōvā. Jam beja meiksta sirdš i taida pabaileiga doba: kotram pa prōtam parunōt. Nasagaidiejš nu Viļcená nikaidys atbīldis, jys sōka šaubātīs, voi ir pasciejš gadinám pīmārōtu vōrdu. Jys meklājās bīlšt vāļ kū, na cīži skumeigu, kod saiminiks atsalicá vysā augumā, ar izvarātū deča голу „dāpōs” i pagrīzā brīsmēigi lelu dagunu iz večuka pusi.

Večuks apzarōvā, nūdyurá acš i nikō vairs napascāja.

Viļcenš nūzašņocá jau apmīrynōti, īsvīdā deči pa durovom tōli siņčōs i kai tik tagad sadzierdiejš vecelá biedeigū pīzeimi, jys nagribeigi pavycynōja pa gaisu smogū dāpi.

„Kū nu vairs par tū,” jys bubināja, „kū nu vairs par tū runōt voi narunōt! — kas beigts, beigts. To nu vād paceļu, Gedri!”

Viļcenám šei bāru padareišona beja leidz koklam apzarībusá. Jys tū sajuta kai napeļneitu pōresteibu, ka šam vacijam lupotai Kūrmulám beja taišni jō sātā tik nakauneigi jōjem i jōnūmierst, tik pec vīnys vosorys nūstrōdōšonys! Parkū jys navarāja beigtīs nūst jau seņ agrōk i kur cytur, ka beja miriejs? A nā! Taidam viļtinīkam, par žiergtu izalykdamam, beja jōpīmulkoj nivīns cyts kai jys, lai jam, Viļcenám, otkon caltūs jaunys napatikšonys i liki izdavumi. Beja taišni dusmys iz taidu nakauneigu vazaņki, tik tūs bordzeiba vairs naaizsnādzá sova eistō mierká, syrdīs cik pateik.

Ar nycynōšonu Viļcens̄ pastyumá dagunu i nūgrízá acš nu rupīm dieļu gobolym ar steigu kūpā sasystō šķierstā, i jō apslōpātīs nyknums beidzūt paspruka cytā virzīnī, īraugūt sovus puikys staipom ziņkōreigus koklus gar ustobys pakši iz šū pusi.

„Marš atpakaļ ustobā!” jys izataurāja, „Gribit apzasaldāt i tikt aizvasti Kūrmulám leidza?” Puikys, kūciņom grabūt, izgaisa siņçōs.

„Kai tod — pareizi saceits!” Gedris pīkryta. Jys jau raisāja valī zyrgu, patš grūžūs izapeidams i teišam kavādamīs. Pirms taisājās kōpť rogovōs, jys pōrs ŗaižu nūzasprauslōja, palaidá gar padaguni savōrsteitūs kulaiņūs īveisteitu rūku i gaidūšom acim pazavārā saiminīkā.

„Vāļ bỹš voi nabỹš?” jys zeilāja.

Viļcens̄ stōvāja ar dagunu taišni iz zámi. Beidzūt jys pagrízá Gedram mugoru i sōka knybynōtīs ap nazkū pi durovom. Taitod — ūtrys glōzeitis iz celá kōjis vairs nu jō nabeja kō gaidāt.

„Pareizi saceits, saiminīk,” nūzapyutá Gedris, „to jōbrauc viņ bỹš — nū!”

Zirgelš, nagribeigi gūreidamīs, sōka stīptīs, slīcis īzačierkstāja, grīžūt pīsolušū snīgu. Apmetš mozu leikumeni gar ōbeļdōrza styuri, šys sovaids bāŗu gōjīņš bez pavadeitōjim beja iz ībrauktō zīmys celá. Pogolmā vairs narádzāja nivīna cylvāka, viņ sunš, izbōzš golvu pa budkys caurumu, dūmeigi izagaudōja.

„Pareizi saceits,” nūmurmynōja pi sevá vacīs Gedris, „navā vīgli nūmiert̄ par ubogu. Sacāsim, kas nakaitāja šam pošam Kūrmulám bỹť drusku maņteigōkam miriejam, gulāt kōrteigā šķierstā ar lobu bāŗu draudzi vysapleik? Padzierduši bogotu nūmyrušū, puš pogosta saskrītu pavadāt, vysu ceļu dzīdōdami i pīmineidami. Taipať i šymā pasaulī bỹtu vīnu ūtru vīglōku dīneni redziejš, ni taidš Viļcens̄ varātu dancynōť, ni kas. Varbỹť patš vāļ lāktu apkōrť iz pierstu golym viņ, sáv pošam par tū kaidu lobumu atlācom gaideidams. Nabỹtu dzīņš ōrā vecelá viejputná laikā

žogorus kopot, kai ļauds stōsta redziejuši. A kurīs tāv iņ žālōt taida napraškys i klaidūnā? — tai jōprosa. Cikom tu, puiseiņ, kustis, tikom tevi dzan, a ka vairs navari, lyudzu, vari atstipt kōjis koč tivleiņ — nivīns raudot pakal nadūmōš!

Kur tys rādzāts, ka lobums kaidam nu gaisa krystu? — tai jōprosa. Tī poši svīdri jōlej vysim, voi gryb, voi nagryb. Sacāsim, šaku Viļcenš — bītu pi manteibys tai ticš, meiksts būdams? Nikō, puiseiņ! Tys dreizōk laišš tevi sāv obi acš izkņōbōt nakai kū liku nu sova loba izmōnāt, pareizi saceits! Nasagaidieji vys, lai jys tāv šaku par aizvesšonu pastota pušbuteli, kai tys pīzanōktu. Nikō — atslādzā skapi, ilāja, i palikys otkon zam atslāgys. Kōrteigs saiminīks, ka svešam nikaidys bāris nagribāja taisāt, to pazarautu koč ļaužu ocu i pīzasāstu klōt patš lai, sacāsim, teik tei butelā ņaizi sausa. A šys tāv iļej vīnņaiz i sveiki, puiseiņ! Voi to šys nazynōja, ka maņ, ap šķierstu knybynojūtīs i solstūt, paiš vysa dīna? — tai jōprosa. Nu kai to nazynōja! — kurs to cyts, ka na Gedris par vīnu pošu glōzeiti i divi lati vyzynōš, sacāsim, i pošu nalobū!? Taidam, puiseiņ, ir acš iz muļkim. Taišni partū jys nivīna cyta naleiga, pareizi saceits. Patš redzieji, ka beja pņiceigs atsakratāt, myrūni tikpaņ kai ar dzeišonu nu sātys izdzejidams. Nū — eka tevi!”

Gedris beja sōcš dūmōt bolsā, deļtō zyrgs, aiz īmovim labi narādžādams atpakaļ i breinōdamīs, kas nūteik, tik kū vylka kōjis i taisājās stōt. Pōtoga gaitu izleidzynōja. Zyrgs stoiciski panásā pōresteibu, ticš kolnā, atsōka patš nu sevā žiergtu rikseiti. Gedris apryma i sakņupa rogovōs pa vacam. Obeji veceiši beja vīns ar ūtra vōjeibom aproduši.

Gedris, dabōjš iz kaidu izgōzņ īgnumu, nūzamīrynōja i soka dūmōt otkon pa klusom. Pec šōs mozōs izakusteišonys beidzūt tyka skaidrs, ka vyss nalobīs pņōts cielīs Viļcenā skūpuma deļ i ni nu kō cyta. Ka jau žālōja, varāja, sacāsim, butelis narōdāt, nabītu nīka deļ bejš paļdis jōsoka. Dūša natyka eisti pīsīta — tik tei slavā ka dziers —

i prasājās vāļ. Pi tam jys, muļkis bȳdams, vysu ceļu dȳmȳjs, ka pi taida gorastȳvȳklā vaineigs ir jȳ zinī pamastīs myrȳnš!

Gedris lītiški appietāja sovu vazumu i, tagad teiri omuleigi pret tȳ atsazvielš, turpynȳja:

„Nadȳmoj vys, puiseiȳ, ka tu maņ esi pyrmīs tai aizvadamīs myrušīs, tȳ as pasoku tāv acīs. Ka gryb, lai dȳd, sacāsīm, trejs, četrus taidus iz ȳaizis, lyudzu, ka tik rogovȳs vysīm gona vȳtys. Kas to cyts, ka na patš viņ esi vaineigs, ka maņ vīnam pošam tevi tai jȳvyzynoj? Kȳ patš leidi paspȳrnī, kur tevi ni suná kȳrtā naturāja? Voi tāv bailis beja cytȳs ļaudīs rȳdātīs? — tai jȳprosa. Cylvāks ar prȳtu i sprauns iz kȳjom bȳdams, tovā vītā izstaigȳtu ubogȳs septeinus pogostus, i lobȳk pȳrticš bȳtu nakai pi taida saiminīka vȳrgdams. Tagad tu patš redzi, par ubogu tevi aprausš — Viļcenš paȳ dȳbis besšonu asȳt izpliesš iz pogosta riekina. Divi krīvi ar lȳpstom mȳsus mīstā gaidāȳ gaida. Viesz patš tȳ zyna, kurā krȳgā jȳs varātu vīgļȳk atrastȳ? — tai jȳprosa — pa eistam nȳrunȳts natyka. Bȳš paprišku jȳlein apzasīldāȳ tymā pyrmijā, pi Runkulā — tī vairȳk vysī apzagrȳza. Ka bȳš maklātȳji, munys rogovys īraudzās, pareizi saceits.”

Dȳma par krȳgu Gedri uzmodrynȳja. Nascāsīm, nivīns acīs nav jȳ nȳsaucš, paļdis Dīvam, par plāguri, ka, tai jȳprosa, kurs gon patš pi ȳaizis sovu glȳzeiti naapgȳzš ar dybynu iz augšu? Gedra vedieja profesejī taidys ȳaizis, puiseiȳ, lobȳk naskaiti. Par speiti tam, Gedris vysod aizvedš sovus pasažirus kur pīzanȳk i jȳ zyrgs atradš pareizȳ ceļu.

Kotrs patš zyna, ka glȳzī, sacāsīm, taipaȳ kai vysur sād valns īškā, bet kurīs gon ir tik taisneigs, lai spātu pretȳtīs vysom kārdynȳšonom? — tai jȳprosa. Vysys kārdynȳšonys, puiseiȳ, nav vīnaidys — cytai pīzasytȳt, tu vari pascāȳ, ka tei ni pi kaida lobȳ gola naaizvāsš, raugi dreizȳk atsakratāȳ. Tȳtīs šei kārdynȳšona nȳk vīnmār kai gaideita. Tivleiȳ tu, cylvāks, dȳmoj, ka nazyn cik augstim

svātkim esi sazataisiejš. Taida gaideišona, taida pacylōta jusšona, ka, sacāsim, patš vairs nazyni taišni, kur dātis. Tu vīnraiz redzi, ka dzeivoj i vairs nabādoj par nōkušū dīnu, kas atiš taipať poša reit voi pareit.

Ar taidom jiutom Gedris tyvōjās piļsietenái. Tierga laukums beja tukšs, ilenis imygušys, i pať čāgōni kašņōjās storp rogovu slīdōm pavysam bez klaigōšonys. Zirdzenš patš nu sevá nūzagrízá i pīstōja īlys golā pi slytys, īrostā vītā. Preteim stōvāja palela mōja ar saškībtu rokstu viers durovom: „III ŠKIRAS RESTORANS”. Zyrgs beja analfabets i, lūps būdams, najiuteigs pret augstōkom jusšonom. Jys, sadzieržūt Gedri murmynojūt: „Runkulá krūgs”, bez komandom piļdāja sova augstōk atteisteitō pavieļņika grybu.

Mož stuņdá, mož div beja lānom aizteciejušys, a Gedris vys vāļ nazajuta eistā dūšā. Krūgs, kai soka, tik tagad sōka lasātis, iškā nabeja nivīna, kam būtu patyka dzárť voi pīdōvōť kaidu glōzeiti cytim, kai samoksu par tū sajemūt jautrus i nabeidzamus pīdzeivōjumu stōstus. Apzasīļdeišona Gedram nazaveicá, partū ka, sacāsim, kurs to ir tik bogots voi muļkis, lai dzartu vysu laiku par sovu naudu vīņ? Beja jōpasnauž i jōpazamūst otkon pi kaida skaļōka vōrda nu letis pusis. I cyti taipať snaudá pi goldim. Lūdzeni dāvá moz gaismys, paslāpdami nūkvāpušōs grīstu sejis, gais nu peipeišonys breižim sadryumā kai rejī. Īgōja daži saiminiki, laikam pōrdavuši lynus, patš Runkulš, smaideigs i nūzaborōjš, niu tūs priškā cyļōja butelis.

Gedris nabeja paspiejš ar šim apzarunōť, kod brōzmaini otkon atlácá valī durovys, i skalis, prīceigys reiklis pīskandynōja telpu. Aizsmokuma pakōpá līcynōja, ka tūs īpašņikim šei nabeja pyrmō pītura. Tyka dzīdōts vyss kas sirsneigi, krīviski i juku jukom. Dzīdōtōju vairums beja piļsietenis krīvi, kas gōja apkōrť šai tai peļneidamīs, īdzardami i poši sevi saukdami par lelym amatņikim. Ari vīns nu kapračim, Jevgenijs, platājās pulkā, vairōk nakai golvys

tīsu vysim pōraudzš. Gedris pazasteidzā jū nūgiuṭ i draudzeigi paraustāt aiz pierduknis.

„Kur tu tū polāku lyki?” Jevgenijs īzarācā, Gedri kai sunš blusu nūpieteidams.

„Voi dūbā gotova?” Gedris klīdzā iz augšu preteim.

„Gryud, koč tivleit, īškā, tāv soku!”

„Tu vīns patš?”

„Nā, Domka kopūs kurynoj guni. Pošā dūbis dybynā, tāv soku! Syldōs i prīcojās, nalaimeigīs, kai patš ālnis lelskungs, mūsus ar polāku gaideidams. A kur jys ir, nalaimeigīs, tāv soku?”

„Nu, šaku paṭ munōs rogovōs, kur to cytur, tai jōprosa.”

Obeju sarunā sōka īzaklausāt pōreji. Snaudieji beja atsadzeivynōjuši. Kotrs prasāja i stōstāja, kū zynōja. Runa beja par myrušū Kūrmuli Gedra rogovōs.

„Nazynu, kas jam raksteits papeirūs — var jau bīt, ka jys nazkod pūļu Kurmanovičs saucās,” kaids nu saiminīkim ustobys vydā runōja. „Pec kara mūsu pusī īkleida. Tūražis, kai zynot, dabōt pasi beja vīnkōrša līta — skreivers rakstāja īškā vysu, kū stōstieji. Cyti, kas koč kū zyna, stōsta, ka Pīktijā godā bejš vīns nu tīm agitatorim, pec tam katorgā, vālōk otkon sorkonūs dižveirs, tīm nazkū sarībš i pōrbiedzš Latvejī. Kas lai vysam tič, kū ļaudš meļš! As tik varu sacāt tū, ka atklōts cylvāks gon nabeja. Myužeiģi rōvās nu ļaudim, beidamīs acīs pazavārt. To laikam na par veļti. Da, i tys tīsa, ka darāt gon naprota nikō. Zam gola spāka laikam nav bejš, deļtō nivīns vairs šū napīturāja. Viļcenš, tu soki? Prosi lobōk, kō Viļcenš namōcās izkolpynōt! Vāļ Kūrmulš gūvš āstāi pakaļ staigōt varāja i žogorus pacierš — i par tū pošu malnōs putrys blūdu viņ!”

„Da, kū tu padareisi — kotram sova nūlicīnā, lai voi kaids cylvāks,” vīns nu molys nūzapyutā.

Pādejam stōsteitōjam beja sazaradš vysvairōk klauseitōju.

„Kai tod, pareizi saceits,” Gedris raudzāja īsprukt, īškā ar sovu volūdu, cytūs daudz nazaklauseidams. „Tai Viļcenš patš soka, ka vysu rudini teiri sprauns bejš. Tik, zīmai atejmūt, pieški apzametš taidš jūceigs, sacāsim, taišni ar gryusšonu nu syltuma izgryužams, kod izavajdziejš pa ōru pakustāt. Taišni šū trešdīņ kai licīs mygā, tai tī i palicš. Nu reita atroduši steivu kai kraukli. Patš tivleit, iz pogostu, lai bad dūbi, tod pi maná, sacāsim, tōs aizvesšonys deļ. Voi nu šam kaidš rods, lai bāris taiseitu i poši brauktu iz kopim? — tai jōprosa. Deļtō niu vyzynoju vīnu pošu kai kungu, pareizi saceits.”

Gedram beja sazametš lobs prōts i iz Viļceņu, i iz Kūrmuli, partū ka vysu tagad jymā klausājās lobprōt i tai atvīglynōja jō golvonū uzdavumu krūgā — dabōt kaidys glōzeitis nu sōnim. Taidys patiši sōka snāgtis iz jō pusi. Īsyļušam cylvākam daudz navajag, lai klauseitūs i runōtu par vysu kū; tōpec Gedris, tematam izseikstūt, veikly pōrlācá sovūs pīdzeivōjumu stōstūs. Kū vairōk stōstāja, tū vairōk pošam īpazatyka. Kas beja patīseiba šymūs stōstūs kas nā, Gedram seņ beja sajucš, tagad jys nu sirdš ticāja vysam.

Nūnōcš tik tōli, ka beja nu tīsys jōsōk pošam sevi apbreinōt, jys pamanāja, ka cyti vairs klonōs tik iz jō pusi. Reiklā mātās sausa, priškā glōzis i butelis vysys tukšys — ūšņoj, puiseit, kurū grybi. Nivīna pylna iz jō pusi vairs nazasnādzá, lobōk izaverūt tī klaneitōji tok beja ānys iz sīnom. Puštymšā storp atstōtim goldim Gedris būlāja acš, pamasts vīns patš, apvainōts i kai caur mōkūnim izkritš. Krūgā beja palicš tik slavonūs „amatnīku” puļcenš. Tī, sazasāduši ap lelū lampu, lomodamis syta kartōs. Īraugūt pīnōkūt Gedri, jī mieginōja izspīst, lai jys šim izmoksōj.

„Kas as jiusim par viezi, tai jōprosa — voi pošu nikō napeļnejot?” večuks raudzāja atsakratāt, bet meistari nagribāja pīzalaist. Taisājās izacālť tracš, kod pieški patš Runkulš izaválá jūs vydā. Tymsi pīpampuši vaigi vībās naslāptā napatykā, mozys, vysu kū rādzāt rodušys, ačtelis pavielāja pyulám. Tys apryma.

„Tu, Gedri, lobōk brauĉ, nasmyrdynoj ilgōk muna pogolma!” Runkuļš beidzūt sōka dvāstļ kai aizdusys bolsā. „As vysu laiku breinōjūs, kū tu vodoj taidā kastī. Pec kōrteiga groba naizaver.” Jys beja naseņ informāts par Gedra vazuma saturu.

Gedris sōka pūstīs. Ari Jevgenijs atsatopa i, taidš kai nūzabeidīs, runōja: „Nu Domka siss gon ar lōpstu par golvu! Obejim. I tu, Gedri, dabōsi, tāv soku!”

Vysa prīceigō krūga draudzā izgōja bārinīkus izvadāt. Rogovōš divejim nabeja tik ārti, tō pec draugi, sprīsdami i pīpaleidzādami, sagrīzā šķierstu šķārsom, cik tōli varādami, rogovu pošā pakalī, lai braucieji varātu pret tū atsazvāļt. Tagad Jevgenija voilaku goly sytōš zyrgam pi āstis, a jys patš runōja par nyknū Domku ar lōpstu. „Ak as nalaimeigīs sunš, sunš!” jys gaudōja, „atstōt sprostu cylvāku tik ilgi vīnu pošu kopu molā! Tymsā valnim par āsmu, tāv soku! Ni jys prasš patš nu dūbis izleist, ni bāgļt, ni krysta pōrmāstļ! Paļ tō navar īzavuicāt, tāv soku! Sād tagad aizsnygušā dūbī i treiš, nalaimeigīs, mūsu gaideidams, kai pīscieju. Būs Domka beigts — māš, Gedri, vaineigi, tāv soku! Obeji. Ka nabūs beigts, nūsiss pošus! Ar lōpstu, tāv soku!”

Gedris jō vaimanōšonā daudz nazaklausāja, a vysaidi pyulājās īdarbynōt sovu zyrgu. Tys beja nūzastōviejš pavysam steivs.

„Tāv, Gedri, tys lūps taidš kai žydam!” kaidš nu pulka īmátā, „izalik, ka ītu, bet meidōš iz vītyš, kai patš vari vāļ andelātīs?”

„Kas as tāv par žydu, puiseitļ!” Gedris saprozdams, ka par jū smejās, speirōjās: „Kai tu vari žydu fūrmani pīleidzynōt krysteitam cylvākam? — tai jōprosa. Pazaver, kai Gedris izbrauc vysus pūrus, mežus pa ņaižu desmit, tik padzīdōdams, a Leizers pārnī vosor īskrāja Nīdrusolys dyunī, sacāsīm, pi pyrmōš braukšonys, ar vysu jaunū kalešu! Tū tu, puiseitļ, cytuņaiz labi īgaumāj, kod gribi otkon taisāt muti valī, pareizi saceits!”

Dzirdāt runys beigys vysim nabeja lamts. Kaidis labdareibā beja pamateigi īsōvš zyrgam, i tys vairs nastōvāja iz vītys. Kai pa sapynu aizsleidāja krūgs i piļsietenā, klajums krāslā beja sastindzš pavysam nadzeivs i palāks. Pīzalaviejusā napamaneita, tāpať aiz nōkušō pakaļnenā glyunāja nakts, gaideidama i myrkšynōdama nažieleigi soltys acš nu skrondaina, plondūša apmetnā...

Sōkumā izsolušis zirdzenš mieginōja parikšōť, dreizi pīkusa i sōka iť sūlim. Ceļš beja pret vieji i drusku aizvyllkts. Tūtis patš Gedris sōka atžiergť ōrinis gaisā i vārtis vysapleik. Tymsā vairs tik varāja kū sarādžāt. Sōpāja pakauss, deneņūs ryucā kai tukšys dziernovys.

„Ak tōs kārdynōšonys, tōs kārdynōšonys, iz vīnu grāku vysys vad, pareizi saceits,” jys nūzapyutā. „Nu pošam jōcīš kai muļkam, sacāsim, kaidis dzierš, taidis nadzierš. Ka gribieji apzasilđāt, lyudzu, kaidis tevi nu krūga ōrā dzyna? — tai jōprosa. Kotrs kōrteigs cylvāks syltumu mīļoj, a iz butelis pusi pa vasalai dīnai napazaver. Kaidis viezš to tāv lyka iztāmpť itaidu lārumu, tai jōprosa, i vāļ pošam par sovu naudu!” Jys saudzeigi nūglōstāja pret tū vītu, kur zam sveitys vajdzāja atsarasť atlykušijam latam, i prōtōja tōļōk: „Navā lels grāks īmāšť kaidu mozu glōzeiti, moť ūtru, trešu i, ka vāļ cīži gribis, i catūrtu pi tōs pošys řaizis, tik, puiseiť, na itai — tū as pasoku tāv acis! Patš nalobis itaidu tempšonu ilgi navarātu turāť, pareizi saceits. Tei kverneišona viņ naatsamoksoj. Ka ļaudš dzer, lai dzer — kas tāv par bādu — brauť nu tagad pa nakti, sacāsim, kai izdzeits sunš!”

Gedris pukōjās, kū tōļōk, tū nagontōk, ni sevi, ni cytus nataupeidams. Golu golā voi jys vīns patš vaineigs? — tai jōprosa. Voi jys, vacs cylvāks būdams, varāja daudz atsakratāť, kod jam ļaudš ļāja, sacāsim, kai ar lišonu muti? Ni kauna, ni grāka, ni saprasšonys taidim — itai pīdzirdāt navareigu veceiti, kas īgōjš publiskā vītā apzasilđāt! Poši, zynoms, seņ pi mīra i smejās tagad par celāveiru,

kam sovs pīnōkums pyldoms i naktī, pošam, sacāsim, teiri voi mierdamam nūst! Vysu beidzūt saryugtynōtīs, viļteigūs ļaužu pīsmītīs veceitš nūsprīdā, ka jī vysi par sovim grākim taidu sunā apglobōšonu viņ peļniejuši, pareizi saceits. Iz mota kai šys Kūrmuļš, kurīs, kai dzieržams, naasūt bejš lobs cylvāks. Jys patš, Gedris, sacāsim, jūs vysus taidus ar teiru sirdi pa vīnam viņ aizvodōtu. Tod jī vairs nazasmītu vys, a jam bītu peļnā vysai zīmai, pareizi saceits.

Tymsā Gedram blokus kaidš sōka skali stenāt i žōvōtīs. Taitod Jevgenijs beja pazamūdš i drūši viņ dūmōja na gaišōkys dūmys kai Gedris.

„Eh, dzeivā, dzeivā, tāv soku!” jys īzarācā, vylkdamīs komulī, i pagivš gar rogovu molu pylnu sauvi snīga, syukōja tū nu cymda. Beja apzamōcš i sōcš putynōt, nu gaisa. Celā molys kryumi šņōkōja, āgleitis viejī platājās kai dzeivys. Jevgenijs drabynōjās: „Redzi, kas par nalaiku — šūnakļ taisōs valnam kōzys, tāv soku!”

„Kai tod, pareizi saceits,” prīceigs, ka vairs nav jōdūmoj vīnam, Gedris pībolsōja. „Tu, ciļvieceņ, nu tō valna vairs navari glōbtīs nikur! Brauc voi āj, ka na tāv jys, to tu jam izagryud, sacāsim, iz pošā kokla.”

„Taisneiba, tāv soku! Pagaidi! Voi tys nabeja munys mōtis tāvs? A varbūt tāva tāvs — āj tu vysus sazyni!” mieginōja atcerātīs Jevgenijs, „braucš, nalaimeigīs, nu tierga, saprūtams, na tukšā dūšā, i valns klōt gon, tāv soku! Valns voi kaidš cyts nalobīs — āj tu vysus sazyni! Vysu ceļu, brōleiņ, ni nūst — sviļpoj i kauc kai troks. Veceitš tik pōtorus viņ, a naleidzāja, tāv soku! Sātā gon tyka, pļōpōja bez samanīs i tū pošu nedeli — beigts! Ar drudzi, tāv soku! Voi tā tik viņ daudz tōs vītys? Eh, bīš labi! Jys gari nūzažōvōja i sazaritynōja iz guleišonu, vāļ cīžōk pīplacš šķiersta molai. Dreizi tik krōkšona i sviļpšona beja dzieržama nu tōs pusis.

Gedris manāja, ka golva tūp durnōka i dūmys jucekleigōkys. Pīzajāmušīs viejputnis svīdā snīga kliepus sejī, dzyna aiz apaklis i

pierdukņos. Ceļu pa ratam varēja sarádzāt kai šauru streipi, kur kryumi pazaškeiruši. Kur jūceigi! Cik ļaizu tá Gedris jau beja braucš sovā myužā! Gondreiž kotrs ceļmolys kūks beja pazeistams, tūmār dīnys gaismā i ar skaidru golvu vysys lītys izaver sovaidōk. Tagad tāv, puiseiņ, par tū jōdūmoj, ka dreizi vīns celenš grīzsis nūst pa kryumim iz kopsātys pusi. Gona dzierdāts, kū par taidom vītom garys mālis kladzynoj!

Cylvākam ar golvu par tū nabeja vārts, sacāsim, i nūzasplauņ, a delkō taišni šaidā nāraizī tam dulnyjam krīvelām vajdzāja valnus i sovus rodus pīmināt? — tai jōprosa. Sacāsim, nikaidi lobī gori tī navarātu bīt, kas ītu tevi bīdynōt taidā nalaikā. Kotrs, ceists gors bīdams, tāv pošam, sacāsim, grieceigijam žyupai, apīš ar leikumu, nazalykdams zynōt, voi tu tá esi, voi naasi. Bet kaidis viezš ļaun vysim tīm nakrītnim ļaundarim i pošnovnikim skraidāt tymsā apleik i sītīs klōt gūdeigim cylvākim? — tai jōprosa — voi nav pa ālņi jau taipāt zam valnu pōtogom steivi i meiksti izadoncōjuši? Sacāsim, karīs voi saunīs, cik ļaizis grybi, lyudzu — voi muna bāda — tik nanōč, puiseiņ, maņ priškā iz celā, tū as pasoku tāv acīs! Nikaida jūkōšona tá nabēs, pareizi saceits!

Ka padūmōja tōļōk, parkū to policeja navarāja taidus šaubeigōkus ceļus apsigōt, sacāsim, pa nakti? Kō ta tei ir tī piļsietenī, tai jōprosa — par veļti maizi āst i sītīs klōt cylvākim bez vainis i vajdzeibys? Tī, kaidu ļaiz jautrōkā prōtā iz īlys izgōjš, paraugi, sacāsim, izakuņkstāt, jau stīp tevi iz kambarim kai cōli, saskriejuši pa divi, trejs pi kotrys aukionis; a šakur celā vydā i brīsmōs tu vari klīg, puiseiņ, izastīpdams — nivīns tevā nadzierdās.

Vysapleik aurōja viejputni, zyrgs kyuņōjās svaigijā snīgā leidz celim. Naktš kai viļteigs meža zvierš sōka īlenķt pajiugu nu vysom pušom, kaukdama i šņakstynōdamōs naskaitamim izolkušim bolsim. Kod tī breižim aizaelšā, kaidis tāpaņ aiz mugorys gōrdzá kai aizņnaugts. Bailis naļōvā pazavārt. Gar celā molom lūcājās lelyš

ānys, kai sasnāgt grybādamys. Tōs beja vysur pa molom i ocu priškā, dryuzmājās, nirbāja gar acim, klanājās, miedājās i izsmāja kai tōs tī krūgā. Voi tōs āgleitis pūrenī, kas tai lūcājās viejī? Taidā naktī, sacāsim, nivīns gudrinīks nu golvys navarātu pascāt, kas ir mōnš, kas nā. Šei beja sovaida nakts, bez nivīnys vīglōkys dūmys, nakts, kas syutāja iz celā ānys, bolsus, i nu tīm navarāja nikur nūzaglobōt.

Gedris tupāja saplacš, nadvašōdams. Tymsums darāja oklu, bolsi pīauga, gōja tyvōk i lykōs pazeistamōki. Tī na viņ smājās, a pōrmátā i atgōdynōja. Tai tod ni dzeršona, ni bieģšona, ni jautrī malu stōsti, paņ ni nadūmōšona navā leidziejusā tūs aizmieršt pavysam. Pūrenš, pajiugs i vyss, vyss beja izgaiss. Beja tik bolsi, kas ar kotru skaļōku šalti izkaisāja ap jū kaidu tōlu atmiņu vierpuļus, i Gedris tymūs īstyga. Atlyka otkon izbrist vīsim tīm cauri.

Tōli, tōli laikā i snīga plašumā, vāļ aiz vysim viejputnim sōc zīdāt cereni, tī lieni kustynoj zorus maigā vokora vāsmā. Muižys parka tymsumā nu pilš pusis plyust smeļdzeigys melodejis, naktī sazajaukdamys ar zīdu smaržu. Pa krōsainu laternu apgaismōtu pilš dōrzu staigoj laimeigi, cāli tārpušis cylvāki; čaloj, smeļās, aizarōvuši vairōk nu sovys labpatykys nakai nu sentimentalōs muzykys skaņom i pavasara smaržom.

Muižys dōrzinīka dālam Jōnām Auzānam tōs vysys smeļdz i dora jū namīreigu parka tymsijā bīzūknī, nu molys vārojūt šū spūžū dzeivi. Vysu dīnu klāvus miežūt jys pavysam steivs, bet dorbā apslōpātis namīrs tagad vāļ vairōk burbuļoj. Grybātūs darāt nazyn kū, gōzēt kolnus, veikt nadzierdātus varūndorbus, lākt pošam nu sovys ōdys ōrā, lidōt i trauktis kazyn kur i par vysu vari ikarōt sāv kū vierteigu, taidu dzeivi kai tei, kas pošlaik mutuļōja i zīdāja daudzkrōsainīm, skani reibeigim zīdim ap pili. Koč mozu daleni nu taidys!

Muižys zyrgu stallūs i kolpu „večerinkōs” nu tōs nabeja i vysnīceigōkōs dalenis, i dōrzinīka dāla bravureiba, atsagrīžūt sovys kōrtys vidī, vīna poša naspāja pīklīgṭ tukšumu, kurā beja jōdzeivoj. Nikas Jōnām sovā dzeivī napatyka, dorbs vysmozōk. Tāvs beja atmets cereibys jū iztaisāt par kōrteigu dōrzinīku, deļtō atdávā kučeram par „mōcekli”. Tai Jōnš tagad mázá, mozgōja dubļus nu lapnūs karišu skrytulim, borōja zyrgus i sapņōja, kod nivīns jō nadazavārā. I tāvs, i kučerš obeji vīnā bolsā tū saucá par laisku slaisteišonūs. Jī poši ar sovu stōvūkli beja ļūti apmīrynōti i sirsneigi ceņtās īstōstāt Jōnām, ka tik tei ir loba dzeivá, kas cylvākam nu laika gola nūlamta i kurū kotram ir jōceļ ar poša leukū mugoru i svīdrim vaigā. Jōnām beja bailis nu taidys dzeivis vysvairōk. Tei lykōs kai najauks izsmīklis i gyusts, saleidzinojūt ar parka tymsā izsapņōtū i rādžātū. Šei pīsāja, smacāja, i jys lai nūsleikst tymā, nadreikstādams par nikū lobōku pasapņōt!

Sapyns vīns patš ir tik taidis mōnš. Tys paneikst ar laiku, atstōdams rānys, voi atrūn sáv kaidu realu pīturu, vysnīceigōkū, kam veitīs apkōrt i žalōṭ vysmoz iz laiceni, cikom trauslṭš atbolsts otkon navar vairs tū nūturāt voi saturāt.

Vālu, kaidys vosorys svātdīnis naktī Jōnš, „večerinkā” ar puišim dzierš i pec tam „pavadiejs” pa kryumim kaidu kolpa maitu, vylkōs tukšs iz sātu klausātīs vacōku naizbāgamu kōrtejū rōjīni. Nu vokora dākom nikas nabeja palicš pōri, kū vārṭš pīmināt i paturāt. Jōnš apzastōja pec paroduma, pi dōrza lelō žūga, lai pyrms pazusšonys tymsā storp kolpu pazemeigijīm miteklim vāļ izmastu skotu pilš apgaismōtīm lūgim. Tī gaiši blōzmōja i sazaceņtá ar pušmienesi gaisā drebeleigu ānu radeišonā lopōtijōs pazaṛōs i iz zámis. Tī ānōs drebāja tyspaṭ namīrs, kurū naspāja ni aizmierš, ni nadzierdāt, kas pec dāku tukšuma, lykōs, klīdzá vāļ skaļōk: naleiņ vairs tymsijā olā atpakaļ! Palič tá! Voi lobōk, bādž pavysam paceļu! Beja itik naizturami, ka sōjš kimūs ikōpá koklā kai mozam puikai.

Apslōpātys elsys atsabolsōja nazkur tyvumā. Jōņš sazatoryuka nu sovom dūmom. Jys tik tagad īraudzāja trauslu maitini tīpaṭ natōli nu sevā, ānā pi sātmalā pīplokušu. Tei tok beja Agata, jaunō muižys kolpa maita. Jōnām pīnōkūt, jei pacālā plotys, nūzabeidušys acš i otkon tōs nūlaidā. Jai laikam beja kauns na viņ partū, ka tāvs pīdziers otkon beja izvojōjš nu ustobys vysu saimi, a i partū, ka pošai izbāgūt nabeja nikō vairōk mugorā kai mieteleitš, izsvīsts iz placim viers krakla. Tai jei ti treisāja jō priškā sakņupusā, a jōs seiki placi raustājās raudōs.

Jōņš beja apjučš, nazynōdams, kai īsōkt mīrynōṭ. Naveikli, saudzeigi jys vyspyrms jai paleidzāja apviļkt mieteli tod, kulākus sažņaudzš, nūteicā: „Naraudi... īsim!” Jam tagad beja prōtā varūndorbi, par laimi Agatys tāvs beidzš vōrdātis krōcā iz greidys sādus, pret durovu stenderi atsaspīdš, i vysa daudzgolvainō giminā pa vīnam viņ sōka lasātis nu paslāptivjom atpakaļ sovōs mygōs.

Jōņš sōka īvārōṭ Agatu nu šōs řaizis. Iz „večerinkom” jei nagōja i beja ļūti bikla. Tagad jei vysmoz smaidāja ar jū runojūtis, cyṭraiz i smājās. Jōs smīklā beja nazkas gaišs i napazeits. Bez tam jai beja skaistys, lelys acš a seja bryunūs motu īrāmiejumā bōla kai eistai dāmai. Turūtis jōs tyvumā, Jōnām izpalyka daža loba „večerinka” i vajdzā iztikṭ bez Zinkys voi Maņkys lātō maiguma. Jys naižadrūsynōja i dūmōs Agatu nūlikṭ tōm leidza. Jei beja kas cāls, kam rupi pīzadūrṭ nadreikstāja i kō apraksteišonai kolpa puišam pītryuktu vōrdu. Nu vacijīm parodumim jys ar centeibu pīkūpā sapņōšonu, tik vairōk i vairōk vysi sapyni sōka teitis ap maitinis trauslū byutni i vairs nimos nasmelǰzā. Tymūs beja īnōkusā druska nu tō gaišuma, kas beja Agatys smīklā, i jys cyṭraiz sevī nūzakaunāja par kaidu vāļ tagad paslapyn apleik izlaistū riksi; bet jei, prūtams, par tū nikō nazynōja i paṭ nanūjaudā. Jōs vōrdūs varāja dzierdāṭ, ka Jōni jei turāja par tikpaṭ cālu, kaidis jys jōs priškā vielājās, bet na spāja bṭṭ.

Tāvu ar mōti Jōnā tureišonōs pi Agatys satraucá tikpaṭ styprī kai agrōkō apkōrṭ klaiņōšona. Jī laikam nūjautá jaunō puīša vōrdūs pošam sáv naizteiktūs nūdūmus i deļtō obeji kai vīns pīlyka daudz pyuļu Agatys nūpeļšonai: lai gon jei pošā izalīkūt čakla i gūdeiga, tūmār lai Jōņš lobōk pazaverūt iz jōs obejim vacōkim. Patš salej sáv reiklī vysu peļni, pošā lomojās, ka gūdeigim ļautenim vysu laiku jōturūt ausš aizbōztys. Vysu muižu divotā viņ pīskandynōjuši! Kaidi to tī bārni, itai auguši, varūt bīt? Nadūd Dīvs, ka taida vorza tāv izamat iz kokla par sābrim, kur nu vāļ par radinīkim! Īzapeiṭ jau asūt vīgli, atsakratāṭ bītšūt gryušōk kai nu pošā nalobō. Jī pošī, paļdis Dīvam, asūt gūdeigi sovu myužu nūdzeivōjuši, drusku šū tū īkrōjuši i Jōni mōciejuši tik iz lobu. Lai jys tik paraugūt šīm šūraiž napaklausāṭ, tivleiṭ tikšūt parōdeitys durovys, lai ejmūt i dzeivojūt ar tū ubadzi, kur pateik i kai mōcādams.

Jōni taida vacōku izastōšona i Agatys nūnycynōšona atmūdynōja nu laiskys teiksmynōšonōs iz darbeibu. Kod jys rādžāja, ka vacōki draudus dūmoj nūpītni, jys speitā sōka reikōtis jau tagad. Jys izdarāja kū leidz šam naīdūmojamu — pa klusū pusi sameklāja sáv eista kučera gūdu kaidā paneikušā muiželi, lobu gabaleni sōnim nu šajinis i tod patiši byldynōja maitini. Tys beja vālu rudinī. Jei taipaṭ treisāja bikla kai tymā naktī, pyrmū řaizi sazateikūt, īplātā plotys acš i kauneigi pamōvā ar golvu pīkrysdama. Tik apveitušūs zoru izmorgōjumā ānys vairs nabeja tik tymsys i pilš lūgi mienesneicys sudobrā vairs navylynōja tik gaiši. Zvaigznis lykōs gaišōkys.

Kōzys, ka tōs par taidom varāja saukt, nūtyka saspīstijā Agatys vacōku dzeivūklī. Jōnā vacōki tū dīnu nu sovejō nimos nazarōdāja ōrā, i nōkušā dīnā, Jōnām pyrms aizbraukšonys pi tō kloudzynojūt, tys beja aizslāgts. Tik aizbraukdams jys rādžāja tāvu par gobolu, alejis golā kašņojūtis ap jaunīm kūcenim. Jys napagrīzā golvys iz aizbraucieju pusi. Jōņš tik rādžāja, kai jō siermī moti, taidā kai

kīvītis cakulā iz pīris sagrīzti, kas beja vairōku muižys zūbgaleibu priķšmats i speitāja laikam zīmu i vosoru bez capuris, nykni purynōjās viejī. Jōņš vārās i gaidāja, bet speiteigīs cakuls iz šū pusi tai i napazagrīzá. Beidzūt izsōvš zyrgam, Jōņš aplyka rūku Agatai, kai saudzādams dōrgumu, kas pierkts par tik lelu moksū, i jei poša, kai glōsteidama, ar acim aplīcynōja, ka saprūt jō dūmys.

Jaunijā vītā Jōņš sōkumā beja pavysam apmīrynōts. Jys tagad jutōs breivs cylvāks, jō sapyns beja pīpīļdeits. Beja sōkusās lobōka dzeivá, mož bez kōrōtō spūžuma i lelēm sasnīgumim, bet i bez agrōkōs nūspīsteibys. Ustabená vīnmār stōvāja sakūpta spūdra, Agata, jaunō sīva, tū pīsmāidāja pavysam gaišu zīmys vokorūs. Lykōs, jei cyta nikō dzeivī nav zynōjusá kai tik čalōt i smītīs. Spaidūs i tryukumā izaugusá, jei poša deļ sevá daudz naprasāja, tik ryupājās vysvysaidi par Jōni, biži jam atkōrtōdama, ka jaunō dzeivá jai vāļ aivīnu izalik kai natycama pōsoka. Jōnām par tū vysu beja sovs lapnums i gondariejums, a trauslyjai maitinái pītyka spēka pastōveigīm mīrynōjumim, kod kaidys nāparādztys ryupis voi pagirys jam pošam taisājās sōpynōt golvu. Vyss tymā laikā vīgli sadzeja i aizamiersa. Bādōt nu tīsys ni par kū navajdzāja, tik dzeivōt tōļōk i cerāť iz vysu kū lobōku. Vysa dzeivá beja prišķā!

Gedris sazaslāja rogovōs, nikō sáv apleik narádzādams. Godi beja aizskriejuši kai vīsuli, lobōs dīnys aiznasuši i aizputynōjuši. Nikas vairs navylynōja, dreizōk, sacāsim, bīdāja. Beidzūt beja sasnāgts šys snīgputiņš, kam narádzāja gola, i uzmōceigi vierpuli, lykōs, vietāja pošu, vīglu i navajdzeigu kai palovu. Kotrā tūs brōzmā syurstāja nu jauna izvōrdeitys pagōtnis drumstolys.

Da, Jōņš Auzāns tūlaik beja stolts puisš, lai i na ļūti izreiceigs dorbūs. Dorbu i braukšonu muiželi beja moz, atlyka daudz laika, kū pavadāť cytur. Auzāni beja lobprōt irádzāti i sōkumā aicynōti iz vysaidom svineibom i idzeršonom, kas vysbīžōk nūtyka pogostnomā, tivlejā mīstenī, parosti smolkō i izdareigō rakstveža

Voiceha Kurmanoviča vadeibā. Jōnām tī patyka, bet Agata pīkryta nōkļ leidza na lobprōt. Ļaudīs i skaļumā jei nikod nazajuta labi, mīdzās pi sīnys kai nūzabeidusá i ni ar vīnu svešu namōcāja papļōpōt. Beidzūt jei atsasacāja jam iņ leidza pavysam. Jōņš mieginōja pīrunōt, bet beidzūt pīroda dzīrāt vīns patš. Rakstvedš Voicehs jū sōka aicynōt iz privatōkim vokorim pi glōzeitis i kartu golda. Ar naudu i kartom beja kai beja, bet nasenejam vīnkōršam kolpa puišam glaimōja rakstveža sabīdreiba i beja kai jauns pīrōdiejums, ka jys teik dzeivī iz augšu. Tī beja jautri vokori i nakts, kod Agata jū gaidāja sātā, a jei vairs Jōnām nastōvāja vysu laiku tai prōtā kai pyrmijūs mienešūs. Varbūt taišni deļtō, ka jei beja tik pīkļōveiga, klusa i vīnkōrša, sáv nikō naprasāja i vysu pīdává, jei ōtri pazaudāja sovu varu par Jōni. Tam jei sōka liktis par daudz vīnkōrša i ŗajzjom garlaiceiga. Kaut kai jys beja vīlis otkon, i jauni sapyni dzelđāja i karsāja vairōk nakai dagveins. Jys otkon sapņōja par spūžū dzeivi, taidu, kaidu prota dzeivōt šys školōtis Voicehs sovu draugu i draudziņu pulkā.

Da, i draudziņu, kas nabeja nikaidys sprostys kolpyunis i sādžu mīaitys, kurys vīneigōs Jōņš leidz šam tyka pazinš, bet gon eistys mīsta jaunkundzis! Jōs gierbās i runōja kai eistys dāmys, pīmāram, Vera, kas beja piļsātā gōjusá školā. Jai iz papīža apzagrižūt, jau rodōs vysam cyta dzeiveiba i škālās dzierkstelis nu greidys.

Īsōčš laizāt dziernovys, sunš sova paroduma nikod naaizmierstūt. Ar Jōni beja taipať. Kū tōļōk Voiceha jautrōs dziernovys molōs, tū vairōk Jōņš aplypa ar tūs myltym, dreizi patš jusdamīs kai eists dziernovniks. Jys jutōs tik lapns, ka beidzūt izvieleigō, smolkō piļsātneica Vera beja jū atzynusá par sovys sabīdreibys cīneigu i vairs nalīdzá nikō, kū viņ jys nu jōs gribāja. Nu Voiceha jys par tū sajāmá uzslavis, a kod Vera kur aizbraucá, palyka cytys. Vysi šī panōkumi Jōni žylbynōt žylbynōja. Kas par tū, ka tagad beja bīžōk vajdzeiga Voiceha paleidzeiba, lai varātu parakstāt jaunu

porōda zeimi pynkainijam mīstená augļōtōjam! Par naudu varāja nūpierkt vīnu ūtru spūžu vokoru, spūžu dīsgon, lai iz laiceni aizamierstu vysys ryupis, sāta i reitdīna. Jōņš zynōja, ka beidzūt dzeivoj, kai vysod beja vieliejis.

Pec napylna goda Agatai pīdzyma dāls i pec pōrs nedeļom nūmyra. Jei sādāja sātā vāļ bōlōka, vairs nimos nasmaidāja, mož i raudōja, partū ka vālu naktī vīnu ūtru ņaizi jai beja sorkonys ačš. Kod Jōņš atgōjš īkryta gultā jai blokus nanūzaviļcīs, jai ačš īzaplātā kai baiļōs, taipat kai tūņaiz pi parka žūga mienesneicā. Jei palyka sādādama gultā, vārās iz jū ilgi, ilgi, kai apsorgōdama i gaidāja ūtru bārnu. Jōņš cytņaiz pazamūda naktī, a jei taipat sādāja nakustādama i nikod nikō napōrmátá. Jam sōkumā nu tō beja tai kai naveikli, vālok dumsys, partū ka tai jys beja i palyka vīneigīs vaineigīs. Būtu jei klīgusá, lākusá ar nogim jam acīs voi vysmoz nalaidusá ustobā, jam rostūs īmesli cierstīs preteim i darāt kū dariejušam ar mīreigōku sirdi tōļōk. Agata klusāja i vārās ar sovom tymsijom acim. Voi tys nabeja pōrmatums? Varbūt. A kū jei golu golā daudz varāja pōrmást? — Jōņš nūsprídá, voi jei vyspōr kū zynōja voi saprota nu dzeivis? Jei ža beja tik kolpa maita i nikō lobōka sáv nakārōja, tik bāga i rōvās molā. Nu jōs beja tys lobums, ka jei nazalomōja kai cytys bōbys, tys beja vyss.

Bet kas to ir kotra dzeivá patīseibā, tai jōprosa, vysvīns, cik žiļbeiga tei nu molys izaver? Mōņš! Labi, ka labi, a, ka nā, áj, ciļvieceņ, kur tevi valk, i tu īzamoldi, sacāsīm, taidā kai pūrā, ka vairs ni sūlá paspárt bez sleikšonys! Bādž i speirojīs, ka gribi — lyudzu! — a kur tu izbiegsi, kod taida ir bejusá tova vysa dzeivá i nūliciná! Gedris bryda tōļok atmiņōs īškā, viejputni sviļpōja.

Spūžō dzeivá Jōnám izabeidzá poša nu sevá. Augļōtōjš vairs naudys nadává, tik rācá pec procentim tai, ka Jōņš navarāja vairs pazarōdāt mīstenī. Papatiejušōs muižys kučera aļdzená knapi nūderāja iztykai tymā dzeivī, kur nabeja nivīna cyta, tik jys i Agata.

Draugi i draudzinis jū pamožam sōka pīmieršt, tik Voicehs cytraiz paaicynōja iz kaidu glōzeiti. Agata vairs naraudōja, bet audzynōja ūtrū dālu. Jōņš jūs obejus tagad moz rādzāja, deļtō ka beja spīsts nu molys vysaidi pīzapeļnāt, lai dzāstu lelūs porōdus, bet tys nikai nazaveicā. Jōņš jutōs kai pīmuļkōts, nu vysim atstumts. I nu vacōkim nikō navarāja cerāt. Mōtā beja myrusā tod, kod Jōņš dzeivōja sovā spūžijā vysa aizmiersteibā, a vacīs dōrziņiks tik speiteigi purynōja cakulu, par dālu nazalykdams ni zynōt. Mož i tai beja lobōk. Jōnām bŷtu kauns, ka tagad kaidis rādzātu i tāvam atstōsteitu, kai jam nazaveic. Tik Agata beja laikam kaut cik apmīrynōta. Jai pītyka ar kotru mozumeni, kū Jōņš varāja atnāšt iz sātu voi gribāja dūt. Jys vairs nazajuta tik vaineigs, tagad jam beja taidys ryupis, kurys aizgōjušūs dīnu laimeigō Agata naspātu vairs izleidzynōt.

Tai laiks gōja, i pīnōcā vosora, kas ļaužu atminī dzeivoj kai „Pīktīs gods”, kod sōka dāgt muižys, jōdelāja kazaku patrulis i vysaidi vīsuli grīzā satrauktō pyulā prōtus. Šymā laikā Voiceha īdzeršonys pījāmā cytaidu nūkrōsu. Pi jō tagad saplyudā vysaidys jaunys zinīs, agrōk nadzierdātys runys beja daudzu dzirōtōju mužōs. Jōņš sōkumā klausājās ar obejom ausim, vieļōk i patš beja gotovs runōtōjs. Senejō skauđeiba pret spūžū dzeivi nu varāja izalauzt iz ōru jaunā veidā: skaļūs i drūsmeigūs vōrdūs, kas vysim pi glōzis labi patyka. Jōņš beja kai apreibš taidūs breižūs, pieški rādzādams, ka jō senejōs dūmys i izdūmys nīmoz nazalīk cytim smīkleigys, i ka Voiceha sitīņš iz placa apstyprynoj tūs pareizeibu.

Kaidu vokoru, kod pōrejī dzīru bīdri beja izkleiduši, Voicehs izkleidynōja Jōnā vōrdu skūrbuli, sōkdams runōt pavysam lītiški. Tys beja darbeibys plans, nu kura Jōnām beja sōkumā jōnūzaškurynojs. Nikod dzeivī jam nav bejš drūsmais īt tōļōk par līleigim vōrdim i varonom izdūmom. Seikys dākys i izliecīni jam jau lykōs lels sasnāgums, a šys pasōkums, iz kuru Voicehs jū tagad

vadynōja, beja pavysam kas naporosts. Tā beja vajdzeiga eista drūsmá, i Jōņš pieški sajuta, ka jam taidys tryukst. Tūmār kārdynōtōjs naatsalaidá. Tys pōrōk labi pazyna Jōni i mōcāja jū vyllynōt i pōrlīcynōt.

„Nivīns maná tī napazeiņš,” Voicehs runōja, „as, na tu, b̄yšu tys dareitōjs. Táv tik jōaizvad i jōpagaida. Itik ilgi tī nūdzeivōjš, tu pošu pili i apkōrtni pazeisti labi.

Pibrauc paslapyn taidā vītā, kur nivīns m̄ysu narádzās, i līta dareita! Patiseibā tei ir tikpaṭ vīnkōrša līta kai aizbraukṭ i pajimṭ sovu pošā montu nu plaukta, ka labi izplanavoj. Tys ir m̄ysu pošu monts i svīdri, kū jī vysi sarausūši nu m̄ysu loba dzeivōdami. Tik jōmōk pajimṭ atpakaļ, voi saprūti? Dori, kai zyni, a as gon táv varu sacāṭ tū, ka, tagad kai gonu puika nūzabeidš i muna padūma naklauseidams, vālōk vysu myužu pliessi sáv motus nu golvys ōrā. Patš labi zyni, ka, tik procentus viņ spādams samoksōṭ, nu sovīm porōdim nikod ōrā natiksi. Nivīns nav ticš, voi tu tū saprūti? Itei ir tova vīneigō izdeveiba. Ša lobōk rūka, narunoj i laissim. Ka brauksim pa kungu mūdái ar karetī, nivīnam i prōtā naiiņš, kaidi jūki m̄ysim padūmā. Nasoki nikō, b̄yņš taidi jūki, brōleiṭ, ka nivīns malns gailš m̄ysim pakāļ nadzīdōš!”

Kārdynōtōja bolss beja ļūti styprs, tik styprs, ka nailgi pec tam, dyumōkainā bezmieneša naktī paslapyn sajiugta karetá patisai klusi aizbrauc i vāļ klusōk īripoj tōs muižys parkā, nu kureinis Jōņš nazkod aizgōja, pametš vacōkus. Šei ir ļūti sovaida atsagrīzšona. Parka tymsumā Jōņš glōsta zyrgim purņus, lai jī našņōkōtu i nasatzryuktu, i ar baileigu napacīteibu gaida.

Pec laicená sorkona blōzma pazīb nu āku pusis storp kūkim. Vairōki satraukti bolsi klīdz. Līsmu atblozmōjums pliešās gaišōks, stīpās augšōk, zyrgi namīreigi meidōs i krōc. Jōņš ir gotovs bāgṭ. Jys aiz īmovim apgrīž zyrgus pret vōrtenim i izamat iz bukys, kod nu

kryumim izlāc Voicehs i izarauš jam blokus. Beidzūt karetá ir pa mozijīm vōrtenim laukā i paceļu.

„Bet sastōstiejš gon beji iz mota — molocs!” alsdams jū palīlej Voicehs, „Žāl, ka nikas naizadává, kai tyka izdūmōts. Vyss gōja labi, bet tod izražis izlāc maņ priškā taidis sierms spūks ar brīsmēigi lelu cakulu, sacaltu gaisā, i sōc kiukōt, brōleiņ, kai poša pūsta dzagūzá! Laikam jau bejš nūlykts par sorgu voi kai. Bet naspāja nikō sakiukōt, kod as jam kai lyku pa tū lelū sáksti” — Voicehs pavycynoj Jōnám pi daguna ar škrotim pībārtu cītys ōdys sytamū i tod itū aizmat garum aulekšojūšūs ceļmolys kryumūs, „— lyku pa tū siermū sáksti tai, ka vecelš iz vītys apklusā i laikam iz vysim laikim. Ni izavaidāja, ni pakustāja. Par monta mekleišonu vairs nabeja kō i dūmōt. Ļauteni sōka skrīt i brākt. Sakiuru guni, lai ir ap kū jīm siļdātīs i doncōt, cikom mās iz lelcelá, saprūti, khē, khē!”

Tai krākdams, jys pīgryuž sovu nirdzeigū seji Jōnám tīpaņ pi acim, kai sunš slumsteidamīs. Šausmeigī vōrdi, sejis ļaunums i dvynga Jōni styndzynoj i aizsyt dvašu. Tik ļūti ribās vyss, ka jōzabeidz nūst. Tik tagad, kai nu mīga pazamūds, jys rádž, kur jō nagontīs bīdrs jū ir ivylynōjš — nikaida loba, tik atbraučš, nūsitš tāvu i tagad bāg paceļu kai nūzīdznīks! Jys jutōs kai poša nalobō gyustā, i jam vairs nav spieju nu tō atsakratāt, ir tik taidis smaciejūšs satraukums i rībums pret vysu.

Draudeigī bolsi i daudzu pokovu duneišona pieški izasyt ausīs.

„Kazaki!” izabļauņ Voicehs, palyuriejš gar karetis styuri, izraun Jōnám nu rūkys pōtogu i sōc pārtž zyrgus kai vōjprōteigs.

Tōli aizmugurī nūskaņ sōvīņš, tod vāļ vīns i vasala šalťš. Jōnám vyss ļūgōs i tymst prišk acim kai mūrgā; tod nagaideita dūma īdzeļ, vyss nūzaskaidroj vīnā ocumirklī. Nōkušijā jys jau sper nu vysa spēka Voiceham sōnūs. Tys kaukdams izaveļ i palik vaimanōdams.

„Pagaidi, gon as tevi izmuļkōšu!” jūņōjūšū kareti sasnādz lōstu i kauciņu atbaļšš, a Jōņš tik zyna, ka vīns volgs ir sarauts. Atrībeiba

klivusá styprōka par baiļom, i jauna, osa dūma lik karetái sprauktīs bizūknī.

„Gon jau munu āsmu vylki atrass, a poša nimos nameklās,” Jōņš ļauni nirdz, vielejās i gaida. Trūkšni i sōvīni pamosam izgaist tymsā.

Vāļ ir nakts, kod Jōņš, ryupeigi izjiudzš zyrgus i vysu nūkōrtōjš, izazūg ustobā i mūdynoļ sīvu. Jōatstōjš vyss kai ir i tivleit̄ jōbāg.

Agata raud̄ klusom, zānu sagierbdama, tys ari brāc. Jam nav četri godi, i jō vacōku steiga i apklusynōšonys mieginōjumi tik iztrauc. Beidzūt briecejš apklusynōts, i jī dūdās nazynomijā celā...

Par laimi, nivīns jūs nameklāja, tik breinōjās. Voicehu kazaki nabeja sagivuši, partū i nūdūt Jōni jam nikaidi naiznōcā. Cikom jys, uzticejš krūnā darbinīks, „revolucionaru pīkauts”, ōrstāja sovus īvainōjumus slimineicā, vāļ uzticejšōks i centejšōks cara pavaļstnīks atroda jō pogostnoma dzeivūklī vasalu klōstu vysaidu proklamaceju, kurōs beja pausti par tāteni i „svātū matušku” na pōrōk glaimojūši ortodoksi uzskoti. Tai Voicehs tyka aizsyuteits ar vāļ piļneigi nasadzejušim sōnkaulim daudz tōlōkūs ceļūs nakai tī, kurūs Jōņš sāv izajāmā patš. Tai ka nūzogts nu muiželis nikas nabeja i nikaidu cytu aizdūmu navarāja izgudrōt, ļaudš par Jōni smājās, baumōdami, ka šam vairs mīstenā Leibka napaticš, i deļtō jys asūt aizbiedzš pi cyta augļōtōja.

Jōnā saimā aizgōja tōli svešūs ļaudīs. Agata ar bārnu pīzamátā pi kaidys sovys radineicys, kas dzeivōja vīna poša šōs piļšietenis pīvōrtī. Pec pōrs godu veiksmeygs bāguļōšonys i nalaimeigys klejšōšonys i Jōņš beidzūt tá nūzamytnōja. Tá Jōņš Auzāns nazkai beja palicš par Gedri. Nav zynoms vairs, kod i kam taidš nadzierdāts vōrds pasprucš, bet laikam vysim īpazaticš, pīlypa jam iz vysim laikim.

Radineicai mierstūt, jīm palyka mōjelá, klāvs i gūvš. Gedris nu sovys pusis pībyuvāja skolu budku suņukam. Nazkai beidzūt īzasyta pi zyrga, pōrdává gūvi i sōka braukōt peļnī. Ar šū breidi Gedris palyka slavons vysā plašā apkaimī, mieļōdams i vodōdams, kur i kas viņ pazagadāja kū vást. Dzeivá iz lelcelá, ar myužeigom baiļom nasatikt vacūs pazinis nabeja nikaida lobō. Seviški par Voicehu jys nikō daudz nazynōja i gaidāja pazarōdom kotru breidi ar kaidu nagontu atrībeibys planu. Viņ ģjemūt liku glōzeiti, iz laiceni pīzamiersa vyys i bailis nūzatrulynōja.

Agata, kai vīnmār, nikō daudz napōrmátá. Jei sytōs pa sātu, kai varādama: gon ar vierpšonu, gon ar cytu kū dālam i sáv liku kimūsu gōdojūt. Agata beja pīzačārusá dālam, a tys jai vīnai pošai palyka gryuši voldoms. Gedris patš puiku pavuicāja nūzavārt, kur mōtá globoj naudu, kod pošam kaidu cielīni beja jōpasād, mōjōs tukšā. Dāls ar tū pošu ģzamōcāja apstrōdōt obejus vacōkus patš iz sovu rūku. Nūgiuts i pōrmōcams, jys sōka slītīs preteim i nu nogim izspruņ, dīnom nazarōdeidams, kleida kūpā ar mīsta lelōkim salašņom.

Kod leljš kars izaplūsiejš gōja iz beigom, Gedra dāls beja lels puisš. Mainājās varys, nōcá jukys, i vysbeidzūt ģnōkuši sōka valđdāt sorkonī. Kū ilgōk jī piļsietenī turājās, tū sorkonōki klīva. Ļaudš cītá i klusāja, naapdūmeigs vōrds biži moksōja golvu. Gedra dāla vacī draugi i draugu draugi tagad vysī beja piļsietenis jaunūs dižveiru rūkys puīši i paleidzāja lámņ par ļaužu nōvi voi dzeiveibu. Dāls, tagad pavysam lapns iz sovu sabīdreibu, čakly vōrdājās pōrejīm leidza.

Kaidu dīnu pagurušō piļsietená palyka saspryngusá. Trokijai varai tyvōjās radzams gols. Bolvu partizani pyrmī sōc kitynōt tōs papīžus. Vysi dižveiri steidzeigi taisōs bieģšonai, rekvizej pajiugus. Gedra dāls šūs ģvad pa celám sātā, grybādams, lai vacōki taisōs jam leidza. Jys bļāun i lōdīs, kod Gedris nadūmoj kustāt. Pībrauktjūs

pajiugūs ir i sveši komisari. Vīns nu tīm beidzūt ar kōjis spierīni pagryuž raudūšū Agatu koktā i ar pistoli pamaun Gedram juugt zyrgu. Agata palīk aizmiersta, kur pakrytusá.

Nyknņš komisars patš isāst pi Gedra. Jam ir ļūti pietiejuša, pazeistama seja i bolss. Gedris treisādams nagryb sáv atsazeit, bet jys jau zyna. Jys īraun golvu apaklī, izmauc ausaini iz acim i vysu laiku mieginoj grīztis sōnim nu pieteigō skota. Likās, ka komisars nazkū nūjauš i deļtō sōc vysaidi Gedri izprašņoť. Gedris nūryuc zam daguna eisys atbīldis i sveist nu uztraukuma, i komisara seja nirdz pavysam smaideiga i ļauna. Tagad i Gedris rádž, ka Voicehs jū pazinš, i gaida, kod jys jū saukš vōrdā i atgōdynōš tū braucīni daudzus godus atpakaļ. Voi jam cytu bīdru priškā kauns varbýt pīmināt, ka ticš izsparts kai kucyns nu pajiuga? Drūši viņ, bet Gedris zyna, ka Voicehs Kurmanovičs jū sveikā nikod napalaisš.

Pec garōka braucīnā jī vysi pa celám pīstōj kaidā fermā, i iz bīdra Kurmanoviča pavieli pōreji izkleist pa ākom palaupāt. Jys patš sōkumā palīk pogolmā apsorgōť sagyusteitūs zemņikus, bet pec laika apnicš īit ustobā apzasīldāt. Gedra pajiugs ir pādejis vārtinī, i Gedris, Voiceham pazyudūt, drudžaini riekinoj.

„Sacāsīm, loba gola tai i tai nabýtš,” jys izašķir. „Nū!”

Pōtoga nūpleikš, i Gedra pajiugs, kai nalobō nasts, pazib gar āku styuri i paceļu iz tyvō meža pusi. Paīt kaidis minots, cikom atskaņ pyrmī bolsi i sōvīni. Mieginoj dzeitis pakaļ, Voiceha bolss klīdz pavāluši: „Kur tu brauksi? Stōvi! Pagaidi, as gon tevi izmuļkōšu!” Vāļ dažys lūdis nūspiņdz ļūti tyvu garum, bet kryumi i paslāptivá jau klōt.

Cik viņ zyrgam beja jaudys, Gedris skrāja pa mežu bez celá atpakaļ iz sātu. Agatu jys atroda siežūt tymsā nakurynōtys plitys priškā, bez vōrda, bez izbreinys par jō atsagrīžšonu.

Nōkušā dīnā piļsietenī īgōja boltý. Dreiži atkleida ziná, ka Gedra dāls atrosts nūsauts kūpā ar dažim zemņikim nūdadzynōtōs

sātys pogolmā. Gedris patš aizbraucá jam pakaļ i patš kopu molā jū apglobōja. Tūdīn plūsājās nykns viejš, šņōkdams ciertās seji i kopu priđōs, kryumeni lūcājās leidz zámái. Gedram lykōs, ka tymūs kaidš pazeistams bolss reistājās ļaunā smīklā.

Šys bolss ir draudeidams skaniejš Gedram ausīs leidz šai pošai dīnai, biži, taipať kai šūnakť, jys nadzierdāja nikō cyta. Jys viejputnī gon rōvā golvu dziļōk kažuka apaklī, bet vīsulā riejīni i ļaunī smīkly beja nakautreigōki par snīgu. Tagad tī kōpá nu tymsuma jō pošā išķinī kai nu vaca, aizauguša akača. Zaļō sylnu vierskōrta beja pazaškeirusá, tymsums rōvā, bailis ryuga i burbuļōja nu jauna.

Gedris izatryuka kai nu naloba sapyna. Voi tys beja sapyns? Ocu priškā naktš i vyss myužš beja sazaviļčš šymā naktī kai ilgi krōjis nagaisš. Gedram lykōs, ka vysa dzeivá i vakardīna ir ijukusá ar šū mirkli vīnā vierpulī, i vyss sōc nūtiktť tik niupať — — —. Kaidš krūgā soka: „Laikam jau pūļš. Stōsta, asūt bejš tīsōts Pīktijā godā, vieļōk sorkonūs dižveirs. Tīm nazkū sarībš i pōrbiedzš atpakaļ Latvejī. Taidš viļtiniks viņ beja, Kūrmuļš voi Kurmanovičš, vysvīns.”

Najaukys šārmys krota Gedri. Voi dzārumā jam šī vōrdi beja paskriejuši garum? Atsagidš jys zyna, ka nu krūga seņ izalaidš, ir naktš vydā i viejputnī i otkon kūpā ar sovu senejū pazini! Lai šei dūma ir ōrkōrteiga, Gedris tai sōc ticāť i izadūmoj Voiceha ļauni nirdzeigū seji sáv tápať aiz mugorys. Kaucīni i smīkly auroj vāļ naganteigōk vysapleik tymšā.

„Pagaidi, kur brauksi!” bolss izaklidz tápať pi ausš. Nazkas lels i malns izaug blokus.

Gedris pamieršt nu baiļom. „Voicehs! Kūrmuļš!” džinkst deneņūs.

„Nalobīs!” Jevgenijs izabļauņ pazamūdš.

„Kur ir?” tymšīs stōvs runoj, obejus apūšņōdams. „Blieži taidi, pošī krūgā dzāruši, a as lai solstu!”

„Ak tu rupucš — Domka!” Jevgenijs nūzasplaun.

Cytā, lobōkā ņazi tivreit pamaneitu, ka klotpīnōkušis beja pavysam zama auguma, lelu golvu i plotom acim kai izabreiniejš bārnš. Golvā jam izpūrusā, laikam nazkod pec māra šyuta ausainā, kū laika zūbs nabeja taupiejš. Pa pusāi nu ausainis izleidš, uzticeigi vārās pasaulī ļūti pŕiceigs smaidenš. Domka beja apmīrynōts, ka šūs beidzūt atradš. Jys nimos naizavārā tik nykns, kai Jevgenijs jū pi krūga beja nūtālōjš. Nūzagaidiejš leidz tymsam kopsātā, jys nūsals beja sōcš brist atpakaļ iz piļšieteni meklāt Jevgeniju. Viejputnī gondreiž sazadyurš ar pajiugu, jys pazyna Gedra zyrgu, tū apstōdynōja, izkratāja snīgu nu ausim, obei draudzeigi pazabadāja ar pirom, i tod, rādžādams, ka Gedris kiukoj kai aizsnaudš, Domka klīgdams lācā jam blokus rogovōš.

„Kas tevi vuicāja tymsā lākt ūtram iz vādara! Nu, taidš kai ar maisu systš, tāv soku!” Jevgenijs sirdājās, slīdamis rogovōš stōvus.

Domka spīdzā smīklā. „Kur ir šnābš?” jys prasāja, pieteidams Jevgenijam kabatys.

„Nazaslumsti, tāv soku! Apraussim polāku — dabōsi.”

„A kur ir polāks?” Domka taidā pošā tūnī tyncynōja tōļōk.

„Krysts ar taidu, vairōk nikō, tāv soku!” Jevgenijs taisājās dusmōtis iz Domku pa nūpītnam, tod, apzamātā rōpu ar dybynu pret obeiim pōrejīm, pieški brīšmeigā bolsā īzarācā:

„Nav!”

Gedri otkon sōka kratāt drebuli. Pōtoga rūkā svaidājās, kai tai golā bītu pīzačārusā lela leidaka. Jevgenijs „čortōdamis” taukstājās iz vysom četrom pa rogovu pakalis golu, a Domka tik skali pŕicōjās.

Škiersta rogovōš vairs nabeja.

„Jei Bogu, lūps — skrīn patš iz āļni bez laika, tāv soku! Gūdeigs cylvāks pagaideitu tū mozū breisneni, cikom jam samātoj zāmi iz kryutim,” Jevgenijs ōrdājās. „Kō veris, nalaimeigis, ka nagrīz zyrga apleik? Meklāsim, tāv soku! Vysmoz škierstu bīš celā molā pametš

— nivīns tok naiš rōdātis valnam acīs patš ar sovu molku! Brauc pa vacīm pādim — bīš labi, tāv soku!”

Gedram beja vysvīns, kas nūteik tōļōk. Putynōja jūprūjom, a pošu karsāja drudžaina strāva.

„Ak to tu, puiseiņ, šūražiz izlieci ōrā patš!” beja vīneigō dūma, kas molōs i molōs smedziņūs, a pazeistams bolss, ļauni nīrgōdamīs, aurōja ausīs:

„Pagaidi! Nu as tevi...”

Tagad vairs nabeja nikaidu šaubu, ka atrībeibys dīna ir pīnōkusā. Gedram lykōs, ka kaidis grōb jū pošu i nas, gaudōdams i smīdams, nazyn kur. Nazalyka vārtš vairs pretōtis — lai nas — vys niu beja vīna olga.

„Dūd dzārt!” Domka purynōja Jevgeniju aiz sveityš aivīnu naatlaideigōk. Jys beja klīvš bažeigs, ka šūvokor napalik pavysam bešā. „Maņ solts, a polāka narādž.”

„Naņaudi, tāv soku!” Jevgenijs jam kotru ŗazi atrācā. „Verīs lobōk iz snīga, voi navar īraudzāt! Eh, nalaimā, nalaimā, tāv soku! Nūzaudāta polāka deļ tu patš, nalaimēigīs, tagad īsi pazusšonā!

Ilgi vairs napaspāja gaustīs. Zyrgs beja apzastōjš lelam malnumam preteim, īzarāja sunš. Domka pīceigs atrāja. Malnumā pazaškeira gaiša šķierba, i stōvs ar viejlukturi tyvōjās.

„Sasper mani, ka tei nav Gedra budka!” Jevgenijs apžīļbš murmynōja. „Lūps na zyrgs, tāv soku! Atsaviļčš iz sātu kai pa aukleni! Nu mekleišonai mīrs, īsim lobōk gulātu, tāv soku!”

Tod, iz viejluktura pusi sazagrīzš, jys īzasaucā pavysam skali i jautri: „Nu, kai klōjās, vāceiņ? Pazaver, tāv soku! — atvādām iz sātu tovu dōrgū!”

„A polāks palyka zam snīga!” Domka vāļ jautrōk turpynōja, bet, dabōjš nu Jevgenija brīsmēigu gryudīni sōnūs, iz vītyš apzarōvā i vairs būlāja acš nasaprasšonā.

„Voi kaidš tāv, glupam, tō prasāja? Šurāj, īsim lobōk, tāv soku!” Jevgenijs sirdeigs čyukstāja i vylka Domku aiz apaklis nu rogovom.

Gedrīnā nikō naprasāja, tik īzasaucā: „Ak to pylns kai buca otkon — nu, tai jau paredzieju!” Jei palyka leikojūt ap pajiugu.

Obeji kaprači beja izgaisuši tymsā i steidzeigi bryda iz piļsietenis pusi. Kod Gedra pogolms beja palicš pīklōjeigā attōlumā aiz mugorys, Jevgenijs izvylka kabatā globōtū jau patukšū buteli i, īkampš nu tōš labi dzili, nūzasplōvā: „Eh, sunā dzeivā, tāv soku!”

„A maņ!” Domka obeam rūkom i pacaltu seju stīpās pec butelis.

„Ša! Dzār, tāv soku! Vysu, ka gribi.”

Pec tam breidi beja dzieržama guļdzeišona i kōseišona, tod kōseišona viņ. Beidzūt tei ryma, i Domka dūmeigs blysynōja acš.

Jevgenijs tōvāja gaideidams.

„Gedra zyrgam otkon beja pylnys ausš snīga!” beidzūt Domka izdvásá, atgivš elpu.

Jevgenijs nikō nascāja, tik pazavārā ar taidu kai žalumū iz pošu Domku i beidzūt nūzasplōvā.

„Beja!” Domka naatsalaidá. „I putys ap īmovim beja!”

Jevgenijs izlyka rūku Domkai iz placa i sōka jū stumt pamozam iz prišku. „Tagad īsim, nalaimeigīs, gulātu, tāv soku! Nasoki nikō — vacō izjiugš i ausš izkasās. Ar pūda lausku, tāv soku!”

Domkai tys patyka. Jys smaidāja pīkrysdams i kaidu gobolu braši kyuņōjās Jevgenijam leidza bez stumšonys; pec breiža jam īkryta prōtā kas cyts, seja otkon apzamōcá, i jys paraustāja Jevgeniju aiz pierduknis.

„Nu?” Jevgenijs apzastōja.

„A poláks palyka zam snīga!” Domka bažeigs sacāja, atrīzš golvu. „Máš jō naaprausám.”

„Nu, kū tu glupam padareisi, tāv soku!” Jevgenijs pi sevá pukōjās. „Tu sovu, a jys, nalaimeigīs, sovu!”

Jys pīzalicá Domkai pi pošys capuris, mīreigs i bezbiedeigs izalykdams, sacāja pavysam lānā bolsā: „Tys nikas — lai paguļ taipaž, nalaimeigīs, tāv soku! Atrassž — nav adatená.”

Domka, rādžādams, ka ar jū runoj pavysam nūpītni, beja ar mīru Jevgenijam nūticāž, jō acīs spīgeļōjās lels sajukums. Paklauseigi jys bryda draugam pa pādim tukšijā īlenī. Taida kai vainis apziná par napadareitū leidž golam dorbu kōvās jō golvā ar mīgu i nūgurumu. Ļaudž obejōs īlenis pušōs seņ beja pi mīra.

„Eh, gulāž viņ gribīs, tāv soku!”

„I maņ.”

Teiri sakūptā ustabenī pa vīneigū lūgu lyukōjās ļūti spūža saulá. Nu jumta karināja garys latakys i pilāja. Beja marta svātdinis reits. Veceiga sīvītá žigli beidžá reikōtis ap plitu i taisājās iz bazneicu, pa laikam izmasdama pietejūšu skotu gulātōjam, kas vōrtājās kokta gultā i vysu laiku nazkū murmynōja.

„Tai ir pec kotrys řaizis, kod atbrauc sazatempsž,” sīvītá nūdūmōja.

Saulá dareja ustabeni aivīnu gaišōku, sīvītis skots nikod naapzamōcá pavysam, lai kaidys beja jōs dūmys. Ar šaidim svātdinis reitim jei beja seņ sazamīrynōjusá.

Patiseibā jei nimoz nazarōdāja tik vaca. Seikīs stōvs beja kai maitinái, i ni ryupis, ni nabadzeiba nabeja tū ni salīkušys, ni izdzāsušys seji laipneibys vaibstus. Tik motu bryunums beja caur godim palicš daudz gaišōks i šūreit šymā tryuceigijā svātdinis tārpā dareja jū pošu pavysam cālu i gaišu, kod jei vīgli kustājās pa ustobu, šū tū piģlōbdama pi molys pyrms aizīšonys.

Gedris gribāja saukž jū atpakaļ i napaspāja. Šūreit nazagribāja palikž vīnam, nīparkū nazagribāja. Tōs nabeja ni bailis, ni pagirys, a kaida cyta pavysam dīvaina sajiuta. Breižim solti, breižim pavysam karsiejūši tierpuli skraidāja pa mugoru, pīrá kvālōja. Vakarnaktš

dūmōs jaucās ar tōlū pagōtni. Gedram lykōs, ka jys brīn dzilā viejputnī. Snīg bezgola, a jys brīn i brīn. Nazkur snīgā palīk dōrzinīka mōjenā i divi raižu salīktī stōvi, jys iz tīm naatsaver. Jys tik traucās, kur ocu priškā cauri snīgim i timseibai pazib taida kai gaiša sola. Tī zīd cereni i pavasara vārsmis iznosoj muzykys skanis pa laternu apgaismōtu parku. Jys satver pi rūkys seiku, treisūšu maitini i raun tū sāv leidza iz tinīni. Tik drusku jōpabrīn i tei mirdzūšō sola bīj klēt!

Gedris brīn steidzeigi, a viejputni aug lelōki, svīsdami snīgu taišni acīs. Vyss satymst i izgaist kai mōņš, maitinā baiļōs kļāunās pi jō pec patvāruma, jys naapzastōj. Jys izaraun nu jōs i brīn vīns patš dziļōk timseibā iškā. Brīn i brīn, a viejputni sviļpoj.

Ausīs īzaskaņ dzārōju dzīsmis i deju muzyka. Nazkas sōc nirbāt tymsā. Kairs stōvs atsadola i sleid pa prišku pōri snīga koponom, vylynōdams i aicynōdams, i Gedris traucā tam pakaļ. Tod pazarōda vāļ vīns i vāļ, i kod jys kaidu nu tīm taisōs satvart, tī vysī īnirst sorkonā blōzmā. Tī pazib līsmys!

Gedris sazagreīļoj i apzastōj apjukumā. Jys beidzūt gotovs skrīt līsmōs iškā, bet kaidis jū tur i nalaiz. Siermijam cakulam pleivojūt, turātōjs jam klīdz nu līsmom sorgōtīs, a Gedris jam syt nu vysa spēka; siermīs stōvs salymst, i nirdzeigi, ļauni smīkly nūskaņ tyvumā.

Līsmys ar viejputni tagad jaucās kūpā. Sviļpoj sōvīni, naskaitamu, naradzamu pokovu klabeišona dzanās pakaļ, i ļūti ļauna, izsmīklā pylna seja jam dveš viersā i slōpej. Gedris sper, gryuž tū i bāg.

„Pagaidi!...” ļaunō seja nu tymsa izkauc lōstus i naganteigus smīklus juku jukom. Gedris bāg, brīn i bāg. Snīgs vierpulim tynās jam apleik. Jys dūmoj, ka ir izbiedzš, kod viejputni pieški pazašķir i ļaunō seja otkon nirdz taišni priškā i viers pistoli. Gedris

vaireidamīs bāg iz cytu pusi, brīn, cik varādams, bet drausmīs tāls pa tymsu jam sekoj, viļteigs i naradzams.

Putynojoj otkon bezgola, vysapleik klonōs lelys ānys.

„Paglōbit!” Gedris tōm lyudzās.

„Ak tu tys esi — Gedris, ha, ha, ha, ha, ha!...”

Ānys osūs, vīnaldzeigūs smīklūs lūkōs leidz zámái. Gedris, izsmīts i izmisš, zyna, ka bīš jōbrīn vāļ tōļōk, vāļ dziļōkā putinī, patš vairs nazynōdams iz kureini. Izmysumā Gedris apzastōj bez padūma, bleņž vysapleik i klausōs, jam likās, ka cauri smiklym i vīsulā kaucīnim jys sadzierd kaidu cytu bolsu. Tys, lāns i gūdeigs, vysu laiku sauc jū atpakaļ, cytu tai pōrklīgts, ka tik tagad Gedris tū apzineigi sadzierdiejš. Voi tī tymsā nastōvāja tagad kaidš seiks, trausls stōvs, na vairs vaicōdams, a dūdams patvārumu, storp jū i jō naradzamū vojōtōju?

Gedris ir pīkusš brīš, gaiņōtīs i zyna, ka šei trauslō byutná, svātdīnis drābjōs i saulis storīm gaišijūs motūs, jam varātu paleidzāt iztikēt ōrā nu putinā. Jys steidzās iz tū pusi, kur gōdeigīs bolss jū aicynojoj.

Jys brīn i steidzās ar lelu cereibu, tá sazagrīž vīsulš, i Gedris mona, ka jys aizkleist tōļōk prūjom. Gōdeigīs bolss otkon nūslōpšt smīklu i kaucīņu vierpulī. Jōbrīn tōļōk taipať. Tymsums palik bīzōks. Āgleitis gar kopsātys ceļu plondōs kai dzeivys.

„Jōteik tōm otrōk garum,” Gedris dūmoj trameigs. Jys pakreit i atsasyt ar pīri pret nazkū cītu. Tys ir šķiersts, iškā myrūnām ir pazeistama, ļūti ļauna seja, kas najauki smīņ! Nikur bāgť vairs narādž, i piešks naspāks valk pošu šķierstam blokus pi zāmis dzilā snīgā. Gedris kyuņōdamīs īzaklīdz i vyss izgaist.

Mūrgūs jys beja izkōpš nu gultys i atsadyurš lūga stenderī pretejā sīnā. Nu ōrīnis nōk žylbynūša gaisma i skaņ zvonī. Prōts sōc dorbōtīs sakareigōk. Ar pyuļom Gedris sazaslīn, pīvalk krāslu pi lūga i atsasiedš dūmoj, vāļ mūrgu īspaidā:

„Taisneība jau ir, puiseiņ, tei dzeivā taidā kai brisšonā pagōjusá, pareizi saceits. Vajdzāja klausā, vajdzāja grīztis atpakaļ, kod beja laiks; to šudiņ tá tai natreisātu, sacāsim, kai vacs sunš. Kur muna galvená, tai jōprosa, voi ar mītu pi prōta dzanams beju!”

Tai dūmys molōs. Gedram palik tai pavysam sovaidi — parkū taidom dūmom beja jōnōk pi jō taišni šudiņ i navys daudzus, daudzus godus atpakaļ, kod nabeja par vālu? Varbūt tod vyss bētu nūticš cytaidi, navys tai, kai tagad. I vālōk varāja daudz kū vāļ grīz, par lobu. Vāļ nabeja par vālu.

— Vāļ vakar nabeja!

Namirs dur mīsu naskaitamom odotom. Koč dreizōk atītu Agata — Gedris drudzaini meklej sáv bolstus pret augušu žalumu i satraukumu — jys pastōsteitu vysu, vysu kai ir bejš, i mož tod vairs navajdzātu tai mūcātis. Nabytu vairs jōbryn vīnam. Taišni jōzabreinoj, kai vysus šūs garūs godus jys beja dzeivōjš vīns patš ar sovīm spūkim, izdūmom i sevá mōneišonu, sīvu tik caur pagīru myglu rādzādams i godīm kōrteiga vōrda napōrmeidams. Patš sová sātā nōcš i gōjš, sacāsim, kai svešs cylvāks.

Jaunys dūmys i gaideišona drusku atvīgļyno. Garum pa ceļu plyust ļaudš, nu bazneicys laikam. Tivleit jei atiš, nabyš nicik vairs ilgi jōgaida! Gedris tryukstās nu krāsla, gryb it sakōrtōt sovū izskotu, bet navar vairs lōgā pīzacāļ. Sōc reib, golva i nažieleigi dunāt. Otkon sōcās viejputni!

Gedris mieginoj paturāt valī acš i vārtis ōra gaišumā. Nōk puļceņūs aiviņ vairōk ļaužu. Vysi dzeivi rōdōs ar rūkom i runojās. Pazarōda pajiugi. Tī tagad ir dzeivs mudžeklis. Raibs viņ gar acīm.

Tod izbōlej vyss. Pasaulš krāsloj, džīnkšt džierksteļu speiti. Caur kaulym izskrīn najauki tārpuli, putiņš pīzajem, timseiba, ōtri augdama, tyvojās. Vysvysaidi atbaļši īzašalc tymsā. Šalc, džīnkšt i zvona. Tod vairs nav nikō, Gedris palik salimš krāslā.

Kod Agata pīgōja pi bazneicys, tī sanāja kai satrauktā bišu strūpā. Vysi klaigōja, runōja, tik ratīs taisājās iņ iškā, lai gon zvoni jau lobu laiku aicynōja. Vairums ļaužu meidājās ōrspusī pi sātmalā. Tī pabeja kotrs nu jauna pīnōciejs. Sprāgōja osys sarunys, kleida izbreina saucīni, i ziņkōrys sejis tvarstāja cyta cytu. Pyuļš auga, breinōjās i grūzāja golvys.

„Nadūd Dīvs, mōseņ, itū nūbaili vairs ūtru ņazi myužā pīrādžāt!” tyvumā kaida sīvenā stōstāja cytom, ļūti izteiksmeigi ar kusteibom i vaibstim pavadeidama sovu runu. „Lūpeņus dreižōk apkūpusá, izskrieju agrōk nu sātys poša — tok jau gona kō brisņ pec taidys putynōšonys! Laicēņ apzasvīdš taidys mīleigs, i tai nu as īmu. Īmu, īmu, i nicik tōli napagōjusá, verūs — prīškā nazkas jūceigs pa pusái nu snīga izleidš. Maņ sirdš taida namīreiga, sok, tī nīkas lobs navar bēļ. I nudi, mōseņ, tai i beja! Paīmu tivļōk — grobs! Da, mōseņ — grobs! Nu, i tagad tu pazaklausī! As napaspieju ni īzaklīgť, ni krysta pōrmášť, kod brauc šakur mýsu sātys Ambrožs ar sovu jaunū kumeli. I kai pībrauc ni tō groba, tai tys kumelš tryukstās, ar vysu pakali īlyukšim pōri i pošus apleik!”

„Tovs veceits bēļ šūņaiz laikam īmetš tai drusku pavairōk,” kaida cyta, īraudziejusá Agatu, klupa klōt izprašnōť. „Muns vakar stōstāja šū pīvakarī redziejš trakterī pi Runkulá. Grobs, vysš bejš rogovōs kai vajag. A šūreit, pazaklaus, ļaudš jau stōsta breinumus! Spáj viņ tu, ciļvieceņ, vysam nūticāt! Kod to šys sātā tyka, voi vālu? Ir, paļdis Dīvam, dzeivs i vasals? Kū to patš dzīd par itū, kō?”

Agatai pamosam vysš tyka skaidrs.

„Ak, to par tū jys beja taidys namīreigs, nu, pagaidī!” jei kluseņom nūzasirdāja i, laužu vaireidamōs, steidzās atpakaļ iz sātu.

Ļaužu beja pylns tierga laukums. Škiersts, policejīs kōrteibnīka pavadeibā otkon atsagrīzš piļsietenī, beja pošā dryuzmys vydā. Iz vīna škiersta gola, prīceigs i čyvynōdams, sādāja

Domka, pi ūtra gola Viļcenš sirdeigi mātōja sovys lelōs dāpis pa gaisu pyulā i policejis priškā. Jevgeniju nivīns nabeja spiejš sameklāt, i pyulī kleida baumys, ka policeja niupaņ tagad atrodusā Gedri staigojūt puštroku pa sovu ustobu. Laikam nu baiļom, kū padariejš, — ļaudš sprīdā.

Vyss pratynōšonys smogums gulōs iz Domku. Sōkumā jys beja ļūti nūzabeidš, a kod policeja, pec ļaužu īteikuma, atmátā cīneigi oficialū tūni, īdávā šnába i izsyta pa draugam iz placa, Domka draudzeibu gūdam atleidzynōja, i tagad līksmi rācūšijam pyulām jau nazkurū ņaizi stōstāja i rōdāja, iz šķiersta tupādams, kas i kai naktī nūticš:

„Zyrgs vyss apsnidzš. Ap īmovim putys. Gedram treiš rūkys tai tá,” Domka prīceigs rōdāja, „Jevgenijam dybyns gaisā,” jys izslāja iz augšu sovejū. „Rōpoj, tauksta, a polāka nav. I zyrgs iz sātu. Taišni kai pa auklu. Gedrinā izjiudzā i ausš izkasāja ar lausku. Gryuši nabogam. Vajdzātu sašyut ausaini.”

Zyrga ausainā ļaudim patyka vysvairōk, i Domka jūs atsauceibu kotru ņaizi atleidzynōja ar vāļ vīnu atkōrtōjumu.

Kod policeja beidzūt nūlāmā vāš šķierstu iz kopim, tōļredzeigōkī ļauteni steidzās tam pa prišku pa vysom īleņom i celim iz kopu pusi. Plyudā strauņom, pulkim i vārtiņom. Apkōrtejōs sātys tukšōjās, a vāļy preteimbraucieji grīzā zyrgus apleik i ījuka tautā. Vakarnaktš nūtykums izklīgts ceļōja nu mutis mutī.

Tai Kūrmulā eistijōs bāņōs saplyudā vairōk pavadeitōju nakai vysu konfeseju kopu svātkūs kūpā. Vīnā sōnā pi kopa garom bōrdom stōvāja lels pareizticeigūs bors, puļcenš luterāņu tīpaņ aiz policejis, i cikom policeja vadāja oficialū apbedeišonu, katōli dažu attapeigōkū žydu rogovōs celā molā pierka dasys, barankys, i cytys nūgurušam pateikamys lītys.

Tik kū pōrspārusá sliksni, Agata pyrmū řaizi myužā klīdzá: „Ak tu vacīs nalīta, kū vakar padarieji! Kur niu lai mās sovys acš līkom!”

Gedris krāslā pi lūga napakustāja.

Agata pīzasteidzá, sōka taukstāt ģengoni nūkōrtu rūku i dreiži otkon palaidá valī. Jei zynōja. Tagad jei pamanāja, ka jō ryusgonī moti, kas vysu laiku turājās drusku īsiermi, niu beja palykuši pavysam bolti. Sejis vaibsti beja izaleidzynōjuši, jys izavārā kai b̄ytu mīgā.

„Bādys viņ maņ ar tevi bejušys, bādys viņ — vysu myužu,” sīvītá lienī runōja, saglausdama myrūnám namīreigōs motu škīdrys.

Jōs bolsā nabeja ryugtuma. Tai runoj mōtá ar mīlu, narōtnu bārnu.

Nedelis vydā vāļ vīnu kopu iz pogosta riekina Domka roka vīns, jō Jevgenijs nu tōs pošys sastdīnis naktš vairs natyka šymā pusī rādžāts.

Diervu Onupra nōvā

(Noveleitā)

„Ak Dīvs, ak Dīvs, cik ilgi vēl? Jau pīktīs gods i nikaidys pōrmainis! Tei poša timseiba, tei poša dūbā i kotru nakti jaunys snīga koponys pi koktu šķierbom. Tī poši lōsti i vieju kaucīni, tōs pošys mūkys, izsolkums i jūgs, kurā Tu mūsus esi pametš! Voi vārtš Tevi lyugt, ka Tu vairs nazaklausi? Tu patš mūsus īdzeisi myužēigijā āļņī, nu šōs laiceigōs naizpesteidams! Ka šōs brīsmu dīnys natikš saeisynōtys, kurīs izturās?”

Diervu Onupris žņaudzāja rūkys zam izplyukōta pušmietelā. Sibirejis zīmys naktš ir gara dīsgon, lai cylvāku apjymtu vysaidys dūmys, a soltums, līgdams mīgu izvōrgušijai mīsai, gōdōja par tū, lai dūmys naatsastōtu leidz reita ausmai. Kas ar jū nūteik i kur jys eisti atsarūn, Onupris vairs nazynōja. Četrus godus, pec tōs junā naktš jys ticš rausteits, pratynōts, spīdzynōts, vergōjš i pōrticš ar mozōk nakai lūpenš seņōk jō poša sātā. Vyss jam tyka atjymts, lykōs, ka i dvāselā izrauta, tik nōvā vēl gaidāja i kavājās jū jimt. Nōvā staigōja jūs kolonnom pa pādim nu vīnys nūmetnis iz ūtru, kotrs, kū jei pajāmā, pazateicā, a pōrejī skaudā. Seviški šū pādejū pušgodu, kod dziedājās, ka sorkonī pīveikuši karu i sūlājās cytugod dabōt vysu pasauli zam sova papīža, beja saplokusā pādejō cereiba. Vōrgi kliva napanasamōki, mūceitōju najiedzeibys pīzajāmā.

Tik šei garō naktš nazkaidā Dīva aizmierstā koktā pa pusāi pīderāja pošim vergim, jo tūs uzaticāja izlaisš nu budkom tik dīnys gaismā. Telpa beja mūrugu pylna. Nalela ryutš durovōs blōvi atblōzmōja dzālūņžūga gunš. Gulātōji namīreigi grūzājās, sastingdami ryutāi satymstūt, kod sorgs pieteidams gōja garum. Onupram blokus gōrdzā, tausteidams bryucis, mīlzeigs ukraiņš, kas izaicynōjūši šūreit beja pazavierš dorba uzraugam acīs, Iz sovu

fiziskū nanūkausejameibu pazalaisdams. Jys šūvokor vālu tyka īgryusts budkā, kod cyti jau beja mygōs, vyss saplāsts leidz ašnām, steivs i nazyn voi daviļķš da reita. Ūtrijūs sōnūs seiķs, sazarōvš drebāja kinīts. Šūvosor jū tā atvādā, jam beja smolka uzvedeiba i malna zeida bōrdenā kai biļdōs rādžātām austrumnīku lelmanām. Vāļ tā beja pīci seši cyti, vysaidōs molōs salaseiti, i pošā dybynā storp divom koponom pušsādu snauduļōja īgaunš, sagiusteits naseņ pec kara. Jys zynōja stōstāt, ka Baltejis zámōs vōcīši apsōvuši voi izmierdiejuši šai leidzeigōs nūmetņōs vysus komunistus.

To i tys plāgurs-milicš Zepka, Onupra īneistis brōļš, kura nūdeveibys deļ jam tā ir jōcīš, ari ir beidzš dzeivōt pyrms Onupra i sajiemš peļneitū golu! Drūši viņ sajiemš. Ai, kai šaidys dūmys sōkumā atdzirdynōja naida i atriibeibys plūseitū sirdi! Bet malnys dīnys turpynōja nōķt nazasteigdamys i pamosam izsyucá tukšu i šū syurū veļdzi. Slōpá vāļ vairōk pec vysa kō, i naktis dūmys tirdāja.

Šudiņ jam bejusá laimeīga dīna. Nivīns nasteidzynōja dorbā, tik atpakaļ celā jys pasleidieš i dabōjš parostū lōstu i spierīni. Kreitūt sasystis ceļš vairs nasōpāja, pādejōs dīnōs i cytys rānys beja pōrstōjušys čyulōt. Šei beja taida ratu ratō naktš, kod Onupris jutōs naiztramdeits i atstōts vīns ar sevi. Jō dūmys dreizi nūzaskaidrōja i vādá senejūs, pateikamūs ceļūs. Vīglōka nūpyuta atnásá jaunu paļōveibu Dīvam, vīneigijai cereibai, kuru pamatūt, Onupris navarāja izadūmōt, kas nūtyktu.

Lela ticeiba Onupram nazkod beja i loba ticeiba, kū nikaidam tymsam spēkam nikod nasatrycynōt. Nikaidu šaubu nabeja, voi Dīvs patīsai izklausa kotru lyugšonu, kū cylvāks ar sirdi skaita, vysu, kū lyudzš, Onupris tyka pīredziejš pīzapyldom.

Sevišķi jys tū beja jutš sovā kozu dīnā bazneicā, tei sajiuta beja turiejusá jō sirdi vysus laimeīgūs godus dzimtinī. Jys sādāja sūlā tīpať oltora sōnūs, jō leigova ūtrā pusī — bolta, pleivurōta, miršu vaiņucenš golvā. Laulōšona beja nūlykta pec miša, vysa kōzu

draudzā dryuzmājās cytim bazneicōnim pošā priškā. I Zepka, tūraž vāļ tik kū lela puisa kōrtā, ar boltu puči pi lapni izgōztom kryutim. Tūlaik jī skaitājās brōli — lobi, saticeigi brōli...

Vacīs bazneickungs Lauzāns kolpōja Dīvam nazasteigdams, kotrs juta cīneibu pret jō godu nostu. Mišam beidzūtīs ministrants atnásá sūleni. Lieni iz tō atsasiedš, prīsterš isōka dzīdōt — gon pa pusái tai kai skaiteidams — suplikacejis sōkumu:

„Svātīs Dīvs, svātīs varonīs Dīvs, svātīs myužēigīs Dīvs, apzažaloj par mums!”

Draudzā vīnprōteibā atkōrtōja. Onupris aizrauteigi dzīdōja vysim leidza. Nikod pyrms tam ar taidu paļōveibu i sirsneibu jys natyka lyudzīs, kai taisni šymā svareigā dīnā. Gribājās, lai dzīdōšona nikod nazabeidz. Vacīs Dīva kolps, kas lyudzās draudzis priškgolā, beja klausiejīs Onupra pyrmū grāku syudzeišonu, sniedzš pyrmū Komuneji, tagad Onupris stōsīs jō priškā otkon, dreīži, tivleit! Dīvaini palyka partū, ka jys labi zynōja kas stōvā aiz vacō bazneickunga: Tys, Kuru vysī ar bejeibu i sirsneibu lyudz, Kas kotru svietej i izklausā!

Tyka aizlyugts pasorgōt nu vysom brīsmom. Dīvs uzklausāja. Drūsi i laimeigi cylvāki pec nedelis atsagrīzā otkon bazneicā kotru svātdīņ.

„Mūsus pošus Tovā svātā kolpōšonā styprynoņ i uzturi, mās Tevi lyudzom, Kungs un Dīvs!”

Dīvs paklausāja. Jys svietāja i styprynōja Onupri vysōs jō gaitōs taipāļ kai vysus cytus. Vacīs bazneickungs lyudzās draudzis priškgolā, mūžs i iztureigs vysu laiku — — — leidz tam nalaimis godam...

Tod vysš sabruka. Dīvs nūzavārsā. Zámá turpynōja dūļ augļus, bet tūs pajámá cyti. Tāvzámá gōja pūstā. Bezdivi bez nūžālys lāja ašni. Brōļu milesteibys vītā beja naidš!...

Zepka nūdzārá sovys mōjis, vāļ pyrms atgōja sorkonī. Lyudzās Onupri, lai brōļš, pogosta vacōkīs būdams, aizkavej ūtrupī. Onupris otkon dūmōja, ka tei brōlām būs loba mōceiba, lai ītu pi prōta i sōktu cytu dzeivi. Ūtrupā nūtyka, Onupris nūpierka zāmi, brōlām apsūleidams tū atpakaļ par veļti, ka rādzās lobojamīs. A Zepka ļaužu priškā jam beja pīspļōvš acis i ar lōstu i atriibeibys dūmom izgaiš nu dzymtōs pusis...

...Tymā ūtrijā pavasari jys beja atpakaļ, ar miliča lentu ap rūku i ar naslāptu naidu sirdi i seji! Ar naidu pret vysu sovejū jys čakly paleidzāja pīpīldāt malnōs listis ar ļaužu vōrdim, kurus seņōk beja radš pīmināt ar draudzeibu, cīni voi mīlesteibu. Zepka tagad beja par pūstu na viņ sāv, a vysai apleicīnāi. Jys īneida sovejūs i zāmi, nu kurys beja izaudzš.

Zepka zynōja kotru styuri vacijā tāva sātā, deļtō jam beja vīgli aizvāsť miliču boru tymā juná nakti iz vacū škiuneiti meža dalī, kur dzeivōja Onupra saimá. Onupris tyka iz vītys uzīts i iz vītys savolgōts. Sīva ar bārnim aizkleida pa kryumim kai vysta ar cōlim. Vairōki miliči dāvās pakaļ. Onupris vāļ tagad nazyna, kas nūticš ar jō pīdareigīm. Jys patš tyka aizvasts vīnā auto. Ūtrs palyka gaidūt. Taidš beja sōkums tam, kas nūteik ar jū leidz šai dīnai.

„Judašš!” Onupris čyukšť ōrprōteigōs dusmōs, najiuteigim pierstim plyukōdams mietelá skronďys. Pōrejī gulātōji grūzōs. Tod otkon satymst vyss, i aizmyglōtijom acim izaust kaida tōla gaisma. Tī ir dabasi, Onupris dūmoj, tī poši, par kū Svāti Roksti stōsta i bazneicā dzīsmis dzīd. Bazneickungs Lauzāns stōv poša Dīva priškā, navys ornatā kai miša laikā, a sovā parostijā malnyjā, iz viezenis atsaspīdis, taidš, kaidu jū sorkonī apcītynōja pec tō bezbaileigō spredika pyrmijā pūsta vosorā.

„Kungs, nanūganieju!” bazneickungs, siermijai golvai i bolsam treisūt, soka. „Nanūganieju. Vylki izkleidynōja i saplāsá munys vuškys. Bet jōs beja tū peļniejušys, Kungs, nasaticeibā Tovu

svieteibu nycynōdamys. Sovs sovu b̄ytu gotovs dzeivu apāš! Diervu Onupris paṭ — beja pyrmis dzīdōtōjs bazneicā, a, pazaver, tagad nalaimī kaidu naidu audzej pret sovu brōli!”

„Dzierdāsim, kū Onupris patš pastōstās,” Dīvs lieni pōtrauc sovu kolpu i pamōj jam. Onupris mona, ka vyss smogums atkreit nūst nu jō: cauris mietelš, soltō dūbā, rānys i īnāids sirdī. Ir tai paṭ kai kōzu dīnys reitā bazneicā. Jys nautdreikstej pacālṭ ačš, bet zyna, ka jymā raugūs saprūtuša, glōstuša seja. Ka kaidis nu mozūtnis vāļ pīmiņ sovu tāvu, tys šū seju nūteikti pazeitu.

Onupris nūzastōj myužēigō Dīva priškā, bejeigs i nadrūs, pīmineidams vysu šū napōtrauktū laiku, kod jys beja izmysumā sovu Radeitōji zaimōjš i vairs naceriejš iz Jū. Dīvs Tāvs par tū namiņ ni vōrda. Jys sauc Onupri pi Sevā. Onupris saprūt, ka jam vairs nav ni par kū jōzabaiļoj. Jam ir pavysam vīgli i labi.

Tod runoj Dīvs Tāvs: „Onupri, tovs brōlš beidzš sovu ceļu viers zāmis. Jys ir daudz cītš, tai kai tu tū vielieji i sagaidieji. Pasoki, kū tu grybātu, lai As ar jū doru tagad?”

Kai pyrmū ŗaizi pec garim godim Onupris pieški otkon apjauž, ka jam patīši ir brōlš! Atminī ir mozs puiseitš šyupelī, kam ap viervjom aplykts pologs, lai myusys naleistu klōt. Tāvs ar mōti pļauņ teirumā rudzus. Desmit godu vacijam Onām ir pīteikts pašyupōṭ mozū Zepeiti, ka tys sōc raudōṭ. Zepeitš naraud. Kod Onš gryb par tū pōrzalīcynōṭ i ībōž golvu iškā caur pologu, mozis prīcā īzačārc. Onš skrīn tū pastōstāt mōtāi kai lelu breinumu, a māma soka, ka tik mozenš vāļ navarūt smītis, kaut gon Onš pastōv pi sova — ka brōleitš, jū īraugūt, smiejīs...

Dīvs Kungs pacīteigi gaida. Onupris dzierḑ sevi runojūt, bolss skaņ vāļ nūteiktōk kai seņōk pogosta vacōkijam: „Tāvs, Tu vysus m̄ysus labi zyni i redzi, kaidi mās asom, lobōk nakai mās poši. Dori pec Sova prōta i, ka īspiejams, pīdūd m̄ysim obejim!”

Breiniškeiga dzīdōšona pīpylda dabasus. Sirdī ir nūzalaidš lels mīrs, taidš mīrs, ka Onupris nazabreinoj, otkon sevi īraudzeidams tymsā zāmis budkā. Ukrainš jam blokus vaid, pec iudinā. Nivīns naižadrūsynoņ pakustāt, lai nanōktu sorgi. Onupri nikas vairs nabīdej. Jys aplyukoj telpu i gulātōjus kai cylvāks, kas taisōs šū vītu atstōt, breivš, iz naatsagrīzšonu. Tik jōatsavoda nu vysa, aizejmūt pavysam, kotra vīta atstōj kaidu atmini, kas smeļdz. Onupris pīzaceļ aizrōpoj leidz koponai i pasnādz vaidātōjam pylnu sauvi snīga.

Durovys atsasyt valī, diveji sorgi nasās īškā. „Tā vysi sazviernīki!” vīns klīdz i nūtrīc Onupri guļus. Ūtrs ar lukturi īzaver jam seji.

„Pazaver, jys vāļ smeļās! Smeļās!” sorgs klīdz trokōdams i nu vysa spāka sper ar zōboka purni Onupram deneņūs; bet spierīnš vairs Onupri nasasnādz. Jys ir aizgōjš tī, kur volda Žielesteiba, Pīdūšona i Myužēigō Gaisma, kuru redziejušam cylvākam vairs nasōp nivīna pōresteiba.

Interveja

(Novelá)

As asmu sprukōs — tai maņ škīt — taidōs sprukōs kai nikod. Būtu kas jōdora, bet kas? Vyss tai apzarībš, ka nazalīk vārtš ni nīka. Pošā sōkumā varieju sāv īstōstāt, ka mūrgoju, tagad vairs namieginōju sevi maldynōt. Eistineiba, rōdīs, ir — skaidra, najauka eistineiba, paņ nazagryb dūmōt, cik najiedzeiga. Ar tū saleidzinojūt, lelōkōs likstys i nalaimis nav nīkas, tik spīleitá. Tū as soku pavysam nūpītni, būdams skaidrā, i varu pībiļš, ka cītiejs nabūšu as vīneigīs. Māš vysi, tys ir... — bet voi ir vārtš maņ tū sacāt? Jiuš tagad drūši viņ smejitās i maņ naticit, a vieļōk smīsītās vāļ vairōk. As tū labi saprūtu, jiusu vītā būtu dariejš iz mota taipaņ, i taišni deļtō vāļraiz apgolvoju, ka māš asom lelōs, pamateigōs sprukōs.

Paņ īsōkums nabeja nīmoz brīsmēigs. Tyvōjās Zīmyssvātki, as beju aizjymts leidz koklam, skrīnūt nu vīnom vīseibom iz ūtrom, nu sareikōjuma iz sareikōjumu, daždīn izskrīnūt trejs, četrus vīnā vokorā na jau partū, ka as pieški būtu īsōcš mīļōt ciļvieci voi tei mani. Nīkas tamleidzeigs. Muna sabīdryskuma īmeslis ir pavysam vīnkōršs: lyuk, paņ Vacīs, pardon! redaktors dūmoj, ka munys sociologejis i kulturviesturis studejis nīkam nader, kai tik registrāt tai saucamūs „sabīdriskūs nūtykumus”, rakstāt viesturisku dīnu atceris komentarus i tamleidzeigus nīkus. Pi tam Vacīs paņ pyrms īspīšsonys vysu sastreipoj i sakrūpļoj leidz napazeišonai, bet maņ nav atļauts gaustīs, jo asmu tikai reporters. Ka kara veterana stipendeja, vacōkim pīpaleidzūt, tyka mani laimeigi izvadiejusá cauri augstškolai leidz diplomam, to tivleit pec tam as atsarodu, tai sokūt, iz īlys, beidzūt pilneigi paņ sovā zinī. Vacijā perekli i aizkakti as justūs par šauru, tū zynōju seņ, bet, īzarokušam grōmotu gudreibōs, maņ nabeja ni pīredzis, ni atjauteibys padūmōt, cik

napīvilceigi ir bīt profesionalam humanistam tik augsti industrializeitā zāmī kai mýsejō. Dreiži, aptviers situaceji, givu lobōkū īspieji, kū varieju aizsnāgt, i turūs pi tōs tagad. Četrūs godūs asmu klivš atzeits reporters apkvāpušys Videjūs Rītumu piļšietenis vīneigijai avīzái. Piļsāta ir ryupnīciski augušs agriņka centris, i mýsu avīzā teik laseita kritni tōli aiz administrativōm rūbežom. Ar vōrdu sokūt, as izaškeiru storp neikšonu leidz pensejis vacuumam, ar grōmotu gudreibom ceņšūtis pōrkligt naskaitamus pusaudžu godugōjumus, pošam dzeivī iz prišku nikur nateikūt, i storp neikšonu, nūzaskrišonu i cereibom mozu avīzeiti kaidu řaiz izmontōt kai tramplinu iz lelpiļsātu i dzeivōku dzeivi.

Pagaidom gon nōkūtnā nikō seviška nasūlāja. Vītejō „sabīdriskō rūseiba”, lai cik nagrandiozi provinciala, mani tūmār kausāja. Ar kotru vokoru sōku justis vairōk i vairōk kai jiuga lūpenš, kas kaidus divus godusymtus pec kōrtys vedš akmiņus Heopsa piramidys voi Rokfelera Centra byuvái. Muns cīneigīs vīseibu tārps izavārā tikpať biedeigs izskotā kai as patš, rokstammašinā tik kū vairs spāja pōrklabynōt ilyugumūs īspīstūs programys i dažu svareigōku ļaužu vōrdus, kuri vīnmuleigi atsakōrtōja kotrā sareikōjumā. Vyss tá atsakōrtōja, beja vīnmuleigs i vīnaldzeigs. Dūmys pať ar pīzaspīššonu vairs nasekōja maizis dorbam leidza. Ar pīricu bītū variejš savīlkt vysys sovu pādejūs pōrs nedēļu reportažys vīnā vīneiga teikumā: lai valns paraun vysus pīřškvātku sareikōjumus! Vairōk nikō. Par laimi tys apmāram beja vyss, jo dažys dīnys pyrms Svātkim piļsāta nūryma, ļaudš īzarōvā sovūs mōjūkļūs, īvylka elpu, lai svātvokorā sōktu otkon vysu nu gola.

Maņ tys nūzeimāja pōrs bezryupeigōku dīnu, nikaidš leļš gōjiejš iz svātkim nikod naasmu bejš. Ka nav īzajusšonys, nīka deļ nazagryb pyulātis. Seņōk, puikys godūs beja cytaidi, bet na vairs tagad. Breinumi beja izkiupiejuši voi īzavylkuši dzili atmiņu bīzūkņūs, tik sofistiskīs pasaulš vāļ pretendāja kai parosti, ka tys

nav pagolam. Kotru godu teik reikōti svātki, ticeigūs i līkuļu pulki īprīcynōti, teik lika breivdīna kotram, voi tič, voi nā. Tō pec as naideigs pret svineišonom naasmu. Maná deļ var svināt kotru nedeli, var nasvināt četrus godus — voi nav vysvīns?

Pymō dīna beja pavysam bezdarbeiga. As palyku redakcejī, kai parosti, kotram gadiejumam, ka kas vāļ b̄ytu jōatgramoj nōkušijam izdavumam, lai saimū tāvi īgiutu vairōk laika bōrtīs ar sīvom i nūzaskriņ pa veikalym sovū apgōdōjamūs lobā. Maņ nabeja pyuļu, nabeja ryuņu. B̄ydams vīns nu nadaudzim breivijīm, as tik sviļpōju. As spieju b̄yť dabeigi laipns, kod pecpušdīnī redakcejī izakiulá ivārojams, vasala avīžu syndikata atzeits, bet jau īpeliejš komentators, atbraucš šur nu lelpiļsātys pavadāť svātkus natraucātā mīrā i lauku klusumā. Tai jys maņ intervejī izateicá, i mās nūticājam. Jō nakaiteigijā veča izskotā nabeja pādu cytom aizdūmom. Beja acim radzams, ka šys cylvāks varāja vielātīs mīra vairōk par vysu. Teiri jōpazabreinoj, nu kureinis taidš rōvā vysys tōš ciniskōš dzieleibys, kas dīnu nu dīnys pazarōdāja jō slejōš. Paleigu kolektiva dorbs, na jau cytaidi.

„Ak jiuš asot tá vīneigī, kas presi nūzadorboj tik ar laiceigom lītom?” aizīdams jys nirdzā. Mās nasaprotom. Mās tá bejom vīneigī, punkts. Naregularys lapenis, kū izlaidá kotra draudzā i organizaceja, par presi navarāja saukť. Ar večuku nīku deļ nivīns nagribāja plāstīs i mās pījamām šū pādejū jō pīzeimi par naizadavušu jūku, navys apvainōjumu.

Nōkušō dīna redakcejī sūlājās b̄yť tikpať gausa. Avīzis numerš ar svātku nūstōstim, seņ īprišk sagatavōts, beja drukā. Vāļ jōnūgaida iz kōrtejīm jaunumim pymijai lopyspusái nu „lelō pasaulá”, tūs pīgōdōja sagramōtus lelōš ziņu agenturys. Par cytu nabeja raižu. M̄ysu apvyds ir tik normals, ka nikaidi pōrsteigumi prišksvātku dīnā nabeja paradzami. Vacīs žieleigi atļōvā pōrejīm nu jau tai sarukušō štaba redakcejī pec reita izdavuma nūbeigšonys iziť pa piļsātu

izapierkt, ka beja patyka voi vajdzeiba. Pīnōcā kliepim reita posts: svātku apsveikumi, reklamys, viestulis, lelpiļsātu agrī izdavumi — nikas sevišķs.

Tūmār, izmatūt ūtru skotu laikrokstim, m̄ysim izaplātá acš. Ņujorkys, Čikāgys, Filadelfejis i kaimiņu piļsātu avizjōs mās, tys ir, m̄ysu piļsāta tyka pīmineita pyrmijā lopyspusī, dažōs ar mozu pīzeimi i rokstu dziļōk, dažōs ar trakna trīpuma viersrokstim. Īzaskotūt vīnā avizī, atlyka tik nūzasplauž; izlosūt vāļ lelōku putrōjumu ūtrā, varāja sōkt pec patykys smītīs voi sirdātīs; papietejūt trešū, vairs nabeja jāgys. Putra ar kotru izškūrsteitū avizī auga lelōka i naskaidrōka. Varāja tik izlūbāt, ka sensaceja ir vītejō, m̄ysu pošu apgaitā i beja nūteikti gareiga satura. Radio reita ziņu komentatori grōbstājās. Tīm beja vāļ mozōk jāgys, nakai presi.

Dreizi redakceji sōka zvanāt, vysī telefoni. Naleidzāja skaidrōjumi, ka mās nikō nazynom i naasom dariejuši. Zvaneišona turpynōjās. Vīni, vairōkums sovi ļaudž tyvōkā apkōrtnī, lyudzā dūt plašu reportažu ekstra izdavumā, ūtri lomōja par Dīva zaimōšonu i uzteicā abonementus, treši vielāja Dīva svieteibu drūsmeigijā pasōkumā, kur teiši prišk Zīmyssvātkim laiceigō presā beidzūt pījāmusā styngru vīdūkli pret sektantisma nabjšonom. Vāļ cyti, vairōkums m̄ysu omota brōli tyvōs i tōlōs piļsātōs, lyudzā papyldu informaceji, dūmōdami m̄ysus asom eistū i teišōku ziņu olūtu. Daži beja sazapatrōjuši tik tōli, ka jaucā m̄ysus ar gareigom organizacejom voi tūs agenturom. Taidi tod nu viļteigi mieginōja izūšķerāt, kū mās poši sokom par šū traci i tai tōļōk.

Paš Vacīs, sazatryučš i leidz naspākam nūzalomōjš, bez žielesteibys i nūteikta nūdūma terorizāja pylnā sastōvā samobilizeitū štabu. Jys iztrencā lelōkū pusi patrolāt pa piļsātu i aprīnki, voi nav kur kaida bazneica nūbumbōta, īlu sludynōtōji sōkuši plyuktīs, voi ticeigī garūs boltūs kraklūs — voi boltūs mietelūs, kai tys šymā sezonā lobōk pīzaklōtu — nazapuļcej kaidā

snīgōtā pakaļnenī gaidāt Postora dīnu i gaisā paraušonu. Stulbumi mādz atsakōrtōt, kŭ varāja zynōt!

Religiskā zinī šys apvyds beja raibs dīsgon. Kaidys četrys voi pīcys bazneicys pīderāja internacionaly pazeistamom konfesejom. Pōrejōs beja teiri amerikanisks produkts, kaidys divys sektys vysōs Savīnōtijōs Valstīs nikur cytur navarāja atrast, kai vīneigi tā. Vīnys pīkritieji saucās „Eistī apostoly”, ūtri beja „Vysvareigō Kunga prikspostens”. Jī vysi beja mīreigi, gūdeigi ļaudš, pioneru naaptāstū poštainsneibu i styurgalveibu seņ pazaudiejuši, prikszeimeigi pilsūni, kas vīns ūtru apkarōja sovstarpejōs veikalu konkurencis irūcim i lyka pasaulā lōpeišonu mīrā. Šei beja pyrmō ņaizā, kod apkōrtnī vyspōr nūtykuši religiski trači. Agrōkūs paaudžu pravīši i satraukumi šai vītai beja laimeigi gōjuši sacyn, i tagad ļaudš nazalyka vīgli aizkustynojami. Jī vysi pierka i lasāja mūsū laiceigū avīzi cīteigōk, nakai sovys bazneicys par breivu izdaleitōs lapenis i literaturu, kas mātōjās iz bazneicu kōpņom pyrmūdīnis reitūs naizškūrsteitys. Tōpec ari redakcejis politika ir bejusā turātīs pec īspiejis tōļōk nu vysim nacejis gareigīm disputim kai nu nōveiga grāka. Pyrmkōrt, nivīnu pi mūsū tī daudz nainteresāja, ūtrkōrt, bazneicā gōjiejī beja gondreiz vysi. Tōpec aizkaitynōt vīnu sektu drūši nūzeimōtu atraut, sāv kaidu dasmytū dali laseitōju, jo sovu organizaceju pīmineišonu presi cytaidā veidā, navys ar parostū uzslavi par „lelym nūpalnym amerikaniskō dzeivis veida veicynōšonā” mūsū ļaudš uztvārā kai personeigō pošcīnā i gūda laupeišonu.

Izejmūt iz īlys pīsmokušā reitā, piļsāta lykōs palākōka nakai parosti. Paņ veikalu i īstōžu izdekorātī lūgi naspāja klīdāt dryumumu. Mehanisks, pavysam sorkons svātku večuks styura skotlūgā sādāja komonōs, sazamisiejš lūcāja koklu iz vīnu sōnu i ar grūžim mudynōja tikpaņ mehanisku styrnys i zīmeļbrīža krystōjumu, bet tys nakustāja. Šaipuš stykla, seikam, slāpnam

snīgam kreitūt, knybynōjās pusaudzū barenš, aiztyka cyts cytu, saucá, lomōjās i parōdeibu moz īvārōja. Svātku dzīsmis, kū izčārcá skaļrunš tīpať pi lūga, nivīna naišpaidōja. Naeists, nareals lykōs vyss. Pať automašinis ar īdagtom myglys spuļdzom, ritiņu snīga kiedom grabūt, pārās lieni pa īlom kai tyuleigys miļžu vabalis. Ļaužu pyuleiši, pakom apzacrōvuši, plyudá bez steigys i moz runōja. Načalōja i veikalūs zam jumta syltuma. Slāpts, ziņkōreigs satraukums beja vairōkuma sejōs, taida kai vainis sajiuta, sok, tik tōli mās beidzūt asom nūnōkuši. Sarunys nazaveicá. Apzarūbežōja ar nalōgū laiku i seikumim. Beja monoma pīsardzeiba, lai navajdzātu aizčārť napateikamus jaunumus, par kū kotrs zynōja, bet nivīns nabeja lelā skaidreibā. Atsagrīzá vīns pec ūtra pa aprīnki izdzeitī, bet nikaidys jaunys zinis naatnásá, tik purynōja goļvys i nazinī raustāja placus. Telefoni zvanāja, nivīns vairs lobprōt nacālá klausuli. Vacō specialbūrī meidājās satraukts piļsātys vycīneigōkūs pilsūņu puļcenš, aizkaitynōts i sašuts, i Patš tō priškā sveisdams žestikulāja izmiseigi atplāstom rūkom.

Kaids pušdīņu laika televizejis komediants jau dzīdōja par pasaulá голу, valnu i pīmināja mýsu piļsātu. Sōka palikť pavysam troki i tys nabeja vyss. Ap plkst. divim dīnā nōcá ōrā nu presis mýsu beidzamīs dīnys izdavums, nanūzeimeigs kai vīnmār, tik šūražiz drusku papuškōts par gūdu šō vokora svineigumam. Apnykušōs „soltō kara” bezjiedzeibys, viejputni, satiksmis nalaimis i pōrs vītejōs slapkaveibys rūtōja pyrmū lopyspusi, i tik īvodlopā beja poša izdevieja redaktora moza pīzeimá, kū kotrs gaidāja. Naizprūtams tracš it kai asūt izacielš mýsu vydā, skaisti īrameitōs rindenis viestāja, par kuru redakcejai naasūt ni jausmys, ni nūpalnu. Tōpec tei pec apstōkļu pieteišonys nūbeiguma sūlūtīs vysu ziņōť vieļōk. Tys beja apmāram vyss.

Ni pi kaidys tōlōkys pietnīceibys mās vairs natykom. Ap tū pošu laiku piļsietenī beja sōkuši plyust reporteri dreiz vasalu

transportu apmārā. Cyts cytu pōrspādami i pec personeigōs intuicejis vadeidamīs, jī traucās izŗaizis pi vysim īspiejamīm ziņu pyrmolūtim, sājās klōt mīreigīm pilsūnim, puŗstunŗdis laikā ībruka i mŗsu redakcejī. Bejom bezspieceigi kai sisiņu brīsmōs. Seviŗki dabōja nūzakauŗ kaidis ekspedicejis dalis vacōks darbinīks, cīneigā tārpa i izskotā, īsiermim motim, energisks. Jys mādza gierbtīs tymsā uzvalkā i runōŗ ar sovim padūtijīm pacaltā bolsā. Reporteri, jū padzierduŗi i tik izmatuŗi acŗ, aplypa jam apleik kai biŗu spīts karalinái. Kū nyknōk jys kōvās i īkaisa, tū pyuŗ ap jū auga bīzōks i naatlaideigōks. Māŗ, pōrejī, varājam tik saprastŗ, ka bors jū nūtur par kaut kaidu goreidznīku, jo knādā beja saklausami „ŗūti cīneitis”, „pater”, „ekselence” i tamleidzeigi epiteti. Tī beja adreseiti mŗsu ekspedicejis dalis lūceklām, kurs, nabogs, telpys koktā ilankts, sazaspurōjŗ mátá dusmu zibiņus senejūs laiku pravīŗa izskotā i bordzeibā. Pyuŗ taidā poŗa saŗiusmā rācá preteim, pi vōrda natyka nivīns. Kameru spuŗdzis zibsnāja. Vīns pyulājās paŗkiertŗ ceļu sovam filmaparatam.

„Svensena kungs! Ekselence! Lyudzami pazagrīzit vairōk iz ŗu pusi i, Dīva deŗ, sokit kū deŗ Pasaulá Jaunumu agenturys!” jys izmisŗ saucá. Mŗsu siermīs darbinīks, pagolam aizkaitynōts, mātōjās i bŗōvā vīnā gobolā.

Svensens! — maŗ izŗaizis īspārā zibiņŗ bieneņūs — goreidznīks, vītejō personeiba, Svensens? Tys navarāja bŗŗ nivīns cyts kai „Vysvareigō Kunga priķŗpostená” sektys patŗ vierskomandirs! Jys beja vysā apkōrtņī īvārojams veirs, lai gon traŗus nataisāja. Dreĩ maŗ atausa moza gaismená: kai jau sacieju, bazneicu organizacejis tá izdūd vairōk voi mozōk regulari pa kaidai gareigai lapenái, kū parosti atsyuta i mŗsim. Vīnu nu taidom izlaiŗ ik pec pōrs nedeŗom „Priķŗpostensŗ”, a tō vierskomandirs Svensens pazaroksta par redaktoru.

Kai varit izādūmōt, šei lopa saucās „Parolá”, tōs seržantiski formulātis saturs na vīnu viņ ŗaizi ir mýsus īprīcynōjš ar sovu patetiskū dramatismu, kū mýsu mutis prūt vīgli pōrvāršt humorā. Nacik seņ atpakaļ kaidis nu navoldamōkīm koleģim pošā korstōkijā dorba laikā izskraidāja vysu redakceji ar „Parolá” Zīmyssvātku numeri, klīgdams, ka valns pajīmšūt šūgod sovōs spolvainijōs dāpōs vysu zámislūdi i dažys apkōrtejšōs planetys — ai, ai! Māš navaleibā syutājam jū iz āļni, nu kureinis, pec mýsu dūmom, jys navarātu nivīnu traucāt, i traci aizmiersom. Pi taidom lītom bejom seņ pīroduši. Napersoneiga ļaužu aprōšona par grākim tok beja šūs sludynōtōju maizis dorbs, i jūs izteiksmis stils, par idejom nimoz narunojūt, palicš vysmoz sovu symts godu laikam īpakaļ. Poši draudžu lūcekli tū zynōja i najāmá par pylnu; delķō to cytim, ōrspusī stōvūšim, býtu taida svineiga i borga daiļruneiba jōivāroj?

Voi ļūti cīnejamīs Svensens býtu vīnŗaiz par pasaulā apgrieceibom tai sašutš, ka pōrsōvš pōri streipái? Naizaklausāja pec jō rakstura, bet vyss varāja gadātis. Stōsta, ka taišni tī normalōkō paskota ļaudš ŗaizjom iztaisūt vyslelōkūs trokumus. Delķō lai šys sektys vierskomandirs býtu izjāmums? Tī nu tīsys jōbýn trokam, lai nūpītni apgolvōtu sovai draudzái bazneicys lopā, ka valns var dreiz parauš pasauli! Seņōk goreidznīceibai tai izarunōt beja mūdī, bet na tagad. Tagad cyti laiki — nivīns tam natič i nazaklausa, īspiejams, ka poša komandira draudzá ari nā, lai cik spieceigi tūp sludynōts.

Hei! — as izsytu knipi sáv pi daguna — tá pec nazkō ūž! Lelýš tracš nav mýsu pīļsietenis i mýsu ļaužu nūpalns. Absoluti nikas nav ar mýsim nūticš, tik kaidis nelga ir sōcš komandira svātku viestš jimt nūpītni. Kaidis na šejīnīts, pi vītejōs sludynōtōju oratorejis napīradš, padzierdš par valnu i Postora dīnu, ir informiejš par tū Federalū Izmekleišonys Biroji i varbýt ari pošu Prezidentu. Presá tū kaut kai padzierdá, i nu tō tagad tracš. Vīnkōrši, voi nā? Tagad beja jōatrūn, kurs tik sprosts lūpenš varāja být.

As nu sova atklājuma gondreiž apstulbu iz mirkli i tivleiņ, kai pošā nalobō trankts, sōku reikōtīs. Ideja, kas maņ beja prōtā, beja ōrkōrteiga, naticama, a, ka tei tūmār pareiza, tod as beju pavysam tyvu šudiņdīnys uztraukumu atrisynōjumam! Varbūt tys grāku ōzš maņ tivleiņ bēs rūkā. As dūmōju par mūsū vakardīnys cīmeni, lelō syndikata komentatoru i jō kūdeigū atvodu pīzeimi par mūsū kai vīneigū laiceigū presi piļsātā. Pīklupš jaunōkijam postam, as nu tō izrōvu jō syndikata golvonū avīzi. Tys beja dīnys izdavums. Pymijā lopyspusī tys pat kas mūsējā, tik nūzīdzeibu listā beja Ņujorkys i daudz garōka. Tī māš nabejom pīmineiti. Tik tōli maņ taisneiba. Kai jau varāja parādzāt, mineitō komentatora slejis pošlaik aizpiļdāja kaut kaidi paleiggareni. Atrodu mekleitū tai sauktijā „īkšzāmis raibumu” nūdali.

Šudiņ tai viersroksts beja: „U.S.A. svātku gaidōs” i apakšviersrokstā, tranknōkā spīdumā: „Kū darās valns? — zeilej N. piļsāta.” Tī aiz dažom īvoda osprōteibom beja nūdrukōta ar sagraūzeitīm gareigim citātim pōrslūgōta pazeistamō komentatora „viestulā nu provincis”. Tī jō likuļōti vīnkōršijā, „tautiskijā” stilā zūbgaleigi i skaidri beja pateikts vyss, kū bejom veļti nūzapyuliejuši atrastš vysu dīnu! Maņ beja taisneiba, lai gon tei izalyka sasūdeiti muļkeiga. Beja vairōk nakai skaidrs, ka nūlōpeitijam večam ticš rūkā jaunōkīs „Prikšpostenā” „Parolā” numerš! Nu tō taida brāka, tik nu tō!

Da, tik nu tō. Syndikata golvonō avīzā nūdrukōja viestuli, kai tei beja raksteita, vyss syndikats sekōja ar pōrlīku centeibu izlaižūt tū kai jaunumu. Kaidi nu sōnim beja mieginōjuši špikōt i putrōt, cyts nu cyta nūzavārdami, cikom nivīns vairs nazynōja ni reita, ni vokora, beigōs vyss lelēs tracš ni nu kō. Skaidrs, ka korstūs i soltūs karu uztraukumūs i saimnīciskūs sastrāgumu speiļōs ižņaugtō naceja svātku priksvokorā ar sajiusmu tvārā kotru gareiga satura

sensaceji, kas tai atgōdynōja aizgōjušus mīreigūs laikus, kod taida veida jaunumi beja gondreiz vīneigī.

«Maņ vairs nabeja tōļōk jōmeklej. Sovus atrodumus nazakavejūt nūdevu pošam Vacijam, kurs taisjās saukņ policeji dzeiņ nu redakcejis telpom svešus reporterus. Jys steidzeigi sasaucā ōrkōrteju sādi aiz slāgtom durovom sovā krōteni. As lapni izklōju priškā na viņ sovus atrodumus, a i tōlōkys reiceibys planu: nasazaneišņ ar sovīm ļaudim i nareagāņ nimos iz prišku voi, ka tys napīcišams, lobōk sōkņ intervāņ, fotografāņ i aprakstāņ nu vysom molom sabyzōjušus reporterus. Ar tū mēsīm pītyktu svaigys vīlys vysai pecsvātku nedelāi.

Kolegys maņ jau taisjās aplaudāņ, bet nalaimeigā kōrtā par mēsīm pošlaik bosa vītā prezidāja uzbudynōta fureja. Tei mēsūs pōrbolsōja, faktiski pōrklīdzā. Parostūs mīga miču i najāgu storpā māš montōjam naskaitamus vāļ īspaideigōkus epitetus, tymā breidī nabeja daudz laika ap tīm teiksmynōtis. Dzili zamapzinī as nūjautu, ka vīnu dvāseli valns mēsūs piļsieteni patīsei ir pīvōcņ deļ svātku cepeša, maņ pošlaik ir izdeveiba mīlōņ sovys acš ap tōs mīseigū čaulu. Nalobīs laikam Vacijam beja īčyukstiejš, ka taišni tagad ir eistīs laiks īsvīšņ sovu avīzeiti plašōkā laseitōju lūkā, vysys pavaļstš apmārā! I tū jys gribāja panōkņ ar vīnys sovu leidzpilsūņu dalis acim radzamu izkengōšonu.

Dramatiski rācūt kai kaidā Holivudys catūrtōs škirys ražōjumā, Vacīs lyka apturāņ svātku numera drukōšonu i sazagatavōņ specializdavumam. Atmetš sovu parostū pīsardzeibu vītejūs konfeseju lītā, pec vasalys dīnys nūguleišonys jys beidzūt dāvā pavieli bez žielesteibys apstrōdōņ navaineigū „Priškposteni”. Steigā tyka sadaleiti uzdavumi, i mēsūs īstōdā pylnā sporā i sastōvā tagad kliva īryndōta pa piļsieteni pasprukušijā reporteru amoka skriejīni. Breivōk dūmojūšīm gorim tyka uztycāti svareigōki pīnōkumi. Presis stōvāja gataveibā. Rokstammašinis klabāja,

pārstrādojūt nu arhivim izvyļktū vierskomandira biografeji i pošys sektys viesturi, dzanūt parōdeibai pādus nu Skandinavejis leidz Bostonai i tōļok iz rītumim leidz mūsu apgobolam. Cyti vōcā kūpā vysdrausmeigōkūs citātus nu „Parolá” ģpriškdējim goda gōjumim. Kotrs kaut kū dareja šymā nagleitijā lītā, a as, laikam sovam atklōjumam par sūdu, tyku aiztriakts intervāt pošu vierskomandiri! Redakceji atstōjūt, mūsu ekspeditors vāļ aivīnu plāsās ar jau sarukušu vysnaatlaideigōkūs reporteru sauveni.

Pi mierkā nūnōkušam maņ bors jau beja priškā, tik nasaleidzynojami lelōks kai mūsu redakceji. Vairums dryuzmājās Cītūkšnā, tys ir, sektys svietneicys pogolmā, nivīns nikur iškā nabeja ticš. Beja jōnūgaida. Apsnyguši maurenī beja nūbrodōti škārs-garum, vysys kōpnis nūmeideitys, nabeja nivīna aizsnādzama lūga, pa kuru jau kaidis nabytu lyuriejš iškā: pādi snīgā skaidri rōdāja. Beja sōcš salť styprōk, deļtō apovu klabynōšona pīzajāmā ik breidi, i čalōšona sleidāja minorā.

Ōrspusī iz īlys aiz augstō, bīzō rupu akmiņu myura, garomgōjiejim najauši ģzaklausūt, varāja liktis, ka tā pogolmā teik ģstudeita kaida indiaņu kara deja: vīnmuli kōju ritmi, dryuma, dūba vokalō guļdzeišona, pa ratam kaida spolgōka izsaucinā atdzeivynōta, ar naciļvieceigu gausumu taisājās ģzavilķt myužeibā. Pagōja taidis laika spreidš kai nu pasaulā radeišonys leidz Rūmys dybynōšonai, bet vāļ nīkas nanūtyka. Kara deja i gaideišona nazamaināja. Rūmiši jau varāja bīt ģzkarōjuši vysus sovus karus i germani jau atnasuši pasauli Vyduslaikus, bet mūsīm aiz šō augstō myura par tū navarāja bīt ni jausmys. Daži garlaiceibā beja sōkuši pietāt i fotografāt simboliskūs Cītūkšnā lēlgobolus i miniaturā cementa vaļnī ģveidōtūs vapeņus. Vyss tā ģzavārā militars, kara stōvūklī, byuvāts speitāt pošai myužeibai. Vīns, apkiereigs i napacīteigs, sōka ģzlītōt dižōkūs vapeņus kai pakōpiņus, lai tyktu iz pyrmō zamōkō jumtenā, i grabādams nūbraucā lāji kūpā ar leita

nūtakys cauruli. Beja jōgaida tōļōk i jōdoncoj. Eizenhauers jau beja Prezidents, i 195... goda Zīmyssvātku svātvokors sōcš timš, bet vāļ nivīnam nabeja drūsmis mukt̄ prūjom pyrmijam. Pagōja dažys garys myužebys sekundis, leidz īzaklīgdamys pazataisā valī templā sōnūs kaidys nauzkreitūšys pogroba duravenis, i pa tōm pieški kai automatiski atvōžams nāzš izaspryuda gars, smails vecš kamzulā i ar mienesneicu iz pakauša. Pogolms automatiski nūzibināja. Vecelš, nivīna saucīnim naatbiļdeidams, ar papeiru žyuksni rūkā i ar zebīkstis kusteibom izalūcāja nu aplankuma i izlācā iz tyvōkijom traļom. Izazibsnāja vāļ dažys fotokamerys. Mīreigā bolsā, storpsaucīņus ignoreidams, jys mūsīm pastōstāja, ka mās asūt īnōkuši templā pogolmā, navys tierga laukumā i ka vierskomandira tá nav i nabēs leidz reitdīnai. Nikaidu informaceji mās tá vairōk nadabōšūt, bet, ka kaidi vielejūtīs atraš, patīseibu, tá asūt laipni pīejami pādeji „Parolā” numeri pīļneigi par breivu. Jys sōka tūs dalāt, i mās givomās pi tīm kai pi beidzamō cereibu salmenā. Beja pavysam satimsš, kod mās izkleidom, kūpeigijā naveiksmī tagad jusdamīs brōleigōki sovā storpā nakai pirmeiļ īnōkdami. Cītūksnis cāly stōvāja naijymts kailu kūku režgī ar masīvū sātmali vysapleik. Dryumī dabasi lykōs bolstamīs iz templā tyvōkō tūrnā druknō cylindra.

Kod īskrieju atpakaļ redakceji, vysa lelō rūsmā tī beja izčabiejusā: specializdavums atsaukts, lelōkō dalā darbinīku aizgōjusā, tik daži vysatbiļdeigōkī kiukōja pi sovīm gaļdenim, gaidūt ōrā nu prešom reitdīnys numeri. Poša bosa krōtenī vāļ beja gaisma. Saprōts beja tūmār kaut kai triumfiejš ari šūražiz. Vacīs izavylka nu krōtenā dryums kai pagirōs i kluss. Rōtni jys izdalāja kotram pa Svātku naudys aplūksnāi, apzajautōja par munu veikumu i pībylda, ka šam vajdziejš trikt̄ mani pec intervejis navys pi vierskomandira, a pi poša valna. Tei b̄ytu bejusā eistō interveja deļ manā. Tai ka maņ šaidu interveji, sakarā ar munu jauneibu i nūžālojami pīsardzeigū

dzeivis veidu, p̄r̄ok dreiži īgiuṭ nab̄yṣūt īspiejams, lai pagaidom l̄ikūt šū vysa trača l̄itu m̄irā. Nūvielieṣ vysim lobu nakti i p̄r̄iceigus svātkus, jys izgaisa. Māṣ dreiži izav̄ocām i izkleidom nakti. Dekoreitī lūgi, zvonu skanis i svātku dzīsmu dzīd̄ot̄oju puļcenš iz īlys styura atnásá cytys, šaidam vokoram p̄imār̄ot̄okys dūmys. Šos d̄inys nūtykumi lyk̄os narealy i t̄oly kai sazyn kod m̄urgā rād̄zāti.

*

Otkon beja m̄irs. Pagōja svātki i sōka aizamierṣṭ. Piļsietenā izavārā pavysam tukša, a m̄ysu īst̄odā p̄ismokusá. Nikaidu nūtykumu nabeja. As najauši redzieju tū žurku, komentatoru, aizbraucūt pyrms Jaungoda, saska kažukā izatynušu. Nūzavieru jymā izabreinōṣ, beju pavysam najāgu p̄imiersṣ. Jys steidzās i, l̄ikās, tá nazajuta labi, jo nabeja sova v̄ind̄inys bora vydā. Jys īzaderāja storp ļautenim, kam pošim nabeja sovu sakņu i kam dzeiveibu p̄idává sensacejis i uztraukumi kai viejṣ lopom, tronk̄otom pa asfalteit̄im laukumim. M̄ysu kokts, lai i drusku p̄ismacṣ, tūmār beja augsná, kurā varāja laist̄ saknis i dzeiv̄ot̄. Tá lel̄y pasaulā vieji gōja p̄ori bez p̄adim i aiznásá iz lelpiļsātom tik navajdzeigus gružus i nūveituṣys lopys.

As beju p̄orsteigts, p̄ikierṣ sevi šaidā provincialā dūmōšonā. Voi pat̄isai manī tik daudz palicṣ nu laucinīka, ka lelpiļsātys dzeivis veids i tykumi mani atbaida, ka as pat̄iseibā tūs īneistu kai sveṣus, i muna p̄r̄okuma i apsp̄isteibys sajiuta provincīšu vydā, muna ticeiba kulturys progresam i pr̄ota vysvaroneibai ir bejusá leidz golam naizdūm̄ota izalikšona? Voi as nabeju laip̄ot̄ojs storp divim dzeivis veidim — sasmokuṣū tradicionālū i strauji progresivū — i, kur tī sazadyurá, muni bierneibā īaudzyn̄ot̄i aizspr̄idumi maṅ lyka bāgṭ atpakaļ laucinīku nūmetnī? Bet i tī vairs nabeja muna eist̄o v̄ita. As beju indiānṣ boltūs ļaužu apgierbā, p̄ijiemṣ daudzys jūs

īrašys i natykumus, bet kurs jūtās aizskorts, kod bolt̄y smejās par jō vacōs ciltš leita saukšonys ritualu, lai gon patš tam vairs natycādams. Voi kulturalam piļsātnīkam голу golā beja tiseibys zūbōtis par kaidys provincīšu sektys mieginōjumu izkrauļ valnam vysu blamāžu par pasaulā nalairiom, nakai taidam laucinīkam sovukōrt smītis, radzūt indiāņus saucom leitu ar magejis paleidzeibu? Vāļ absurdōku lītu navarāja izadūmōt kai ragaini, pōsoku grōmotu valnu spielejom realu lūmu viesturī! Ka valns maisājās viesturī, kai daži m̄yseji nu tīsys dūmōja, parkū tod jū napīlaist̄ geologeji, meteorologeji – pīmāram, pi vulkanu i vātru radeišonys – i cytur?

Tai dūmōdams, as izvyliku tūražiz dōvynōtū „Parolā” numeri, kas maņ globōjās svōrku ikškabatā, ŗaižu desmit prolaseits, salūceits i atlykts atpakaļ. Patiseibā nikō seviška tymā rokstā nabeja. Gareigō presā mādz b̄yt̄ sovūs izteicīņūs i izlicicīņūs vāļ skorbōka i naleidzsvorōtōka. Ka najāmā izteicīņūs pōrōk burtiski, tys beja pavysam prōteigs roksts. Viersrokstā beja skaidri izteikts jautōjums, kū kotrs ticeigīs pi sevā beja naskaitamys ŗaizis atkōrtōjs: cik moz vajaga, lai ļaunums vaļdeitu par vysu zāmislūdi jau šūgod? Patš roksts beja atbiļdā. Bez seviška patosa beja aprōdeiti slymō pasaulā symptomi, izmaklāti Svāti Roksti beja atticeigi citeiti i izskaidrōti. Daudz kas saskanāja, ka i kaidis napikryta sektys specialyjom interpretacejom. Kotrs laseitōjs varāja secynōt, ka iz lobū pusi radikaly nikas nazamainās, kuru kotru breidi var nōkt vysļaunōkīs. Bazneicys volūdā tys beja ari tai pateikts. Pošos beigōs beja pīlykts uzsaukums: lai cik rati i izkaiseiti ticeigūs spāki, kautīs ar nalobū leidz beidzamam; turātīs, cik ilgi viņ īspiejams. Pi tam nikas natyka bļauts Krysta karu stilā, napōrradzamim škāpu miljonim dūmōts, bet gon taipaļ kai gunš dziesieju kapteinš mādz saukļ sovai komandai nu molys vārōtōju pyulā vydā. Tá beja apjiemeiba, ar kaidu fermers izvalk naražys godus, strōdniks

pōrlaiž saimnīciskū paseikumu i kai reikojās kurs kotrs mūsū pilsūnš, sazatykdams vysvīns ar kaidu naveiksmi. Turātīs! Tā beja tys patš gors, kas dybynōja i cālā Ameriku, padarāja tū par pyrmū valsti pasaulī. Māš asom lapni iz sovu nacionalū veikumu, lepojamās pa vysu pasauli, propagandejom sovys idejis, bet pošu sātā mūsīm tei ir smīkleiga sensaceja, kod atsaklōj, ka kaut kur kaidā lauku koktā šymā pošā gorā nu tīsīs atklōti dūmoj i reikojās. Kaidis degeneriejīs nars sōc tū ōzāt, lelpīlsātys aplaudej, i vysa naceja daboj smīkla krampus, navys sauc vaineigū turāt muti. Taisnīs bez kompromisu gors mūsīm jau klivš pōrōk laucinīcisks, sagōdoj naierteibys veikly kustātīs i deļtō ir sōkts aizstōt ar ārtōkim, Rūmys imperejis laika tykumim. Byuvātōju i krōjieju vītā nōkuši putynōtōji i šķierdeitōji, dabeigī vysu sekmeigūs uzvarātōju mantinīki, kuri pi tāvu parašom turīs tik ar muti, pošī jau aplypuši ar pōrspātūs cilšu natykumim. Lai nūzaturātu pi sova, lela kusteibys breiveiba i gluma izalūceišona nimos nav vajdzeiga, tik bāgūt i atsakōpūt nikas nadreikšt bīt celā. Taipaļ medinīki i turisti, atkleiduši nu pīlsātom, bīži naivāroj zemkūpu izcaltūs žūgus, gōž i lauž vysu īspiejamū, vodūtīs vīneigi nu ocumirkleigim impulsim. Drūši viņ pīlsātņikam ari gūvš rōdīs pōrōk rogains i smīkleigs radiejums, lai tū lyktu iz homogenizeitō pīna reklamom.

Parosti, nu molys dzierzūt kaidu moralizejūt, as paraustu placus i atmatu ar rūku; žōvojūs vysu laiku, aizdzeits sareikōjumūs, kur pasaulā lōpeišona teik dareita oficialy. Šūražis as jutu personeigu baudu, dūmōs cytus tīsojūt, i beju tai apjucš, ka patš nazynōju, kas golu golā mūsīm ir eistō pōrlīceiba, kas sevā apmōneišona. Nabytu vacōki gribiejuši mani iztaisāt par lelu veiru, as tagad bītu normals, kōrteigs, naaptāsts būdis zeļš voi mehaniks sovā dzymtijā mīstā, vysmoz pusi nu presis frivolitaļom nasaprostu, a par ūtru pusi nazalyktu daudz zynōt. Nakleistu pa pasauli bez pīturs, mozōs glōzeitīs dybynā nazavārtu tik regulari, vokorūs auklātu jaunū

paaudzi — pošā tyvus radinīkus. Tagad maņ nikō nabeja, kū as b̄ytu ar mīru par vysu vari globōt i paturāt.

Vyss, kō vydā as beju, lykōs tik pakōpīnš, kam varāja izspārt̄ ar kōji, ka caur tū rostūs īspieja tik̄ kur cytur. Iz kurū pusi — tys pošam nabeja eisti skaidrs. Nabeja vārtš runōt̄ par mierkim voi idealym. Taidu vairs nabeja pasaulī, i cytūs laikmetūs ciļvēceni vīnmār ir izarōdiejuši taidim par seiku. Šū faktu as kulturviesturis lekcejōs beju labi īgaumiejš. Voi nabeja lobōk pošam sāv atsazeit̄, ka maņ ryupāja vīnkōrši karjera? Jau beju nūzatupš kai mopsš pi lelō pasaulā sliksnā i luncynōdamīs gaidieju īspieju tik̄ īškā. Kū lelōkā paļti i vierpulī, tū lobōk. Kū dreizōk, tū lobōk. Pi tam as nikod nadreikstieju aizmierš, ka muna pagōtnā i izgleiteiba, iz kuru as beju tik lapns, patīseibā beja šai eksistencāi kavieklis na paleigs. Lauku dzeivis vīnkōršom vajdzeibom sōkumā byuvātā gora mehanismam ar vieļōk pīmonteitu teiri humanitaru izgleiteibu beja gryuši ceinātīs par vītu i atzeišonu pasaulī, kam nūteikts mierkis ryupāja vysmozōk.

Bet nu ūtrys pusis, voi teišam beja tik slykti, kai as īzādūmōju? Voi varāja nūsūdāt̄ pasauli, kas dāvā stipendejis humanitarai izgleiteibai? As beju klivš tik vīnpūseigs, ka sovys personeigōs naveiksmis i nauzjiemeibu grybu nūrakstāt̄ iz cytu riekina. Voi laikmetūs, kod bejuši augsti idealy, nav rādžāta vāļ ciniskōka tūs nūdūšona? Māš asom progresiejuši, tys vyss. Māš reikojomās sovu īspieju rūbežōs i asom uzvariejuši na vīnu viņ valnu.

Seņōk ļaudš dūmōja, ka nalobīs sād̄ vysur — na viņ sārgōs i dobys katastrofōs, bet paļ vysnavaineigōkijōs lītōs, kurys saprast̄ jīm nabeja pa spēkam. Māš, kas zynom i saprūtōm vairōk, asom atroduši vysom litom lobōkus izskaidrōjumus. Kod zynōtnā beidzūt̄ pataisā naapzineigūs baiļu i aizsprīdumu prīškorus, cylvāku acim atsavārā cyti apvōrkšni, valni izgaisa i tagad dzeivoj nu dažu sektu oratorejis i pavysam ratu individu pōrlīceibys. Pi tam šymā procesā

ciļviecā nav palykusā ni slyktōka, ni morālōka, tik vaļsirdeigōka —
tei vairs nazasliep aiz pietātis maskys. Māš lobōk pazeistam poši
sovys vōjeibys i spiejis. Māsim ir leidzekli daudzu fiziskūs ļaunumu
apkarōšonai, ir organizacejis sovstorpejūs konfliktu nūviersšonai, i
tagadejam caurmāra cylvākam ir pīteikuši saprōta, izgleiteibys i
ispieju tikļ iz augšu, lai māš nanūsleiktu bezcereibā i korupceji kai
vysys iprišķdejōs civilizacejis. Tagad kotrs, kam pateik, var lasāt
grōmotys, jimtis ap mōkslom, izavielāt orūdu i veidōt patš sovu
dzeivi. Bazneicōs vairs ticeigi nateik bīdynōti ar āļni i borōti ar
Vyduslaiku dogmom, golvonō viereiba tī teik pīgrizta veseleigai
moralis mōceišonai. Tōpec ari šys izsmīklis, kas vārsās pret
„Priķšpostenā” sektu par valna pīmineišonu, beja patiseibā vārsts
navys pret pošu religeji, bet vairōk pret atpaliceibu cylvāku
dūmōšonā, i beja taišni veseleigs, lai drusku izvādynōtu myglu nu
aizkakļom. Māš kai naceja naasom naticiegi, apātiski pret progresa
nūlīdziejim ari nā, i cikom tai it, nivīns valns māsus parauļ navarās.

Sektys lapenā, atlūceita, beja munā prišķā iz golda. Vīnys slejis
beigōs tī raksteits: „...tikai vyļtus pravīši, dvāselis īmydzyndami,
soka, ka pasauli i ar tevi ir vyss kōrteibā i ka nokūtni nav jōzabeist
ni nu kō. Kod šaidam Belzebula kolpam teik nūtycāts, vilteigis
naidinīks nōk i atrūn māsu fortus nasagatavōtus i pajem tūs bez
ceinis. Taisneigi i mūdrī lai naguļ, bet verās vysys zeimis. Jūs
pīnōkums nav bīt pošim nasamaitōtim, bet sarādzāt vysys brīsmys,
kurys pōrejī nanūjauž.”

Taidā paļ veidā roksts turpynōjās. Vyduslaiku alegorejis beja
īveitys modernōs dzeivis fonā, vītom dīsgon osprōteigā i saistūšā
veidā. Vysu rokstu leidz golam izlasiejušam, maņ īkryta prōtā aizīt
pi sektys vierskomandira, apzarunōt i nu jō izvilkt, cik eistu i
burtisku jys valna darbeibu modernijā pasauli izadūmoj. Kai jau
minieju, roksta stils i saturs beja, maigi izasokūt, pavysam kaut kas
na nu šō pasaulā. Pi tam, vāļ īgōdōjūt, ka Ļūti Cīneitis Svensens beja

daudzu pilsāts komiteju i progresivu projektu priškolā, lita beigōs rōdājās pavysam ōrkōrteiga. Voi taidys pretrunys mierkūs i reiceibā varāja izadūmōt nūpītni atrast vīnā personā? Lyuk, tā ir eistō sensaceja, kurai lelpišāts reporteri beja par saklu paņ nūjaust, kur tei atsaroda. Tī, kur jī mieginōja pīzasīt, beja tik ōriškeigys frāzis, kū varāja vīgli sagrūzāt pec patykys, pazasmīt i aizmieršt. Patš nasenejōs „sensacejis” kūduls vāļ ai vīnu palyka naizpīeteits, paņ naaizskorts. Šū pietnīceibys lūmu as tagad pīškeiru sāv, labi zynōdams, ka profesionaly ar tū vairs navaru nikō sāv īgiuļ, lai kaidi bītu muni atklōjumi. Redakcejī maņ pošlaik tai i tai nikō darāt nabeja, deļtō aizbrauču pi vierskomandira iz jō cītūksni tymā pošā pecpušdīnī.

Durovys maņ attaisā tyspaļ smailjš vecelš ar mienesneicu, templā sietniks voi kas tamleidzeigs. Šūražiz jys naizavārā tik svareiga persona. Bez preteim runōšonys jys mani ilaidā i aizvādā pi vierskomandira. Telpa, kur mani pījāmā, beja dorba i konferenču ustobys kombiniejums. Tyka pīdovōts krāslys i cigars. Nu pādejō atsasaciejš, peipieju patš sovys cigaretis i vārōju lelū, pleceigū vīkingu, kurs kiupynōja peipi. Tvyrtom rīvom veidōtū seji izcālā kuplū moti, kuru it kai balynōtis dzaltonums paviršam vārōtōjam paslāpā dažys siermys škīdrys deneņūs. Bolss mīreigs, paskorbs, kusteibys nūsvārtys. Jys dreizōk atgōdynōja jyurys vylku nakai spredikōtōji. Beju izpeipiejš jau trešū cigareti, bet vāļ natyku izvaicōts. Jam tys, lykōs, nabeja padūmā. Māš runōjam par pieški uznōkušū atkusni, par nalaiņom ar satiksmis leidzeklim zīmā, par vysu kū, tik na tū, kū maņ gribājās nu jō izvilkt. Pōrsteidzeibā as beidzūt pastōstieju jam sovu nūzadorbōšonu.

Jys nasazarōvā i par laimi nakliva aizdūmeigs, māš atsarodom vāļ dzeivōkā sarunā par presi, kas jam, likās, dīsgon interesāja. As klīvu drūsōks i atrodu gadiejumu pastōstāt, ka as beju to pyulā vydā svātku vokorā.

„Ak tūŗaiz?” jys pazasmāja. „Troki cylvāki — valna vōrdu padzierduši, saskrīn kai ĉāgōni borā! Būtu iz Dīva vōrdim taipaŗ atsasaukuši, kaidis ŗys pasaulŗ tod izavārtu! Pazeiŗ navarātu! Bet, dīmŗāl, realitatis ir pavysam cytaidys.”

„Tys ir, kai tōs iztulkoj,” as pīsardzeigi virzieju sarunu vālamā virzīnī.

„Saprūtams. As par tū nikō nasoku.”

„Maŗ ŗķīt, ka jiusu pasaulā nūvīertiejums ir styprī pesimistisks.”

„Varbūŗ. I kas?”

„Jiusīm ir daudz taisneibys,” as pīkrytu, „bet maŗ līkās, ka vainōŗ valnu vysōs nabyŗšonōs ir drusku tai kai pōrspeilāti. Voi jiuŗ nu tīsys dūmojot tai, kai tá raksteits,” as vylku nu kabatys ōrā sovu saburzeitū „Parolā” numeri, „voi tys ir tik pījimtīs oficialŗŗ bazneicys stils, kas nav jōsaprūt burtiski?”

„Tikai burtiski, na cytaidi,” veirs krāslā sazaslāja. „Voi ir vārŗŗ runōŗ aplynkus, cikom paŗŗ vairs najādŗŗ ni reita, ni vokora? Tik teiŗīm vōrdim runojūt ir īspejams nu vysa vajdzeigō kaidu mozumu darāŗ saprūtamu.” Saruna beja sōkusā ritāŗ maŗ vālamijā virzīnī.

„Tai tod ŗys jiusu roksts atbylŗ jiusu tīŗijai pōrlīceibai?” as nūprasieju, labi nanūslāpdams izbreinu.

Tys jū laikam aizskōrā, jo jys maŗ tagad īdzālā: „Saprūtams, jo as naasmu profesionalis ŗurnalists.”

„Tā nav runa par profesionalismu,” as īkaisu, „ari avīŗņīki var būŗ gūdeigi ļaudŗ i vairums ir. Nūpīŗnai avīŗāi vīnmār jōizatur pīsardzeigi, kur nu — paŗŗ nūraideigi pret kotru napōrbaudeitu faktu. Nu sensaceju peilis nivīns ŗurnalists vāŗ nav paiedŗ...

„Bet tūtīs boroj sovus laseitōjus,” siermīs veirs pōrgīva munu argumentu. „Pīmāram, kai jiuŗ izskaidrojot nasenejū tai sauktū sensaceji? Kas čāpā peili, iz kō riekina i deŗkam? Cik gūdeigu

žurnalistu beja tymā borā, kas ignorādams svietneicu, tá meidājās tūvokor kai pa piertiču dōrzu?”

„Tō jiuš nazynot, partū ka nagribājat ar tīm runōtīs.”

„As nikō nabytu izzynōjš i pec tam, kod jī mani bytu sabrodōjuši.”

Jam beja taisneiba, as drusku mainieju tematu: „Bet jiusim, taidā stilā publicejuētīs, beja jōzariokinoj, ka vīnražiz var kas tamleidzeigs gadātīs.”

„As jau jiusim atbiļdieju,” sōka īkaist jys, „ka tys nav tik stils! Asu ceņtīs pateikt tū, kas taisneiba. Jiuš i taidi kai jiuš munu pōrlīceibu tik apstypryno.”

„Tai tod,” pec personeigys aizskaršonys maņ atlyka bēt sarkastiskam, „i maņ drūši viņ ir kaidis sakars ar valnu, voi nā? Varbēt jys tá mani atsyutāja jiusus kaitynōt?”

„Voi tys jiusus pōrsteidz?” mani nūpietāja pavysam nūpītns skots.

„Kas?!”

„Nu, ka jiuš tik lūti labi īzaderit vyspōrejā ainovā,” spredikōtōjs maņ mīreigi pateicā.

„Pazaklausit!” mieginōdams nasazatraukt, as jam atbiļdieju. „Jiusim nav nikaida īmešlá par mani zūbōtīs. As respekteju kotra pōrlīceibu i naasmu nōčš jiusus izjūkōt. As tik grybu drusku tyvōk īpazazeit ar jiusu uzskotim...”

„Lai pec tam varātu cāpt traknu peili?”

„Mysu avizá, kai jiuš zynot, tymā tracī napīzadalāja.”

„Varbēt nūgulāja.”

„I redaktors pavielāja,” as mieginōju pōrsvist sarunu mīrmīleigōkā gultnī, „lai taidys sensecejis cyloju tik tod, ka ir īspejams dabōt interveji nu poša valna.”

„Prōteigs padūms. Kō pec tod jiuš tū naizmontojot, bet nōcit itá?”

Jys vāļ arvīnu palyka skorbs i nautticeigs, maņ atlyka tik otkon kliuņ sarkastiskam: „Maņ nav pazazeišonys, saprūtīt!”

„I maņ nav.”

„Bet jiuš, kai nūprūtams, asot par jū lobōk informeits. Varbūt, ka zynot jō apzamesšonys vītys.”

„Var būt. Bet kū jiusim leidzātu muna informaceja,” siermīs miļzš otkon mani pietāja nūpītņi, „jiuš tai i tai jam naticit?”

„Skaidrs, ka nā!”

„Varbūt naasot par jū nikō sovā myužā dzierdiejš?”

„Voi to as cytaidi jiusus traucātu?”

„Nu labi, ka jiusim pīteik pacīteibys i ziņkōris —” jys atsagōzā krāslā i taisjās iz garōku solo gobolu, — „pyrms vyss radzāmīs pasaulš beja radeits, Dīvs radāja eņģelus. Vysdyžōkō eņģelā vōrds beja Lucifers, kas nūzeimōj „Gaismys nesiejš”...”

„Zynu, zynu,” as jū dreizi pōrtrauču, „Lucifers alias Belzebuls, alias satans! Pazeistu tūs vysus. Pazeistu senejūs ebreju i Bazneicys tāvu uzskotus, pazeistu „rogonu vasara” teorejis i literaturys Mefistofeli, bet par speiti vysim naasmu nikod ar jū sazaticš vaigu vaigā. Nikod naasmu dzierdiejš, ka jys būtu kū nūdariejš kaidam nu munim paziņom. Tys, kū as grybātu dzierdāt nu jiusim, ir fakti, navys teikys i iz teikom byuvātys teorejis. Jemūt vārā jiusu nūpītneibu šymā jautōjumā, maņ ir jōdūmōj, ka jiuš kai prōteigs cylvāks sovu pōrlīceibu bolstot iz faktim. Tō pec jiuš, cerams, varātu dūt maņ konkretus pīrōdiejumus i naapstreidamys atbiļdis, pi tam nu tagadnis, navys nu viesturis, jo drūši viņ, as i jiuš saucom par viesturi pavysam dažaidys lītys...”

„Skaidrs, ka maņ ir atbiļdis, bet tōs jiusim nadar,” jys tagad pōrtraucā mani lītiški kai ōrsts, izmekliejš sliminīku, pōrstōjš klausātīs tō nabeidzamōs žālobōs i sōkdams rakstāt recepti.

„Kō pec jiuš tai dūmojot?”

„Tō pec, ka munys atbiļdis jiusim b̄yš smikleigys.” Cītis skandinavu piectecš pīzacālā, kas nūzeimāja audiencis beigys. Maņ beja jōdora tū pošu.

„Bet, bet,” as vāļ mieginōju speirōtīs, „voi jiusus nimoz napīvalk izredzis atgrīzť vīnu nūzamaļdiejušu vušku, ka na gonompulka pošā vydā, to iz drūsōkys takys vysmoz, lai dumbrūs naaizīt būji? Vysi kristeigī tū dora. Mieginojās pať ar apcītyņōtom dvāseļom. As, pi tam, nōču patš lobprōteigi, grybādams zynōť...”

„Fanatiska voi plōnprōteiga spredikōtōja mōņticeibu,” jys naļōvā nūbeigť. „Maņ jōsoka nūpītņi, ka asot teicams reporters, kai patš apgolvojot, prūtit sāv iztyku gūdam nūpeļnāť. Maizis bodu jiuš nikod narādźāsīt, i lai Dīvs globoj jiusu dvāseli! — pošam jōš praseibys jiusim nainterešej. Ar Dīvu!” Jys gōja iz durovu pusi maņ tōš atvārtť.

„Bet tūmār,” as izlyku pyrmīs rūku iz durovu rūktura, apzazynōdams, ka sasūdeitijam večam nu jō vīdūklā ir daudz taisneibys, „voi jiusu pīnōkums nav veļtāť lelōku viereibu ticeigōš draudzis paplašynōšonai? Ar šaidu reiceibu jiuš ni cik tōli navarit tikť!”

„Māš ceņšomās paleidźāť, da, bet taidim, kas gryb pošī sāv paleidźāť! Kam ir apzajimšona ceinātīs, lai sevi i pasauli vārstu lobōku voi aizstōvātu pagōtnis lobūs givumus, jo pošlaik pretspāki ir otkon ofensivā. Taida ir m̄ysu pōrlīceiba. I jiuš jau zynot, ka šys,” apjiemeigīs divpadsmytō godusymta vikingu kapteinš rōdāja iz sovu tagadnis akminā kugi, „saucās Cītūksnis, navys sanatoreja. Tá ir vajdzeigi taidi, kas spiej nāšť irūčus. Dzīdynōšonys pīnōkumus māš atstōjom cytom attīceigijom īstōđom. Māš naasom universaly.”

„Bet gon izrādźātūs saukenā, kas Kungam vysmīlōkī!”

„Tō māš nazynom,” Cītūksnā komandirs topa skorbs, „bet māš ceņšomās Jam palikť lojaly. Apkōrtņis vīnaldzeiba i naideigums pret m̄ysu priškpōstēni m̄ysim naryup. Māš pyldom sovu uzdavumu.

Zynit, senejūs laikūs dāņu kienená veiri braucá pa vysom upóm i jyurom, dybynōja pilš i pavaļstš jō vōrdā. Tōs beja izkaiseitys pa tōlom zámom i krostmolom. Kienenš brīsmu gadiejumā na kotru ņaizi varāja atsasteigt paleigā, aplanktī veiri turājās poši, cik ilgi spādami. Jūs lojalitatá kaidu ņaiz beja veļteiga, lai nūturātu sovu citūksni, bet tūtīs glōbá i turāja vaļsti. Tai tod — interveja beigusās,” jys beja namīrā par sovu aizaraušonu i pīzavārsá maņ, „lai jiusim labi izadūd!”

„Kas? Voi šōs sarunys publiceišona? As tō nadareišu; jau ņaizi jiusim sacieju, ka atnōču apzarunōt tik taipať.”

„Nā, as dūmoju ūtrū interveji, kuru jiusim asūt īteicš jiusu redaktors.”

„Tys nūzeimoj,” as mieginōju pīzaspīstš jūkōt, „ka jiuš maņ nūvielejot īť iz áļni!”

„Nā, pagaidom pi valna,” jys atsmāja par munu sapeikumu, „īpazazeišonys nūlyukā. Varbūt tod jiuš drusku maināsit sovus tagadejūs uzskotus. Lai tys labi dreizi izadūd i nav par vālu! Ar Dīvu!”

Lyuk, kū nūzeimāja sektantisms! Izrādztātūs bjšona! Šymā gadiejumā, kam nabeja vikingu ašná voi gora, iz pesteišonu navarāja daudz cerāť. Tūmār cik interesanta vīla kulturviesturnīkam! Tá, raug, beja bazneica, laikam kristeiga, kas nabeja organizeita ni iz Rūmys, ni iz Bizantejis pasaulá vaļstš princypim, ni iz Renesansis tiergūņu republiku idejom, bet, pōrmainis pec, par paraugu tá beja jymta Normaņu 11. godu symta īkōrta! Kaidys gon vāļ cytys dīvaineibys i viesturisku ideju suvenirus navarātu sameklāť šymā plašijā breivdobys muzejī, kū saucá par Savīnōtijom Vaļstim! Tá ir pazaglōbuši ratumi, par kurīm Vacijā Pasaulī vairs nav ni jausmys. Kaidys pateiceigs dorba lauks tá bētu pietnīkam! Varbūt maņ pošam bētu jōsōk kū darāť šymā virzīnī, likť sovu izgleiteibu lītā? As otkon sōku sprīstš i zeilāť sovu nōkūtni, bet

dūmys atsagrīzā pi šos pecpušdīnis sarunys ar spredikōtōji. Jō augstprōteigō izatureišona mani drusku kaitynōja. Maņ varbūt vajdzāja pec kaida laika otkon pi jō īzagrīzīt i ar nūpītnu geimi paziņōt, ka asu beidzūt saticš valnu i dabōjš interveji. Izdūmōt labi satirisku sarunu, kū atstōstāt, i beigōs nūdūt šam nu malnō kunga sveicīņus, pasokūt, ka tys jūtās spredikōtōjam ļūti pateiceigs par sovu eksistenci, jo bez šō smedzinim jam civilizēitijā pasauli vairs naasūt praktiski nivīnys vītys, kur dzeivōt, i bētu jōmierst taidā paņ nōvī, kaidā duš myrušī Tors, Odins i Zevs.

*

Mūsīm piļsātys centrī ir taidis inteligentu vacpuišu krūdzenš, kur var baudāt izmekleitus dzeramūs i vāsť sarunys. Tys ir klivš par ļūti ekskluzivu īstōdiejumu. Tū apmeklej voi nu jauna teik „pījymti” taidi, kam osprōteigys i intelektualys sarunys interesej vairōk nakai skalā uzdzeivā i sīvīšu medeibys. Socialyjam stōvūklām i naudys moka tylpumam pi šō bāra letis ir moza nūzeimā respekta i „bīdru kartis” īgiušonai, bet gon tikai interesantai i gareigi mūžai personeibai. Bāra turātōjs, Leikīs Džims, ir personeiba. Jys nazkod koledžā pōrs godu studiejš tautsaimnīceibu i indišu filosofeji. Aiz letis jys ir ļūti dziļš psihologs. Taišni deļtō sovys studejis jys, laikam, palyka napabeidzš, ka nabeja tivleitš sekōjš, iz kū vylka jō dabeigi talanti. Jys beja šō piļsietenī dīsgon slavona „kluba” kūduls, pi kura seņōk pa vysim vīnkōršim krūgim klejōjušī intelektuali beja piļypuši i vairs nav gribiejuši iņ nikur tōļōk. As tyku īvasts šymā pulkā kaidu pušgodu pec ībraukšonys piļsātā, īgivu pōrejūs nadaleitu pīkrisšonu i dreizi tá jutūs lobōk nakai sovā sātā, kas nabeja nikas vairōk kai miebeleits, saimineicys dīnu i nakti izspīgōts vacpuiša dzeivūklis.

Pec vysim svātku sezonys oficialyjīm tračim as pikusš aizavyļku pi Leikō Džima krūdzenī iz Jaungoda atsvieti. Īzarodu pavālu, vysi pōrejī kluba īsvaideitī beja priškā pylnā sastōvā, vīns ūtrs vīnkōrši pylnā. Pōrsteigums beja daudzys narādžātys sejis — pi letis, aiz gaļdenim i ap zalīm goldim ūtrā ustobā. Drūši viņ draugu draugi, svātku cīmeni nu cytim apvydim, jo jī nazajuta sveši mūsu vydā. Vysvīns kai, bet šymā borā garlaiceigi nabeja. Burzma i dzeiveiba kai eistūs svātkūs! Mūsu klubam vajdzāja svaigōka ašná, seņ vajdzāja! Apsveicami! Vysu pasauli i kotru tōs radeibu apjiusmōdams, as ijuku pulkā, būdams leidzeigs storp leidzeigīm. Sōku dzeivōt i prīcōtīs vysim leidza, vīnu ūtru panōkdams celā iz Nirvanu. Draugi i pazinis vielāja vīns ūtram jaunys laimis, īpazeistynōja ar daudzīm napazeistamīm, nōcā i gōja kai iz sleidūšōs lentys, pec laicēnā otkon sazatykdami, vysu aizmiersuši, vielāja laimis, spīdā rūkys i īpazeistynōja nu jauna. Burzma beja lela, dzierīni lobi, deļtō vysu varāja attaisnōt i gavilāt leidza.

Pyulā vydā as sōku bižōk pamanāt garu, kolsnu veiru, svešu, bet taidu kai rādžātu. Jam beja daudz draugu, vysi ar jū runōja. Jys, vysus golvys tīsu pōraudžš, pa breižam izašlāja grumbainū pīri, lykōs, kaut kū meklāja. Jō skots ŗaiz nūgiva mani i nagribāja laišť valī. As drusku sazatoryuku i izabreinjū. Jys tū maneja i pīzavārsā cytim. Svešis beja patiseibā ļūti jautra persona. Varbūt jys pa pyuli taišni meklāja, kur jautreiba apseikst, tī tivleit, beja klōt, i dreiši ļūti nabiedneiga dzīdōšona atskanāja nu tō kokta. Svešis jau beja pi biljardistim, kas pa jūkam lomōjās. Nā, jys jau beja, lyuk, pi tō gaļdenā, paleidžādams pīrunōt, kaidu pīsardzeigu puisi, lai naatsasoka nu jaunys glōzeitis i dreiši sovu panōcā. Kautreigīs dzārōjs patš sāv lykōs pavysam cyts puika, i svešis jautreibys gora īmīsōtōjs pyuleitī maņ aiz mugorys palaidā apgrūzeibā pōrs piparōtu divdūmeibu. Vysim jys patyka, daudzi jū saucā ŗaizī iz vysom pušom, sirsneigi syta iz placa, dāvā dzārt, i vylka pi sovim

draugim. Daži jū saucá par Hariju, cyti par Džeri, cytim jys beja Bills voi Džo, i as vairs nazabreinōju, ka vīns muns gaļdená bīdrs jū uzrunōja par Bobu. Kotram jys beja tyvs paziná, uzrunōjams bez „mister” i uzvōrda. Taidá pyuli i dzārumā krysteitī vōrdi biži sajiuk. As tagad nūteikti zynōju, ka asu šū garū, jautrū svešinīku ar dryumū skotu nazkur agrōk redziejš, bet navarieju īzadūmōt, kur i kod eisti.

„Bob!” muns draugs, kaidys transporta firmys īriednis, sacāja svešijam, iz mani rōdeidams, kod tys beidzūt pīnōcá pi mýsu gaļdená, „ītys ir Roberts Viljemsōns, mýsu lobōkīs žurnalistis.”

„Ā, hello, Bob!” svešīs atnirdzá seji i saucá maņ familiari kai vacam pazinám. Muns draugs tymā paņ mirklī aizmiersa pabeigt īpazeistynōšonys rituala ūtrū pusi i prīceigs pylnā koklā īzabļōvā: „Kai to — as pavysam aizmiersu, ka jiuš obeiĵi Bobi! Varieju sascāņ pavysam vīnkōrši: Bobs i Bobs — esit pazeistami, ha, ha, ha!” Jam svātkūs grādi kōpá iz augšu dīsgon strauji, deļtō tagad jys beja par vysu saĵiusmynōts i tai i palyka, svešō pylnū vōrdu napateiņš.

Nabeja i nūzeimis. Pōreĵi gaļdená bīdri beja taidi poši i kliva vāļ meikstōki. Tik as vāļ turieĵūs. Maņ beja presis darbinīka pīredzá i īdzymta izmaná napīdzārtņ pavysam, kod as patš tō nagribieju. Ari svešīs turāĵās labi, lai gon beju redziejš jū dzerūt pi kotra gaļdená. Tagad jys, likās, beja nūliemš beigtņ ceļōtņ vysapleik pa ustobu i paliktņ pi mýsu.

Jys beja nūzasiedš maņ preteimā, i mās sōkom sarunu. Manieju, ka jys ir osprōteigs i vāļ vaļdāja par golvu i māli pec parostō dorba dīnys reglamenta. Klivu īintereseits. Muni stypri īsyļuši draugi kaidu laiceni mieginōja mýsu sarunu sirsneigi traucāņ, bet, bez vadeibys i īviereibys palykuši, dreīži izčibāja pi cytim. Bejom palykuši ar svešū divotā, obeiĵi īliksmōti jautrā tierzeišonā. Nūdalieĵuma sīnys mýsus paslāpá nu cytim, kaut gon runōņ taida bora trūksnī nōcās dīsgon paskali.

Intensivi vysu laiku mani pieteidama, blenzá pušānōs paslāptō jō seja. Tei lykōs nūteikti pazeistama, tik — sasūdeita b̄šona! — as navarieju atmināṭ, kur jū beju saticš. Varb̄yṭ studeju laikā, tai kai nā. Tei nabeja simpatiska seja. Bolss ari nabeja ausái pōrōk pateikams, bet pōrsteidzá ar pošapzini i osprōteigu vōrdu byrumu; sejī beja raksteits vairōk nakai pošapziná viṇ. Tī beja viļteiba, izsmiklis i speits nazyn kam. Asketiskūs kaulu dūbumūs nūglobōtōs acš, lykōs, ūrbās maṇ cauri, tōļōk i dziļōk, mani naradzūt. Smails, zeimeigs īsms beja zam tōm, gondreiz̄ kai putna kņōbš. Tam preteimā licās nu apakšys taidys pošys konstrukcejis zūds, tik daudz masīvōks i plyks dīmžāl, taišni kai radeits deļ ōža bōrdenis. Storp obejom šōm smaiļom īlejī atsaklōja sofistiska baudeitōja mutá, tikkū pamonomi īskōbusá smeinenī, iz vierslyupys kai iztriṭti stōvāja divi ryusgoni plankumi, kas lyka apzavārt motu krōsu. Kai tod — tī beja izcyly sorkoni! Tymsa, naparostys formys platmalá ar plotu priškpusi zviļnāja iz guneigō ciná, nūsagdama lobu dali nu plotōs pīris, pi capuris plyvynōjās moza, vāļ līsmainōka ōrzemniciska spaļvená, kas lácá ōrā nu stila. Cytaidi vyss, ari tymsīs tārps beja ļūti smolks i navainojams, kai pyrmū řaizi mugorā. Paṭ ar seji golu golā vyss beja kōrteibā. Par daudz intelektuala, tys vyss. Ir taidi cylvāki, ar kurim paīt laiks, cikom pīrūn.

Kas mani traucāja, tei beja jō izatureišona. Ir taidys dobys, kas cytaidi simpatiskys, bet nikod navar nūzalaist̄ runōṭ ar ūtru kai leidzeigs ar leidzeigu, vīnmār mīļoj spielāṭ taidu kai vieleigū krystāvu. Šys beja vīns nu taidim. Laikam pīradš dzeivōṭ komplimentūs, kū seikī gareni sagōdoj bušelám taidam, kurs patš spiej izgudrōṭ kaidu osprōteibu. Jys beja nūteikti īdūmeigs, as redzieju tū arvīnu skaidrōk. Līkās, ka jys iz mani klausājās ar slāptu garlaiceibu, kai pīnōkuma pec, i ka maṇ izadává pateikt̄ kaidu osprōteibu, kas pošam lykōs leliska, jys tik vieleigi pamōvā ar golvu voi izasmāja bolsā, kas vairōk skanāja kai izsmiklis, navys atzineiba.

Jō poša runa kliva arvīn ciniskōka. Kod nivīns cyts nazaklausāja, jys vairs natālōja jautru vieja grōbsli, bet sōka atīš ilkņus pret vysu, kam mās sarunā pīzaskōrām. Likās, nikas pasaulī jū navarāja sajiusmynōt. Sovūs vōrdūs jys pazamōja i iznycynōja vysu, kas gadājās pi rūkys. Tū jys darāja ar taidu precīzitati i veiksmi kai dīniškōs maizis dorbu.

Rádzādams munu apjukumu i izbreinu, jys pīzavārsá taišni maņ: „Pīmāram, tu patš, veceiņ, eisti sokūt, vāļ nikas naasi. Tik mozlīt viers absolutōs nullis, bez mikroskopa nasaradzams, patš labi zini. Paīš gadeni, i kaidā sakņu dōrzeni sakņupš pensionars dūmōš: kas par lelu veiru as nazkod beju! Lobōkīs piļsātys žurnalisti! Hē, patīσαι! Paga, paga, nazaudāj nu tivleiņ nervus!” jys mani ar pōrōku aizbiļdnā žestu padarāja par rōmu klauseitōji, „as grybu parōdāt, kai varātu iznōkt, ka tu nagrybātu ceņstīs i likt lītā sovys lobōkōs īpašeibys. Tu nu sevá varātu iztaisāt vysu kū. Táv ir spiejis, bet moz drūsmis. Ka kō gryb, ir jōgryb, lyuk, tai! —” jys sažņaudzá divys spolvainys dyuris, i ryusgoni sari iz tōm izaspyurá vysūs virziņūs. Tagad as pamanieju jō nakūptōs rūkys. Tōs nasaskanāja ar smolkū ōrīni. Narádzāti šauru, smailu nogu goly beja gondreiž īzaciertuši rupijā dalnā.

„Ir jōgryb tai,” uzbōzeigīs jaunīs paziná, dyuris gaisā sacielš, sludynōja, „lai beigōs ir kaidi panōkumi, vysvīns, kas pleist i kas lyuzt! Cytaiž nav vārtš klukstāt i kašņōtis. Navys agrīs, bet drūsīs putns daboj kotru tōrpu, hē, hē!”

As sōku nu tīsys sevī mināt: kas šys smolkīs džentlmenš eisti beja par putynu? Nu kureinis jys tá šūvokor īzakiulš? Kaidi beja jō nūlyuki i profeseja? Taida varys filosofeja i pōrspeilāti smolkō ōrīnā varāja nūrōdāt iz kaida kriminalsyndikata dyžveiru, kam Ņujorkys voi Floridys klimats beja klivš par naveseleigu. Drūši viņ apriekinōjš, ka tá ir izdeveiga aizkaktá īreikōt pagreidis spieļu aļni voi īsōkt cytus tymsōkus dariejumus. Laikam taišni tō pec šūvokor

īzaradš mýsu „klubeni”: izúkškerät sovím pasókumím pyrmūs naapdümeigūs veicynótōjus. Vacpuiši ar naapsorgōtim naudys mokím býtu logiski jō pyrmī i vystraknōkī uperi. Tik tōli beja veicis pogōnam, jo beja sazasiš pa draugam ar vysim. I pirmeitejō saukšonōs dažaidūs vōrdūs roda izskaidrōjumu: jys jaucá pādus, izasacāja par sevi pec īspiejis mozōk, lai gadiejumā nanūgiun. Bet kōpec jys nūzapyulāja šūvokor tik ilgi taišni ar mani? Voi tōpec, ka dzierdāja mani asūt nu presis apryndom? Presá kúpā ar televizeji vysus taidus gangsterus izgaismōja naseņ atpakaļ. Presá atklōja taidys pagreidis, par kū senatora Kefauera komitejai nabeja jausmys. Taitod — jam beja padūmā mani apvōrdōt. Ceņšūs být uzmaneigōks. Ir nalaimá, ka taidi īzavalk piļsātā. Dreizi sazalosa vasala vorza, kū gryuši izdzeivōt. Lykums prosa litiškus pīrōdiejumus, lai varātu kū darāt, bet tymsūs veikalu menedžeri mōk grūzātis i nūlaist nu kōtim pīrōdiejumu pīnesiejus, lai varātu slaukt natraucāti tōļōk pōrejūs pabaileigūs pilsūņus.

„Ka tova lobō rūka nazyna, kū dora kairō, a obejis tāv paleidz,” sveišs ar tāvūča vieleibu maņ paudá tōļōk sovu dzeivis filosofeji, „tod tik tu esi eists veirs i tāv býš panōkumi!” Jys nūcálá nu paplōtis apteksnái dzaramō buteli, ar kū tei steidzās kur cytur, i ar profesionala tvierīni apglōstāja pošu pīnesieji. Tai patyka, kaut gon ar parostim vīsim jei vīnmār beja kai saskōbusá. Jei, laimeigi smīdamōs klusā smiklenī, pīlāja mýsu obeju glōzis, pyrms aizasteidzá.

„Dzársim! Šei ir jauna marka, naseņ izlaista,” teicá sveišs. „Vyss ir jōnūgaršoj. As asu saciejš daudzim kai tu vari teikt „fui”, nabýdams muļkis? Dzeivá ir jōpazeist nu vysom pušom. Tikai plōnprōtenim apsūleita dabasu vaļsteiba par breivu, tu taidai natici, voi nā?”

„Laikam nā, ka padūmoj,” as īzasmieju.

„Nu redzi! Tys tōpec, ka tu naasi muļķis. Cytus aizsprīdumus prūjom i tu vari bīt kungs patš par sevi. Pīmāram, maņ ļūti patyka, kai tu tūraž apstrōdōji vīnu skandalu. Nabūtu pušcelá sáv sasiejš rūkys ar kaut kaidu žurnalista etiku, tei vácá būtu pazakōrusá iz golvōšonu, a táv ceļš būtu valī iz lelōkom lītom, vairs navajdzātu neikš šymā mīstā. Veikly, spiejeigi žurnalisti lelyjai presái kai āšt vajdzeigi, nivīnam nav etiska pīnōkuma sapyuž aizkaktī.”

Tu redzi, kas par lelisku dagunu! Jys beja daudz par mani saūstiejš, bet kai? Prasāš tū jam pošam nabeja nūzeimis, jys malōtu i smītūs par munu apjukumu vysnavaineigōkijā kōrtā.

„Namieginoj mani pōrlīcynōš, ka táv īt labi i ka esi apmīrynōts!” jys turpynōja. „Laimeigs cylvāks tovūs apstōklūs izaver drusku muļķeigōkim i sōrtōkim vaigim. Tevi vojoj mozdūšeiba, tī tei līta! Tu grybātu bīt lels i varons, bet pītryukst spora i — nikō. Būtu as tovā vītā, tod tu rādžātu, kai vysī doncōtu. Pazaver, cik tá naizvādynōts i svātuleigs kokts! Pōrs ņaizis godā mārōns skandalenš i vairōk nikō. Vys mīsts dzer i grākoj ar māru. Taišni jōzažōvoj. As jūs sapurynōtu! Salaistu motūs dīvejus ticeigūs pulkus. Tai pavysam naizkreitūši, īstōsteitu vīnam augstam ganeitōjam, ka, sok, tys i tys nu tōs i tōs sektys giun panōkumus, aizmōneidams jō vuškys sovā klāvā; kū šys par tū dūmoj? I tod — vysu nacenzeitu slejš īškā! Lai losa tauta i pazabreinoj! Ar breinōšonūs viņ napītyktu. Plyukšonōs ari būtu, i tu pa vydu tik īvōč ražu! Tu pec laucinīka vairs naizavár, lai maņ būtu táv jōstōsta, ka jaunumi nanōk pošī, ka lobs žurnalists ir meistars tūs izprovoceišonā.”

Sōkumā derdzās jō stils, kaidā jys klōstāja dzeivis gudreibys i pamōceibys, tūmār beja šur i tur jam jōpīkreit. Dažys idejis nabeja zāmī matamys i nūvārōjumi dīsgon osi. Jys vairs naizalyka pec gangstera. Tūs sabīdriskō i intelektualō naaptiesteiba atsaklōja ļūti dreīži, tūs vysī talanti beja virzeiti vīnā zynomā „dorba laukā”, i jūs

izceļsmá beja tikpať biedeiga. Šam tipam beja izgleiteiba i sabidriskis sleipiejums. Jys izavára pec pošpasludynōta „pasaulá pilsūná” i bohemīša. Varbūt jys beja kaida puritaniska ūgļu magnata voi margarina barona dāls, kas protestā pret sovu gimini i sabīdreibu beja klivš profesionalis socialistis i „vysa atpakaļ paliceigō” nūlīdziejš. Koledžys godūs as taidu satyku daudz. Maņ sōka zušt pret jū sōkūtnejō nautticeiba. Ar taidim tipim varāja ļūti interesanti papļōpōt.

Jys beja pōrstōjš runōt i vārās iz mani. Patiši dīvainā seja, bez rokstim, it kai bez dvāselis. Vīnā laikā tai beja tik vīna zynoma izteiksmá kai seņgreku teatra maskai, kas pōrgōja cytā pieški, bez nianšom. It kai turpynōdams jō pādejōs runys tematu, as jam sōku stōstāt par nasenejū traci mýsu piļsieteni i par sovu viziti pi kareiveigōs sektys vierskomandira. Jys, prūtams, jau zynōja daudzus faktus vysā šymā litā, bet manī tūmār klausājās ļūti uzmaneigi. Kod jam beidzūt pastōstieju mýsu sarunys nūbeigumu, kur vierskomandirs maņ īteicá beidzūt pošam sazatikť ar valnu, muns jaunīs paziná beja jau pavysam sajiusmynōts.

„Ha, ha, ha!” jys smājās, „cīži gudrs vecš, nav kū sacāt, cīži gudrs, ha, ha, ha! Soki, kū tu dareitu, ka taidai intervijai patisai būtu izredzis izcāltť tāv karjeru, he, he?”

„Iz álņi gon as naskrītu,” as ari ilīksmōts gveļžu, „drūši viņ as gaideitu, cikom lelskungs patš omota pīnōkumūs īzagriž mýsu pusī. Máš, provincis garenī, cytaiž lelym veirim nimos klōt nateikom.”

„Pareizi izdūmōts, ha, ha, ha! jys beja vāļ vairōk sajiusmynōts. „Ļūti labi! Leliski! Ha, ha, ha, ha!” Jys tagad smājās, ar pīri leidz golda molai lūceidamīs, pazavára iz mani i smājās otkon. As beju nazyn deļkō drusku apjučš nu taidys jō reiceibys. Nikaida lela jūka munā pādejā izteicīnī nabeja, par kū būtu tai jōzamej. Jys smājās, a as vierūs iz jū kai puika, kas patš nazyna, ka sāv nūzīdš dagunu

malnu. Var būt, ka muna sejis izteiksmā beja tik smīkleīga pūrsteigumā.

Beidzš smītīs, jys otkon viņteigi mani pietāja, bet as jau beju atgviš pošapzini. Jys mirkli padūmōja pavysam nūpītņi, tod, izsitš nabiedneigu knipi, īzasaucā: „Tagad — pījimsim, ka AS asu tei atticeigō persona: jiusu reiceibā, Viljemsona kungs! Ar kū varu pakolpōt?”

Ak to par tū jys tik sirsneigi smājās! Maņ jō izdūma patyka. Lobs veids, kai turpynōt interesantu sarunu. Kai sacieju, ar šaidim tipim papļōpōt bīži viņ ir ļūti interesanti.

„Kai labi it, valna kungs?” as īsōku. „Nōku nu vītejō laikroksta pec informacejis par jiusu eksistenci i nūdūmim. Muns pyrmīs jautōjums būtu: voi jiuš patiši asot?”

„Laikam gon. Folklorā, religejī, tradicejōs i filosofejī as asu populara persona. Kotrā bibliotekā jiuš varātu atrast bīzus siejumus nu vysim laikmetim, kur as ar naapgōžamu logiku asu pīrōdeits...”

„Lai šūražis palik sholastika!” as jū pōtrauču. „Mysu laiku zynōtnā ir izskaidrōjusā mītus, nūjaukusā vysus aizsprīdumus. Ka jiusim nav empirisku pīrōdiejumu sovai eksistencái, mās, apgaismōtīs pasaulš, jiusim, dīmžāl, vairs natycom.”

„Kurs nu mysim golu golā ir valns?” muns pretspieleitōjs nirdzá. „Īvārojit, reportera kungs, ka par itaidu publisku mutis palaišsonu dažus godu syntus atpakaļ jiusu pošā eksistencá dreizi viņ kliutu empiriskā celā gryuši pīrōdama. Bez tam — mās obeji tá siežom i dzerom, a jiuš asot dzierš mozōk nakai as. Taitod — jiusim būtu tikpaļ moz īmeslis šaubātīs par munu eksistenci kai maņ par jiusejū.”

„Šys pādejīs arguments nadar nikam, jiuš patš labi zynot, ka tá nav izslāgts šarlatanisms. Varbūt jiuš vīnkōršā veidā varātu pōrlīcynōt vierskomandiri, ka jiuš asot tys, par kū izadūdot, a na cyts. Taipā jiuš laikam atcerāsītās, ka autodafē tūmār naspāja

aizbōzļ vysys mutis. Tei vairs nabeja paļ logikys spielá, bet vīnkōršs varys akts, kū máš šudiņ saucom par „smedziņu mozgōšonu”. Cylvāki atsazyna sakarūs ar jiusim tik stōvūklī, kod vairs nabeja cytys izejis. Paļ zynōtnis pioneri tyka ekskomuniceiti i spīsti nūlīgť sovus atklōjumus kai jiusu izdūmōtus malus. Pīminit kaut voi Galileo Galileju, i tūmār zámá grīžās — par speiti vysom inkvizicejom!”

„Zámis grīžšona nav muna specialitatá,” jys atsmāja. „Bazneicys veiri tūražis pōrsōvá par streipi, bet jiusim jōsaprūt, ka jī — beja tikai cylvāki ar vōjeibom taipaļ kai Galileo, napareizi atsazeidams. Muna profeseja i reputaceja maņ naļaun jiusim ilgōk pausť humanismu. Kai jau sacieju, zámis gaita nav munōs rūkōs. Ka as tī varātu kū darāť, vyss rytātu bez storpgadiejumim i daudz regularōk nakai leidz šam. Jiuš laikam dūmojot, ka vysys tōs aptymsōšonys, kometys i vyss kas vāļ taisa munam veikalam lobu reklamu? Kū as cytu varu darāť, kai tik nūzavāť vasalu, tymsu i grieceigu koktu, vīnā taidā vīnkōršā kosmiskā nūrisī saskotūt Postora dīnys sōkumu i aizagrīžūt nu maná pavysam!”

„Ļūti labi, gondreiz osprōteigi,” as jam atciertu, drusku naapmīrynōts par sarunys aizvesšonu taidā pasaklā virzīnī, „godu symts atpakaļ ļaudš sazajiusmynōtu par taidu osprōteibu. Maņ taida pļōpōšona izalik kai izavaireišona nu nūpītnom atbiļdom. Eisti pīrōdāť sovu eksistenci jiusim tai tod ir naīspiejama līta, voi nā?”

„Navys pīrōdāť, a tik jiusus pōrlīcynōť laikam ir naīspiejama līta. Cytūs apstōklūs as jiusim izteiktu par tū komplimentus, bet šūražis muļkeigā kōrtā patš asu īzapinš aizstōvāť pošam sáv kaiteigu vīdūkli. Vysvīns kai i lai cik napateikami tys jiusim nasalyktu, Viljemsona kungs, maņ jōsoka, ka jiusu personeigī uzskoti i aizsprīdumi munu ticeibu sáv nav satrycynōjuši.”

„Bet tai jau nadūmoju as viņ; daudzi, sevišķi izgleitoti cilvēki būtu vīnūs prētūs ar mani. Pīminīt kaut voi tū nasenejū traci tā pīlsātā!”

„Tam varātu bēt i cytaids izskaidrōjums, pīmāram, ka as vēl arvīn asu ļūti populars. Zynit, maņ ir jōzasorgoj kliuņ pōrōk popularam, i ka as mōku nōkņ i iņ bez pādu atstōšonys, as skaitu sāv par plus punktu mēsū disputā. Nikaids pīrōdiejums nav i mīļjoni jiusim leidzeigūs naticēiba. Mīļjoni cytu maņ tiņ; vēl naseņ atpakaļ tū darēja gondreiž vysī. Paņ jiusu daudzynōtō modernō zynōtnā, lai i ceņtusās mani degradāņ, nav spiejusā mani nūlīgņ pavysam. Ari šō godu symta filosofejī as eksisteju kai „absolutīs ļaunums”, „iznīceibys princyps”, i tai tōļōk...”

„Filosofēja nav nikaida eista zynōtnā,” as jū napacēteibā pōrtrauču, „tei ir abstrakta spekulaceja bez taukstamu faktū pīlītōšonys...”

„I matematika ir abstrakta spekulaceja,” jys klīva naicēteigōks pret mani, „bet iz tū bāzejās vysu zynōtnis faktū izskaidrōjums. Lai varātu sauktīs par inteligentu personu, jiusim būtu jōzakauņej tik muļkeigi nūnīvōņ filosofejī. Jiuš patīseibā asot tikpaņ šaurs pragmatiks kai vyss leļyš jiusu tautys brōļu vairums, kuri nūraida kotru zynōtnis atklōjumu kai nikam nadereigu, ka tū navar ocumirkli izlītōņ praktiski i pōrvāršņ par tierga precī. Bet tierga precīs ir teirōs zynōtnis blokus produkts, a tei sovukōrt sōcās idejōs i filosofejī. Naaizmierstit, ka storp Demokrita „filosofejī” i Einšteina „zynōtnī” ir starpeiba tik formuliejumā i lobōkā faktū pazeišonā, navys princypā. Beja laiks, kod jiusim leidzeigi gudriniki smājās par jūs obeju idejom.”

Jam beja taisneiba. Šūražis as beju pīlaidš kļūdu argumentā, i jys tū izmontōja: izavaireidams nu tišys atbiļdis, jys dabōja īspeiji izbrukņ munai logikai. Sapeicš par sovu nauzmanēibu, as ībyldu: „Tod jau iznōk, ka nullā ir kaut kas, ka pastōv kai princyps.”

„Nu redzit nu!” nalobō īmīsōtōjs gaviļāja, „voi tys jiusus, reportera kungs, navarātu vāsť iz dūmom, ka jiusu tik vysvareigijā zynōtnī var atsarasť meikstys vītys, kur īzaperynōť satanam? Voi jiuš beidzūt tū pať saradzot?”

„Labi, labi!” as pyuliejūs naaizīt nu eistō temata, „as atsazeistu, ka pīlaižu vīnu logikys kļūdu, bet deļtō jiusim nav jōsōc triumfāt — tys nav nokauts. Pījemūt, ka jiusim šūraiz taisneiba, jiuš lobōkā gadiejumā varātu bỹť tik abstrakta moralfilosofojis ideja, teiri teoretiska, navys realitatá, par kaidu jiusus daudzynoj religeja. Pať nullá matematikā ir lelōka realitatá nakai absolutīs ļaunums voi tam leidzeigys idejis.”

„Glūži pareizi, bet dīmžāl — tik nu jiusu vīdūklá,” jys nirdzá drusku tai kai ar izsmīkli.

„Taitod,” as ignorieju jō smīklu, „ar taidim viņ argumentim jiuš navarit cerāť munā prīškā bỹť piļneigi pīrōdeitam.”

„Saprūtams, ka nā,” jys nirdzá vāļ vairōk, i as manieju, ka jam ir kas jauns aiz ōdys.

„Kō pec tod jiuš pi taidim turitās?”

„As nazaturu tik pi taidim. Asu miniejs cytus i varātu mināť vāļ daudzus, bet maņ ir bejš jōatsadur pret jiusu aizsprīdumim. Kai jiuš, pīmāram, varātu īskaidrōť abečņīkam, ka kotrs skaitlis, pareizynōts ar nulli, dūd vīnu? Šys ir pīmārs nu jiusu poša logikys. Jiusu ticeiba zynōtnis vysspieceibai ir tikpať okla, šaura i aizsprīdumaina kai abečņīka ticeiba aritmetiskijam reizriekinam. Vysmoz sarunā ar valnu jiusim bỹtu jōizavairej nu taidom ciļvieceigōm vōjeibom. Jiuš zynot nu folklorys, ka nalobīs mōk apmōnāť acš i sajaukť prōtu — kō pec jiusim bỹtu jōzaceņš tū darāť sáv pošam?”

Beju laikam dzierš drusku par daudz, i vāļ pa „intervejis” laiku. Smedzīni strōdōja gausi, varieju vairs izdūmōť tik teišys atbiļdis i spieju tik aizastōvāť. Maņ soka nōkť dusmys par taidu jō

kircynōšonūs. As nūliemu kliuṭ sarkastisks i turpynōṭ spīeli jō virzīnī — lai jau! „As naasu aizsprīdumains,” as jam sacieju, „bet pīsardzeigs, i cikom as jiusim natycu, maṇ nav ni nu kō jōzabeist. Spūki rōdis tik baileigijīm.”

„Ka maṇ bȳtu jiusus pi kō syutāṭ, as tū tagad nūteikti dareitu,” svešis, valna lūmā īzajutš, pavysam nūpītni sirdājās. „Jiuš laikam i sovam vactāvam natycātu, ka nabȳtu jū dzeivu redziejš. Tei ir tik taida morala ideja, ka kotram gūdeigam cylvākam ir vajdzeigs vactāvs i cyti seṇči.”

„Ka i as bȳtu piļneigs bōriņš nu pyrmōs dzeiveibys stuṇdis, cālūneibys lykums maṇ teiktu, ka naasu radīs pasaulī ni nu kō. Maṇ bȳtu jōtiṭ seṇčim. Pīredzā realyjā pasaulī maṇ tū mōceitu.”

„Tys ir — ka jiusim patyktu mōcātis. Deļkō tod jiusu pīredzā ar realym cylvākim realyjā pasaulī nav mōciejusā respektāṭ mani? Vīnkōrši deļtō, ka asot nūzazvieriejš maṇ naticāṭ!”

„Ak to jiuš mieginojit pastōvāṭ, ka asot reala persona?”

„Tikpaṭ reala kai jiuš.”

„Taipaṭ bez faktim?”

„Voi viesturī tryukst faktu?”

„Tī var bȳṭ sagrūzeiti jiusim par lobu.”

„Nivīna viesturá nav objektiva.”

„Labi, tá as pikreitu. Bet tagadnī, pošlaik: kas maṇ varātu sacāṭ, ka jiuš asot?”

„As asu tá. Runoju ar jiusim.” Nu jō nirgšonys as manieju, ka jam beja gotovs kaidš plans, bet as par tū vāļ nazalyku traucātis.

„Šys ir šarlatana arguments,” as vīnaldzeigi nūteiču.

„Dūmojit, kai pateik, bet īvārojīt, ka šudiņ nu reita jiuš mani nabejot redziejš. Tagad mās tá tierzejam, bet reit jiuš otkon maṇ dzeisit pādus par veļti. Varāsīt prasāṭ draugim, i ari tī bȳš tikpaṭ gudri.”

Jys tagad nirdzā maṇ taišni acīs.

„Paga, paga!” pamasdams logikys speli, as ikaisu, „māš pirmeiņ nūrunōjam, ka tu bysi valns, a as interveitōjs! Naaizarauņ pōrōk tōli!”

„Māš nanūrunōjam vys,” jō acš i smīns dyurās manī, „as patš izaminieju. Kas jiusim soka, ka as naasmu bejš valns pyrms tam?”

Maņ nagrybūt izaplātá acš i as drusku sazarōvu. Šei vairs nabeja osprōteibu spielá, bet lobōkā gadiejumā ōzeišonōs. Alkohola samierceitī smedzini lobprōt taisājās vysam nūticāť burtiski. As mieginōju atcerātīs jō izatureišonu, pyrms jys atsašáda pi maná, i naprōteigys aizdūmys mōcās viersā vāļ vairōk. Aplaižu skotu vysapleik. Nu blokus gaļdenim i borūs pi letis skanāja skali i jautri trūkšni, bet atnōcá kai nu tolīnis caur myglu, mýsus divejus nivīns naiāvārōja. Tikpať labi as tagad varieju atsarašť ar jū vīnatnī iz kaidim tymsim krystcelim kai pi šō gaļdená. Mani sagrōbá naapzineigys bailis. Voi tōm beja lelōks sakars ar šū sovaidū personu, voi ar buteli?

„Nu, voi táv vajdzeigi tišōki pīrōdiejumi nakai muna klōtbýtná?” kai atmineidams munys satrauktōs dūmys, jys smājās, pōrzalicš pōri goldam. „Voi tevi apsāšť, lai kliusti troks? Tys býtu lobs empirisks pīrōdiejums, ha, ha! Tik vīna nalaimá — ar trokīm navar logiski diskutāť, ha, ha, ha!”

Ceņšūs palikť mīreigs i jō nakauneibu ignorāť. Nabeja vairs taidai sarunai nikaidys nūzeimis. Beja pamozam jōmieginōj nu jō atsakratāť i iť gulātu. Vokors tai i tai beja samaitōts.

„Ka tu esi tys, par kū izadūd, mani pōrsteidz tova nadabeigō ōrīná,” as izaminieju, labi zynōdams, ka tei ir gveļzšona, bet gausī smedzini ōtrumā naatroda nikō lobōka.

„Skaņ jau lobōk, kaut gon jūprūjom bierniškeigi,” jys, klivdams arvīnu lobōkā ūmā, smājās. „Kas to ir tik nadabeigs? Drābis maņ smolkōkys nakai táv, i nav nikas nadabeigs valnam nūzaškiuť iz Jaungodu. Voi tu dūmoj, ka vysi frizieri it iz dabasim?”

„Da, a kur palik rogi i ástá?”

„Ak svátō vīntīseiba! Tu varātu ticāť tod, ka valns táv pazarōdeitu kai izbiedzš nu biļžainys pōsoku grōmotys! Cik vīntīseigs i bezgaumeigs tu grybi kliuť? Máš tok dzeivojom modernūs laikūs! Nu labi, labi, naizatrauť — as varu atbīldāť táv burtiski: ástá maņ tápať bikšōs, rogi tápať zam capuris. Tu tūs navari rádžāť, bet nūlīgť ari nā — naasu aizticš capuri vysu vokoru.”

„Nu, parōdi roigus vysmoz!” as ar dzāruma naatlaideibu turpynōju izastōť, patš nazynōdams deļķō.

„Nikaidā zinī!”

„Partū ka ar capuris nūjimšonu atsaklōtu izciertums, mienesneica voi kai vāļ cytaidi tū parōdeibu sauc. Maņ řaiz beja draugs, vāļ jauns godūs, bet taida poša nalaimá ar plešku. Ari jys volkōja capuri...”

„Klausīs, táv vajdzāja kaunātīs tai runōť. Voi ir kaidā pōsoku grōmotā raksteits, ka valnam plyks pakausš? Nu — as capuri nanūjemu, lai slāptu roigus. Voi skaidrs?”

„Maná deļ. Bet kō pec tys būtu jōdora?”

„Sova zynōšona. Ka muns nūdūms būtu sacáľť tá ģivereibu, to ģzarostūs sovā tradicionalyjā kostimā. Pi tam as cerieju, ka tu būsi inteligentōks i maņ ticeisi bez taidys Vyduslaiku maskaradis. Patīseibā atsaklōj, ka tu esi namodernōks nakai izalīc. Tu esi dīsgon interesants tips. As naasu vīlīs cereibōs, ka pavadeišu jautru vokoru, ar tevi runojūtīs. Ha, ha, ha! Nabādoj — tu esi O.K.! Īdzársim!”

Jys kaut kai beja otkon sadabōjš jaunu buteli tukšōs vītā i pīľdāja glōzis jautrā ūmā. Beja lobs padzierīnš, sleika teiri labi.

„Kō pec tu esi izavielieji taidu profesieji?” as jū zūbōju, kaut gon būtu lobōk seņ pōrtraukť šū gveļžšonu. Nazkas mani turāja kai pīsītu tá pi golda i pi šō temata, i as beju pa pusái nūticiejš, ka maņ dareišona ar kū pavysam naparostu. Maņ beja bailīs tū pošam atzeiť i izrōdāť, deľtō pļōpōju, kas iz mālis, i sazapyņu arvīnu vairōk.

„Tu patš labi zyni, kōpec i kai. Natierāsim laika kircynōdamīs. Maņ nav nikaidys patykys spielāṭ svātdīnis školys školōtōju. Ka ir kaidys prōteigs jautōjums padūmā — laipni lyudzu!”

„Kai ir ar pošu āļni, kod valns tik moderns?” as acim radzami klivu vairōk sajucš i stulbōks.

„Kas vainis āļnái? Āļná kai āļná, táv tī nabýtu nikō, par kū smītīs. Vysmoz tī, kas tī nūklivuši, vairs nazasmej.

„Skaņ ļūti logiski; bet kai ir ar griecinīkim?”

„Nav nikō pīvīļceiga, bet iztikṭ var. Ir korsts, tūmār pīrūn pamosam. Ar laiku naizalīk tik brīsmeiģi kai pyrmijā breidī.”

„Taitod āļná ir tikpaṭ reala kai tu patš tagad i pastōv burtiski, kai apraksteits?”

„Vyss taišni iz mota! Tī nav valis prōtōṭ i šaubātīs! Kotrs ir spīsts vārtīs realitatái taišni acīs, voi pateik, voi napateik.”

„Tū as varātu izadūmōṭ, bet nav gluži tys, kū grybu zynūt: maņ nav skaidrs, voi tī teik lītōti tī poši arhaiskī čuguna kotly ar atsevišku molkys skaudzi zam kotra, voi ir īģōdōts modernōks inventars?”

„Ā, veceit,” valns zūbōja mani, „býtu tivleitṭ tai saciejš! Mebeļš. Tys tevi interesej vairōk nakai princyps, voi nā? Nu, kai lai taidam kū īskaidroj?” Jys taisājās kasāṭ sáv golvys vydu, bet atsagiva i apzarōvā tū darāṭ. „Kaut voi, pīmāram, tai: tu patš sovu dzeivi bīži sauc par āļni, a dzeivūkli vāļ bīžōk. Svōrki nūsvīsti tá, kūrpis nazyn kur, koklasaitis jōmeklej pa vysim koktim, laikrokstu čupa iz greidys. Izaver kai āļná, tu patš pukojīs, i dalá taisneibys tī ir. Haoss vīnā vītā naatsašķir nu haosa cytā. Cikom tai it, mebeļus tu nikō daudz naivāroj. Pīmāram, tu naasi ivārōjš, ka saimineica táv īdavusá krāslu ar saplāstu dybynu i ilauztu kōji. Kod tei nūlyuzš, jei pīdzeiņ nu tevá jauna krāsla vierteibu. I tu moksōsi, jo taidus seikumus pōrbaudāṭ táv nikod nanōk prōtā. Taipaṭ i āļnī seikumus daudz naivāroj. Kaida manteiba ir, ar taidu jōizteik. Tik pi řaizis nūzalomoj, ka kas sagōdoj naierteibys. Bet tu vysmoz vari cerāṭ, ka

kod naviņ iš lobōk. Ālnī cereibys pi vōrtim konfiscej, kai tu patš zyni nu literaturys. Nikaidys pōrmainis vairs! Nikod! Vyss veļti! Lyuk, tys ir princypš, kas sver vairōk nakai vysī čuguna kotly kūpā! Ha, ha, ha, ha!”

Ļauna, borga mutā izgryudā vōrdus i najaukus smīklus. Dāpis ar smailyjim nogim sazavylka i atslōbā kai kačam. Tá beja zviērš, tai maņ sōka liktīs, kas pīradš lakṭ ašni i kārōja vāļ. Seja beja kai izslōpusā, dīvainys, mežūneigys baudys satraukta. Tei mani vārōja kai mozu pāleiti, kū varāja pīvōkṭ pec patykys. Mani satraucā i munys ustobys aproksts. Tys saskanāja ar patīseibu, bez munys i saimineicys zinis nivīns tī navarāja tikṭ. Jei sovā pļōpeigumā bītu maņ tivleitī izstōstiejusā, ka kaidš svešinīks gribiejš tū apskatāt. Pošražejā situacejī itys munim uzbudynōtijim smedzinim beja jauns pīrōdiejums, ka svešō pretenzejis varātu bīt patīsys. Ar vōrdu sokūt, as beju zaudiejš skaidru jāgu i ar bažom gaidieju, kū jys darās tōļōk. Spielā vairs nabeja munōs rūkōs.

„Tū vāļ maņ varātu prasāt, kai as tagad jīutūs i kū lobu doru šymūs modernijūs apgaismeibys laikūs,” jys nirdzā arvīnu nakauneigōk, nu sejis nūlaseidams munys bažys i tagad patš nu sevā pōrīdams ofensivā. „Var. Tū vysu var pastōstāt. Maņ ir tagad sajiuta, ka varu tāv uzaticāt bez seviška riska. Atsazeišu, ka esi pōrspiejš vysys munys cereibys. Sōkumā tevi nūviertieju par drusku napastōveigōku gareni. Taida naticēiba, stypra kai myurs, var darāt breinumus! Maņ sōc palikṭ žāl, ka asu tū šūvokor tik jīutami īdrogōjš, bet tāv jōsaprūt, ka i valnam var bīt sovys vōjeibys. Mani tys kaitynoj, ka cylvāki mani par moz respektēj, kaut gon tys nōk munam veikalam par lobu. Myusai nav jōtič ziernyukšam, lai tyktu tō teiklā. Ziernyukšš atsaspielej pec tam, kod uperš nogūs. Taipaṭ ir bejš ar šū pasauleiti: cikom līlejās, ka valna narādž i nazabeist, tikmār sazapyņ. Aušeiba, tik ļaužu aušeiba ir munu panōkumu styura akminš. Kai zyni, maņ nav monopola iz dvāseļom. As navaru

īiņ klāvā i stīpņ kotru vucynu, kurs īpazateik, kotrai tális golvai tá ir speciala apsardzeiba. Bet Vacīs Kungs — ka as dreikstātu citāņ Ģēti — mīļoj princypus, partū maņ ir izadevš īgiuņ vairōk nakai Jam. Na partū ka Jys namōcātu spielāņ, a deļtō, ka Jys princypā par daudz tiņ cylvākim — i pīzaviļ. Atcerīs doktoru Faustu!”

„Da, bet tī Ģētis versejī, tāv beigōs beja jōzaudej.”

„Tys ir līks pīmārs, cik pavierši ir cylvāki nūpītnūs jautōjumūs. Jī ar mīru nūticāņ boltim dīģim sovōrsteitai filosofejai, bez specialym komentārim nasaprūtamai, lai tik beigys būtu laimeigys! Jī nu tīsys tam tiņ i prīcojās kai iz pavieli! Kurs ītu krāmātīs ap saceriejumu, kur beigōs golvonū varūni paraun valns! Tys būtu pōrōk didaktiski, voi nav tīsa? Nu, tai tod. Ir pasaulī tautys, kas tiņ, ka valnu var pīmōnāņ kurs kotrs gonu puika. Tys mani nav trauciejš vōkņ bogoteigu pļōvumu taišni storp tōm!

Senejūs laikūs beja taipāņ. Nivīns manā napazyna i nazabeida, i as beju sōcš justīs kai Vacō Kunga pušeļnīks, ar saiminīka omuleibu i bez seviškys pīsardzeibys as varieju precīzi izriekinōņ sovū nōkūtnis ražu. Tod izražis vyss sōka iņ greizi. Pōrs mīļjonu svātūs nāpylnūs trejūs godu symtūs! As beju apjucš i zaudieju nāidūmojami. Beidūs jau, ka nateiku izstumts nu pasaulā pavysam!

Pagōja laiks, vāļ naskaitami aizkleida iz dabasim natraucāti, cikom as atžiergu i pīzamārōju apstōklim. Nabeja vīgli sōkņ otkon vysu nu gola. Beju atmaskōts, nūpalts, vojōts ar eksorcismim, bet pāmozam i ar pacīteibu maņ tūmār sekmājās. Golu golā izarōdāja, ka Vacīs Kungs otkon pīzašmaucš, par cylvākim personeigi izaupereidams. Tūs doba palyka napōrveidōta, i deļtō tagad ar eistu baudu as sōku prīcōtis par sovom sekmom. Vāšņ ap styuri nazineigus pogōnus beja tyspaņ, kas spielāņ šahu pošam ar sevi — vinnāj pec patykys. Cyta līta tagad — sazaceņšņ, nūzāpyulāņ, vīnu ūtru parteji pāzaudāņ, bet tūmār pīveikņ lelōkū tīsu; tys jau cālā cyta veira apzini!

Svietņiki maņ pīdzejōja najauku ōrejū izskotu, karikeidami naboga navaineigū Pānu, laipnū vušku gonu dīveni, kurs beja vāļ palicš dzeivs vysilgōk kolnu ganeibōs storp vīnkōršim ļautenim. As atsaspīelieju, šū najaukū karikaturu pōrvārsdams par sovu standarta uniformu. Jī stōstāja par mani vysaidys šausmeigys izdūmys, lai vuškys mīgtūs cīžōk gonompulkā. As vysys šōs izdūmys sōku tālōt pasaulām priškā, cik labi viņ spādams, i pamozam panōču sovu. Ļaudš sōka nu manā beitis vairōk nakai uzaticāt Tam Ūtram! Jauns, ražeigs plōvis lauks beja tō rezultats. Atceris sešpadsmytū godu symtu, kod rogonu sōrti kiupāja kotrā mīstā!

Kod ļaudim apnyka vīnam ūtru svylynōt i turāt aizdūmōs, jī pōrzasvīdā pretejā galejeibā, vysu nūlīgdami, i as otkon varu strōdōt namaneits ar jaunim pajiemīnim i panōkumim. Ticeigī gon dažreiz īzabrāc nūzabeidūši, naticēigī smejās, i juklī apstulbst vysī, ha, ha!

As asu gors bez jiusu zāmis kaisleibom, deļtō maņ ir breivōkys rūkys sasnāgt sovus mierkus. Deļkō maņ tī jōsasnādz? As neistu vysu! — vysu, kas maņ napīdar. Ka kas nav muns, tys ir pret mani. I pyrms izškireigō stuņdā zāmāi pīnōkš, as ceru sāv leidza aizraut daudzus! Ha! Lai tik Jys jiusim uzatič, lai! Maņ nu tō atlākš sovs lobums: as sāv pīvōkšu daudzys telá golvys! Kas jiuš vysī golu golā asot, ka na stulbeņu bors? Nīceiga ciltš, par kū nabytu vārtš i nūzasplautš, ka Jys nabytu jiusus tai īredziejš! Muna speciala nycynōšona cylvākam! Knislis, kurs ar valna padūmu gryb i vīnmār ir gribiejš bīt gudrs i varons kai patš Kungs! Vāļ tik drusku pacīteibys i pyuļu nu munys pusis, i Jam dreīži bjš jōatzeist, ka jiuš patīsai naasot nikaidys uzticeibys vārtš!

Trula, ierteibōs īgrymusā sabīdreiba i vīntīši, kas natič nikam, munim pošraizejim planim ir vysnūdereigōki. Jiuš dzeivojot bez pīpyulis, bez atbīldeibys sajiutys, ni valna nabādōdami, pōrtykdami teiri labi i poši bīdami cīži gudri — na vīns viņ ticeigīs ir atmetš vysam ar rūku i sekōjš šim jiusu kārdynōjumim. Jiuš asot muns

priekšpostenš iz zámis, navys balamuteigūs i militantūs ateistu kūpys. Pādejūs stulbums ir acim radzams, tō pec roda lelōku reakceji. Bet jiuš, pošpōrlīcynōtī caurmāra pilsūni, ar mōņticeigu respektu zynōtnis vysvaroneibai i tik mutisku ceiņu pret idealym, ar osprōteibu kotram gadiejumam, jymdami vysu vīnaidi pavierši i vīnaidi degradejūši — jiuš asot munys nōkūtnis imperejis sagatavōtōji. Maņ navajdzāja izsaukt kaidu skvadronu nu ālnis, lai aiztaseitu muti pōrōk redzeigam i pļōpeigam spredikōtōjam. Jiuš tū izdarājat tik leliski, ka nu valna napalyka ni smokys, ha, ha, ha! Apzaver „Parolá” jaunōkū numeri — cik tys klivš pīsardzeigs! Pazeit navar, ha, ka, ha! Bytu tys nūticš ar varys leidzeklim, ciki naprotesteitu, paņ nu cytom sektom, i kai „Parolá” pošā naskaneitu?! Bet, lyuk, apgaismōtō naceja pošā, kuļtivateitō sabīdreiba, tai sokūt, tū izdarāja tik veikly i maigi, ka daži nūzakauniejuši izastōja nu sektys! Tys maņ pateik — tōs ir munys tagadejōs dorba metodis!

As tagad asmu pasaulá pilsūnš, taidš paņ kai jiuš vysī: respekteits, smolks, apbreinōts i — napazeits. Jiuš vysī mani lobprōt īredzit, jo bez muna padūma nikur tōli vairs nateikot. Jiusim pītryukst žuļkts, smīkla i pīdauzeibu, ka maná nav klōt. Bet as asmu klōt, jo naasu vīglprōteigs i cīšu jiusus kaidi jiuš asot — cikom maņ nūderot. Vieļōk bīš cyta runa: kod nōkš laiks, mesšu vysus glaimus pi molys, i jiusu pošu suga sōkš jiusus saukt eistijūs vōrdūs! As ļaušu pōrspīlāt, lai i muļki saprostu, ar kū tá dareišona, ha, ha ha! Šur i tur generalmieginōjumi jau nūtykuši, i maņ ir jōsoka, ka tī ir vārtš kū rādžāt, ha, ha, ha! Bet tu esi par daudz naivs, lai saprostu, kū as dūmoju.

Voi esi kod bejš „kulturyš izmainis” voi tī ir daudz kō rādžāt i mōcātis. Daudzi tovi kolegys „draudzeibys” vizitī Austrumu „tautys republikōs”? Žāl, tū jau dariejuši i givuši spieceigus jaunus īspaidus, seviški tī, kam tī gadiejīs pazusť bez viestš. Tī daudz mōcōs, i tik jiuš

tá dūmojot, ka tī nūteik škiru ceiná, bezzemnīku sazaceļšona voi vīnys klikis kōrá valdāt i vairōk nikō. Lītenis, kū pōrs miljardu dolāru voi pōrs atombumbys var vīgli izleidzynōt. Nikō, muni cōleiši, jiuš napazeistot eistū režisoru, ha, ha, ha! Tys pagaidom palik naradzams, lai speli varātu dabeigōk izapaust ļaužu talanti! As tik īdvasmōju i pi tam tai, ka aktieri dūmoj tū vysu asom jūs pošu idejis!

A statistim, taidim kai tāv, as veļteju uzmaneibu i simpatejis, lai spielá izadūtu navainojami. I tei ir augsta spielá, mīlēs!

Varit jiuš sauktīs tārauda voi cītōkūs vōrdūs, maņ jiuš asot meiksts kausiejums, a tys pušpasaulš, kas kaidam nasōteigam īkarōtōjam pīdar, patiseibā ir tik sajymts lūņūs nu maná. Muns padūms tū cālá, i as ar tū reikōšūs pec patykys, jo tys pīdar maņ. Tagad tī skūpsta beņžu pōtogys, a slapkovu sauc par tāvu i zamojās jō uzvārys zeimis priškā. Kod as grībeišu, vysa tei gūda parōdeišona tikš adreseita maņ, jo as asu vīns i vīns palikšu, kam pīzanōk vys zámis gūds!”

Valns beja sazasliejš vysā augumā i blenzá lapni i borgi tōlumā, maņ pōri i cauri. Jys tagad maņ izalyka tys, par kū izadává. Jō garīs monologs, ar cinismu i žuļkti kai ar sāra tvaikim pīsōtynōts, mani smacāja nūst fiziski. As beju kai hypnotizeits i varieju pīkrišt vysam, kū jys sacāja. Nabeja šaubu, ka jys turāja sevi pōrōku par vysim radiejumim zam šō jumta i vysur cytur viers zámis. Skots vāsi kalkulāja, stōvs cālās lapnōks, i pirmeit vīeleigō maska i nīvys vairs naspāja paslāpt mežūneigū bordzeibu. Tá beja eistais konkistadors, kam Čingishans i Atila varāja bīt zyrģu puiši! Vysu barbaru barbars, kas napamaneits pīzalaviejš pi myurim, lai aizslauceitu nabyteibā bezryupeigū piļsātu. Jys ļauni smājās par tōs dzīrom, greznumu i izvirteibu, jys smājās par satraukumu, kū jō atnōkšona sacālusá, jys smājās par piļsātu drupom i iznīceibu i nataupāja sovus pulkus. Vys jam beja būjī ejis vārtš, lai klīvtu materials grandiozai kaulu

piramidai, iz kurys jys celās vīns patš — arvīnu augšōk pret dabasim!

Cik augši? Arvīnu nōcā klōt svaigs materials — naboga zāmis vareigūs i seikūs idūmeigōs golvys! Lyuk, cik šys karakungs beja lapns, stōvādams iz tōm! Lapns nu tīsys!

As nūzaškurynōju. Ari šys rāgs, līkās, izplyudá nu jō hypnotiskō skota. Beja breinums, parkū vyss dzārōju bors nav vāļ sastiņdzš par akminim jō redzis aplūkā. Čalōšona ustobā škita pavysam nareala i naīdereīga pošlaik. Munys izbailis auga, siežūt vīnam aci pret aci ar šū izdzymumu. Nivīns nikō laikam nanūjautá i navarāja patš sáv, kur nu vāļ maņ paleidzāt!

Jō lapnums pec breiža saploka. Jys atsazvālá iz sūla i pīzavārsá maņ. „Bet as asu pacīteigs,” jys turpynōja runu savaļdeigōk. „As napōrzasteidzu. As ļaunu, lai lītyš kōrtojās pošys dabeigi. Grybu, lai jiuš pošī īvielejt manī par pasaulá kungu, tai sokūt, demokratiskā celā. As veicu sovu miseji legaly, i muni izraudzeitī deputati bjš vīnmār pōtogu skūpsteitōju bora priškgolā. Šī muni vagari maņ natič vāļ styngrōk nakai tu. Jī nazaškūbej tai kai tu pošlaik, kur maņ jōsoka, ka taidš tu valnam vairs naderī. Bet tu vāļ brīssi, naizatrauč, ha, ha, ha!

Da, taida bjš muna vaļsteiba. Jei nōk, bet jiuš tū vāļ namonot. Jiuš apsaucot redzeigūs i darāsīt tū tik ilgi, cikom pošim bjš cylpa ap koklu! Lyuk, taida izaver eista valna spielá, navys komedeja ōža kostimūs! Muns prestižš ir aizcyla, lai spielá rytātu taipať tōļōk. Muni aktieri izajutuši lūmōš leliski. Jiuš vysi asot aktieri. Jiuš nadzeivojot pošī sovu dzeivi, deļ kurys Jys jiusus ir laidš pasaulī, bet par vysu vari gribīt spielāť munu speli. Lai nūteik! Vīnraiz Vacijam Kungam bjš jōīrauga i jōatzeist muna taisneiba, ka jiuš naasot nikas, pavysam nikas! Zámái bjš lamts pīderāť maņ, jiuš pošī maņ tū vīnbaļseigi nūbolsōsit. I as nazakaveišu tū pījimť. As nikod nazakaveju i nadoru nikō taida, kas maņ varātu kaitāt.”

„Kõ pec tod tu maņ vysu šū tik atklõti stõsti?” sáv nikaidu lobu golu vairs naporádzādams, pabaileigi izavaicõju.

„Maņ ir lela uzticeiba pret tevi, munu puiseiņ,” nalobis nirgõjās. „Kū tu varātu darāť ar vysu šū informaceji? Avizī nikõ taida najimš preteim. Varbýt tu varātu dūt šū tāv tik põrsteigumu pylnū interveji kaidam žurnalam fantastiska eisstõsta formā, ka varātu vysu apstrõdõt lobā stilā, kaida tāv nav; i ari tod ļaudš tū viertās tik pec formys, saturu naivārõdami. Tu varātu mieginõt kaidam pastõtāt mýsu sarunu privati, bet kotrs tevi nūturās par troku. Nivīns naticās, tik smīsīs, kai tu patš naseņ smiejīs. Tīsa, voi nā?”

Bez tam — as nīmoz naceru tevi zaudāť pavysam. Reitā, izguliejš pagiras, tu patš vairs sáv naticeisi. Par tū as golvoju. Tova leidzšinejõ pīredzá i izgleiteiba tāv naļauš kliuť smikleigam pošam sovõs acīs põrõk ilgi. Tu esi dīsgon dūšeigs puisš, lai tyktu põri sovom dzāruma halucinacejom, ha, ha, ha, ha!”

„Tõs nav nikaidys halucinacejis i nikod nabýš!” as klīdžu, pīzatoryuč kõjõs i nūjausdams, ka maņ tagad beja kas jõsõc darāť, i labi õtri. „Nivīns peklis gors maná vairs napīmõnās! Nivīns!”

„Kur ir tys peklis gors?” valns atnirdzá zūbus vāļ najaukõk, „tá as nivīna naradzu. Máš divi viņ.”

Valns sakõrtõja kokla saiti, izšniucá dagunu i otkon vārõja mani ar smīnu. As vierūs vysapkõrt, maņ tõs beja pyulis. Vyss beja klivš spūkains, ļūdzeigs i naskaidrs i sõka teitis divainā myglā. Tūmār as vairs nazarymu. Blanzdams iz tū pusi, kur jys rāgõjās caur myglu, malns i najauks, as rieču vāļ styprõk: „Nadūmoj izalikt, peklis gors! As tevi tagad pazeistu! Kas tevá vāļ napazeist? Taidam lūpam kotrs gūdeigs sunš gaudoj pakaļ!”

„Tiš, nūzamīrynoj!” valns ceņtās mani apkļusynõt. „Patš labi zyni, ka valna nav! Nikod nav bejš. Naceļ traci par veļti! — ļaudš vāļ sõkš skatātis.”

„Kas soka, ka nav?” ar skaidru apzini, kū doru, as turpynōju speirōtīs. „Tu vari kaidam apmyglōt prōtu iz breidi, bet na iz vysim laikim! Lai verās ļaudš, kas par tū! Lai rādž tovu veļniškeigū uzpyuteibu, tovu rībeigū geimi, īrauga tovus oža rogu!”

As tvieru pec jō capuris. Valns mani saturāja pieški, dzeļžaini, cikom muns spors apseika i as atsasādu. Tod jys capuri nūjāmá patš. Apstulbš i sanyknōts, as vairs nikō najaužu ni dūmōt, ni parunōt. Acš naticāja. Valnam rogu patīсай nabeja!

„Rogu nav, voi redzi?” jys sašutš bōrās, „nu, voi tagad bjš mīrs, kō?”

„Nabjš vys!” as tryukūs kōjōs otkon. „Tu nazviers, ál̄nis izdzymums, grybi tá šmauktīs! Cerbers, dūmoj, as nazynu, ka rogi tovim nakrīt̄nijīm planim traucej? Tu esi tūs nūzōgiejš, tu rībeigō tálá! Da, tys tu tagad esi, suná dāls!”

„Hund! Abscheuliches Tier! Vārč otkon ál̄nis tōrpu suná izskotā! I tai tōļōk. Ai, cik dramatiski!” valns maņ tagad miedājās preteim, citeidams Gēti. „Nā, Faustē, tova dyureitá par seiku tik izcylom lūmom. Lobōk palič, kas esi, i beidz peitīs pa kōjom! Sorgojīs, trusi!”

As vairs nikō nazaklausieju. „Voi tod vysā pyulī nav nivīna, kurs zynōtu, kas tagad jōdora?” as skali vaimanōju. „Nivīna izbejuša mōceitōja? Kaut voi trešōs škirys, vysvīns? Paleigā! Ei puikys, — valns krūgā! Apvōrdōjš, sitit, sadūdit! Apage Satanas!”

Satans nu maná vairs naatsakōpá... Jys žygli satvārā mani aiz aukiunis i, pa celám pi letis samoksōjš mýsu obeju riekinu, ar raušonu izrōvā ōrā iz īlys. Muna klīgšona i preteim speirōšonōs naleidzāja.

Tōļōk vyss beja pa pusái mīgā. Vairs napīminu, kai tyku sātā. Lykōs, ka vysu laiku tyku styngrī saturāts lelā ōtrumā iz prišku. Kai sapynā lūgi i laternys sleidāja garum breižim pa augšu, breižim lykōs pa apakšu, breižim beja pavysam tymss. Palykušam bez spora

i grybys, maņ vyss beja vysvīns. Paņ nūbailš beja izgaišš. Beja gurda vieleišonōs nikō nadūmōt i gulāt.

Drusku atsajiedžu tik, kod tyku īgryusts tenteriski ustobā i ikrytu iz mutis gultā. Durovys aiz manā pieški aizaciertā kai caurviejī, tivleit pec tōm tivlejō bazneicā tūrnā stuņdinīks īsoka zvanāt ļūti garu stuņdi. Laikam beja divpadsmit. As īsleiku mīgā.

*

Kod pazamūdu, ūtrijam janvaram beja palykušys vīnpadsmit nanūdzeivōtys stuņdis. Nabeja vairs nūzeimis īt iz redakceji, varbūt tik atpakaļ iz krūdzeni svināt atsvietis atsvieti? Smogijā golvā īzasyta kai ar mītu vakarnaktš. Apzavieru patš sevi: uzvalks, kraklys, koklasaitā mugorā kai vāļ nu vakar vokora. Mietelā i capuris nabeja. Laikam vāļ krūdzeni; drūši viņ i mašinā tīpaļ. Tai tod jōbrauc viņ pakalī, vysmoz pīvōkt sovys lītys. Meklieju atslāgus, grybieju atslāgt drābju skapi i pōrmaināt kraklu. Atslāgu žyukšnā nabeja nivinā kabatā, ni iz greidys, ni gultys. Beju tōs pazaudiejš voi aizmiersš krūgā, mietelā kabatā. Bet kai as varieju tikļ vakarnaktš ustobā? Voi saimineica īlaidā? Laikam gon. Nu bjš tracš i kaunynōšona! Stōstās, ka vysa mōja skanās, cik pīdzierš as vakar beju i cik nasmuki ir jaunam cylvākam tai izavāst. Bez sovys pušstuņdis jū ōrā nadabōšu.

Kai vylku pīminieju, tai vylks beja klōt. Saimineica jau klauvāja pi durovom i izavālā īškā bez aicynōšonys. Labi, ka beju paspiejš sazakūpt.

„Kai tu, jaunkungs, vakar tai mōcieji īleist mygā, ka as tevi nadzierdieju? Parosti tu sacāļ kōjōs vysu mōji, vālu pōrnōkdams!”

Maņ izaplātā acš, bet as nūzaturieju, nikō nasceidams. Beja skaidrs, ka par svešū jei nikō nazynōja.

„As nanōču tevi tá slavāt, jei turpynōja, bet gon bōrtis: tu esi salauzš šū krāslu. Beja kai jauns, bet vakar verūs — kōja gondreiz

nūlauzta i dybysn saplāsts! Lobōk moksoj maņ desmit dolāru bez kūrņeišonys, cytaiž mās būsīm ūskierti ļaudš i as...”

„Labi, labi, as moksōšu,” as jai napacīteigi sauču, styngri acīs vārdamīs; bet ar nūrunu, ka tu leidz vokoram maņ pagōdoj vasalu krāslu, kas nav ni īlauzts, ni saplāsts, pyrms tys nūkliust munā ustobā, i ka tu tivleit̄ atstōj mani vīnu.”

As jai īlyku tuklyjā plaukstī desmitnīku. „Kviti vari izlik̄t vieļōk tāpaṭ iz gaļdenā, bet tagad, lyudzu, āj! Sveiki!”

„Labi, labi, kungs, as jau nikō nasoku,” jei apjukusā murmynōja, laikam pōrsteigta par munu taidu styngru uzastōšonu pyr̄mū ŗaizi. „Jiuš maņ asot kōrteigs moksōtōjs...”

„Sveiki!” as sacieju vāļŗaiz, i jei izgaisa. Maņ beja dusmys par taidu jōs reiceibu. Sōku atcerātis vysus seikumus sarunā ar vakarnaktš demoniskū golda bīdri. Otkon tierpuli skrāja pa mugoru kai vakar vokorā, i golva beja tikpaṭ dulna. Naspieju izdūmōṭ, kas ir tīsa, kas nā.

Ar takseiti aizakiulu leidz krūdzenām. Muns auto stōvāja apsnidzš laukumā nu vakardīnys. Atrodu mieteli, capuri i atslāgys mietelā kabatā. Kai pec auto aizsliēgšonys beju tōs tī īgryudš, tai tōs beja guliejušys.

Krūdzenī ļaužu beja moz. Nivīns navarāja maņ daudz pastōstāt par munu vakardīnys sarunu bīdru. Vīns beja ar šū „Džeri” pavadiejš jautru vokoru „pi maitiņom” Ņujorkā. Cytam „Bils” beja aizdevš laimis naudu kartu spielī, i jys ar tū asūt sōcš vinnāt. Obeji beja ar jū īpazazyņušī najauši, tīpaṭ iz vītys i nabeja redziejušīs leidz vakar vokoram. Nivīns nazynōja, kur jys dzeivoj i kū dora.

Nivīns nabeja maniejš, ni ka as ar jū vakar nūsiedieju vysu vokoru, ni kai klīdžu i bļautiejūs beigōs. Nu vīnys pusis tys beja labi, bet ŗaizī darāja mani dūmeigōku. Pavysam sajucš, kū lai dūmoj, kū nadūmoj, pec pōrs glōzeiṭom brauču mōjōs. Jauns

krāslys i kvitá beja jau priškā. Sōku ryupeigi appietāt krāslu, voi tam nav kaidi bŭjōjumi.

*

Pošōs beigōs grybu pīvinōt viestuli, kū naseņ sajiemū. Maņ roksta vīnys izdevnīceibys literarīs pōrstōvš:

„Dōrgīs Kungs!

„Māš niupaņ asom izskatiejuši Jiusu fantastiskū eisstōstu. Uztverá ir dīsgon originala, bet ir par daudz prōtōjumu, kurus caurmāra laseitōjs nasaprašš i atzeiņš par garlaiceigim. Tī bŭtu kotrā zinī jōstreipoj, seviški garīs monologs pošōs beigōs.

Taipāņ pīzaskaršona politiskai i mŭsu bazneicu dzeivái var daudzim napateikami dŭrtīs acīs. Tō pec īvods i vysys taidys aizskarušys pīzeimis pa vydu bŭtu jōizmat i stōsts jōsakoncentrej krūdzená ainā.

Ka Jiusim tys izadūtu, māš tū kotrā zinī varātu izmontōt. Māš tū navarātu likt žurnalā „Jaunōs Amerikys Bolsi”, kuram Jiuš sovu saceriejumu bejot adresiejuši, bet gon mŭsu izdevnīceibys ūtrijā žurnalā, „Tympuņ Realitatis”, kas ir tautā ļūti icīneits i kam ir daudz slavonu leidzstrōdnīku i laseitōju.

Ka dreikstātu Jiusim nōkt tolkā ar padūmu, māš Jiusim īteiktu kotrā zinī īpeiņ stōstā romantiskū pavedīni. Pīmāram, tī varātu bŭt dīvbijeiga i skaista maitiná, ilggadeiga i tyva draudzíná naticieigijam žurnalistam, kura vysaidi veļteigi ceņšās jū padarāt par lobōku cylvāku. Deļ lelōka efekta i tycameibys darbeibu vajdzātu likt navys tagadni, bet pioneru laikūs, i pošōs beigōs likt valnam dramatiski atsaklōt vysā sovā parostijā, baigijā izskotā: „valns, dagušu sāru dvašōdams, beidzūt krūgā uzbryuk reporteram i jō draudzínái, kas eistā breidī atsasteigusá jū glōbŭt.

Vysbrīsmēigōkijā mirklī jei nūjem nu sovom kryutim kristeni, paceļ pret valnu, i tys kaukdams izgaist! Žurnalists atsagrīž i beidzūt taisōs maitini precāt, kai gūdeigam cylvākam pīzanōk. Jiuš patš varit labi izadūmōt, kas tys būs par sasprindzynōjumu i kas par leliskom beigom! Dūdit labi suleigus i realus videjūs Rītumu tipus pa vydu, i panōkumi naizpalikš! Mūsū žurnaly na vīnu viņ īsōcieji izvaduši iz pareiza celā i pataisiejuši par slavonu rakstnīku.

Ka Jiusim tys vyss labi izadūtu, mās vielōk tū varātu pārstrōdōt komiksa formā i izlaišt mūsū komiksu serejī „Fantastiski!!!” Jiusim tys nūzeimōtu lelōku honoraru, partū ka šei komiksu sereja ir populara, seviški storp jaunōkōs paaudzis laseitōjim ...” I tai tōļōk.

Nu, voi as nascieju, ka asmu sprukōs?

Puščyča memuari

(Stōsts)

Īvārojamu veiru biografejōs bīži ir parodums pastreipōt, ka tī izauguši ļūti šaurūs apstōkļūs. Kas tī sevišks? As izaugu na tikai pavysam šaurūs, bet vāļ ari ļūti nahigieniskūs apstōkļūs. Tikai, preteji biografiskūs klišeju personeibu, as ar tū nazalīleju i nikod natyku ceņtīs izalauzūt nu sova kokta.

Nu pyrmōs dzeiveibys dīnys as tū beju īmīļōjš. Tymsīs aizgolds, cyuku dōrzs aiz tō, ar māslym i kotra leluma i parauga dūbjom nu klāva sīnys leidz sātmalām maņ lykōs eista paradīzā. Kas beja tōļōk aiz sātmalā škita vairōk tik taida krōšnā dekoraceja mūsu piļņeigijam pasaulām.

Mōtā mūsīm beja vysa centrī, i jai tys nazanōcā vīgli — dalāt sovu mīlesteibu 14 vīnleidzeigōs daļōs, lai nivīna nu tōm nakvīktu. Nazaverūt iz vysom jōs pyuļom i pošam iz sovu izmani, as kai bejš, tai palyku seikōks par vysim brōlim i mōsom. Sōkumā tys mani nimoz naiztraucā, bet vālōk klīva muns syurīs liktiņš. nasamīrynojāmā protestā pret kū asmu tagad spīsts stōtīs pi šīm memuarim. Kam labi klōjās dzeivojūt, tam nav ni valis, ni patykys šaidu pīdzeivōjumu raksteišonai.

Dīvamžāl, ar mani ir vyss ūtraiz, bet lobōk vysu pec kōrtys!

Kai jau sacieju, mūsīm beja gōdeīga mōtā. Māš jū mīļōjam, pať apbreinōjam, jo jei beja vyspōrōkō persona i nūteicieja vysā aizgoldā. Mūsu vacōkī sābri i rodi nadreikstāja mūsīm ni ar nogu pīzadūrť, pošī nasazadūrdami ar mōtis bordzeibu. Kaidu laiku maņ lykōs, ka vyss pasaulš pīdar jai vīnai i ka vysys pōrejōs byutnis ir mūsu kolpi voi padūtī. Taida apzinā radāja manī pōrōkuma sajiutu. Tō pec, vīnmār lobā ūmā būdams, as kotram, lai cik jys nanūzeimeigs bātu, vielieju lobu.

Dažreiz as atsaļovu pi reizis vieleigi patierzāt ar kaidu nu tīm divkōjainijīm čāmim, kod jī nōcā mýsus apkolpōt. Smikleigi izskotā i kusteibōs, jī ilāja iedīni siļōs, izklōja pakaišus i poši ōtri atsakōpā, rādžādami, ka tōļōk par jīm mās nazalīkom ni zynōt. Cytaidi jī beja bez kaidys nūzeimis mýsu dzeivī, kurā moz tryuka, lai mās býtu napōrtraukti laimeigi.

Ai, cik ōtri papuť kotra iluzeja!

Ar šū pyrmū i munā dzeivī vysjaukōkū tys nūtyka tai: vīns nu tīm čāmim atnōcā, ilāja iedīni i nadūmōja lasātis prūjom. Laiceni slumstiejīs, jys ilācā aizgoldā i, cikom mōtā ādā, sōka mýsus tramdāt. Muni brōli i mōsys izatryukuši sabyra pa koktim, a manī vōrājās brīsmeygs dusmys. As nabāgu.

„Kū tu izadrūsynoj vergs!” as bļōvu, iznycynojūši ar acim jymā ūrbdamīs, i tymā pošā mirklī sajutu, ka teiku aiz pakaļkōjis parauts augši gaisā!

Najāga turāja mani nacīneigā kōrtā ar golvu iz lāji. As pliešūs, kvīču, sauču mōti. Kod tei atsasteidzā mani glōbť, dabōja nu itō zviera beļzīni i atsakōpā. Naspādama maņ nikō leidzāt, jei tai i palyka vysu laiku piklōjeigā attōlumā nu brīsmūnā.

„Smuki syvāni,” jys piļneigā dvāselis mīrā tagad kratāja mani pi daguna ūtram, iz pusi rasnōkam čāmam, „Kū, bōb, soki? Dreizi vāssim.”

„Itys rōdis taidis mozōks,” ūtrs čāms atšņōcā. Tagad pi aizgolda beja cytu, mozōku čāmu rindenā, i tī vysī prīcōjās par munu spīgšonu i pazamōjumu.

„Vāļ paaugš,” lelýš čāms sacāja, „pazaver, kaidi cyti — dūšeigi!” Jys nūlaidā mani zāmī, sagiva i spīdzynōja tagad cytus. Mōtā naižadrūsynōja jō aizkavāt.

Beidzūt vysī čāmi izgaisa nu acim. Pazamūdš i nūzabriečš, as vāroju pasauli sovā priškā — pasauli, kurū napazynu, kas vīnā mirklī beja sajukusā i pōrzamainiejusā. As beju izaviersť acīs tōs

eistijam kungam, i tōs rādžāja m̄ysus navys kai byutnis, bet kai kustūni i nūdereigys priķšmatus. Kas jam beja ar m̄ysim padūmā, as nazynōju, tik varieju nūjausť.

Tys maņ nadávā m̄ira. Pōrejī syvāni vysu aizmiersuši, nabiedeigā lobsajūtā taisājās pi m̄ira, a maņ izmiseigs sašutums naļōvā rimtīs. As eļsinieju, šņukstieju, rukšynōju, naapzineigi rokūs paaudžu sakrōtijūs māslūs, kai tī padūma mekleidams. Kod nūgurums mani pīvarāja, beju spīsts palikť syvānu gubys pošā ōrmolā i šūražis nu tīsys pamanieju, cik pasaulš palicš nažieleigi solts.

Šaidi agrys bierneibys īspaidi izlīk zeimūgu vysam myužam, deļtō ceru, munu pīzeimū laseitōji, ka jiuš saprassit i spāsīt atvainōť munu saryugtynōjumu i cinismu storp ryndom. Kai redzit, pretendāť iz pōrōkys voi piļneigōkys byutnis stōvūkli maņ izanōcā atsateikť tymā vacuumā, kod dažs lobs nu jiusim par sevi vāļ nazynōja nikō — ni kas jys ir, ni kas grybātu bỹť. As jau tod izzynōju, ka asu syvāns ar ļūti īrūbežōtom karjerys īspiejom i tūmār ar teiksmom pec kō tōla, nazynoma, kai mādz sacāť, i kotrā zinī lobōka.

Lobōka? Da, patīσαι — dzeivī pec kaut kō lobōka. Nu šō vokora muna pašapmīrinōteiba beja vieji i dzeivái nu piļneibys vairs nikō. Beju īraudziejš sovu pasauli nu cytys perspektivys.

Tūražis muns raksturs nabeja nūbrīdš i šys najaukīs nūtykums ar laiku pīzamiersa. Māš, mozi, byzōjam pa aplūku, maisājamās lelyjim pa kōjom, vīnu ūtru řaizi dabōdami nu tīm kaidu dzieleigu pīzeimi skaustā voi gūrnā. Mōtā m̄ysus vairs tai nadazavārā. Jei instinktivi turājās pi tagad vysmodernōkō audzynōšonys virzīnā, kas īteic bārnim ļauť izsacāť sovu personeibu, kai pošim pateik.

Pyrms māš dauzeišonōs zinī paspājam kliuť eistys personeibys, beja pīnōcš laiks m̄ysus vāstť iz tiergu. Bārnū navaineibā māš tō naapjaudām i tod, kod jau bejom īsprūstōti

divejōs kaštōs iz rotim. Māš dūmōjam, ka tys b̄yš eislaiceigs sūds par m̄ysu sovvaleibu i mōtis naklauseišonu. Kod jū nūkaitynojom, jei m̄ysus b̄idynō, ka saukšūt saiminīku, lai līk m̄ysus vīnus pošus cytā aizgoldā. Biži tū dziedādami, māš pi sevš smīgnājam i darājam tōļok sovu.

Kaidu vokoru, kod m̄ysim gōja ļūti jautri, saiminīks atnásá labi daudz pakaišu, izdzyna lelūs dōrzā i sōka m̄ysus, bārnus, treiņ i mozgōt. Tei beja jauna cyuceiba, bet šūražiz as tū panešu daudz mīreigōk. Tei beja tik priškspielā nōkušōs dīnys teroram, kod māš, desmit liktinām izvālātī, sādājam pa pīci kotrā kastī i, rotim nu pogolma izakustūt, izkvīcām pādejūs sveicīņus dzimtinái i vysam, kas dōrgs.

Tragiskōkīs tys, ka māš vysu laiku dūmōjam, ka saiminīks ar m̄ysim nīkojās, grybādams pōrmōcāņ par sovvaleibu. Māš vīns ūtru drūsynōjam, ka tápaņ, tápaņ nu šō pakaļnená voi pi tō tī kryumu lūka jys grīzš apleik i, rādžādams cik māš nūzabeiduši, vāsš atpakaļ iz sātu.

Roti nūripōja nu kolna. Pīnōcá kryumu styurš, tod nōkušīs pakolns. Vāļ vīns. Vāļ kryumi. Saprotom, ka veļti cerāņ i ka sātu, dzimtini i tī palykušūs sovejūs māš vairs narādžāsīm myužam. Nu šōs dīnys tam vysam lamts palikņ par skaistu teiku, kū pīmināņ — kod svešumā najaukōk klōsīs.

Maņ izražiz nazkas ižačārā koklā i sōka spīš kryutežā tai, ka iz laiceni ni pakvīkņ navarāja. Māš bejom izmysuši, sveidom, kaut beja vās reits, bez prōta dauzājamās gar sprūsta sīnom i klīdzám, bet m̄ysu vaimanis palyka bez atbaļša. Lykōs, tōs nūkryta, nivīna nadzierdātys, tīpaņ aiz rotim i pōrzaklōja ar lelcelá puteklīm.

Pa puteklāinū myglu māš šyupōjamās bezgaleigi ilgi, cikom beidzūt piļsietená beja klōt. Čāgōnu svineigō dzīdōšona dabasūs i kūku zorūs tū paviestāja. Zvīdzá zyrgi, m̄ysejis atsazvīdzá i dreīži māš bejom ilankti vysapleik.

Máš atsarodom jauktā tautys sapuļcī. Tōs daleibnīku vairums beja mýsu liktiná bīdri, gon lely, gon mozi. Patiseibā kotram nu mýsu tá izglynāja sovs liktiņš cylvāka izskotā. Tī vaļdāja par šū tiergu i nūzaryupiejuši byzōja vysur kur, mekleidami uperus.

Lyuk, tī pi sātmalá tōs gūtenis liktiņš beja ļūti smaideigs i takūši kaulājās ar tōs saiminīku, kas iz jō vārās nauzticeigi, dryumi, caur pīri, beidzūt nūzaspļōvā i pagrīzā mugoru. Tod liktiņš izaškeira. Jys izvylka salūceitu papeireņu žyuksni i, augstprōteigi tuklōs lyupys čāpstynōdams, īskaitāja vairōkus saiminīkam sauvi. Tys atraisāja i īdává saiti liktiná rūkā, i liktiņš, ašņainam prišskautam plondūt, izgaisa pyulī ar vysu pazemeigū uperi.

Vystom, zūsim i cytai seikōkai radeibai nu vīna vazuma bīži gadājās kūpeigs liktiņš. Bīži tys beja ar garu malnu spolvu nūaugušu geimi. Kod taidi sazaskrāja vīnuvīt vairōki kūpā, tī ceņtās kotrs pīvōkļ vysus uperus sáv. Jī klīdzá, draudādami kratāja sasītu vystu vīns ūtram pi geima i streidājās. Vysta sōka hysteriski klīgļ, i dzeivōs precis īpašnikam sanōcá dusmys. Jys vysus aizdzyna, i tī izkleida nūglyunāt cytu laupiejumu. Par laimi, iz mýsu pusi tī nazavārā.

Mýsim napagōja ni breidš bez izatryukšonys. Kaidim nūzastōjūt pret mýsu kaštom, varbýt tik atvilķļ elpu, saiminīks tivleiļ īzarācá: „Smuki syvāni! Dūšeigi! Edz, cik boltys mugorys!” Maņ gon lykōs, ka munai mugorai nu vakardīnys treišonys jōbýn zylai i sorkonai. Vairums skōbi pasmaidāja par jō daiļruneibu, daži pīgōja tyvōk. Sōkōs otkon najiedzeigō cylvōšona aiz pakaļkōjis īškā i ōrā nu kastis. Dažs tivleiļ sazavībá i aizgōja, bet vairōki mieginōja kaulātis. Kod mýsu kungs palyka cīts kai klintš, i naatlaideigōki beidzūt atsakōpá nu mýsu rotim.

Saulá kōpá augšōk i karsāja nažieleigōk. Šymā sveļmī sōka kušļ mýsu saiminīka montkōreiba, i jys pierciejim nūdeklamāja seikōkus skaitļus. Jō sīva jam pi ausš par tū dusmeigi pūrpynōja,

máš kvicám, a jys, nabogs, nivīna nazaklausāja, rausá svīdrus i slavāja mýsus kai poša mīseigūs bārnus.

Leidz šam vysys jō pyulis beja veļteigys. Šymā vazumu ryndā mýsu tautiši viņ beja — taidi poši nūzabeidusi i napyngadeigi kai máš, — a piercieji beja ļūti izvieleigi.

Vīna izkoltusá, pagara bōba, ar ikrytušom acim mýsus apreidama, apzagrūzāja jau ņaižu desmit ap rotim i otkon mistiski pagaisa. Tá jei otkon meidājās, namīreigi ar pierstim bužynōja motus, kustynōja lyupys i vībās, kai skōbuma mutī pajāmusá. Vīnā pusī jai lyndraki karināja sasprausti augšōk, i, kod jei pazagrīzā, varāja rādžāt, ka malnō vylņys záčá viers celá apsīta ar pučainu lupotu.

Nabeja laika jōs apzavārt pamateigōk, jo saiminīks beja pi rotu atmōniejš kaidu sovu pazīni. Pec lelys kauleišonōs i dīvōšonōs vīns mýsu brōļš izgaisa iz naatsagrīžšonu. Beju laimeigs, ka tys nabeju as, i cerieju, ka vysus mýsus pōrdūt jys tai i tai navarās i ka as atsagrīžšu pi mōtis dzymtijā mygā.

Šei cereiba beja tik jauna inkviziceja. Pec nailga breiža — i vāl ar lelōku izbaili — máš navareigi nūzavārám ūtru i trešu nu mýsu saimis izmiseigi speirojūtis i pazyudom liktiná apkampīņūs. Pi cytu rotu nagōja lobōk. Natōli nu mýsu vīns dūšeigs tautiņš, izcalts nu kastis, kaucá par vysim skaļōk, izarōvā pierciejam nu rūkys i drōzās iškā vyslelōkijā burzmā. Máš jam izgavilājam kai dīnys varūnám, bet pec breisnená ar žālobom nūzavārám, kai jū sagiva, sabrodōtu i saskrombōtu.

Pieški sajutu, ka mani kaidis nūvāroj. Apzasvīžu apleik i sastyngu — tei izkoltušō bōba otkon stōvāja pi rotu kai smiertš. Pīgōja pavysam klōt, ībōzā sovu spicū šņukuri kastī iškā i rōvā nu kastis ōrā — ar laseitōjam jau pazeistamū pajiemīni — taišni mani!

„Nu? Cik tu par itū grybi?” jei, mani pa gaisu vycynōdama, borgi saklīdzá. Saiminīks pazemeigi nūskaitāja.

„Icik daudzi? Par itaidu rupuci? Tfu!” jei dusmeigi īsvīdá mani atpakaļ kastī. Ka as tá nastōstu, kaidys izjiutys manī izraisāja šī jaunī pazamōjumi i nycynōjumi, to tik deļtō, ka nagrybu bremszāt sovu stōstiejumu.

„As tevi naspīžu jimt̄ poša mozōkō,” saiminīks, drusku aizvainōts, jai atciertá. „Ka vari moksōt, jam lelōku!”

Bōba tik nūzašņōcá, rōvá mani otkon ōrā, šūražiz vāļ vairōk izkvīcynōdama. Vysu laiku maņ dūmōtī slaviejumi i nycynōjumi brōzmōja iz prišku i atpakaļ pylnā sporā.

„Nu, kaidys b̄jš tovs pādejīs vōrds?” bōba šņōcá i maná laist̄ vali nadūmōja. Saiminīks nūzatūkstāja i pascāja cytu skaitli.

Bōba sazavībá ar vāļ skōbōku muti, nūbūlāja acš iz mani, iz saiminīku, nūzašņōcá šūražiz bez lela nyknuma i palaidá mani kastī. Pec tam jei otkon pagaisa, bet as napaspieju vīgļōk nūzapyušt̄, kod bōba beja klōt, šūražiz ar maisu pozusi. Žieleigi kuņksteidama, jei cālá sovus raibūs lyndrakus gaisā. Zam tīm atsasádzá ūtrī, ar taidu kai ryusgonys drābis kabatu priškā. Nu tōs jei izvylka sašniukōtu lupotu ar cītu mozgu golā. Tī beja īsīta nauda. Vībdamīs i žālōdamīs par aplaupeišonu skaidrā dīnā i vya pasaulá acīs, bōba salyka saiminīkam iz plaukstš vysu sovu boltū naudu, sáv paturādama tik dažus tymsūs rypuleišus. Tūs jei ryupeigi īsāja mozgā, īstompōja ryusgonijā kuleitī, nūlaidá pušmastā viersejūs lyndrakus i atplātá sovu atnastū maisu. Saiminīks mani sagiva i tī īsvīdá ar golvu pa prišku.

Pasaulš maņ satymsa, smaceigi putekli aizrōvá eļpu. Škieršonōs žālobu vītā beju spīsts ceinātīs par sovu kailū eksistenci. Tys beja vacs myltu maiss, pylns vysaidom dražom i puteklīm, kas aizlepāja nōšš, leida reiklī, acīs, ausīs, vysur. As smoku nūst i kū vairōk speirōjūs, tū nalobōk palyka. Kod mani īsvīdá rotūs, muns spiecenš beja golā. Nūsveidš, ar mylty m aplipš i navareigs, nūzalyku iz sōnim i vairs nazacieļu. Cikom nazaspeirōju, pōrōk daudz

naputāja, a, kod roti sōka kustāt i kratātis, vysys mūceibys sōcās nu gola, i saulá vāļ karsāja pa viersu. Pīlīpš pi maisa i eļsineidams, as vysaiž mieginōju glōbņt sovu dzeiveibu, bet dreiži vyss kliva vīnolga. As apdžeibu.

Kod pazamūdu, tiergs, rotu krateišonōs, korstums i myltu maiss beja izgaisuši. As gulieju iz vāsrys, zalis zōleitis svaigā gaisā lauku klusumā — i kaidis, maņ pōri pōrzalīčs, ļūti gauži i sirsneigi šņukstāja. Pagōja kaidis mirklis, cikom atsadžeibu pavysam i īgōdōju, kas šudiņ beja nūticš. Vyss beja kai pōsokā. Ni ar kusteibu sovu pazamūsšonu naizrōdeidams, raudzieju izprast, kas mani sagaida. Tys šņuksteitōjs tok nabeja nivīns cyts kai tei izkoltušō, garō bōba! Voi nu tīsrys jei bŷtu atsajāgusá i tagad nūžāloj maņ padareitōs pōresteibrys? Voi as beju izadūmōjš cylvākus ļaunōkus, nakai jī patīseibā beja? Kū vairōk jei mani apraudōja, tū lelōks kauns maņ beja pošam par sevi, bet as vāļ nazakustieju.

„Muna golva, muna caurojō gaļvená!” bōba, rūkys lauzeitama, vaimanōja. „Kur muns prōts — vysu ceļu turāt syvānu aizsītā maisā itaidā korstumā!” Kaidi četri nalelōki lupotaini radiejumi, laikam jōs bārni stōvāja apleik, vārās iz mani, iz sovu mōti, izmátá lyupys i žieleigim baļstenim sōka paleidzāt mōtái mani apraudōt. Nu munai apcītyntōtijai sirdái pītyka! As tryukūs augšā, izalykdams spiergtōks nakai patīseibā i sōku skrīt pa zōleiti. Lai maná deļ nivīnam nabŷtu jōcīš!

„Ak tu sprōdzīnā — edz, kai nūbīdynōja! Sauleitī, maita, aizsnaudš i guļ kai kungs, a as deļ jō, nalobō, taisūs sáv motus plāšt nu golvys! Tfu, kai nūbīdāja! Siņ jam, Pekseiņ, ar vāzu! Siņ nu vysa spēka, nazašniukojis! — cytaiž jys, lītūņš, nūbāgš paceļu!”

Muna saimineica otkon beja sovā eistijā elementā. Nu šō jaunō pōrsteiguma vāļ nabeju atžīļbš, kod dabōju ar vāzu par golvu i mugoru, otkon navareigi apzavieļu iz sōna, tyku iz vītys sagiuts,

pacalts aiz pakalis kōju, aiznasts pi klāva i ar sporu i nyknumu
isvīsts augstā skolu grūzā.

Cīnejamīs Laseitōj! Ka Tu vari nūticāt, ka ōbelá kritīņš zámī nu
ōbeļneicys ir kaidam paleidziejš atklōt lelō pasaulá lykumeibu, to
Táv nadreikšt bīt, nikaidu šaubu, ka maņ šys pošā kritīņš skalinī
izražais dává skaidru sajāgu par lykumeibu, kas volda šō breiniškeigō
universa tymā aizkaktī, kur maņ bejš lamts vysu myužu neikšt i
mytynōtīs. Ar lapnumu i gondariejumu varu Táv sacāt, ka nu šō
breiža sovā dzeivī as vairs nikod naasmu pīzamōniejš. Smogi i
nataisneigi cītš — da, bet na pīmōneits.

As atmešu vysu sovu syvāna idealismu i iluzejis, partū ka,
skaidri redzieju, ar tōm laiku tierejūt, as varu sagaidāt beļzīni par
pošu šņukuri, kuru varbūt liktiņš sōkumā dūmōjš trōpāt gūrnā.
Muns jaunīs pasaulá uzskots naizakristalizāja vys vīnā breidī, bet tá
beja tō sōkums. Pagōja daudzys rāgainys dīnys i naktš, pavadeitys
naizstōstamōs debažōs pošam ar sevi, cikom as nūbrīdu eista vepra
stōjai i pasaulá skatiejumam, — bet as steidzūs sovam stōstiejumam
priškā.

Izmūceits, seiks, jauns sivientenš, ar lōstim i viļteibu sagiuts,
treisāja lelōs skalinis dybynā kai dzilā dūbī. Būtu tei ļovu voi vylku
dūbá, sivientenš justus symtkōrt pateiceigōks, zynōdams, ka jū
dreizi apāšš i vysys jō cīsšonys ar tū bītš golā. Tá beja lela
nazynōšona, i tei kitynōja pa išku kai ar nāža esminim. Caurumainō
zyrga saga nu skalinis viersa breižim pazaškeira, i kaidis nu
saimineicys mozulim kai opūgs glyunāja iz lāji i vārās iz maná kai iz
kaida nazviera. Lelōkīs ilaidá vāzu skalinī i bakstāja mani,
gaideidams, ka as jam par prīcu i sáv par izsmīkli ciersšūs tymā ar
zūbim, bet as pacīteigi panešu šōs mūceibys, i jam apnyka gaidāt.

Beidzūt atstōts vīns, as sōču pi sevš šņukstāt i eļšināt. Tai maņ
pagōja vysa nūvakarā. Atsapyušt beju jau mīreigōks, apzavieru
jaunū pasauli pa grūza šķierbom, pamieginōju izlākt ōrā, bet dreizi

redzieju, ka tei ir tikpaņ veļteiga nūdarbeiba kai šņuksteišona. Skalíná beja munam spākam par augstu. Pādejū ņaizi lākdams, sadyuru ástis kaulu, nūzabeidu nu sova sacaltō trūkšnā i palyku apzavielš skalinis dybynā. Lobōkīs beja mīreigi nūgaidāt, kas bỹš tōļōk.

Nikaida mīra vysapleik nabeja. Laiceni atpakaļ dzierdieju bārnu bļaušonu i saimineicys klīgšonu nu ūtra pogolma gola. Pa skalinis šķierbu as jū tagad redzieju pošā zaļō i saulainō pogolma vydā. Tī jei skraidāja i lūcājās, tymsa kai nagaisa mōkuļš i žyglā kai peicka, mierkāja sovu dusmeibu vysam, kas pazagadāja celā. Jei vārās iz sauli, iz celā pusi, iz kryumim, skraidāja bez nūlyuka pa pogolmu i vysu laiku pūrpynōja izmiseigā bolsā, kai poša bỹtu īsprūstōta, navys as. Jei īzanásá ustobā; tī sōka dōrdāt lūgi, i bārnu bolsi rācā otkon skaļōk. Dreiži jei īzašņōcā pi klāva pakša; klāvā nazkas nūbyukšāja, a jei poša násās iz cytu pogolma pusi.

„Nav i nav, i narādž!” jei vysu laiku atkōrtōja. „Kai sajem peļni, sādž dzardams i kartōdams, kai bỹtu pošā áļnis dybynā nūsleicš. Vusu naudeni izputynōjš, atrōpōš pa tymsam kai lūpenš i leiš iz klāva gulātu, lai as jō ni radzu, ni dzieržu. Nav lobōks par itū raibū suni — losīs, maita!”

„Au! Ai, ī, ī, ī!” pīsītis suņuks nūzavaidāja.

„I tys Vacīs Kupris nav par itū daudzi lobōks!” saimineica īsōcā cytu dzīsmi. „Kiukoj vusu dīnu gūvim pi ástis, a pi sātys nikō nagryb padarāt - tyš, nūlōdeitō!” („Tak, tak, tak!” vysta, laikam natrōpeita, īzaklīdzā.) „Pekseit, skrīņ i dzāņ vacū iz sātu ai vusom gūvim! Tivleit, tāv soku! Kō tu vāļ rūzīs pa pogolmu kai kōpustu tōrps? Skrīņ, apzaver, voi nav kur navīņ, kryumūs aizagōzš kai tys vacīs krūļš!” Pekseitš izgaisa nu pogolma.

„Dīvs mīlỹš, jau ostoinys stuņdis, saulā pi rīta, a šō vāļ narādž! Seņ vajdzāja bỹt sātā. Pīzazeidš tai butelāi kai ūds, ar vāzu nav nūst atdzanams! Sāta kai pec vaidu laikim, a šys staigoj pa pasauli ar

lōpstu iz mugorys. Ka nav puīša golvys, lai nav — nūsist i apraust taidu kai tōrpu, vairōk nikō! Lai sapyust tymā trakterī voi cītumā, maņ tagad palykusá vīna olga, tik lai iz sātys pusi vairs nazarōda, volkota! Kungs žieleigs, kai jimšu itū (nazkas smogi nūdimdāja pret pakši), aizīš kiulinim grīzdamīs i gaudōdams! Izsvīššu nu pogolma ar sokumim kai māslu iz popivis! Par kū jiuš tá bļāunit — marš atpakaļ iz ustobu! Obeji mozōkī bārni vārās iz mōtis plotom acim i biedeigi dyudāja.

„Valá, tivleit nūmyzōj vīnu vōreitu buļvi i īdūd Tekleitái ar Jōneiti! Vacīs ai gūvim vāļ nazarōda. Voi Pekšš aizskrāja voi naaizskrāja? Napaklauseigs palicš kai patš nalobīs. Pagaidi, ka jimšu sist, trejs dīnys nasiedeisi, nu tō zynōsi, kai mōtis jōklausa!”

Pekseitš nazkur aurōja kryumu molā pi gūvu. Maurōšona i klīgšona tyvōjās. As tagad īraudzieju, ka vīna skalinis mola beja kai apzeļteita. Tymā pusi, aiz zaļgona rudzu lauka nūgryma saulá. Pa teirumu zeļteita gaisma i vokora ānys viļņōjās viejī. Maņ, iz vysa verūtis, aizsamiersa saimineicys lomōšonōs, Pekseiša kara saucīni i lūpu namīrs pa pogolmu. As vierūs iz cytu pasauli, i vyss tymā beja naizsokami breiniškeigs. Borga, nikod naparádzāta dīna beja pagōjusá, bet tei izdzysa taidā cālā krōšņumā, ka as nu tō jutūs styprynōts. Lai kas nūteik, as iztureišu!

Atsamūdu nu sova sapyņa, kod jau beja dīsgon patymss. Skaliná īzagrabāja i tai pa viersu karināja bolta bōrdená. „Vui, cik moziņks, khem, khem!” bōrdená kustājās, i baļstenš řaizī runōja i kōsāja. „Izaver taidis kai nūkaršš, khem, khem. Vusu dīnu izslōpš, eļsinej, khem, khem. Gribīs dzárt laikam. Kōss aprōvā runu pavysam, i siermō bōrdená nu augšys pazuda.

Tys beja saimineicys pīmineitīs „Vacīs”. Pec breiža jys otkon beja klōt, bōrdená pōrzakōrá par skalini, i dybynā nūzalaidá nazkas tymss. Kod pīzadyuru klōt, tī īzašlákstāja. Ar tū maņ pītyka! Pieški ar vysu sovu byutni otkon pīminieju šudinejūs varys dorbus i korstū

sveļmi i bez kaidys tōlōkys dūmōšonys krytu traukā ar vysu šņukuri i obejom prišķkōjom. Pusi izgōžu, bet ūtru pusi ar mežūneigu baudu iztukšōju, i maņ gribājās vāļ. „Vacīs” laikam tū saprota i atnásá nu jauna pylnu trauku. Tū pīveicš i vāļ dabōjš kai trešū davu kartupeļu myzu sauvi, beju pavysam apmīrynōts. Nūgurums i mīgs mani pīvarāja, vāļ pyrms varieju izprōtōt, kas slāpās aiz tik lelys „Vacō” labdareibys pret mani.

Nūgulieju bez nivīna sapyna vysu nakti, bet nu reita mani pīcālá taida kai bubyna ducynōšona. „Tūlá, maita, voi tu maņ stōveisi!” saimineica slaukdama klaigōja. „Koklu nūgrīzšu — paraugi viņ vāļ spardātis! Nu, nu, tok stōvi, stōvi, muna gūtená!”

„Byukš!”

Pīna čūrksteišona apzastōja; saimineica izakaucá, i gūtená otkon nūdimdāja kai bubyns i sōka raustāt saiti, ka vyss klievenš brakšāja. Ūtra gūvš ari sōka raustātis i vuškys brākķ. Telenš izalauzá pavysam ōrā. Apjucš, myglā treisādams, jys bauroja pogolmā, kur sunš sōka jū rīt i bīdynōt.

Saimineica, kai jau radeibys krūnám pīzanōk, beidzūt pīveicá vīnkōršū lūpu. Slaukšona turpynōjās, pec Tūlis beja Zeimalis kōrta. Kod šausmeigīs dorbs beja golā, pi klāva durovom nazkas lobsirdeigi izakreškināja, i lūpeni nūryma. Vacīs, sierms, saleicš, tynōs lupotainā sveitā i gaidāja, kod varās vysu pulku dzeiķ gonūs. Saimineica tagad izklupa jam. „Nadūmoj tu maņ šudiņ otkon vusu dīnu gūvim pi ástis nūkaļknāķ! Voi tu patš naredzi, cik daudzi tá dorba pi sātys?”

Vacīs izakōsāja speiteigōk i dusmeigi izšniucá dagunu.

„Kai Pekseitš izagulās, tai tu marš atpakaļ taisāt syvānam sātмали — bīš pa nakti vusu skalini, sprōdzinā, aizkieziejš!” Saimineica parōvá sagu nu skalinis augšys, bet as nu jōs skota vairs natreisieju, tik grūziejūs pa grūza dybynu kai nikō nabýtu sapratš. Tys leidzāja.

„Dzeivs gon vāļ, sprōdzinā,” jei apsādzá skalini i otkon vārsās pret Vacū. „Tu varbūt dūmoj, ka as vīna pošā nūst sisšūs, naspādama jiusu vusu pīreidāt. Tekleitái otkon korstums. Dōrzi aizaug narevāti. Pekšš, lūps, ar suni doncōjuši vakar pa seipulu grādu, cikom pošā beju mīstā. Navarieji obeju nūmyzōt, ka redzieji? Bet tu jau nikō naredzi. Dundurs var tāv atsasāš iz daguna gola, i tō tu patš naredzeisi, ka kaidš naparōdās! Maņ vīnai pošai vuss jōpadora, par vusu jōgōdoj i jōlauza golva. Tūlá šūreit pīnu pavusam nūrōvusá — bysi vakar vusu dīnu guldynōjš. Dūmoj, as nazynu, ka ticš ōrā nu munu ocu, tu kotru ŗaizi skrīņ žālōtūs pi tō sova lobō krysdāla, cik tāv znūts ai maitu slikši dora? Ka pasaulš zynōtu, cik maņ tá vīnai gryuši jōzasyt, tāv, vacijam melám, nivīna vōrdená natycātu! Ai sunim nu sātys izrīdeitu kai pādejū čyganu!”

Vecelš ŗaizjom izakōsāja pavysam dusmeigi, bet nikod napaspāja nikō pascāt; jō maita jam turpynōja pīrakstāt tik lelys i naskaitamys vainis, ka beja pīca i breinums klauseitīs. „I tū as tāv pasoku,” jei nūbeidzá, „kai Peikseitš aizskrīn iz kryumim, tai tu patš veļcīs iz sātu i tivleitš sōč taisāt syvānam dōrzu! Pazakusti koč drusceni! Tāv jau tī kauly i plauškys sōp nu myužēigōs snausšonys, par tū, ka tu nikō darāt nagribi. Patš zyni — kas to itū padarās, ka tu nadareisi? Navar turāt skalini, cikom nūslōpš.”

„Kur to otkon palicš tys tovs pasaulá gōtelš, ka tāv vusur mani jōtronkoj, khem, khem?” Vacis beidzūt paspāja izarunōt.

„Ak to as tevi tronkoju, as tei slyktō maita ar īgōtni? Kas tāv bādys, kur jys palik i kū dora? Voi nazyni, ka peļnis veiram moz valis dzeivōt pa sātu!”

„Kō jys tá dzeivōš pi tevá, ka jam traktirs ūtrei sāta, khem, khem!”

„I tys nu tō, ka pi mysu taida kai áļná! I kas tū áļni kurynoju? Tu! Tu patš, vacis sokōrnš, myužēigi mysu vydā maiseidamis, znūtu i pošā mīseigū maitu lōdeidams, i ļaudš ai sovom vylka osorom

apmōneidams. Maņ seņ lels breinums, ka nivīns vāļ nav spļōvs maņ acīs ni iz lylcelá, ni pi bazneicys — tai tu esi vusu pasauli pret mýsim savugžynōjš!”

„Tovu lobū Augustu, khem, khem, vusa pasaulá suni seņ rej bez munys vugžynōšonys, khem, khem, khem!”

„Tai tu maņ skaiti vusu laiku par tū, ka vāļ navari aizmieršt, ka as jū pajiemu īgōtņūs bez tovys atļōvis. Edž, kaidš kienenš atsaradš, kam býš kotrys nīks pa prōtam jōpadora! Nabýtu bejš pret jū taidš kai cierva pīts vusus itūs godus, varbýt jys tevá vairōk cīneitu. Soki paļdis nivīnam cytam, a sáv pošam, ka tu nu jō daboj par kupri! Tu jū ai sovu māli tai sasyrdynoj, ka jys tagad sōc pacáļt rūkys ari pret mani, kod atīt pīdziers!”

„I kod to jys naatīt pīdziers, khem, khem?”

„Ļaužu puīši taipať dzer i kartojs, cyti vāļ vairōk par Augustu. Jys peļnej, lej svīdrus, i vāļ tevi paboroj, koč tu iz jō rej kai sunš! Tu rádžātu, kai mās dzeivōtu, ka tevá nabýtu! Vuss pasaulš vārtūs i breinōtūs!

„Tū tu maņ stōtsi jau kaidi deveini godi, khem, khem, cikom viņ esi īvyلكusá munā sātā itū pūsta mygu! Pasaulš jau tagad iz tevá verās i breinojās — i breinōsīs vāļ vairōk. Kod dylūņš mani pajimš, pīmini, kū tāv tagad saceišu: tys lempš par sātu, tevi i tovim bārnim golvys nalauzās. Ka nav atmetš sovu natykumu, nikod naatmāsš — iz vacuma pusi vāļ cytus izavuicās. Sunš, kas pīradš laizāť dziernovys... ak, naspīdž maņ tá i nastōsti pōsaceni! khem, khem, khem, khem ...” Vacijam gara runa pōrzavārtá vāļ garōkā kōsā. Jō máita spīdzá, vysu laiku spolgōk i nasakareigōk, a Vacīs tik nūraidūši purynōja rūkys iz jōs pusi. Beidžš kōsāť, jys izlaidá namīreigū pulku nu klāva i aiztuntuļōja tam leidza iz pūrená pusi. Saimineica jam klīdzá vysu kū pakaļ, bet raudūšš, žieleigs baļstenš jai lyka steigtīs iz ustobu.

Cikom as klausiejūs tāva i máitys sarunā, muns tukšis vādars beja pazamūds i izstatāja kategoriskys praseibys. Kurīs mās varom pretōtīs sovam iškdejam bolsam? Kaunu i bailis aizmiersš, as išōku kvikṭ nu vysa spāka, cikom saimineica mani pīmināja. Mani apkolpōdama, saimineica dāvā i vokalus priksnasumus, bet as pījiemu lobumu i ļaunumu ņaizi bez lelys škirōšonys.

Vieļōk Pekseitš aizgōja gonūs, a Vacīs maņ taisāja aiz klāva sātмали. Maita jam pīpaleidzāja. Obeji syta mītus, stīpā kōrtš i dieļu gobolus i vysu laiku streidājās tikpaṭ sirsneigi, kai nu reita išōkuši. Kod Vacīs sašutš išōka kōsāt bez apstōšonys, a saimineica spīgt, mozi bārni bļōvā leidza i beja jōdzan iz ustobu.

„As jiusus vusus apsisšu!” saimineica jīm saklīdzā i tod otkon izklupa vacijam: „Nu, vacīs nalīta, verīs i pīcojīs, kai esi maņ pošys bārnus pret mōti sarīdynōjš! Tu vusus pret mani vugžynoj! Nadūmoj, ka maņ ocu nav i as naradzu! As deļ jūs skrīnu, nu kōju krysdama, a tu jīm palīč myužam tys lobīs. Dziernovu akmini pi kokla taidam lobijam i mōrkā iškā — kai jau Svāti Roksti pīsoka darāt ai taidim, kas samaitoj navaineigus bārnus! Ka nav bārnim vacō tāva, itaids ari na vacīstāvs! Spļaudīs munā pīškā, spļaudīs! As tāv tá navaru nikō padarāt, bet gon tu maņ par vusu ālnī atbiļdeisi!” Vecelš napalyka iz mutis systs, i tai jīm pagōja vysa dīna.

Iz vokora pusi sātmaļš beja gotovs. Saimineica nūturāja eisu uzrunu par tū, cik seiks i nūžālojams rupucš as izaverūt i kai mani bjšūt jōreidej ar vyrzu i kopōjumim, lai as nanūsprōgtu pavysam. Izsacāja cereibu, ka as pa naktim nanūsālšūt i ka Vacīs bjšūt sataisiejš sātмали cītu dīsgon, lai as navarātu izbāgt. Tod vacīs pajāmā mani kliepī, pakasāja vādaru i icālā aplūkā. Ar tū oficialō ceremoneja beja cauri.

Beidzūt atsarodu sovā palīkamijā mōjvītā, bet maņ pagōja kaida nedelā, cikom izakōrtōju. Beju tá vīneigīs sovys rasis pōrstōvš kai Robinsons storp mežūnim i vysa civilizaceja beja jōsōc radāt nu

pamatim. Styurī, kur nu klāva syucās sōglys, jau pyrmijā dīnā ikōrtōju sāv higieniskū peļdi. Sovus dorba augļus izbaudiejs, suná i vystu apbreinōts, isōku byuvdorbus ari cytōs vītōs.

Sōkumā lelō rūseiba beja lobs laika kavieklis, bet pec pōrs nedeļom vyss dōrzs beja jau sabasts vīnōs dūbjōs, i pošam gribājās tikt zalijā breiveibā aiz sātmalá. Vacīs tūmār beja lobs amatniks, jo nikur sātmalī maņ naizadává iztaisāť pīteikami lelu šķierbu, lai izbāgtu. Tai as grūziejūs sova dōrza vydā kai dryumis tuksneša vīntulš.

„Tys sprōdziná vairs nikō naād, sviđ voi nasviđ nu jauna klōt — samyn vusu taipať. Pazaver, kaidys dūbis vusur izrausš!” saimineica sacāja vīnu reitu sovam veiram, šū ar lōpstu i torbu nu pogolma izlaidama.

„Kas maņ par bādu? Tys tovs syvāns — tu pierki!” veirs speiteigā vīnaldzeibā atryucá.

„Ak, to tu bysi tys kundzenš, kas nikam nivīna sova pierstená napīlikš? Tu varbūt gribi, lai as vīna pušu pōrzaraunu? Lai vusus motus izpliešu nu golvys, par vusu vīna bādōdama i gudrōdama? Patš naasi lobōks par vepri — gulātu vusu myužu pi sātmalá sauleitī, ka vādars marša nāspieleitu!” Saimineica, kai parosti, dreizi kliva nykna.

„A kū to lai as jam padoru?” veirs beja jau drusku aizvainōts.” Varbūt maņ vajdzās mástis ceļūs i jō lyugtīs? Ka gribās ašť, rejs taipať; ka nagryb, lai gaist nūst vasals! — nav lela bāda.”

„Táv nikod ni par kū nav lelys bādys! Ai lōpstu apleik volkōtīs — tū viņ tu mōki, a pacáľť saimisteibu, kai ļaužu puiši dora, tī tu nikō najādž! Kotra telá golva par tovu symts řaižu gudrōka. Dīveņ mīľš, bytu as tō pi laika izzynōjusá, nikod taida plykotys-volkotys nabytu par īgōtni jāmusá. As sāv vāľ na taida varieju dabōť!”

Saimineica nu tīsys taisājās plāšť sāv motus. Veirs vāľ taisājās lomōtīs, taisnōtīs, ryukt, bet šei spīdzá sovu i nazaklausāja. Šam

beja jōkapitulej. Beidzūt jys, golvu nūkōrš, dryumi klusāja, a sīva turpynōja jū kaunynōt vāļ lobu breidi, cikom jō kapitulaceji pijāmá, Tod obeji sōka dyudōt mīleigōk i atlyka pliesšonūs iz cytu ʒaizi.

As vāļ nabeju ticš tik gudrys, lai saprostu, ka cylvāki, kod jī vairs nazaplieš sovā storpā, planavoj ļauna dareišonu cytim. Tai beja i šūʒaiz. Apzarunōdami sadereigōk, jī beja izgudrōjuši deļ maná drausmeigys lītys. As lobprōt tōs tá naapraksteitu — tik lels beja muns pazamōjums — bet patiseibys lobā nikō svareiga nadreikstu izlaist.

Tymā pošā nūvakarī sātā izalavāja druknys, paeiss vecš, borgu seju i tymsu bōrdu. Mýsejī jū sajāmá kai kaidu kieneni, bet iz vysu saimineicys čyvynōšonu vecš tik strupi atņūrdāja, nūzasāda pi ustobys, vylka nu mozys kuleitis ōrā vysaidus mistiskus reikus i lyka ryndā iz sūlená. Beidzūt jys nūryucá saimineicai taidu kai pavieli, obeji ībruka munā teritorejī, mani īleņcá, sagiva i aiznásá pi ustobys.

Tī maņ beja sagatavōtys divejis mūceibys. Vyspyrms maņ ībōzá storp žūklīm parasnu kūka gobolu i izlauzāja malnūs zūbus. Pec tam taisāja vāļ cytu operaceji, kuru tá seikumūs naapraksteišu. As kvīču, troks palykdams; saimineica, mani klusynōdama, klaigōja vāļ styprōk, a malnýš vecš tUSDams darāja sovu nūzīgumu. Pec garys myžēibys — tai maņ lykōs — mani aiznásá aplūkā atpakaļ. Sagraizeitō vīta kvālōja vairōkys dīnys. As, slyms i treisādams, gudrōju, kod tys malnýš vecš pazarōdās otkon i grīzš nūst varbýt vīnu ausi voi kōji.

Moz maņ beja tūlaik ļaužu sapsrasšonys. Maņ lykōs, ka jī izgudroj vysaidys lītys, lai mani varātu paspydzyņōt, Tagad as zynu, ka aiz kotrys jūs cīsirdeibys — taipať kai aiz laipneibys — stōvāja savteigs nūlyuks. Tik vīns ūtram jī dora pōri aiz patykys i bez īpriškdeja apriekina.

Muns pazamājums beja pūrōk lels, lai as tū varātu panāst ar mīreigu prōtōšonu. As beju nyknys iz vysu pasauli, bet nikō navarieju padarāt. Tōļōk nikas lels nanūtyka, rāna sadzeja, i pazamājuma sajiuta pōrzaklōja ar cytu nūtykumu atmiņom. Ceinis spors beja nazkai pieški apseicš, i as neiku pa sovu dōrzu nūžālojamōks nu dīnys iz dīnu. Beidzūt saimineica daiļruneigi nūdeklarāja, ka varbūt mani bētu jōlaiž ar lūpim gonūs iz popivis.

Kod pyrmōs ņaizes tyku ōrā, gribājās skrīt vysur kur, bet Pekseitš ar vacū maņ īmōcāja, ka cylvāki vysu pasauli sadaliejuši taidūs kai dōrzūs. Lai i tīm nabeja sātmaļu, Pekseiša peicka atgōdynōja vysim lūpenim, kur taidi sātmalī stōvāja īdūmōti, i as atstōšu filosofim izšķiert, kura veida sātmaļš ir ļaunōks.

Ari as beju sōcš vārtīs i dzeivi filosofiskōk. Ka mani nu popivis prūjom nalaidā, nūzamīrynōju i palyku tīpaļ — tā beja plašuma dīsgon vysaidim laika kaviēklīm. Popivā sōcās tivleitš aiz muna dōrza. Vīnā pusī stōvāja kōrmi iz taida kai kaļnenā pīcu sešu prōvu vepru augstumā. Sōnūs beja pļavenā i teirumi i pretejā pusī sābru ganeibys, bet tī nikur mūsū nalaidā. Vajdzāja meitīs tāpaļ iz plyka lauka, kur pa ratam auga kaidi zōlis puduri, usnis i škūrstys, i vāļ rešōk pa zylam zvanenām voi īsorkonom bōrkstim, kū romantiski saucā par cyuku zīpiņom. As gon varu apgolvōt, ka cyukom nu tōm nateik ni sylts, ni solts. Gūvš i vuškys apādā kotru zaļumeni, kurs beja īzadreikstiejš izleist sauleitī pazasiļdāt, bet as sāv, ar golvu strōdōdams, mōcieju izdabōt ari nu pazemis vīnu ūtru gastronomisku ratumu, kas beja apslāpts ragainijīm vīntīšim.

Kod pūra molys pļovys beja applautys, mās iz tīni pōrzacālām. Tā vysa zāmeitā stōvāja tikpaļ plyka kai muns dōrzs. Tagad as varieju bedelātīs pa kryumim, cik prōts nāsās, bet ņaizi sadūmōju īreikōt kaidu bāzi pļovys vydā. Par sovom pyuļom tik dabōju vairōkys dīnys cītumsūdu sovā dōrzā. Tai as otkon kōvūs ar garlaiceibu, cikom pīdzeivōju eistu karu!

Lūpu bors nu sābru ganeibom, laikam grybādams apzavārt, kas jaunōks pi mýsu, pōrlācá par grōveiti, saskrāja iz popivis i varbýt pať aiztyka kaidu apveitušu usni. Saimineica tū pamanāja. Ar brīsmēigu steigu, lelu vāzu i naganteigim vōrdim i klīgšonu jei nāsās ragainijā borā. Nazkas dunāja, lyuza, maurōja i bļōvā. Lūpeni atsakōpá i tyka sadzeiti poši sova saiminika auzōs, bet jīm dreizi pīzasteidzā paleigspāki: nūzabeidš, raudōdams ganenš i ūtrōs sātys saimineica, dyžōka i lapnōka par mýsejū.

„Tu, puika, naraudi!” jei saucá skali, lai dzierđ mýsejō, „nav tova vainá, ka lūpi auzōs. Dzāņ ōrā i cytu řaizi sorgojīs nu itōs rogonys kai nu gunš! Nu, nu, mīreigys, munys gūtenis, mīreigys! Skrīņ, puika! Nadūd jōm vairōk auzu teiruma izbrodōť!” Tykusá pi rubeža, jei īspīdā rūkys sōnūs i nūzastōja kai vairūgs storp lūpenim i nyknū vojōtōju.

„Mýsejō tū jāmá vāļ vairōk ļaunā, mierkāja sovu naidu taišni pret siebrineicu, bet vysī jōs vōrdi i briekšona atsasyta kai pret napakustynojamu klinti. Jei laikam tū labi rādžāja i tō pec klaigōja pavysam aizsmokušā, bezcereigā bolsā: „Skaudieji! Nazvieri taidi! Nadūmojit, ka as jiusim dūšu ai taidu reimu pulku nūganāť vusu sovu zámī! Deļ tō tu cylojīs taida bogota, ka nu ūtra loba dzeivōť pīrodusá! Cylojīs viņ vasala — ka ļaudš tevá napavuicās, tu poša nu sovys lepneibys pampsi vāļ rasnōka, cikam pōrsprōgsi!”

Siebrineicai vaigi pampá opolōki i zylōki, bet jei nikō naatsacāja. Mýsejai nu to palyka nalabi. Jei lakstāja pa sovu grōva molu, ka sakoltušō zámá kiupāja i putāja. „Tu vari tá tus; t i platātīs kai lītūnš i laikam dūmoj, ka as tāv nikō navaru padarāť? Tys parōda, cik tu nagudra, mōs! Paraugi vāļ kod navīņ taisāť sovīm kaulu maisīm mīlasti nu muna loba! Tivleīť býš vusīm nāžš pi kokla i pošu ai policeji iz cītumu! Vareisi tī trupāť, cikom par grākīm gols daiš klōt! Nazasmej tu maņ tá i nazasplāudi — as tāv nasoku tō pa smīklam!”

Siebrineica beja sōkusá škaudātis i smītis augstā, nadabeigā bolsā. Sašutusá jei gaiņōjās iz mýsejēs pusi i šod tod īzasaucá: „Ak to tai? Nu, i kai vāļ? Voi vāļ lobōk namōki?”

Mýsejē kotru ņaizi mōcāja, i beidzūt siebrineica jai svineigi nūdeklarāja: „Ni maņ, ni munim lūpenim tova plykuma navajag. Pi tevá kōrteiga žurka nu loba prōta nadzeivōš, kur nu vāļ paādušam lūpam býtu kō vaicōt voi atrast. Ka tāv pošai vairs nav kō āst, lobōk pastaigoj ubogūs, a naād ļaužu! Ak naklaigoj tá maņ i naspīdz! Tfu!”

Tū pasciejusá, siebrineica aši atsakōpá nu grōveiša i cāly aizleigōja gar teiruma molu sova pogolma kūkūs. Mýsejē breisneni vīna pošā trycynōja rōmū nūvakaris gaisu, cylōja atlykušū vāzys gobolu iz aizgōjiejis pusi, vairōk grybādama sáv pīškiert ūzvarātōjis gūdu, na nu pōrōk lela nyknuma. Jei atsavylka atpakaļ iz sātu galeigi pīkususá.

Pec kotra skaļō nūtykuma apkōrtņi beja laikam seņ senejē tradiceja lītu nūskaidrōt vysūs seikumūs i tod tū „pīkōrt pi lelō zvona”. Tai i šymā vokorā, napylnu pušstuņdi pec rubežsadūrsmis iz sābru sātu sōka plyust i rōpōt pavysam vacys vácis, bōbys ar bārnim i cyti jaunu ziņu reporteri i redaktori nu vysom dabasu pušom. Mýsu sātā īzagrīzā tik vīna maituška, drusku lelōka par Pekseiti. Oficialyš vizitis īmeslis tyka izdūts tys, ka mōtá syutiejusá paprasāt kaidu pōrs sārķuceņu — naasama ar kū švokoram īkuryņōt plitu.

Mýsu saimineica jai īdává vasalus trejs i vāļ pīsūlāja pīdovom cukra gobolu; izameklāja, izapurpynōja, naatroda; pasaucá sovus bārnus tribunala priškā — nūtisōja, sūdu nūsaceiti atlaidá i cukrainā bolsā maituškai ilgi stōstāja par siebrineicys bezdīveibom. Maituška tik plātá acš, vaibstāja ļūti nūpītnu geimeiti i pa ņaizái īzasaucá: „Ai, ai! Tys saimineicu uzmundrynōja jai uzticāt vāļ drausmeigōkys lītys, bet maituška — varāja rādžāt — beja pi šausmu stōstim pīrodusá: daudz breinojās i moz tič. Maņ beja aizdūmys, ka jei jau stōstu pōrstrōdoj taidā verseji, ka saimineica, gudrōka

būdama, jai dreizōk sūleitu vāzu, na cukra gobolu. Ar vōrdu sokūt, beja skaidrys, ka maituška sovai mōtāi beja naaizstōjams paleigs.

Vāl būdams syvāns, saprotu, ka cylvākim lūpi beja vajdzeigi vysaidu praktisku apsvārumu deļ. Zyrgs jīm pōrvitōja smogumus, vyzynōja pošus i rušynōja zāmi, partū ka cylvāka šņukurš dereigs tik bļaušonai i iesšonai; bet kō zirdzenš sagaidāja par sovu dorbu? Tik sitīņus, cikom staigōja ijiugts kaidā mūku reikā, a kod jō namūcāja, jys stōvāja pīsits pūra molā, kur jys naspāja sāv sameklāt pīteikami ādamō — nūgrauzá leidz zāmāi plyku riņdzi ap mītu i izsaļčš bubināja. Dažražiz jō važys sazapyņa ap kaidu kryumu, i jys dabōja nūneikt pīlņeigi iz vītys vasalu cielīni, ka Vacīs napamanāja. Tūmār zyrgam vysmoz beja speiteiba kaulūs, i Pekseišam ar saimineicu beja tō tyvumā kotru raizi jōzasorgoj nadabōt kūdīni voi spierīni.

Cyti sātys dzeivinīki beja daudz sprostōki i lempeigōki. Ļaudš vystom atjāmā ūlys, vuškom nūcierpa vylnu nu mugorys, bet šī radiejumi sovā plōnprōteibā tō paņ napamanāja. Na vīnu viņ raizi redzieju, kai apgraizeits i izčāmōts vušku bors teiruma vydā dzīdōja taidu kai litaneji par tū, cik pasaulš jauks i cik jōm tá vysom labi: vacōkō vuška īsōka, a pōrejōs vysu atkōrtōja vōrdu pa vōrdam.

I gūvš tyka izmontōtys ļūti savteigi. Jōm izslaucā pīnu i bīži vāl pikōvā, vysvīns, par kū i iz kō beja sazakrōjušs dusmys. Gūtenis panásā sovu liktini pavysam stoiciski. Kod jōm syta, jōs bāga, bet parosti par sovu dzeivi nazažālōja. Vysa dīna jōm pagōja ar purni pi zāmis, bareibu meklejūt. Tys beja vyss mīrynōjums i dzeivis jāga.

Suņukam beja vysgryutōkō dzeivā. Jū turāja tik deļ mūceišonys. Saimineica jū spardāja, Pekseišs syta, i paņ mozōkī bārni jū vysaiž aiztyka, bet suņuks jūs vysus gondreiž divynōja. Tik kū beidzš sōpōs kaukt, jau beja gotovs otkon slumstātis i kotru aplaizāt. Zīma voi vosora, jys kūrnāja pīsits pi važys gobola, saulī izslōps i leita laikā samierčš kai ryusgons pokulu veikšš. Vysu laiku

jys beja pušbodā — dažreiz pagōja dīnys, kod nivīns napīmināja jū paborōt.

Jam beja dzejnīka dvāselá i talants, bet ļaudš par tū vāļ vairōk jū nycynōja. Bīži, seviški mienešainōs naktīs jys sacerāja, komponāja i dzīdōja garu garōs odys par vysaidom Duļcinejom, vieji jumta cakulā, pasaulá brōleibu i cytim romantiskim tematim, bet cylvāki, pacalti nu mīga i īgrymuši sovā materialismā, jū atolgōja tik ar rupu izlomōšonu. Sajusdams naideigu mōjtureibys pīdarumu lidojūt iz sovu pusi, suņuks īmīdzá ásti i pabāga aiz klāva pakša, i tī pec laicená īsōka cytu noktirnī vāļ sirsneigōkā bolsā.

Rádzādams pōrejūs dzeivinīku liktini, sōku vysaiž gudrōt par sovu. Kō pec mani tá borōja i turāja? Kaidu laiku maņ lykōs, ka asu dūmōts taidis kai suná paleigs — apmīrynōt cylvāku īdzymtū sadismu — bet pavysam najauši izzynōju vāļ drausmeigōku jūs nūlyuku!

Varbūt kaida nedelá beja pagōjusá pec apraksteitijīm bōbu karim, bet as vāļ turpynōju sādāt sovā cītumā, slymōks i slymōks palykdams. Ari Vacīs vairs nagōja gonūs, sādāja pi ustobys, kōsāja vairōk, i jam vairs nabeja spāka ar maitu i znūtu streidātis. Tai mās obeji neikom kotrys sovā pogolma golā, i saimineicai tys brīsmēigi napatyka, ka obeji taisūtīs sprōgt nūst. Varāja rádzāt, ka jei beja nu tīsys nūzaryupiejusá, seviški par mani. Kaidu nūvakari, kod saimineica otkon beja ar spieceigu izteiksmi nūdeklariejusá sovys bažys, breivīs neikuļš, treju mozōkūs bārnu pavadeits, atnōcá cīmā pi īslūdzeitō.

„Voi sivientenám pi mýsu vairs napateik i jys īš pi Dīvená taipāt kai vacō mōētá?” lelōkō maitiná vaicōja.

„Kuram to vairs tá pateik, khem, khem, khem!” Vacīs ar lelu nyknumu īzaklīdzá. Bierneni sazatoryuka i īplátá acš kai opūdzeni. Vacīs, tū pamaniejš, turpynōja runōt mīreigōkā bolsā: „Voi pateik,

voi napateik, jam tá viņ b̄yš sovs myuženš jōnūdzeivoj — vusa vosora.”

„I kas to b̄yš, ka vairs nab̄yš vosorys?” gribāja zynōt mozis puika.

„Atiņ zīma i otkon b̄yš snīdzenš,” lelōkō maitinā pazasteidzā skaidrōt ar lūti gudru geimeiti. Vacīs jai pīkryta, ka snīdzenš asūt brīsmēigi solts.

„Voi sivientenām tá nab̄yš solts gulāt, ka dōrzā b̄yš snīdzenš?” otkon vaicōja puika.

Lelōkō maitinā sacāja: „Jys varātu gulāt pi m̄ysu — mās jū izcālsim iz ceplā.”

„Da!” obeji mozōki bārni jiusmōja.

„Kū nu, bierneni, syvāns darās iz ceplā!” Vacīs jīm stōstāja. „Ka atiņ zīma, mās jū liksim na iz ceplā, a iz plitys pūdenī i āssim gali, pierstus laizeidami.”

„Da!” bārni jiusmōja vāļ sirsneigōk i piersteņus jau tagad nūlaizeidami.

„Voi sivientenām pūdā nasōpās?” kod sajiusma beja aprimusā, lelōkō maitinā īzagōdōja.

„Nu, mās jū paprišku nūkausim i liksim pūdā pa gobolam — naāssim tok vusa iz ŗaizis. Mās i navarātu apāst — b̄yš izaudzš lels vepris.” Vacīs nalīta tagad īsōka šausmeigu stōstu, ka maņ sōka sari cāltis iz mugorys. Dabōju dzierdāt, kas ar mani nūtikš, vysūs seikumūs: kai mani svylynōš, izjimš īškys, sagrīzš gobolūs, sōlās, vōrās, cāpš, kausās taukus i skrybynōš kauleņus. Mozī nazvieri klausājās ar vyslelōkū aizrauteibu, čāpstynōja lyupys i vārās iz mani ar taidu ikōri, kai jau tagad iesšonai lobōkōs mīsrys dalis nu manā dzeiva ōrā rauļ grybādami.

Beju steivs nu baiļu i sašutuma. Navaineigs lūpenš, kas nivīnam ļauna nadarāja, beja nūtisōts iz nōvi nu pošys dzimšonys — i pec nōvis jī sūlājās manā nalikt mīrā. Tagad pīminieju, kai suņuks

ŗaiz grauzá, prĭcā nirgdams i ņurdeidams, nazkaidu pagaru, bōlgonu priķšmatu! Maņ tūŗaiz beja vysaidys nalobys nūjautys, i tōs nu beja pĭzapĭldiejušys! Tei beja munys dzeivis eistineiba, kas mani tagad naatstōš ni mirklá. Maņ išķōs vyss cápās i vōrājās, a bezprōteiga nūbailá svĭdá klōt jaunu dagvilu. Bāgť! Bāgť i glōbť sovu dzeiveibu! Bāgť vysvĭns kur, tik tá vairs napalikť! Bet kur as, vōjš i ĭsprūstōts, varieju izbāgť?

Kod beju paneicš pavysam, tyku apžālōts i palaists gonūs. Tymōs dĭnōs storp drausmeigū atklōsmi i cĭtumsūda izabeigšonu nazkai beju atgivš gora mĭru i styprynōjš sovu dzeivis filosofeji. Beju izstrōdōjš nōkūtnis darbeibys planu. Tō centrĭ beja bieģšona prūjom, bet tei vairs nabeja paniska dziná izaglōbť nu nōvis. Pamatūs beja lykts gaišs i optimistisks pasaulá skatiejums.

„Kas samaitoj pasauli i vysu radeibu?” as sáv vaicōju. „Cylvāki!” beja atbĭldá. Cylvāki ar sovu civilizaceji, ar sovĭm dōrziem i sātmalĭm maitoj vysu dobu. Pi jūs dzeivōdams, sazakrūpļoj i sazamaitoj kotrys radiejums. Īsprūstōts syvāns vairs nav dabeigs — jys palĭk slyms. Pĭsĭts sunš ir tik vōrgs, lai ari ar škeistu i romantisku dvāseli. Vysta, kam baiš nūlāķť nu klāva augšys, ir palykusá tik putyna karikatura. Rogu lūpi, nu zaļōs pļovys poši dzeidamĭs vokorā iz sasmokušū klāvu, zaudiejuši vysus breiveibys instinktus. Cylvāki poši mōk tik plāstĭs i plāšť cytus. Nu tō vysa var sprĭšť, ka sabĭdreiba i civilizaceja ir kaiteiga indivĭda dabeigai atteisteibai.

„Atpakaļ pi dobys! — šys bĭjš muns sauklis nu šudiņdĭnys!” as gavĭlieju, kod otkon maņ beja ļauts iť gonūs. Pekseitš beja daudz naviereigōks gons par Vacū, i tō pec, kod as ĭleidu kryumūs, maná nivĭns navaicōja. As pajiemu gaitu prūjom nu cylvāku i civilizacejis samaitōtūs lūpu midzinĭm iz lelōka meža pusi. Beidzūt bĭjšu breivs — nūteiciejs par sovu dzeivi!

Šei sajiuta skubynōja i paleidzāja pōrvarāť pyrmū nadrūšeibu naparostĭjā apkōrtnĭ. Tá as beju, kai sacāť, pi pošys dobys kryuťš.

Vysaidi smōrdi kairynōja i kārdynōja apzastōt i bāst dūbi, kur zámá sūlāja garšēigus lobumus — nivīna nabeja, kas varātu maņ aizlīgť pīpīldāť sovys vieleišonys! Putineni laimeigi čyvynōja pa kūku zorim. Zalis bīzūknis pasorgōja nu saulis korstuma. As beju paradīzī!

Taidā pacylōtā nūskanī ceļōju tōļōk prōvu cielīni. Sōka gribātis āst, bīzūknī iz zámis nabeja nikaida zaļuma. Ari bedelejūtis nikō loba daudz navarāja atrašť — vysur šņukuršť atsadyurá pret prīžu sakņom i aplypa ar sōjim svečim. Iztierieju vairōk energejis, bareibu meklejūt, nakai ījiemū iškā āsdams. Izslōpums ari nōcá, i tō nazynōju nikur kai apmīrynōť. Vysai lelyskijai dobys filosofejai par speiti nalobys sajiutys sōka mūcāť sirdšapzini. Jutūs navareigs i vīntuleigs prūjom nu īrostōs civilizacejis.

Piešķi padzierdieju mežā taidys kai pazeistamys skanis. Pavysam tivli vīns rukšynōja rupā bolsā. Tī beja vīns nu munim tautīšim, kurs dzeivōja breiveibā! Muna sirdš prīcā aiztreisāja: jys maņ bīšť školōtōjs vysōs zineibōs, kai breivam vepram jōdzeivoj!

Gōju iz rukšynōšonys pusi i dzierdieju, ka vīns tī jāmās, pi sevš ņūrdeidams taidā pavysam naparostā, naizkūptā izlūksnī. Par nazkū jys naganteigi lomōjās. Beidzūt as jū īraudzieju: tī zam prīdis klajumenī stōvāja paneicš meža vepris, īkrytušim sōnim izsaspīdušim sōnkaulim i ļūti brutalu izteiksmi vysā stōvā i vaigā. Jys rušynōja zāmi i centēigi, gondreiž izmiseigi meklāja āst. Nikō naatrosdams, rupim, bezkauneigim izteicinim lōdāja sarušynōtū zāmi, prīdis sakni i vysu pasauli.

As gribieju bāgť, bet jys mani pamanāja. „Kō tu tá, nūlōpeitīs šmurguļ, vaicoj munā rajonā?” jys nykni izakrekšāja. Jō izruna beja pavysam nagramatiska, tō pec as tōs tá naatdarynōšu.

„Nikō,” as jam pazemeigi atsacieju.

„Ak nikō? I táv, rupucānam, nav kauna tai pļōpōť maná, itō meža styura kunga, priškā!”

„Asu apzamaļdiejš, kungs,” as taipat pazemeigi malōju tōļok, „navaru vairs atrast celá atpakaļ iz teirumim.”

Jys pīgōja maņ klōtu, brīsmēigi glyunādams, mani vysaižōk nūpietāja i tod sōka najaukā bolsā smītis: „Ak to itys suná bārns ir nu tōs smolkōs sugys, ho, ho, ho! Civilizeitī teirumnīki! Meikstōs zámeitis bediejī! Māsly! Pazaver, cik itys tōrpenš stātnys i gudrys i cik smuki mōk peikstāt, ho, ho, ho!” Tai jys jāmās mani apsmīt lobu laiceni, as klusieju i rōvūs nu jō tōļok. Maņ nu jō nabeja tik daudzi baiš kai rībums i žalums, ka izgaisusá pādejō lobō iluzeja munā dzeivī!

Beidzūt meža vepram apnyka ōzeišonōs. Jys savylka borgōku geimi: „Pazaklausī, pīna puika! Pazaklausī labi!” jys ryucá, „as namādzu nivīnam pļunduram nikō atkōrtōt ūtru ŗaizi! Jūz atpakaļ, nu kureinis tá īzakiuli. Ka leidz saulis rītam nabysi nu itō meža styura ōrā, ūtra reita nasagaideisi! Paliksi tá gulādams kai māsla gobols ar pōrkūstu čupri i vādaru. Vabalis tevi apāšš gordu muti, ho, ho! Itei muna vaļsteiba — saprūti, meikstōs zámeitis bediej? Marš ōrā! Tivleiņ!”

Maņ navajdzāja ūtra atgōdynōjuma. As apzasvīžu apleik i nešūs atpakaļ. Skrieju nu vysa spāka; tik, kod pīkusu, sōku viļktīs lieņōk, bet vysu laiku iz sovu kryumu pusi. As laikam beju tai izrādžāts, lai vysys mōceibys par pasaulá eistineibu sajymtu cik viņ dramatiskā veidā īspiejams. Tai i tagad — sprosts meža vepris, kas dūmoj, ka logika ir kaut kaida smolka kartupeļu škirná, maņ beja vīnā nagramatiskā lekcejī naapgōžami pīrōdiejš munys jaukōkōs filosofejis oplomeibu i ar vīnu strupu purná pamōvīni, navys aizrauteigu inspiraceji, namaļdeigi nūrōdiejš pareizū virzīni munai turpmōkijai gaitai. Ar tū pītyka — tōļok as varieju ar vysu tikņ golā pošmōceibys celā.

Ceļš atpakaļ vairs nazalyka tik vīglys. Maņ nabeja gora spōrnu i pacylōteibys. Dzeivá beja klivusá vīnaldzeiga, i doba vairs nabeja

tei lobō mōtā, pi kurys naseņ tik nasavaļdeigi skrieju. Tōs kliepī, ka labi īzavārā, vysur beja radzami brutala ļaunuma i ceinis pādi. Atrodu vairōkus izpūsteitus perekļus. Cytā vītā beigts ezeiņš, skudru pyulinā izvūrbynōts. Divi zači ar lelu izbaili aizlācā tīpaņ maņ gar šņukuri, lai pazaslāptu bīzōkūs kryumūs.

Tagad, kod nabeju dzejiski ni nu kō vairs aizkustynōts, nalobys zeimis dobā īraudzieju iz kotra sūlā. Vysur beja ļaunums, sātmali, īrūbežōtys teritorejis i nōvis draudi — mežā voi teirumūs. Sovai nūlicīnāi taitod nikur navarāja izbāgņ. Ar atvīglynōjuma sajiutu apsveiču pazeistamūs kryumus i civilizeitōku apkōrtni. Vuškys i Pekseiņš lykōs lobōka sabīdreiba nakai pi dobys kryuņš izaugušīs meža vepris.

Tōļōk munys dīnys ritāja vīna pec ūtrys bez dramatisma. Kod beju itik daudz jauna mōciejīs i pīredziejņ, jiemu ar pateiceibu kotru pateikamu mirkli i ceņšūs dreīžōk aizmierņ vysu napateikamū. Dzeivā nazalyka vairs slykta voi vīnmuleīga. Kotrys reits beja jauns breinums, kotrys saulis rīts nāsā pateikamu nūgurumu. Vosorys naktņ beja syltys, dīnā pa kryumim veļdzāja pateikams vāsums. As beju paiedņ, ar poša iniciativu īgivņ klōt vysus vajdzeigūs vitaminus, mineralus i audzņ jau tik tōli, ka mani vairs navarāja saukņ par syvānu. Dzeivōņ maņ nikas nakaitāja, a par nōvi as beju apzajiemņ vairs nadūmōņ.

Par tū tagad beja jōdūmoj muna pasaulā kungim. Vacīs kōsāja bez pōrstōšonys, jam vairs nabeja daudz spēka deļtō. Saimineica kaunynōja, draudāja, lyudzās, rācā i raudōja, a Vacīs jai vairs nikai nalācā preteimā. Ari mozī bārni beja nalaiemeigi, tik tīm vāļ Vacīs kū na kū atsacāja, kod jī čyvynōdami lypa jam apleik, tikleidz jys pazarōdāja pogolmā. Rešōk jū rādzāja ōrā, i kod jys kōsāja pa ustobu, saimineica dzyna bārņus nu jō prūjom. Dažraiz vysim beja lela klīgšona i raudōšona.

Beidzūt atgōja dīnys, kod Vacīs vairs pogolmā nazarōdāja nimoz, i kaidu nakti jō kōseišona apklusā. Reitā par tū vysim beja lels tracš, i tys turpynōjās vairōkys dīnys. Tod vīnu reitu pogolms pīplyudā svešu ļaužu. Vacīs gulāja garā kastī, i vysī tai apleik nūpītnim vaigim i klusynōtūs bolsūs nazkū kūpā murmynōja i dzīdōja. Paņ saimineica tymā reitā beja taida pīklususā i isōka spīgt tik tod, kod daži sveši Vacō kastái izlyka vōku i pīsyta ar noglom. Ari mozī bārni saucā, ka vacijam tāvam tys napateikūt. Sveši tik dorbōjās, kai nikō nadzierdādami — īcālā Vacō kasti rotūs i nazkur aizvādā. Pec tam Pekseitš mūsus izlaidā iz ganeibom.

Maņ šōs izdareibys nūzaverūt, ari uznōcā nazkaida satraukta, napateikama sajiuta, it kai Vacō žāl bētu palicš. Gribājās sacāt: „Brauç pi mīra, Vacīs! Tu vīneigīs manā naspīdzyņōji, tagad i tevā nivīns vairs natronkōš.” Bet tys nabeja vyss. Sajiuta atgōdynōja, ka dzeivā ir napastōveiga i pōrzamej i ka napateik škiertīs nu īrostō, lai i nu tō daudz loba nav bejš. Tai as vierūs sevī i redzieju, ka as asu tikpaņ nadrūs pret liktini i pōrmaiņom kai itī mozī, raudūši bārni. Ari maņ gribājās peikstāt jīm leidza.

Pec vysim šīm nūtykumim saimineica beja vāļ trokōka. Ar lelu nyknumu jei izskraidāja vysur, klīdzā i tronkōja vysus i mūsīm ganeibōs nalyka mīra. Bārni, seviški obeji mozōkī, tagad vysu laiku staigōja savībtom, saraudōtom sejeņom, bet jōs acīs vairs nadreikstāja papeikstāt. Vysbrīsmīgōk jei plāsās ar sovū veiru. Kod viņ jī obeji tyka kūpā, sātā vysaidūs bolsūs spīdzā, rācā, stenāja i dimdāja. Atbaļši nūšaļcā paņ ganeibōs pa kryumim. Jī tī kai jaunys mūdis muzykys taktīs staigōja voi dzynōs vīns ūtram pakaļ lelōkūs i šaurōkūs aplūs. Dažreiz nūzastōja aci pret aci; šys šū syta voi gryudā, i šei šam ar obi rūkys ecājās ap geimi. Mozī nūzabeiduši parosti atbāga iz kryumim pi Pekseiša. Lai ari jam pošam, nabogam, klausūtīs i verūtīs vysu laiku lyupa treisāja, mozūs priškā jys izalyka mīreigs i mieginōja jīm īrōdāt kaidys rūtalis.

Šys rituals parosti beidzās tai, ka saimineica palyka pogolmā izastīpusá gar zámī, a veirs ar sovu lōpstu i torbu izgaisa iz kaidu nedeli. Drusku atžiergusá, saimineica klaigōja vīna poša tikpať sirsneigi, kai jys vāļ b̄ytu tīpať, a nedelis beigōs jiudzá zyrgu i braucá jō vaicōtu. Atvadá iz sātu steivu, navareigu i atstōja tīpať rotūs pi muna sātmalá. Vysu nakti tī jys ryucá, nazkam draudāja, mieginōja dzīdōť i tai maņ naļōvá gulāť leidz saulis lāktam. Nu reita tod pogolmā beja tracš, izdareibu aplis sōcās nu gola.

Tai tys gōja leidz rudinám. Maņ personeigi tī, patīseibā, beja vyslobōkī laiki. Nivīns m̄ysu vairs tik cīži nazavārá. Pekseiša zini tagad beja bārni i lūpi. Lūpus beja vīgļōk savaļdāt, bet bārnim bailis beja pōrgōjušys i rūtalis apnykušys, parosti jī īsōka čaikstāť, ka šī grybūt, lai vacīstāvs brauc atpakaļ. Tod Pekseitš mieginōja jīm izdūmōť kū jaunu, a mās, lūpeni, otkon darājam sovu.

Nivīnam vairs nabeja tik brīsmēigu aizsprīdumu pret dūbju besšonu. Maņ bāzis beja īreikōtys na tik pa vysu pļovu, bet nūstyprynōtys tylta gola pozicejis sakņu dōrza golā i sābra mīžu teiruma styurī. Kod saimineica īraudzāja kaidu jaunu munu veikumu, Pekseitš par tū moksōja ar sovu ōdu, navys as. Tūmār ari Pekseitš vīgļōk i vīgļōk tyka cauri. Saimineicai, varāja rādzāt, nabeja vairs tik daudz spēka vysu nūdarāt ar pylnu ceremoneji. Bez tá apraksteitōm izdareibom jei vīna poša vāļ pļōvá sīnu, pec tam rudzus i vāļōk vysu cytu labeibu. Jei poša kiulá rudzus, dauzeidama, ar vāzu iz redeļom, braucá iz patmaļom i ar solmim lōpāja ustobys jumtu. Tai skrīdama i plāsdamōs, iz rudiná pusi jei palyka pavysam pōrleikusá i izkoltusá kai maikstš. Tik acš mežūneigi gailāja, bet breižim i tōs sōka apdzist. Dažreiz jei apzastōja i apklusā sovā vysbrīsmēigōkijā izvardumā, kai pieški aizmiersusá, kas nūticš i kū darāt tōļōk. Taidūs breižūs bārni vīgli izaglōbá aizbāgdami, a jei, rūkys nūlaidusá, lobu breidi palyka napakustādama.

Kod nūvōktijūs vosorōja teirumūs vysa svaigō nazōlá beja apāsta i zámá sabedeleita, mýsim prōts otkon násās iz kryumu pļovom. Tī ari bārni beja prīceigōki i mozōk mōtis acīs. Jī tī slāpās, takalāja i atroda vysaidys spielis. Kaidu nūvakari Pekseitš lileidamīs sōka lakstāt gar mōrka styuri i pōrejī bārni, cik varādami, jam leidza. Pieški nazkas nūpleikšāja, i mozōkōs maitinis vairs nabeja iz krosta. Jei klīdzá i speirōjās pa iudini. Klīdzá ari cyti mozī. Pekseitš vārās, pōrsteigts i nūzabeidš, i beidzūt bryda iškā, bet kod jam iudinš snādzās leidz zūdām, jys īsōka raudōt, pasleidāja, nūzabeida pavysam i tvarstājās ap mōrka molu. Lelōkō maitinā aizskrāja iz sātu.

Kod atskrāja saimineica, Pekseitš, bōls i treisādams, pošlaik beja ticš iz molys, a mozō maitinā vāļ beja mōrkā. Saimineica tai kai aizvaidāja, kai aizraudōja i tivleitš mātās iudinī. Ībryda, pacālā iz rūkom mozū i īsōka tai sovaidi raustātīs i eļsināt bez bolsa. Grūzāja pa rūkom slāpnū veikšēiti, cyļoja rūcenis, kōjenis, pyutá viersā sovu dvašu, a mozō nikai vairs napakustāja. Beidzūt saimineica aizgōja atpakaļ iz sātu, mozū cīži rūkōs apskōvusá, šņuksteidama i streipuļōdama.

Pekseitš, vyss slāpnys, kūrņāja iz mōrka molys, nazynōdams, kū darāt. Obeji atlykuši bārni, pavysam apjukuši, vārās iz jō i gaidāja. Beidzūt lelōkō maitinā īzarunōja: „Varbýt Tekleitá ari tagad īš pi Dīvená.” Mozīs puika īzaraudōja.

„Napļōpojīt!” Pekseitš jūs borgi apsaucá. „Dzeisim iz klāvu!”

Tykuši pogolmā, īraudzājam saimineicu iz sūlená pi ustobys. Jei vāļ turāja mozū maitini, cīži sáv pīspīdusá, vārās jai pōri iz zāmi i pošā izalyka kai nadzeiva. Pekseitš pīsāja gūvš, īsprūstōja vuškys i mani, tod vysī trejs bārni nūzastōja pogolma vydā i vārās iz mōti. Pekseitš samiercš nu soltuma treisāja.

Nivīns nikō narunōja. Tik, kod mozīs puika īsōka čēikstāt, lelōkī šū mieginōja klusynōt. Pogolms pamosam satymsa. Pec

laicená pōri par kryumim aiz pūrená pazarōdāja lels, sarkaneigs mieness, i tam garum skrāja gobolaini, zylgi-dzaltoni mōkuli. Blōvijā, sarausteitijā gaismā obejis nalaimeigōs grupenis izavārā kai nu akmiņu voi pūra calmu saslītys, i tagad naktš dāvā rāgainus, fantastiskus veidus.

„Mām!” beidzūt maitinā izadrūsynōja pačyukstāt.

„Mām, mām, mām!” atkōrtōja mozīs puika. Maitinā pasaucā skaļōk, apgōja vairōkys řaizis sūlenām apleik, bet nadabōja nu mōtis nikaidys zeimis.

„Pekseit, jei nikō nasoka!” maitinā izašņukstāja. Mozīs otkon čaikstāja vysu laiku. Obeji lelōkī bārni vārās vīns iz ūtra, vārās iz mōtis, i beidzūt Pekseitš sacāja: „Tu sorgoj Oņceiša — as skrīšu pi sābru.”

Dreīzi spūkainū pogolmu atdzeivynōja vairōki sveši bolsi i mudžeigys ānys. Pymī, Pekseiša vasti, atskrāja kuplō siebrineica ar sovu veiru. Jī nāsās pi saimineicys i gribāja jai izjimt nu rūku nūsleikušū maitini. Saimineica izakuņkstāja, pōrzalīcā tai pōri i nalaidā.

„Dīvs, esi mýsim, griecinikim žieleigs!” murmynōja siebrineica, a sābris aptaukstāja maitini tīpať mōtis rūkōs.

„Nadzeiva?” siebrineica vaicōja.

„Nadzeiva,” sābris apstyprynōja. „Seņ jau — tai rōdīs.”

„Kungs, esi žieleigs!”

Pogolmā sanōcā vāļ vairōk ļaužu, i vysy sprīdā, kū tagad darāt — saukť ōrstu, policeji voi vāļ kū? Kaidys jauns puisš beja gotovs skrīt, kur vajdzeigs. „Naaizmiersti izavārt traktirūs i pascāt tam lōpstinīkam, kaidi Dīva breinumi sātā!” jam pīsacāja dūšēigō siebrineica.

Ziņkōri apmīrynōjuši, ļaudš izkleida. Pogolms palyka kluss i spēceigs kai pirmēť. Sābris i siebrineica pyrms aizīšonys apzavārā

vysu pūsta ainu. Trejs bērni spīdās vīns pi ūtra. Mōtá sādāja kai statuja. Mozīs čekstāja. Klāvā maurōja naslauktōs gūvš.

„Kur slauktivá?” siebrineica prasāja. Maitiná atnásá.

Siebrineica žigli izslaucá gūvš i sacāja: „Nu, bierneni, īsim tagad gulātu! Lai mōtá tá pabŷn ōrā. Atbraukš dokturš, īdūš zōļu, i bŷš labi.”

„Maņ gribīs āst,” mozīs puika žālōjās.

„Labi, labi — paprišku dabōsim āst,” siebrineica pīkryta. „As tok aizmiersu, ka jiuš vusu laiku naādušš! Kū mōtá jiusim dūd vokorā?”

„Maizi ar seipulu sōliejumu,” paskaidrōja maitiná.

„Maņ ar Tekleiti drusku pīna,” pībylda mozīs puika.

„Vusa pīna izdzárť navar,” Pekseitš gudri papyldynōja. „Tod nabŷš nu kō svīksta taisāt i nást pōrdūtu iz mīsteni, a bez naudys tu navari dabōť ni sōlá, ni spičku, ni kaida cyta nīka, kō īzavajag.”

Siebrineica otkon izalyudzá Dīva žielesteibys griecinīkim, pasyutāja veiru iz sovu sātu pec ādamō, paborōja bārnus i nūlyka gulāt. Pec tam soltyjā pogolmā mieneša i mōkuļu spielá nīrbāja tik ap sādūšū statuji.

Dažys dīnys, cikom mozū maitini aizvādá taipať kai Vacū, mŷsu sāta beja svešinīku pylna. Saimineica pamozam atsadzeivynōja, bet turājās ļūti klusa, pať ar veiru vairs nazaplāsá. Jei ar jū nimoz narunōja; padariejusá sovus dorbus, pasaucá mozōkūs bārnus pi sevá i sādāja, jīm rūkys aplykusá, i mozi jai tagad sekōja kai pīsiti vysōs jōs gaitōs.

Veirs beja sōčš rōdātīs sātā bīžōk. Kotru vokoru tápať pōrgulāja i dažu nūvakari, atgōjš nu peļnis dorba, mieginōja šū tū pastrōdōť. Jys, lykōs, beja taidš kai nūzabeidš, jo maitinis bāru laikā dažš sābris ar osōku māli jam tyka atklōti īdzielš par nagauseigū dzeivōšonu. Jys mieginōja pīzalabynōť sīvai, bet pagōja nedelis, cikom jō pyulis sōka atsamoksōť.

Salabšona beigōs tūmār nōcā. Tymā nūvakarī, kod šys beja izvedš māslus iz popivis, šei aizgōja vōrdāt, vokorā obeji gōja iz sātu jau runōdamīs. Pec tam dīnu nu dīnys jī dyudōja kūpā mīleigōk i mīleigōk — sōka sepināt par vysaidom lobom lītom, kurys — maņ rōdīs — taidim kai jīm nikod nasasnāgt. Poši nazynōdami, jī ōkstājās sovai dobai napīmārōtā veidā, i as paredzieju, ka šys ir tik taidis paguruma i atpyutys breidš, kas navar viļktīs ilgi.

Kai dūmys maņ nu pīris nūlasiejuši i teišam speitādami, jī sōka vysu kū darāt preteji munim paredziejumim. Veirs nāsā iz sātu peļni i atdávā sīvai, īsōka šū tū lōpāt ap kōrmim, a sīva iztyka bez nyknys kladzynōšonys pať tod, kod teišam kas napateikams beja pazadariejš. Vysi bārni dabōja pa kaidam jaunam drābju gobolam, a Pekseitš vysu kōrtu i zōbaceņus. Pymū dīnu īdams iz školu, jys gondreiz iz daguna pakryta, sovu jaunū ōrīni apbreinōdams.

Ŗaizī ar Pekseiša aizīšonu školā, īzasōcā munys dzeivis beigu cielīnš Liktiņš mani otkon beja īgōdōjš i panōcš. Syltūs, bezryupeigōs dīnys beja golā, i as, rudinā leitovōs treisādams, neiku sovā īsprūstōjumā. Kod sōcās solnys, mani īlyka pyuneitī, pavysam šaurā aizgoldā, atškiertu nu vysys pōrejōs dzeivōs radeibys.

Tā as i rokstu sovys pādejōs pīzeimis. Nogi maņ ir ar dublim, vādars puštukšs, a nu ōrspusis slāpnys nu sōgla. Dzeivoju puštymšā pošā dīnys vydā, pa pyuneitis jumta gola škierbom īspeid viņ taida bōlgona gaisma. Dažraiz tei ir pavysam palāka, a maņ viersā sytās vieja dzeits snīgs. Ir solts, vysapleik i īškđinī, kotrys nūmūda mirklis valkāš nacišami ilgi; kotra dūma nōk kai jauna mūceiba, kotra atminā syurkst kai rāna. Taidis as tagad asu. Lai maņ nu tōs baiš, as patīseibā nōvi jau gaidu.

Asu napacīteigs i bīži, laika gausōs, soltōs viļkšonōs sakaitynōts, bolsā klīdzu: „Deļkō as vāļ tā treisu i neikstu? Deļkō maņ tai jōskaita stuņdis leidz nōkušōs borōšonys laikam? Parkū vāļ tukšijam vādaram izputynoj baudu zaļš loksta gols pi runkulā

gobola, saulainū vosoru nažieleigi atgōdynōdams!? Deļkam, dubļu gultā mūrgainā mīgā nūsleikstūt, maņ nu šos ubadzis-dzeivis gribis izalyugt, lai dūd sagaidāt vāļ vīnu dīnu, vāļ vīnu napanasamu palākōs gaismys i mūku myužeibu — lai nasyuta beņdis šūnak? Deļkō taidys pretrunys? Voi liktinš gryb nūmierdāt munu goru, pyrms nūkauta mīsa? Beņdis, steidzitās šur tivleit, i aiztaupit šū pādejū pazamōjumu!”

Atīt saimineica, mani padzierdusá. Dusmeigi mani salomoj i īsvīž kū sili. Cikom ādu, jei maņ stōsta sovys bādys. Tūs ir daudz, i maņ nu tōm lobōk nateik. Tagad jei otkon palykusá skaļōka i namīreigōka. Veirs aizgōjš par lynu kuļsteitōji i reši rōdūtīs sātā, labi zynōdams, ka šei staigojūtá ar bārnu i navarūtá pa sātu vīna poša vysa padarāt. Muna paredzeišona ir pīzapiļdiejusá, bet nasagōdoj nikaida apmīrynōjuma.

Jei tagad bīži klaigoj iz bārnim ustobā i lūpenim klāvā — as tū dzieržu nu sovys pyuneitis. Jei īskrīn pi maná i žālojās, ka dzeivī nikas naīt tai, kai vajdzātu. Stōsta, cik šei gleita i stātna máita jauna bejusá, kai dūmōjusá par lobōku dzeivi i kai vacōki šū turiejuši povodā i nikur nalaiduši. Tī as jai varu jušt leidza. Kod jei tōļōk sōc aprakstāt sovys speita preceibys i sprostumu jimt itaidu volkotu par īgōtni i beidzūt nūklōj munā priškā aizgōjušōs vosorys nūtykumus, jei atrūn tik neitralu klauseitōji. Maņ gribis pīmināt ari vysys pōresteibys, kū jei maņ poša dariejusá, bet as nikō nasoku.

Šod tod jei žālojās par lūpenim. Rōda iz saplokušū sīna blōči i riekinōj, ka vysu zīmu ar tū naizvilksūt — pavasari gūtenis byšūt ar nessōnu jōnasūt iz pūra molu. As nazynu, voi tōs pažālōt, biedeigijā boda zīmā, voi apskaust, par jaunū pavasari, kura as vairs nasagaideišu. Nikaida gondariejuma nadūd i zinis, ka tik vīna vuška paturāta par zīmu, cytys vysys pōrdūtys voi satykušys tū pošu liktini, kas maņ tyvojās.

Tai mās obeji apzarunōjam. As asu pacīteigs klauseitōjs i tagad radzu, ka maņ vajdzeiga sabīdreiba — vysvīns kaida šymā vīntuleibā. As pret saimīneicu naturu ni dusmys, ni nycynōšonys — mās vysy neikstom i kuļomās, kaidi mās asom. As varbūt asu palicš vīneigīs, kam jei var izkratāt sovu sirdi, bet jei maņ nav par tū pateiceiga. Kod maņ pošam nu sovu bādu īškā sazagriž nalabi i gribīs žālōtīs, jei palīk dusmeiga i draud, ar nūkaušonu, kū jei tod iztāloj daudzūs seikumūs.

Tō pec as niu vysu zynu, kas mani sagaida i, atsazeišu, tys mani bīdinoj. Asu bīži salicš sakareigā seceibā vysu jōs informaceji i saprūtu, ka nōvis breidš nabēs vīglis. Kod nu to sazatoryukstu pavysam, miegīnoju nikō nadūmōt, bet bailis naatsastōj. Lai ari prōts šū pādejū nažieleibys aktu izskaidroj kai dabeigu parōdeibu šymā pasaulī, bailis tivleit, vaicoj: cik ilgi tys vīļksīs — dažus mirkļus, vasalu cielīni? Kod sāv īstōstu, ka as panesšu vysu i pec tam bēs mīrs, naloba nūjauta pībylst, ka varbūt, nu spīdzynōšonys atracš, as klīgšu i speirōšūs kai lela, bezprōteiga sōpu i baiļu pyka.

Kod vysys taidys mineišonys i izdūmys izadūd iz laiceni aizdzeit, bīdej tys, ka manā vairs nabēs. Vyss cyts bēs: otkon atiš pavasarš ar syltū sauli, ar zaļū breiveibu i jaunu dzeivis cielīni vysai kustūnai — a manā vairs nabēs. Varbūt kaidis bōls kauls storp sadeigušijōm nazōļom pi sunā pakša...

Nā, tai nav vārtš vairs rakstāt tōļōk. Lobōk jōbeidz i jōcerej, ka dreizi, dreizi maņ nabēs tai jōdūmoj, ni par kū nabēs jōdūmoj. Jiuš, kuri šōs ryndys lasāsit, vāļ neiksit i plāssītās pa šū dzeiveiti, kai mōcādami, bet as jau bēs izgōjš lelēm vōrtim cauri, i nivīns manā navarēs nu tīnīnis atsaukt, atpakaļ nu jauna paspīdzynōt. Kod vāļ muna nūmūceitō mīsa panāsš dīnu pec dīnys tai parādztāt, brīsmēigi pazamōjušū iznycynōšonu, as patš jau duseišu svātlaimī. Voi jiuš varit izadūmōt? — vasala myužeiba nabyteibys svātlaimis,

kuru nīkas navar iztraucāt! Kas pret tū ir dažys vosorys ar tīm
ratijīm, nu dzeivis nūzogtīm prīcenim?

Tai sevi mīrynoju i gondreiž asu pōrlīcynōjš, bet —

TROKĪS ĪNAIDNĪKS

(Eisstōsts)

— Lōci, i tū var izvuicāt staiģōt iz pakalis kōju, sunš i tys mōk slumstātis i paprasāt maizis gobola, lūps, i tys saprūt, ka tu jam saklīdz — a itys trokīs īnaindņiks, — Juškīnā pakratāja sovam laulōtijam draugam dūmōtū dyuri iz ustobys pusi, — itys trokīs īnaindņiks nikō najādž! Labi, ka tu jam ar lobu, a raugi koč drusku pavilķt pret spolvu, i jys tāv staiģoš cielinim golvu nūdyurš, strāčom dūmōtis kai bez samanis. Prosi jam, kū grybi, jys tāv tai viņ atbubinej nazkū zam daguna kai kaidis krūļš, vusu dīnu kryumūs napōrsīts. Ni tu, cylvāks, vari kō sapraš, ni kō. Ka tu, mōseņ, zynōtu munys klopotys, tu vāļ nazyn kū pasceitu!

Juškinā gryši nūzapyutā i pa pusāi gaidūši, pa pusāi pietejuši pazavārā iz Lukstōju Juzikīnis pusi. Tei izaškeira vāļ nascāt nikō, tik meidājās iz celenā nu vīnys kōjīs iz ūtrys. Jai mālā nīzāt nīzāja īsvīst kaidu vōrdu storpā i izvilķt nu Juškīnis vairōk, lai var tōļok pastōstāt, bet apzadūmojūt jei nūlāmā klusāt. Kas varāja zynōt, kai Juškīnā jōs vōrdus vieļok napōrgrīzš Juzikīnāi pošai iz kokla? Lobōk beja jōzasorgoj. Golu golā, Juzikīnā sprīdā, Juškīnā pošā izskrāja nu ustobys i jū apturāja tā iz celenā. Tei jau beja loba dīsgon zeimā, ka Juškīnā nūdžidōš leidz golam vysu sovu „nešporu” bez kaidys skubynōšonys.

— Tu varbūt, mōseņ, nazyni, — Juškīnā turpynōja, — a mūsīm tok šūpavasār beja nāzš pi kokla. Nu, tok apraksteišona! Nūdūkli i vuss, kas nabeja moksōts nazyn kod. Vīnu dīnu as šakur paņ gonu obejis gūtenis, losu skōbīnis, verūs — nu kolna vīns nūzalaiž ar lisapetku. Proskrīn caur Meika sātu, proskrīn caur Aļuša i mūsū pogolmā kai lykts īškā. Nūlāc nu lisapetkys, izjem nu sūmys nazkaidus papeirus, roksta i grūza golvu pa pogolmu. Daīt pi rotu i

roksta, pacyloj orklu i otkon roksta, pazaver iz munu pusi i vāl roksta. Maņ taidi breinumi, ka poša nazynu, voi skrīṭ iz sātu, voi nā, kod verūs — muns vecelš, pametš zyrgu pi eceižys teiruma vydā, kuļkoj šur. Maņ tai nalabi ap sirdi palyka. Tu zyni poša, kaidys tys muns Pōvuls ir — ka tu jam dareišonōs nastōvi klōt i naboksti vusu laiku sōnā, jys tāv nikō naprasš ni nūrunōṭ, ni padarāṭ kai vajaga. Bṽtu tu redziejusā, kai jam ar tōm atsaceibom beja, kod iz roksta aizbraucām... Kō? Ak tai — nu, verūs, Pōvuls atīt, sazavasaloj ar tū kundzeni i sōc obeji runōtīs. Tys raksteitōjs, var rādžāt, vysu laiku jam per nazkū viersā kai nu grōmotys, a itys stymbyns stōv nūdyurš golvu i tuš nikō nasceidams. As tōļōk itai navarieju pacīst, nūsvīžu skōbiņu nostu i skrīšu iz sātu! Cikom as tai skrīnu alsdama, pyusdama, tys kundzenš atsavasaloj, sāstās iz sovys lisapetkys i kai viejš paceļu.

— Nu, — as prosu sovam vecelām pīskrīdama, — kas jys taidys beja, kō tá gribāja?

— Kiukuļu Pítā nu Pogosta, — šys maņ atņūrd, i as radzu nu jō bolsa, ka nazkas nu tīsys nav labi.

— Kur to tu tik cīži cīneigs palicš, — as jam soku, — ka pogosta veiri skrīn tá ar tevi vasalōtūs i sumynōtūs pošā dorba laikā? Tu, kundzen, soki maņ ar lobu, kō jys tá vaicōja!

Šys tai i grūzōs, i kosōs kai izbiedzš nu skudru pyužná, a as jam napaliku meikstōka. Tai šys beigōs iztuš, ka vusa mṽsu dzeiveitā apraksteita!

— Ak tu, trokīs īnainīks! — as jam soku. — I tu nazynovi, kō jam padarāṭ? As, tovā vītā bṽdama, pajymtu šakur itū lōpstu, ciervi voi kapaci i kai vylktu taidam ocu vydā, jys maņ aizītu grīzdamīs — Pogosta veirs voi na Pogosta!

— Tu esi aptrokusā i poša nazyni, kū tu soki! — jys maņ saklīdz ar brīsmeigu dusmi.

— Nasōç tu maņ tá rākṭ i kaukṭ pi pošys ausš kai kaidš nazvierš! — as jam soku. — Býtu pazaklausiejš kai cylvāks, kū itei aptrokušō sīvīṭš táv vusu laiku runoj, to nabýtu šudiņ apraksteits! Kauna nav — pošā brōlāns Pogostā par staršyni, a tevi itaids Pítā, kam pošam sāta puṭ i bārni raudṭ nu tāva dzeršonys, jem atbrauc iz lisapetkys i apcierp kai vucynu! Seņ jau táv klīdžu ar klīgšonu, — as jam soku, — áj apzarunoj, lai pagaida, a tu nikō! Țaužu puiši, kuri mōk dzeivōṭ, tai nasādṭ vusu laiku iz ceplā. Jī deļ sevš kustis, apzarunoj, kur vajdzeigs, i nivīns jūs ni aproksta, nikō. Tik tu vīns patš pa vusu parapeji tá esi taidš kai nadaperāts!

Tai as jam, mōseņ, i kūrču, i runōju vusu laiku, a jys maņ cīts kai mīts. Nagribāja nikō ni darāṭ, ni klauseitis. Golu golā vāļ tai iz maņš sazasirdāja, ka řaizī vairs pi golda nagōja i kotru vokoru leida pyuneitī vīns patš gulātu.

Vusa muna klīgšona i raudōšona beja zámī nūsvīsta — dagōja ar osorom acīs vāšṭ nu sātys vīnu gūteni. Taišni kauns i žalums — obejis pa zīmu izturātys i vīna niu pavasara laikā beja jōjem i jōpōrdūd.

— Nadūmoj tu maņ, — as jam sacieju, — ka as vessu iz tierga sovu pyura gūvi! Ka jau mýsim tik cīži vajaga Țaužu izsmīklā, to lobōk vássim itū kaulu grūzu, kū táv tei lobō mōtā idávā pi atsadaleišonys! Ka tu, mōseņ, zynōtu, kai muna veiramōtā mani ādā, kod vusi kūpā dzeivōjam... Ak tai, kai beja ar tū gūvi? Nu, aizvādám i gribājam atdūṭ kaidam sovam cylvākam, kas grybātu iz dzeivis paturāṭ — vāļ jau beja jauna i labi pīna dāvā — a taidā nalaikā kuram to zemņikam býš nauda? Dagōja pōrdūṭ tam dasinīkam Šmuļkai par trejs tyukstūšys. Da, mōseņ, tik trejs tyukstūšys pajámám. Jys ari gudrys i labi zyna, ka na nu loba zemņīks vāšš iz tierga pīna gūvi pavasarī.

Jys idūd Pōvulam pīcdesmit latu vīnā gobolā i vāļ divejus sudobra pīcinīkus. As pajemu nu Pōvula itū naudu i tagad... Nā,

mōseņ, tu lobōk pazaklausi — itei ir taida kai pōsoka! As tagad pajemu naudu i soku sovam Pōvulam: — Tu maņ tá pastōvi pi ūlu kerzis, a as aizskrišu i atnesšu kaidu bulku voi baranku. — Nu reita ar tōm bādom i žalobom nikas koklā naleida.

Tai as aizīmu pi mozijom būdeītom, verūs i radzu — vīnam židenám vāļ pavusam sylyts bulkys. Lela bulka, židenš gryb desmit rubļu. Pajemu rūkā — taida korsta, meiksta — maņ tivleīļ slīkys aptácāja. Soku židenám: — Moksōšu tāv desmit rubļu, ka dūsi kuleiti, kimā ilikļ.

Šys maņ padūd kuleiti i as, sáv nūlauzusá gobolu, ūtru pusi ilīku tymā kuleitī, saberu tīpaļ vusu naudu, ībōžu vāļ klōt i tūs pīcdesmit latu papeirā i aiznasusá soku vecelám: — Ša, ād, Pōvul, i sorgoj itōs kulis kai ocu pīrī! Tymā īškā vusa mýsu gūtená! As tagad drusku ar ūlom pastaigōšu.

Jys maņ nazkū atņūrdļ i sōc āstļ tū bulku nu vusys kulis, kai zyrgs torbā golvu ībōzš. Maņ, iz jū verūtīs, prōts nabeja mīreigs — sok voi var jū tai palaišļ vīnu pošu ar icik lelu naudu rūkā. Labi, ka labi, a ka nā, kū to máš darāsim? Tai dūmōdama, as laižu rindži pa tiergu. Dreīži maņ dazasyt kupcš i pajem izražizis vusu kerzi.

Atīmu otkon atpakaļ i radzu — stōv kai stūps tymā pošā vītā, kur šū beju pamatusá. Vairs naād, a peipej ar Pōkšu Zepeiti. Īraugu — i krīvs Vaņka, tys ceplu liciejs, stōv tīpaļ, obeji ar Pōkšu Zepeiti šam cīži nazkū šveikšļ i stōsta, plotōs ar rūkom, a šys klausōs, acš izbūzš. Býtu muna sirdš, mōseņ, tūlaik paredziejusá, kai tagad býš, as jīm obejim býtu tīpaļ iz vītys ļaužu pulkā acš ar nogim izplāsusá! Ka vaļdeiba býtu gudra, seņ býtu ar peicku sadavusá i tīm obejim, i itam īnainīkam!... Da, nu, tagad tu pazaklausi:

— As pīimu pi sova vecelá i soku: — Tagad īsim, Pōvul, iz Pogostu, atdūsīm sovus svīdrus i pādejū manteibu tīm tovim draugim, apraksteitōjim!

As pajemu nu jō tū kuleiti. Dzieržu, vāļ nav vysu apiedš — bulkys gabalēš pa išku sytās. Aizīmom tymā ustobā, kur jōmoksoj nūdūkļus. Muns vecelš mani ar gryusšonu atgryuž nu durovu. Soka, lai as nazavolkōjūtā kai ástā jam leidza pi dareišonom, ap kurom maņ nāsama nikaidys saprasšonys. Lai as pastōvūtā molā kai cytys bōbys, i šys vīns patš iškys i dreizōk vusu padareiškys. As, mōseņ, nikod nagaidieju, ka jys maņ tai ni nu šō, ni nu tō sōkš lākļ acīs ļaužu pulkā, a jam jau tūlaik nazkas beja sōcš perynōtis aiz ōdys!

— Labi, labi, leljš gudrinīk, skrīņ, skrīņ patš, — as jam soku, — tik naaizmiersti, kū táv pīscieju: nadūd jīm vairōk par pīcdesmit pīci lati i prosi, lai cyta pagaida! Jau nu itō jīm vusim bjš gona dzárt, cikom jaunnedļ kaidys cyts sprosts cylvāks jīm atnásš i nūlikš iz golda sovu gūteni.

Tai as palīku pi durovu, īraugu vāļ cytys bōbys, sōcom runōtis, kod dzieržu — maņ nazkas rausta aiz placa. Muns vecelš! Bōls, ūsys raustōs iz augšu, iz zámi, klīdz i prosa, kur as tūs pīcdesmit latus lykusá!

— Voi ta kuleitī nav? — as jam soku, nūzabeidusá.

— Nav! Pazavár pošā! — jys maņ klīdz.

— Nataisi tá cyrka ļaužu acīs ar sovu vaideišonu! — as jam soku i izraunu šū ōrā ar vusu tū naudys kuli. Apzasiežom iz trapeižom, as izklōju skusteni kliepi i izberu vusu nu tōs kulis ōrā. Ir seikō nauda, ir sudobra lati, ir vāļ bulkys styurs; kuleitā tagad tukša, a tūs pīcdesmit latu papeirā nav.

— Tu labi zyni, ka ásdams nikur naizsvīdi? — as jam soku.

Šys sazavībš tik purynoj cakulu.

— Varbýt īdevi parōdāt Vaņkai ar Zepeiti i aizmiersi pajimť nūst? — as sōcu gōdōť i šai, i tai.

— Naturi maná par mozu bārnu! — jys iz maná aizarāc.

— Ka tu patš, kundzeņ, naudu pagaisynōjš, vāļ iz maņš tā klaigōsi, — as soku, — kai pajimšu šakur itū bulkys gobolu i aizbōzšu tāv muti! Tod tu maņš saprassi, ka naasi mežā īgōjš!

As pajemu tū bulkys gobolu, i maņš, mōseņ, tivleitš sirdš aitzreisāja! Nu, taišni kai pōsokā — as poša dūmōju, ka sepineju. As pajemu tū bulkys gobolu i īraugu — nazkaidš papeirs tam pīlipš. Vāļ vīnā styurī var sarádzāt taidu kai pīcdasmytū numeri. Nu da, mōseņ, tei beja tei naudená!

— Ak tu, trokīs īnainīks, — as šam soku, — ša, pazaver patš, kai tu esi vusu sovu gūteni vīnā maļteitī apiedš!

Nu da, mōseņ, tei bulka beja sylta, kod ībōžu naudu kulī, i tei papeira nauda pi bulkys nazkai pīlypusá. Šys vysu laiku, iedš naudu řaizī ar bulku, acš aizmīdzš! Taidš styureitš tik beja palicš i tys pīlipš pi maizis tai, ka ni atplāštš navar. Da, taišni kai Dīva pierstš, mōseņ, lai cylvāks zynōtu, kurs bejš tys vaineigīs!

— Nu, kū to mās niu darāsim? — as jam soku. — Pādejis plāgurs nūdzer vīnā řaizī mozōk kai tu nūsvīdž zāmī ar vīnys bulkys iesšonu.

— Nabýtu tu mani vusu laiku ar gazetom borōjusá, varbýt as sprostū maizái cytu garšu, — jys, nazynōdams, kū vairs sacātš, sōc maņš pōrmásš partū, ka as zam kukulim nalīku kļova lopys.

— Napōrmátš tu maņš, — as jam soku, — voi as asu vaineiga, ka tu mani izvedi iz uboga dervys, kur ni maizá, ni kļovi aug! As naišu skraidātš pa parapeji, lai itá, taidam kundzenám, býtu kļova lopa pi gorūzys! As ari tū pošu maizi ādu, — as jam soku, — a tī vajag cīži sprosta cylvāka, lai apāstu itaidu naudu řaizī ar boltmaizi!

Jys maņš vairs nikō naatsoka, tik sādž kaidu laiku ar dagunu iz zāmī, golvu rūkōs sajiemš. Tod pīzaceļ i, maņš ni vōrda nascādams, īt otkon Pogostā īškā. As saucu i dzanūs, a jys nikō nazaklausa. Sagiunu dadzynusá šū aiz pierduknis i soku: — Kur to skrīsi kai dundura sadzalts?

Jys gryb tai kai nu maná atsakratāt, a kod rádž, ka navaräs, iztuš, ka iškys pi sova brólāna, staršynis — varbýt tys zynōškys, kū darāt itaidā litā.

— Labi, labi — isim! — as jam soku, — voi as tevi nalaižu, ka tu bādž nu sovys sīvys kai nu pādejō inaidnika?

Aizīmom pi staršynis, i as jam vusu izstōstu nu gola da gola, raudōdama i nikō naslāpdama, kai i kū Pōvuls padariejš. Tu jau, mōseņ, poša zyni, kaidis ir tys mýsu staršyná i kaida vusa tei Juškānu ciltš. Vysi pašmīleigi, vusim daguni gaisā. Dūmōtis — tu esi tōrps, a jī poši lelōkī gudriniki iz pasaulá. Tai i tagad Juškānu Mačs klausōs iz mani ar vīnu ausi, grūza i pieteļ vusu laiku tū bulkys gobolu i pošōs beigōs soka, kur muns prōts bejš, ka as tik lelu naudu lykusá ar bulku vīnā kulī! Redzi, mōseņ, cik viļteigs — brólāns. Pōvuls apād naudu, a as Mačam tei vaineigō!

Tu vāļ varbýt, mōseņ, poša pīmini, kai vusi Juškāni beja preteimā, kod Pōvuls mani jāmá. Vīns ūtrs nu jūs par tū raudōja pi pošu bazneicys durovu i mani nūlyka saceidami, ka maņ asama brīsmēiga mālá i ka máš, vusa Punculeišu ciltš, nu laika gola asūtš cīži sprosti. Tai i tagad radzu Juškānu Mačs taisōs navys izlomōt sovū brólānu, a vusu vaini sagrīzīt iz maná. Kod maņ jys pasoka — kur as asūtá cik sprosta izaugusá, ka nazynūtá, kai nauda jōsorgoj, as vairs nanūzacīšu. Muna sirdš beja tik pylna, ka jam pascieju vusu taisneibu taišni acīs.

— Tu, kundzeņ, dūmoļ, ka jiuš vysi asot stātni i gudri i as naasu nikas, — as jam soku, — a as tāv varu koč naktš vydā apzvierāt, ka nivīns nu Punculeišu ciltš naudys naād i naīt ar gaili bazneicā!

Ak tu, mōseņ, itō nazynōji? Nu, šakur paļ vacō Stepīnā, Mača tāva mōsa, aizpagōšu godu Elieša dīnys tiergā īgōja nu reita ar apsagtu kerzi bazneicā. Nu ŗaizis ļaudš nikō nazynōja, i cikom vecelá skaita pōtorus, tam gailām kerzī nazkai atsaraisa spōrni, tys

pabōž golvu nu skusta molys i sōc tai dzīdōt i kladzynōt, ka vusa bazneica skaņ kai klāva priška! Daudzi navajdzāja, ka bētu pasprucš i izliecš kaidai cytai bōbai iz golvys! Stepīnā šū aiz kokla sagivusá, nu ļaužu smīkla bāgdama, izalavāja nu bazneicys.

Ak tai, par tū naudu — nu, staršyná Pōvulam soka, šys patureiškys tū naudys styuri ar vusu bulkys gobolu. Vāļ navarama zynōt, voi nu valdeibys varās dabōt atpakaļ vusu vierteibu.

— Cikom tu tá nikō nazyni, — as jam soku, — kū to mās ar Pōvulu lai niu dorom? Varbūt tu grybi, lai vadam nu sātys ūtru gūteni?

Mačs pazaver iz maná, padūmoj i tod atslādz vīnu taidu lōdeiti i dūd — na jau maņ, a Pōvulam — kaidus trejs voi četrus papeira naudys gobolus.

— Nadūd tu jam papeirā, dūd sudobrā, — as Mačam soku, — cytaiž tovs brōlāns otkon jimš i apāšš ar vusom valstš veiru biļdom, i par tū vāļ tikš cītumā! Var bēt, ka maņ i sātā bjš tagad jōsōc turāt i vusi kalendari, i obrozi zam atslāgys!

Juškānu Mačs nūzaver iz maná caur pīri ar taidom boltom acim. — Tu lobōk sōč turāt sovu māli zam atslāgys, — jys maņ soka. — Itei ir taida līta, par kuru tai parunōt, lai tápať i palīk. As vāļ nazynu, voi as kū naviņ vareišu dabōt atpakaļ, i as jiusus obejus tagad izdzeitu, navys dūtu naudys, ka Pōvuls nabētu maņ brōlāns. As dūšu jam naudys, ka tu maņ apsūláj par itū nikur vairs tōļōk napļōpōt.

As pi sevš dūmoju, cik jys cīzi viļteigs kai slapkaunš, a vāļ nikō nasoku. Nauda vajdzeiga. Mačs dūmoj, ka ir mani nūbīdynōjš, tagad ar taidu kai dusmi soka: — Nu, voi tu maņ saprūti, kū táv pīsacieju?

A ka jys maņ tai, mōseņ, to i as jō vairs naišu glōstāt pa spolvai. Pošam tōs naudys kai skaidu, a gryb, lai tu, cylvāks, jam klonīs par kotru nīku, kū jys táv nūsvišš kai sunám!

— As saprūtu tik tū, — as tagad jam soku, — ka tu, kundzeņ, grybātu, lai pasaulš nadazyņoj, cik jiuš, tī Juškāni, na brīsmeiģi gudri, a sprosti! Tagad bȳtu na tik maņ jōrunoj par itū tovu brōlānu, a i vusōs avīzjōs jōpīroksta, taipaṭ kai par tū Pōkšu Baņuku i Zabaleiti, lai ļaudš skaita vusōs molōs i rādž, kaidi telá golvys dzeivoj mȳsu styurī i skaitōs puiši!

Nā, mōseņ, par Baņuku i Zabaleiti nav nikas izdūmōts! Beja avīzjōs, beja! „Jaunōkōs Ziņōs”. Nu, i as tāv tagad pastōsteišu: tu zyni, kai jī vīnu mienesi tīsojās, ūtru sumynoņās. Zabaleitái ar Baņucīni nasakreit, i poša Baņucīnā taida kai skoborga...

Ak tu soki, na vadaklys, a veiramōtis vainá, ka navar sadzeivōṭ? Maņ tai rōdīs, mōseņ, ka jī vusi trejs ar vīnu slūtu pārti. Nu, i pazaklausi: as vāļ beju naseņ tá atvasta, kod vīnu svātdīņ dadzanu Zabaleiti nu bazneicys. Jei maņ raud, i žāloņās, i as, lobu viņ grybādama, jai soku, lai šei tok spōrojās preteimā — cytaiž vāļ vadakla izdzeiš ar kuli pa pasauli.

Nu da, mōseņ, tāv taisneiba, a as vāļ tūlaik itō nazynōju, ka jei vusim tai žāloņās. As jai sastōstu, kai bȳtu jōdora, a itei Zabaleitá, troka bōba bȳdama, jem i vusu šīm sātā atstōsta, vāļ nu sevš vusu kū pīlykdama!

Nu tō laika Baņucīnā, kod mani īrauga, skrīn cauri šņōkdama bez vīna vōrdená. Ŗaizi as nazkai poša nu sevš gribieju īsōkṭ ar jū runōtīs, a jei maņ atšņōc: „Skrīņ i pļurksti vusu Zabaleitái, na maņ!” — itū pasciejusá, kai svīdyn nu maná nūst. As jai napaspieju aizbōzṭ muti, tik pi sevš nūdūmōju...

Nu, pi staršynis beja tai: tu breinōtūs, mōseņ, klōt bȳdama, kaidūs vōrdūs jys maná nasaucá, kai nanūlyka, kod jam beju pasciejusá taisneibu acīs! I muns Pōvuls tīpaṭ kūrņ kai calms, i nikō nasoka, lai poša sīvu aizstōvātu!

Beigōs Mačs soka: — Ka tu, Pōvul, grybi naudys, atāj pi maná vieļōk vīns patš bez itōs pļōpys, i mās pazarunōsim kai veirs ar veīru.

As vāļ vīna poša gribieju ar jū tōļōk spōrōtīs, a Mačs mýsus obi divejus izstyumā nu sova kambara.

Maņ, mōseņ, beja brīsmēigys sirdš — vairōk iz sova vecelá, navys tō Mača. Kas tūs Juškānu napazeist — taidš Mačš pīradš ar ļaudim tī Pogostā bļauštātīs. As tik vusu laiku dūmoju, ka býšu Pōvulu pa sovam pōrgrīzusá, a tagad radzu, ka nā.

— Ka tu esi taidš bezprōtš, — as jam soku, — to i nav tāv pavusam vārtš vairs dzeivōt iz šō pasaulá! Maņ jau dūša vusu laiku škebinejās, ka radzu — asu izgōjusá pi taida vucyna, kam vīna olga, kai ļaudš jō sīvu izlomoj!

— Tu beji peicku peļņiejusá, na izlomōšonu — tu šudiņ vusu dīnu ar tū sovu māli taida kai aptrokusá! — jys sōc iz maná rākt i nu sovys pusis.

— Rāč, rāč tá iz maná kai ļovs! — as jam soku. — Rāč i padūmoj, kur beja tova lelō dūša, kod Mačš iz mýsu obeju bļōvá, i tūlaik, kod Kiukuļu Pítá tevi aprakstāja! Lobōk rākšonys vītā pakosi golvu, kur pazagiut tūs pīcdesmit latu! Nadūmoj i nagōdoj, ka tevi laisšu skrīt atpakaļ pi Mača! Lai propulst sāta, ka nav puiša, kas tū sātu pacaltu!

A jys, mōseņ, beja nu tō sova brōlāna i varbýt nu Vaņkys i Zepeleiša tai pret mani sareideits i savužgynōts, ka vairs nikō nazaklausa — soki jam, kū gribi! Kod jam itai pascieju, jys apzastōj, kai samani izkiukōjš, vuss vaigs meistōs, patš brīsmēigi būlej ačš i maņ soka — šys vairs navarš pacīst munys kladzynōšonys. Lai as iz vītyš pōrstōjūtá, a ka nā, nazyn kas varama pazadarāt.

— Ka tu tá mani bīdynōsi i nasōksi kur naviņ vaicōt naudys, skaidrs, ka vuss kas pazadarās, — as jam soku. — Ka tu namōki dzeivōt, to namōki — tai i pasoki, i nasōc tá cylōtīs!

As, mōseņ, dūmōju, ka jys maņ jimš i sisš tīpať, pasaulá vydā! Nikod nabeju jō taida redziejusá — nu siržu vairs i labi parunōť navar, tik šņōc ar taidu kai šņōkšonu, ka šys pasokš maņ pādejū řaizi, lai as apklustūtá.

As pazaraunu nu jō drusku nūst i soku, lai šys maņ nadūmoj pavielāť, kod runōť, kod nā. — Naveiksti tūs kulāku, lobōk marš tivleiť naudys vaicōtu! — as jam soku.

— Labi — ka tai, lai tai! — jys maņ atšņōc ar brīsmēigu dusmi. Šys iškys tōs naudys vaicōtu, i as tagad poša nazynūtá, voi šū sātá sagaideiškūtá.

— Skrīņ, kur pateik, i leiņ, kur gribi!” — as jam soku, „maņ ir pabōdš stutāť tevi vusu laiku kai lōci iz pakalis kōju!”

Býtu as, mōseņ, tūlaik zynōjusá, kas šam aiz ōdys, as jō nabýtu nu sovu ocu izlaidusá, a as nazynōju. Maņ beja iz jō brīsmēigys sirdš. Pamešu jū tīpať mīstá iz ūlneicys i atgōju vīna poša iz sātu.

Atīmu iz sātu, izslaucu sovu gūteni, drusku paraužu par Zeimaleiti, gaidu, gaidu, vokors klōt, a šō kai nav, tai nav. Tik ūtrā reitā atkuļkōja. Ar mani nivīna vōrda — soki jam, kū grybi. Izkōpá raitu iz zyrga i tUSDams paceļu. Tik vieļōk nu ļaužu padzierdieju, ka Ludzā tiergā zirdzeni pōrdevš i sapiercš vusaidu „strumentu”. Tai pa šudiņ dīnai ar Vaņku i Pōkšu Zepēiti ceļ kōrmus i lik ceļus nazkur aiz Beļovys.

Pa vusu vosoru divi viņ grōmotys atlaidá. Vīnai pošai beja i sīns jōpīplaun gūtenái, i rudzu teirums jōnūleikoj. Niu mīži jau taisōs gotoví. Da, nu naudys ir drusku atsyutiejs, a kū tys leidz, ka vīnai jōdzeivoj. Poša nazynu, kas as asu — voi bōba, atraitná voi nazyn kas. Nivīns naatīt pazarunōtu, i tai as vīna poša řaizjom kū naviņ padoru, řaizjom drusku paraužu — taida, mōseņ, tagad muna dzeivá.

Nā, nikō nav rakstiejs, kod braukš iz sātu.

Lai jei, mōseņ, zyna voi nazyna, nu Zepīnis gon as naišu vaicōt! Jei maņ vusu laiku grīž kiukumu nu tōs ŗaizis, kod as jai ļaužu priškā pi pošys bazneicys pascieju, ka tei jōs vecelá vainá, ka muns par burlaku palyka. — Ar itaidim sazasītis, — as jai sacieju, — varbýt muns Pōvuls jau pļāguroj i dreizi vāļ palikš par ūtru Zepeiti!

Nā, mōseņ, par tīm pīcdesmit latu pa šudiņ dīnai nazynu, kas golu golā pazadarāja.

Kai as izzynōju par Pōkšu Baņuku i Zabaleiti? Voi as táv itō napastōstieju? Nu to pazaklausī — itai, mōseņ, otkon taida kai pōsoka!

Kod redzieju, ka Baņucīnā mani itai nycynoj i nagryb ni pazavārt iz munu pusi, as pi sevš tai nūdūmōju, sok, cāl, cāl, mōs, tū sovu strupū dagunu gaisā, cik augši vari! Gon as táv parōdeišu, i lai pasaulš īrauga, cik tu svāta i lela! I tai, mōseņ, i pazadarāja!

Pārni rudinī vīnu dīnu atnasu siļčis nu mīsta. Žyds itinš avīzi, a muns vecelš taidš, ka izskaita kotru papeira gobolu. Lai tys bỹš ar sōglu voi siļču sōlejumu — jam vīna olga. Tai jys pajem itū avīzi, sōc skaitāt i, radzu, smejās.

— Kas táv tik jūceigs tymā siļču papeirā? — as jam soku, i šys maņ stōsta, ka „Jaunōkōs Zinis” pīrakstiejušys par Pōkšu Zabaleitis tīsōšonūs ar dālu i vadaklu. Pīmini, mōseņ, kai jī pārni vusu vosoru pa tīsom volkōjās?

Jys maņ parōda i as skaitu pa čyuluskam: „Dāls ar sīvu mōti dzynušš gulāt pi aitom.” Nudi, mōseņ, tai tī beja, tōļōk Baņuka, Baņucīnis i Zabaleitis vōrdi, kai jī vusi trejs plāsušis i eciejušis! As beju tū styuri nu avīzis ar dzirkļom izgrīzusá. Īlyku pōtoru grōmotā i aiznešu pi bazneicys cytom bōbom parōdāt. Vusys nūrunōjam i nūzasmājam.

Nā, mōseņ, navaru táv tō parōdāt. Maņ jys nazkur pagaisa, a pōtoru grōmotā tagad iz vīnys lopys ir tai kai drusku sazīsts ar siļču sōliejumu, kur tys maņ īlykts stōvāja. Tai maņ patš Dīvs dāvá

parōdāt Baņucīnai, cik jei cīži stātna... Pazaklausi, voi jei tāv nadaīt mōsiniška? Ak daīt? Nu, as vairs nikō nasoku... Pagaidi, nabādž — saulá augši, gon vāļ aizskrīsi — as tāv vāļ na taidus breinumus pastōsteišu!...

NŌKŪTNIS CEREIBA

(Skicá)

Mýsu sáta beja celá molá. Nikaidš leļýš ceļš tys nabeja — izasōcá tápať aiz kryumu leikuma i vylkōš kaidi dīvi kilometri pa pūra molu vīnpadsmīt sátom garum, cikom tyka kolnā i iz lelcelá. Tī, pa lelceļu varāja bīži rādžāt vysaidus svešus cylvākus, a itū ceļu caur mýsu sātu lītōja tik tī sābri, kuri dzeivōja vāļ dziļōk pūra leikumā. Tai ka jūs nabeja daudz, vysys jūs išonys i skrīšonys mýsu saimá varāja nūzavārt — nivīns napamaneits navarāja izalavāt cauri.

Máš deļ jūs nadzeivōjam nikaidā trauksmis stōvūklī. Sābru nūvārōšona izakļōvā pavysam dabeigi mýsu saimis programā — taipať kai dīniškī dorbi, pušdīnis i vakarinis. Šei nūdarbeiba beja mýsu laika kavieklis. Šudiņ piļsātņiks apzaver programu, pagriž sovu televizori i verās, kas nūticš pasaulī, mieginoj sazeimāt golvonūs aktīrus muzykalā uzvadumā voi atmināt, kurs ir eistīs slapkova detektīvu filmā. Kod as augu sovā pūra molā, mýsu laika kavieklám nabeja nikaidys īpriķš raksteitys programys — ni laika, ni darbeibys, ni satura zinī — i varbýt deļtō, ka kaida „programa” mýsus sasnādzá naparādzāta, máš nazažōvōjam, bet turājam acš i ausš valī.

Cyťraiz svareiga dorba laikā nu kryumu leikuma pusis atskanāja taida kai spolga viekšeišona. Máš nūstōjam. Kryumi beja priškā, nikō narādzāja. Tik nu skaņu tūņkōrtom i modulacejom máš mieginōjam atmināt, voi tī Garīs Zepka sukoj sovam Zepelám dybynu, voi Zutynu Mōrená ar Spūča Jugazi otkon navar vīnōtis, kura nu jūs lobōka, kura slyktōka. Kod beidzūt varāja apjaust, ka priķšnasums izaveidoj par duetu i koloratursoprans kliust dramatiskōks, máš varājam sprīšt, ka Mōrená šūŗaiz pīveikš Jugazi. Otkon, ka viekšeišona pōrzavārtá par taidu kai Vīnis bārnu kōra

dzīdōšonu, m̄ysim beja skaidrys, ka Garīs Zepka, pabeidzš Zepeli, jau myzroj Onciku, Stepci, Anci, Vikseiti i Stasiku — a varb̄yť i poši mozōkī bārni, Zoseitá ar Jasiku, b̄laun leidza taipať breivprōteigi.

Cytom řajzjom otkon beja p̄riksnasumi, nu kurim tyka acim p̄rica. Máš ādom pušdinis; tá pi kryumu leikuma nazkas sōc kustāt, tai kai doncōdams. Vāļ, nikō navar saprast, vysaidi smolki kryumeni p̄riškā. Var tik rádžāt, ka tū baletu taisa sīvītá ar dzaltonu skustu golvā — varb̄yť Baibacíná. Niu nu lelūs kryumu ōrā pazarōda patš Baibaks, i tagad doncoj obeji, vysu laiku kaidi seši sūli vīns nu ūtra atstotu. M̄ysim ādamō gramōšona seņ apzastōjusá — vysy pi luga veromās, kas b̄yš tōļōk. Doncōtōji tyvojās, kur kōrklu puduri izabeidz. Nu máš radzom, ka Baibacíná valk, Baibaks stum iz mīsteni sovu bryunū vierseiti, a tys, nabogs, kai sovu nūlicīni parādžādams, nagryb iť. Tagad m̄ysim nūzaskaidroj vāļ dziļōka mistereja — ka Baibaki sova vierseiša iz dzeivis napaturās.

Maņ pošam tymūs laikūs, kod itys vyss nūtyka, vāļ nainteresāja dzilis misterejis voi intelektually miniejumi. Maņ tūlaik beja kaidi pīci-seši godi, as beju p̄riceigs tvárť pasauli tik ar maņom bez kaidim iztulkōjumim. Seviški zīmys laikā, kod mōtá nalaidá iť ōrā soltumā, pasaulš sazarōvā pavysam šaurs, i munim juteklim nabeja daudz dorba. Tāva noglu kastá, pagalis acepli i vysys cytys lītys, kū as dreikstieju aiztikť, beja pōrcylōtys symtim řaižu; kalendars i cytys grōmotys izlaseitys. Kod mōtá pīsūlāja pierīni par dauzeišonūs pa ustobu kai taidam namīra maisam, as nūrymu i pietieju lada pučis iz lūgim. Izkasieju caurumeni vīnā lūgā, i pasaulš izřaiz atsavārā plašōks. Celá vīta beja izbraukta, a cytur dzilis koponys viļņōja leidz kryumim. Boltyjā tukšumā tik kaidis sunš pōrskrāja par teirumu voi irubu bors nūzamátá pūra molā. Tys beja vyss, bet tūmār plašōks pasaulš nakai ustobys sīnys.

Tō pec as turieju sovu kontaktu ar plašōku pasauli vīnmār valī. Izkasieju iz vīna lūga reitu pusī lelōku caurumu, pa kuru varāja

vārtīs ar obejom acim. Iz tū pusi beja piertená i mýsu pūra mola, tápaļ pi lūga aiz dōrzená beja ceļš. Ka kaidš cylvāks tá sadūmōtu iļ cauri, as jū labi varātu rādžāt.

As izkāsieju caurumu vīnai acái i dīnvydu pusī, lai varātu rādžāt pūra leikumu i kotru gōjieji, kurs aiz tō pazarōdeitu, bet parosti maņ pītryuka pacīteibys ilgi sādāt i gaidāt. Tik, ka kaidu reitu beju pīzacielš agrōk, nu kurynōšonys sasiļdeitijā ustobā pa atkusušū lūgu varieju vārōļ školys bārnu pulku. Jī pazarōdāja dīnvydu pusī pi kryumu styura i kiuliņōja tivļōk, gon izabārdami izklaidu, gon sazasvīsdami vīnā borā. Nu vysa šō bora Garō Zepkys bārni beja vairōk nakai pusá. Zepelš beja nu vysim lelōkīs, i kod jī mani pamanāja pi lūga, Zepelš pyrmīs pakratāja kulāku voi izbōzā māli, i vysī pōrejī darāja taipaļ. Maņ palyka biedeigi ap sirdi — as bez jūs izdareibu zynōju, cik jīm ir labi i cik maņ slikši. As gribieju dreizōk tikļ lels i sōkļ iļ školā. Beju izgudrōjš, cik lels veirs as býšu i kū vysu dareišu. Tik muna romantiskō iztielá drusku saploka, kod izadūmōju, ka maņ pa celám iz školu nabýš nivīna, kam as varātu parōdāt māli voi kulāku.

Kod pec pōrs godim isōku iļ školā, šei romantika saploka vāļ vairōk, jo ābečņikus par zamōkim radiejumim turāja paļ pyrmō klasá, i Garō Zepkys bārni, kuri vāļ gōja školā, mani — kai sovu sābri — syta na viņ ar knipim i zeimulim, bet ari ar grōmotom. As školā atrodu cytu romantiku, i tei beja zineibōs, na dyžōs izdareibōs, bet par tū býtu cyts stōsts. Itys vairōk dūmōts par Garō Zepkys Zepeli.

Kod isōku iļ školā, Zepelš beja jau tū pabeidžš, i — vysim par breinumu — Zepka jū syutāja tōļōk iz mīsteni pabeigļ pylnu pamatškolu. Mýsu pusī tūlaik taidu vāļ nabeja daudz, tō pec i Zepkys pōrejīm bārnim, kuri gōja ar mani kūpā tīpaļ lauku školā; drusku pīlypa nu tō gūda, ka jūs brōlš aizgōjš iz lelōku školu. Zepeli pīmineidami, jī jū saucá par Jezupu.

Zepelám školā gōja labi — tai stōstāja vysī tī, kuri zynōja. Tod nūtyka vāļ lelōks breinums — pec pamatškolyš beigšonys Zepka sadūmōja syutāt Zepeli vāļ augstōkā školā, iz Ludzys gimnazeji. Pīminu, ar kaidu gūdbejeibu vierūs pa lūgu tymā reitā, kod Garis Zepka braucá cauri ar pīkrautu vazumu i Zepeli iz Ludzu. Šūraž Zepelš maņ narōdāja ni mālis, ni kulāka, bet tys vairs nabeja vajdzeigs — nu jū paskota viņ kotrys varāja rādžāt, ar kaidu veiru jam tá ir dareišona! Kod Zepelš atbraucá iz sātu svātku breivlaikā, tagad jau na tik jō poša saimá, a vysa apkōrtná jū saucá tik par Jezupu.

„Kod Zepkys Jezups izavuicás par lelu veiru, varbūt dokturi voi bazneickungu, vusai mýsu apleicīnái nu to býš prīca i Dīva svieteiba,” biži sacāja Spūča Jugazá ar osorom acīs, cyti ļaudš iz tū klanāja golvys i pīkryta. Vysi dūmōja taipať, tik Jugazá tū varāja nūrunōť kai nu grōmotys, a svineigūs gadiejumūs jei lītōja grōmotu vōrdus. Deļtō jai gryuši beja spōrōtīs ar Mōreni, kura jū sakōvá ar tautys izteiksmi. „Jys ir mýsu nōkūtnis cereiba,” tai, rādžādama, ka vysī jai pīkreit, Jugazá parosti nūbeidžá sovu runu par Zepeli.

Mýsu pūra styurī ļaudš smājās par augstom frāzjom i vysom mōksleigōm lītom, bet ka Zepelš-Jezups tyka nūsaukts par „nōkūtnis cereibu”, itei grōmotu frāzā nivīna nasmīdynōja. Mýsu styuram vajdzāja jauna simbola. Nazkaidš centeibys gors beja paciels i pōrveidōja vysu apkōrtni. Ļaudš pūrā bádá nūvodgrōvus, vylka ōrā senejō meža calmus i sīkstys, izora skreipšļus, dyuni apsádzá ar kuļtīveitys zōlis pļovom. Cyti izplātá ganeibys i izveidōja pīnsaimisteibys. Vāļ cyti... — bet kas tū vysu varātu saskaitāt! Skaidrys beja tys, ka pūra mola beja pazamūdusá, vārās iz nōkūtni, i jai vajdzāja tū aplīcynōť i parōdāt pasaulám kaidā cālōkā kūpejā simbolā.

Beja daži, kam na vysā patyka taida lela Zepelá cyldynōšona, bet Garis Zepka nabeja līleigs cylvāks, jō pōrejī bārni auga taidi poši

kai cytu ļaužu, deļtō nivīns jam naskaudá. Vīns patš Zepelš, na Garō Zepkys saimá, beja izarōvš augšōk par cytim, i deļtō jū varāja pījimt par sovu vysī. Ka kaidš varāja skaušt, tī bejom máš, jaunōku godu školys bārni. Nu muna izlaiduma máš aizgōjam iz mīstená školu vasaly seši, bet par mýsim nivīns vairs narunōja — simbols jau beja atrosts, i ari máš turājam Zepkys Jezupu sáv par paraugu.

Máš jū skaudám vairōk tō pec, ka jys itik tōli ticš vysōš zineibōš, kū máš ari ikōrōjam. Nalela mýsu grupená sastijá klasī beja izaveidōjusá par taidu kai naoficialu literarū puļceni. Bejom izlasiejuši vysu mīstená školys nabadzeigū biblioteku i dažu sovu školōtōju krōjumus. Máš lasājam vysu — Gēti i Kurtu Māleri, Akurateru i Rutku Tāvu, gimnazejis kursa zoologeji i īvodu pasaulá rakstnīceibā. Máš sprīdám i diskutājam par vysu izlaseitū, i daži jau poši mieginōja kaut kū rakstāt. Vysi máš sapņōjam par gimnazeji. Mýsu romantiskijā uztverī gimnazists beja ideals na tik partū, ka jys var vysur lepōtīs sovā uniformā, bet ka jys klivš par piļneigōku byutni daudzōš mōkslōš i zineibōš.

Ar itaidu romantisku sajiutu nūbeidžu pamatškolu, i vacōki pa klusū pusi jau beja apsūliejuši mani laiš tōļōk iz Ludzu. Lai as kod naviņ patš izvaicojūt Jezupu, kai tī Ludzā ir ar dzeivi. Mōtá maņ nūdává vasalu katalogu, bet maņ pošam tōš vysys lykōš stypri ikdīniškys lītys i stōvāja cyts katalogs prōtā.

Nazkai iz vosorys beigom tīpať tivrejūs sābrūs beja sareikōta zaļumballá, as dabōju atļōvi aizit — tik ilgi napalikť. Kai varāja parádzāt, Zepkys Jezups tī beja vysā sovā gūdeibā. Tá jys dancynōja maitys — jys beja ari tōm varūnš, — tá sapeipāja ar puišim, tá apzarunōja ar vacōkim ļaudim, kuri beja atgōjuši apzavārt, kai jaunī prīcojās.

As vysu laiku taisiejūs Jezupam klōt apzarunōtu, tik nazynōju, kai býš isōkť. Beju lobu laiku pavysam tivli klōt, bet uztraukumā ni málá, ni kōjis nagribāja klausāt dorbōtīs tōļōk. Beidzūt vīna daņča

laikā ļauds ap jū izaratynōja, i jys patš palyka nadoncōjš. As pīgōju klōt i nazkai īsōku sarunu. Jezups pagrīzā golvu iz mani tik vīnu sekundi, tod vārās otkon kaut kur prūjom i, saviļčš ļūti vīnaldzeigu seji, sviļpōja storp zūbim daņča meļdeni. As apjuku vāļ vairōk i tūksteidamīs pascieju, ka rudinī as īšu iz Ludzys gimnazeji. Nu Jezups beidzūt beja mani pamaniejš. Itōs zeimis īdrūsynōts, sōku jam stōstāt, kai maņ pateik zineibys, seviški literatura; apgolvōju, ka Dante i Gēte ir ļūti lely dzejnīki i vāļ vysu kū. Jezups beja sōčš vārtīs iz mani ar lelōku uzmaneibu, vairs nasviļpōja, — a muna mālā beja pavysam atsaraisiejusā. Pač napamanieju, ka pec daņča ap mýsim stōv puišu bors. Tod as sōču īraudzāt ka Jezups tai jūceigi smeignej i pamyrkšņoj iz cytim puišim ar acim. Beidzūt jys sōka smītīs i daži cyti jam leidza.

„Šys rudinī īškys iz Ludzu,” jys, rūkys kabatōs, ar aukuni parōdāja iz mani. „Dzierdājat, kai jys runoj? Ha, ha, ha!” Jezups smājās. „Itys býš eists zubraks i nikod naizzynōš, kurā vītā maitom vysvairōk kič, ha, ha, ha!” — „Ha, ha, ha! Ho, ho, ho!” jam pībolsōja cyti, a as kauneigi nūleidu molā.

Tys beja trīcīnš, kaida nagaidieju. Muna atklōsmā nabeja beigusās. Jezups, mani jau aizmiersš, beja īsōčš puišim stōstāt par gimnazeji i Ludzu. Vysi školōtōji šymā stōstiejumā izarōdāja taidi jūceigi i pastulbi, taipač i „zubraki”, bet tūs naasama daudz. Vysys gimnazistis pavastys voi vīgli pavadamys, seviški jaunōkijōs klašōs (sekōja lileigi pīmāri, atstōsteiti pyrmijā personā), a Ludzys piļsāta — tai varāja nūprast — beja jauna Babilona, pa kuru „eisti” gimnazisti dzer i uzdzeivoj. Lauku puišim taida dzeivā lykōs ļūti romantiska, bet as tagad beju pavysam lelā nazinī i apjukumā, jo as beju iztālōjš gimnazista dzeivi pavysam cytaidu. Rudinī as atrodu, ka ni maņ, ni Jezupam nabeja piļneiga taisneiba, bet kotrys sāv atrūn pa druskai, kō jys meklej, tys otkon býtu cyts stōsts.

Pīmineišu tik, ka Jezups maņ vairs nabeja tys simbols, kas apkārtnis večim, kuri tymā pošā vokorā lypa jam apleik. Kod kaidys vacōks sābris jam tyvōjās, Jezups pōrtraucá sovus Sodomys stōstus i ļūti dūmeigi klanāja ar golvu, ka jam kaidys kū nūpītnu sacāja. As jū vārōju i redzieju kai ar trejom golvom: vīnai beja vacōkōs paaudzis idūmōtō, cālō seja; nu ūtrys vārās iz jaunijim varūnš izkōpš nu lātūs romanu vōkim, i trešō seja — ar satira radzenim — smājās par munim idealym. Ka nivīna nu tōm nabeja eista, saprotu daudz vieļōk, kod beju redziejš pasauli i saticš symtim cylvāku, kurim jōpīlāgoj sāv vysaidys maskys, lai slāptu pošim sovys izteiksmis tryukumu, — bet nav vārtš steigtis tik tōli ar itū stōstiejumu.

Tymā rudinī, kod as izastōju gimnazejī, Jezups aizgōja kara dīnasti, i pec tam nōcá gaideits turpynōjums — tāvs jū laidá tōļōk iz Reigu studāt tautsaimnīceibu. Garīs Zepka beja klivš eists patriarhs. Beja izvuiciejš divejus jaunōkūs dālus par amatnikim. Vīna maita beja šivieja, ūtra — saimineica i smolku iediņu gatavōtōja. Jaunōkī bārni rōvās pa sātu, i Zepka vaļdāja vysus ar styngru rūku. Na tik saimisteibys īnōkumi, a i loba dalá brōļu i mōsu peļnis aizgōja iz Reigu Jezupam. Nivīns nakūrnāja, vysī beja lapni, ka jī vīneigī nu pūrmalīšim var syutāt brōli tik augstā školā.

Pošu Jezupu redzieju kaidys pōrs ņaizis — jō mōsys Stepčis kōzōs i vāļ ūtru ņaizi — tik tai nu gobola. Jam beja krōsaina capurá golvā, i tū, taipaļ kai seņōk malnū gimnazista, apleņcá laucinīku ausainis i žokejneicys. As vairs nagōju tivļōk klausātīs nūstōstus par Reigys dzeivi. Maņ beja prōtā universitatá, bet tū as gribieju pyrmū ņaizi īraudzāt patš sovom acim, navys kai fonu amizantim nūstōstim.

Leidz universitatái Latvejī as natyku. Vyspyrms, vairs nabeja Latvejis. Muna gimnazejis abitureja nūtyka tymā laikā, kod vīna okupaceja beja nūmainiejusá ūtrū. Māš, školys draugi, atsavasalōjam, vīns ūtram nūvālādami navys tōlōkus sasnāgumus,

bet palikt̄ dzeivim. Nōkūtnis cereibys beja gaisušys m̄ysim, vacōkijai paaudzāi, vysim. Ari pūra molys ļaužu nazkodejīs nōkūtnis simbols, Garō Zepkys Jezups, nabeja vairs rādzāts m̄ysu pusī. Vysmoz as jō vairs nikod nasatyku. Nazkas ņaizi stōstāja, ka jam pa Reigu nazaveicās labi — bet kuram tod vairs veicās? Jō poša saimī vīnu mōsu ar veiru aizvādā sorkonī; divi brōli kryta karā; trešīs, Stasiks, izstaigōja Krīvejis koncentrācejis nūmetnis, cikom tyka atpakaļ sātā, sovā pūra molā, kur kuļtivateitūs pļovu vītā otkon aug skreipšli. Obeji jaunōkī, Zosā ar Jasiku, tyka „breivprōteigi” nūmatynōti Centralāzeji. Patš Garīs Zepka i Zepkinā jau myruši. Nūmyrušys Zutynu Mōrenā i Spūča Jugazā. Nav vairs iz šō pasaulā daudz cytu sābru, radinīku i školys draugu.

Daudzys šos biedeigōs zinis mani sasnādzā, kod beju atstōjš Vacū pasauli i apzametš Amerikā, Savīnōtijōs Vaļstīs. Pec čygana dzeivis peckara Eiropā atbrauču tā i sōku dūmōt̄ par universitāti, cikom plani sōka vārstīs par eistineibu. Imigrantam taidis kōpīnš iz augšu beja ļūti gryuts. Tā as beju vīns patš, dryumys zinis nu dzimtinis i pūra molys turpynōja nōkt̄ kotru godu. Redzieju, ka tī daudzim klōjās symts ņaizū sliksōk nakai maņ. As apzakaunieju, kōvūs tōļōk ar vysaidim šķieršlim i beidzūt sasniedžu, kū beju īceriejš. Tai pūrmalīšu sveicīni i loba vieliejumi maņ ir paleidziejuši vāļ tagad.

Pagōjušū godu munys profesejis darbinīkim kōrtejis sabraukums nūtyka kaidā mozā prereju pavaļstš sektantu koledžā — tai naivārōtys školys mieginōj sāv īgiuļ lelōku prestižu. Beju tī ībraučš iz pōrs dīnom pīzadalāt̄ vīnā sekceji, kas maņ interesāja. Pec sekcejis dorba sādīs beigom sastdīnis nūvakarī, kod sōcām izkleišt̄, pi zālis durovu stōvāja taidis paplučš veirs, kurū as nūturieju par telpu apkūpieju. Laikam napacīteigi gaida, lai var zāli slāgt̄ i it̄ pi mīra — tai as nūdūmōju. Sovaidōkīs beja tys, ka jys vysu laiku vārās tik iz mani, kai iz mani viņ gaideidams.

Atsavasalōjš nu paziņom, as īsōku īt iz durovu pusi. Tys veirs sazakustāja, kai preteimā īt taiseidamīs. Palānynōju sūļus, jō apzavārdams. Drusku ryupeigōk tierpīs nakai telpu apkolpōtōjs: lai pavolkōts, bet gludynōts uzvalks i raiba kravatā pi bolta krakla; drusku garōks par mani i vacōks godūs; seja, kas pyulī ni ar kū naizacālā. Kod beju pi durovu, jys sōka meidātīs vāļ vairōk i beidzūt ar pasmogu akcentu maņ nūprasāja, voi as naasūt nu Latvejīs.

„Jā,” as jam atbiļdieju latviski, „es esmu latvietis.” Jys mani niu drūsōk izklausynōja tōļōk, i tai beigōs atsaklōja, ka mās obeji bejuši sābri! Jys beja Garō Zepkys Jezups. Mani jys sazeimāja tik nu muna tāva vōrda; tei mūsu leliskō saruna pyrms 30 godim zaļumballī jam vairs navarāja bīt prōtā— i as tū jam naatgōdynōju. Jys tá asš par krīvu volūdys instruktori. Šam asama sīva — nā, na latvītā, vītejō — i divi dāly.

Maņ beja jōapzasūlej, ka jū šūvokor apcīmōšu, lai gon pyrms tam beja vāļ jōaizīt iz vīsneicu apzakūpt i pīzadalāt sanōksmis daleibnīkim reikōtijōs vakariņōs. Patiseibā sanōksmā ir bejusā garlaiceiga dīsgon, i as cerieju, ka Jezups mani īlyuģš vakariņōs pi sevā. Tō tūmār nasagaidieju — labi, šys pībraukškys iz vīsneicu vālōk, ap pušostoinim.

Kod izgōju nu vīsneicys, Jezups mani jau gaidāja. Īkōpām jō automobilī, i jys sōka mani izprasāt par studeji i profesionalōm gaitom. Eisumā pastōstieju. Jys kaidu laiku klusāja, tod pībylda, ka maņ bejusā ļūti lela laimā. Nazynōju, voi sōkt smītīs, voi sirdātīs, i apzadūmōjš nūprasieju, kai jam pošam labi veicīs. Nā, šam nikur nav bejš laimis. Latveji tautsaimnīceibys studejis napabeidzš, a tá ar tōm ōrzemnīks nikō navarš īsōkt. Pōrstudāt naasama bejš ni laika, ni leidzekļu. Bejš pīsits pi maizis dorba. Nā, tymā naasama profesionala stōvūklā. Jauni puikys ar vītejūs koledžu grādim teikūt augstōs vītōs, a šam, ōrzemnīkam, nivīns nadūdūt paaugstynōjuma. As jam gribieju dūt lobu padūmu, bet apzadūmōju i, maineidams

tematu, paprasieju kaut kū pastōstāt par vītejū latvīšu sabīdreibu. Tūmār ari tá maņ nazaveicá, Jezups nikō nazynōja pastōstāt. Asama kaut kaida tī bīdreiba, bet nu jau godim šys nazyns, kū jī tī dora — nav laika vysur izskraidāt, kur patyktu.

Beidzūt bejom tykuši jaunbyuvju rajonā, kur taidys kai baracenis stōvāja izkaiseitys pa gludū prerēji. Pi vīnys taidys apzastōjam, i Jezups vādá mani iškā. Tī mýsu nagaidāja ni ar kaidom ceremonejom. Divi puikys, kovboju tārpūs, ar spieļu revolḡverim rūkā, apzastōja sovā riksī pa ustobu i stōstāja tāvam, ka šī šū nūsōvuši beigtu. Padrukna sīvītá ar seju, kas izaver vacōka par sovīm godim, sādāja krāslā ar reita kleitu mugorā, puštukša ols glōzá iz greidys pi kōjom, i vārās televizejī kaut kaidu spīgu filmu. Skalrunš beja sagrīzts lūti skali — jau aiz durovu varāja dzierdāt.

„How do you do,” Jezupa sīva maņ pamōvā ar golvu napīzacaldama i turpynōja vārtīs iz televizori. Jezups tū nūgrīzā klusōku i atsādynōja mani ar seji pret ekranu. „Olu?” sacāja Jezupīnā, pacaldama sovu glōzi. „Da, paḡdis!” as pīkrytu. Tai mās vysī trejs kaidu laiku syucám olu i lōvám televizejis spīgim turāt sarunu. Puikys dzonōja vīns ūtru mýsim apleik i pa cytom ustobom. Šod tod laulōtīs pōrš vīns ūtram izmátá pa vōrdam, as taipaḡ, bet sarunys mýsim nazaveicá. Beidzūt Jezupīnā nūzažōvōja, pastōstāja, ka bejusá cīži prīceiga mani satikt, i aizgōja likḡ dālus gulāt.

Jezups atnásá vāḡ olu, i mās īsōcám runōḡ par sovu pusi. Vyspyrms beja jōpastōsta maņ par sovīm rodim. Tod jys prasāja, voi as kū zyns par jō sātys ļaudim. „Voi to jiuš patš ar jīm nasazarokstot?” as breinōjūs. Šys roksts gon, Jezups maņ steidzeigi apgolvōja, bet na cīži bīži, jo navarama zynōḡ, voi tys ir labi. Jau godi trejs, varbūt četri jam naasama nu sātys ziņu. Ka jau tai, as jam pastōstieju par vysim: par Anci, kura vīna poša atsagrīzusá nu Sibirejis ar beigtu veseleibu; par šivieji Stepci, kurys peḡnis lelōkō dalá aizgōja iz Reigu Jezupam; jai veirs ir kara invalids bez pensejis,

i jei sytās pa Riezekni, audzynōdama trejs bārnus, — vacōkīs laikam jau beigš gimnazeji. Pastōstieju par Zosi i Jasiku, kurim sātā beja jōnosoj nūpleisušōs vacōkūs bārnū drābis, lai Jezups varātu it apzaviļčš kai kungs. Tagad jī kaut kur Kazahstanā gaida i navar dabōt, atļōvi braukēt iz sātu. Tai as jam pastōstieju par vysim, — na itymā stilā i na vysu itū saturu, maņ nazalyka vārtš jam izrōdāt sovys personeigōs dūmys.

„As grybātu jīm paleidzāt,” Jezups beidzūt murmynōja, „bet kai lai tū var? Iz tīnīti syutāt nikō nav atļauts.”

„Krīvi plieš par paceņom brīsmēigys nūdavys,” pōrspeilāti mīreigā bolsā as jam paskaidrōju, „bet syutāt var, kotrys nīks tī nūdar i iprīcyno. As tagad saukšu takseiti — paļdis par vīsmīleibu!”

Jezups sādāja sakučš sovā krāslā cikom as zvanieju, mās vairs narunōjam i pec tam. Kod taksometrs beja klōt i as devu rūku atsavasalōdams, Jezups pīzatoryka kai nu mīga i sōka protestāt, ka šys patš variejš mani aizvāst atpakaļ.

„Nikas, nazapyulejit! — itai bēs lobōk,” as jam apgolvōju. „Lyudzu, pasokit paļdis kundzāi par laipnū sajimšonu!”

„Nikod nadūmōju, ka itaida bēs tei dzeivā — i jīm, i maņ,” jys, kai munu pādejūs vōrdu nadzierdiejš, runōja, mani pavadeidams pogolmā. „As nazynōju, nikō nazynōju!” jys otkon i otkon atkōrtōja.

„Nav vārtš tai dūmōt i runōt,” as, rādzādams jū tai satriktu, gribieju drusku sapuryņōt. „Mās, pūrmalīši, asom seiksti i speiteigi. Cikom mūsu nasyt zāmī i naspīdzyno, pōrdzeivōsim vusu!” Kū lai cytu as bētu variejš sacāt? Ari maņ nabeja vīgla sajiuta pec šaidys sarunys i vysa pīmineišonys. „Nabādoj, Zepel!” as pībyldu, jau sāsdamīs mašīni, pošam par breinumu jū tai uzrunōdams. Jys palyka tymsijā pogolmā, nazkū pi sevā murmynōdams.

Škieršonōs beja kai atvīglynōjums. Cikom mani tymsā vyzynōja pa svešom ilom, beju Zepeli aizmiersš. Pādejōs sarunys īspaidā otkon beja izaususā tōlō ainova, kurā kotra vītenā, kotrys

celá leikums, kotrys stōvs i kotrys bolss pazeistams. Beja tik atmiņu aina. Godalaiki i laikmeti tai gōjuši pōri i vysu pōrmejuši — bet voi vysu? Nazkas turāja mýsus kūpā — pūra molā palykušūs i izkaiseitūs pa pasauli; tūs, kuri jau aizgōjuši myužeigijā gaismā, i tūs, kuru acš vāļ nav īraudziejušys itōs zāmis sauli. Beja kaida saitá, kas savīnōja pagōjeibu ar vāļ naizausušōm dīnom; kaidš spāks, kam izpūsteitōs dzeivis naatnásá nūguruma; kaida gryba, kas nasamulsa, kod tai laupāja īcerātū mierki. Tei nabeja vīna cylvāka gryba i vīna cylvāka spāks.

„Máš pōrdzeivōsim vysu!” niupaļ atsavadeidams scieju Zepelám, tī nabeja muni vōrdi. Tys beja aizgōjušūs paaudžu refrens, ar kuru mani pošu nasaistāja nikaidys dzeivis atminis, bet kas, daudzražiz dzierdāts bierneibā i jauneibā, vysaidūs variantūs, tagad nōcá pi maņš viestuļōs nu dzimtinis, nu pūra molys. „Pōrdzeivōsim vysu!” ciltš bolss saucá nu paaudzis iz paaudzi. „Taipaļ kai aizlauzts bierzenš var izaugļ par lelu kūku, kai osns zam snīga sagaida pavasari, tai i máš, cikom dzeivōsim — cerāsim!”

Varbýt maņ vajdzāja itū vysu izskaidrōļ sovam bejušijam sābram, tam svešinīkam, kū atstōju tī tymsā, prerejis molā? Tod jys napalyktu taidš satrikts, kai bez spāka. Bet voi jys itaidu runu saprostu, ka tō vysa nikod nabeja sajutš sevī patš? Tá nikō naleidzāja i nabeja kō saprastš ar prōtu, dzeivis zors nikod nazyna, kō pec tys plaukst, myrušis najiut, ka nu sakņom pi jō vairs nateik dzeiveibys sula.

PRŌTS SKALINĪ

(Novelá)

Sylānu Meika Tekļuška jau kaidu stuņdi beja taidā kai pušmīgā. Tam beja divi ģemesli. Vins — styprys viejš navīnaidim gryudinim eļsá i gaudōja vysur kur ap ustobu. Ūtrys ģemeslis i golvonis Tekļuškys namīgam beja patš Meiks. Jai suplōk gulādams, jys speirōjās, ņūrdāja, izakrōcá, apzasvīdá pieški iz ūtra sōna i darāja vysaidus cytus breinumus.

Tekļuškai vieja nīkōšonōs parosti nīkō daudz naryupāja; itōs beja febralá beigys, kod varāja sagaidāt vysaidus nalaikus. Divdesmit deveinūs lauleibys godūs jei beja pīrodusá i pi veira izdareibom mīgā voi nūmūdā. Kas jai napatyka i nazalyka iz lobu, beja tys, ka Meiks šūzīm mādzá cāltīs nu gultys naktš vydā, tyna pa tymsam rasnus papirosus, peipāja, nazkū ņūrdāja pi sevš, staigōja pa ustobu, tai kai nūzapyutá, kai nūzašņōcá, leida otkon gultā i ņūrdāja pa mīgam tōļōk. Nu ņaizis Tekļuška beja mieginōjusá izarunōt — gon dusmeigi, gon ar lobu — i šū atradynōt nu taidom naktš sardzom, bet nīkas naleidzāja. Jau pušūtra goda Meiks nabeja tys patš vacīs Meiks. Nu tō laika, kod Jōņš, jaunōkīs dāls, aizskrāja i apzaprecāja bez jūs pīkrisšonys ar tū Goreišu Stepci, sātā nav bejš mīra.

Tekļuška pi sevá nūzapyutá. Par kū vysam vajdzāja nūtikť itai, na cytaižōk? Kam Jōnā i Stepcis kōzys navarāja nūdzárt, kai dzārā vysur ļaudīs? Obeju vacōki, Tekļuška varātu bez lepneibys sacāt, nabeja vys pādejī sovā apkortnī, bet dreizōk pyrmī. Obejim īkūptyš sātys. Meikam pa vysu pogostu vysaidi lely rodi, pošai Tekļuškai jaunōkō mōsa školōtōja. Taipať Goreišu Vikss ar Moneiti, Stepcis vacōki, ari nabeja nu sprostys ciltš. Vikss audzāja rikšōtōjus zyrgus. Dāls, jaunōks par Stepci, cytu godu pabeigš školōtōju institutu. A

obeji jaunī — kas jīm beja vainis, ka atskaita viejgaļveibu? Jōņš, gars, izskateigs puisš, drusku patymss kai čygans, bet tys jam labi pīstōvāja. Vikša Stepčá otkon slaika, garom, gaišom bizjom, jautra i runeiga. Býtu prīca jūs rādžāt kūpā, ka sirdš nasōpātu.

Tekļuška nūzapyutá vāļ skumeigōk. Jei nabeja ni dāla, ni jaunōs vadaklys redziejusá pušūtra goda. Obeji aizbāga iz Reigu i tī sazalaulōja. Tagad jīm jau beja mozs dielenš, i Pītereiti Tekļuškai vysvairōk gribājās rādžāt bet tys nabeja īspiejams. Vysur priškā beja aizpārnejā vosorā sacalti škieršli: jaunūs napaklauseiba, vacōku naičiteiba, osi vōrdi, nalobys ļaužu runys, nautziceiba, a tagad varbýt i naidš.

Naida Tekļuška nagribāja, seviški ar Stepčis vacōkim nā — vysvīns, kas beja padareits i pazadariejš. Varbýt vajdzātu aizīt iz Goreišim, jei dūmōja, apzarunōt ar Viksi i Moneiti kai ar cylvākim i saukļ jaunūs iz sātu. Mozīs Pītereitš varbýt dreizi jau staigōš kōjeņom...

Tekļuška nūzapyutá vāļ vīnu řaizi, jau pušbolsā. Paļ Meiks apzastōja pa mīgam nūrdāt. Da, Meiks beja taidys dobys cylvāks, kas iz ōru nikō cytu acīs naparōda, lai i nazyn kas pošam īškā vōrejās. Jys cālās naktim, staigōja i peipāja — par kū to cytu, ka na par tū pošu dūmōdams, bet Tekļuška zynōja, ka jys dreizōk lyuzš voi pōrpleišš nu sovys žulktš nakai kū naviņ nūzalīkš sāv na pa prōtam. Tō pec nabeja nikaidu cereibu apzarunōt ar Goreišu vacijim, jo Vikseitš ar Moneiti beja taidi pošī, varbýt vāļ citōki iz ōru i sovā īškdinī. Taida apzarunōšona býtu leidziejusá tūlaik, kod vysī tī trači ap jaunijim sōcās, bet na vairs tagad.

Kai tī trači sōcās? Tekļuška beja vysu pōrdūmōjusá symtim řaizu i tik varāja atklōt, kur jei pošā beja napareizi dariejusá i kur jei tagad dareitu cytaižōk — bet tys patš nu sevā nikū nagrūzeitu. I cytim, ijauktim šymā litā, býtu vysu jōpōrdūmoj i jōpōrzamej sovōs

dūmōs i dorbūs, bet tūs cytu jei navarāja īspaidōt, paṭ sova Meika i Jōnā nā.

Tai paṭ ļaužu mālis varāja bīt klusōkys tūraiz, kod tī trači sōcās. Goreišu Vikša Stepčá beja atzeita skaistulá i ļūti pateikamys dobys maitiná. Moneitá jōs sorgōja nu puīšu kai poša sova piersta nu gunš. Ni jōs laidá večerinkōs, ni cytōs saīšonōs, kur kūpā beja jaunīši vīni poši. Tūmār Jōnš nazkai beja pratš Stepčái tikṭ klōt i īgiuṭ jū sáv par leigovu ar vysu Moneitis lelū sorgōšonu! Tekļuškai tá beja nagrybūt lapnumā jōpasmaida par dāla veiksmi. Jys, pogōns, tū vāļ beja tai veičš, ka nivīns nikō nazynōja, ka obeji jaunī jau beja nūlāmuši precātis i vairs tik prōtōja, kai lobōk tū atklōt sovīm vacōkim i dabōt jūs pīkriššonu. Tod ļaužu mālis īzamaisāja i jīm vysu izjaucá.

Pyrmīs tracš nōcá nagaideits kaidys tierga dīnys nūvakarī. Iz laukuma pi bazneicys stōvāja tik nadaudzi pajiugi. Vīnā styurī Goreišu Vikss ar Moneiti, vysu sapierkuši, sādāja rotūs i gaidāja Stepčis. Ūtrā tierga laukuma pusī Sylānu Meika rotūs kvīcá trejs napōrdūti syvāni, i patš Meiks, Tekļuška i vacōkīs dāls Oņčš jau dūmōja braukṭ iz sātu — beja tik jōpasauc Jōnš.

Cikom Sylāni sprīdá, voi Oņčam nabytu jōit Jōnā vaicōtu, styurī pi Goreišu Vikša rotu tyka pīnasta ļūti liktineiga ziná. Tōs padevieja beja vīna Stabuleišu vecelá, saukta Žagatená, kolsna i moza bōbená; jei beja „manačka” i bazneicys procesejōs násá būrtnu sv.Franča karūga. Tī jei gōja cāly, ar būrtnu kai lyugšonā salyktōs plaukstīs, bet jōs actenis blysynōjās, apzavārdamys bazneicōnus: kurī nu pyulá skaita pōtorus i kurī „sauda vōrnys”. Atsagrīzusá privatā dzeivī, jei par vōrnu saudeitōjim acīs voi aizacīs nūdává ļūti dzieleigu kritiku spolgā, pacaltā baļstenī. Ar sovū vydžynōšonu jei beja daudzīm sarībusá, bet jōs uzstōjeiba beja tik drūsa i apjiemeiga, ka vysī aizskortī jai lobōk grīzā ceļu nakai spōrōjās preteimā.

Tagad Žagatená násās pi Goreišu Vikša rotu i nūdává Moneitái itaidu zini: šei redziejusá Stepci tejneicā ar Sylānu Meika Jōni! Šys šai apzačierš apleik ar rūku, a šei šam īzasādusá gondreiz kliepī! Tū pasciejusá, Žagatená lobpatykā blysynōja actenis.

Goreišu Moneitá normalūs apstōklūs beja nūsvārta, pať mozruneiga sīvítá, bet šī apstōkli vairs nabeja normalý. Jai pieški pīzasyta runōšonys drudzš, kod jei beidzūt lākmi pōrvarāja i apklusā, daudz napateikamu i naganteigu vōrdu beja pasprucš par obejim jaunijim, seviški par Sylānu Jōni. Vikss, draudeigs i dryums, lieni aizčōpōja iz tyvōkōs tejneicys pusi, a Žagatená, nazkaidys pōrdabeigys manis vadeita, násās iz tierga laukuma ūtrū molu i namaļdeigi atsadyurá Meika saimis vydā. Ari tá jei nūdává sovu zini, tagad kai vaiņukā appuškōtu ar Vikša, Moneitis i pošys Žagatenis sprīdumim par Jōnā tykumeibu.

Sylānim klausūtis, tys nazalyka pateikams gobols, i Meiks jū pōrtraucá: „Kas táv, vacai bōbai i vāļ manačkai, par dareišonu bōzť sovu dagunu kotrā traktirī voi tejneicā? Ni táv kō pierkť, ni pōrdūt, a tu vysu dīnu pa tiergu volkojīs! Navarieji paliktť sātā sīna kostu?”

Mozōk ryudeitu goru taidš skorbs pōrmatums nūteikti saplacynōtu, bet Žagatenái tys beja tik pokulu veikšš gunī. Jei aizlismōja: „Ka dāly ar tāva atļōvi pavad gūdeigys maitinis i vodoj pa vysaidom naškeisteibys vītom, to kotrys, brōļ mīlýš, itū rādž i īrauga, kam viņ ačš valī! Ka nagribi klausātis par dāla naganteibom, to nagribi — tai i pasoki, lai as zynu, ar kaidu cylvāku maņ tá dareišona!” I tai tōļōk!

Meiks beja apklusynōts, Žagatenis uzvara piļneiga. Vairs nivīna natraucāta, jei izsacāja sovys dūmys, pec tam atreferāja Goreišu Moneitis izsaceitōs — bet daudz lobōkā i izteiksmeigōkā stilā, kas iz vysu Meika saimi atstōja lelu īspaidu. Kod Žagatená apklusā voi — pareizōk — aizalaidá aplaimōť ar sovīm jaunumim cytus atlykušūs tierdzōnus, Meiks, dryumōks nakai pirmeiť Vikss,

aizgōja iz tyvōkōs tejneicys pusi. Jaunijim par laimi jī nabeja tyvōkijā tejneicā. Pi tōs sazatyka obeji vacī. Meiks paglyunāja iškā (tū Vikss jau beja pōrs ŗaižu izdariejš), pabūlāja boltys acš pret Viksi. Tys atbūlāja preteimā, i tod obeji sōka iņ atpakaļ iz sovim rotim, sōnu vīns ūtram pagrīzuši, rōpōdami kai vieži.

Da, tai tys sōcās — Tekļuška pīmināja, — i ļaužu runys, i pošu speiteiba paleidzāja vysu turpynōt. Jaunim tei beja dzeiva ālnā, cikom nu tōs izbāga. I Jōnām tai patyka zāmi kūpt! Jī obeji ar Oņci b̄ytu lobōki saimnikōtōji nakai patš Meiks. Meiks beja vacmūdeigs i speiteigs, i tik ar pyuļom jaunī jū pīrunōja sōktķ kultivāt pūru. Tagad tōs pļovys sōka atsamoksōt, bet kaidš nu tō lobums? Jōneiša, golvonō planōtōja, vairs tá nabeja.

Vysu tai pōrdūmōdama, Tekļuška palyka pavysam biedeiga. Voi nu tīsys vysā m̄ysu styurī nabeja nivīna saprōteiga cylvāka, kurīs varātu atgrīzīt i m̄ysus, i Goreišu vacūs pi prōta? Vysi tik pļōpōja; vužgnōja i smājās par m̄ysim. Vārās, kas nūtiks, i prīcōjās, kod nūtyka. Tagad m̄ysu jaunī tī neikst pa Reigu par taidim kai burlakim; mās, vacī, neikstom, vīns ūtram speitādami, a zámá i divys sātys gaida. Goreišu Jōņš izavuicās par školōtōji i sātā napaliks. Tī varātu saimnikōt m̄ysu Jōņš ar sovu Stepci, a mozijam Pītereišam b̄ytu zalá zōleitá, navys akmini, pa kū takalāt. Oņčš palyktu tá, i mās vysī, vacī i jaunī, varātu dzeivōt kai vīna saimá — nav tok vairōk kai pušūtra kilametra nu m̄ysu leidz Goreišim!

Tekļuška sapņōja, cik tai b̄ytu labi, bet zynōja, ka labi nikod nab̄yš. Meiks nikod nanūzaliķš iz salabšonu i Vikss ari nā. Cikom vacī nav salobuši sovā storpā, bārni sovu ocu tá narōdās — tys beja skaidrys.

Meiks izakrōcá, nazkū nūmurmynōja i pīzacālá sādu. Tekļuška izalyka aizmygusá. Meiks pazaklausāja iz vieji, idádzá mozū plitys lampeni i sōka gierbtīs.

Tekļuška sazatoryuka: „Voi laiks cáltīs?”

„Sešys stuņdis,” atyucá Meiks. „Vāļ vari drusku paperāt — as izīšu pazavārt, voi viejš nav bejš nadorbūs.”

Jys izgōja pogolmā. Ōrā blāzmōja moza gaismená. Viejš beja izagrīzš nu dīnvydvokorim Nu itō varāja sōktīs atkusi — naseņ izsnygušō vierskōrta vairs nazalyka puļveraina, bet lypa kūpā.

Nūsprīdš, ka bjš atkusi, Meiks sōka pietāt jumtus. Apgōja kōrmim vysapleik, bet nikur naatroda izbužynōtys vītys i apmīrynōts gōja otkon ustobā. Vāļ varāja aizpeipāt, pyrms sōkš borōt lūpus.

Ustobā Tekļuška vairs naperāja gultā, jei jau apzavylkusá taisājās kūrť plitu. „Jōnš nav Ončam ilgi rakstiejš,” jei vīnaldzeigā bolsā izamināja.

„Hm-m!” nūvyllka Meiks tikpať vīnaldzeigi.

„Nazyn kai jīm klōjās — varbýt kas naviņ pazadariejš,” Tekļuška turpynōja.

„Navar zynōť,” Meiks nūņūrdāja drusku uzmaneigōk.

„Varbýt Goreišim ir kaidys jaunys zinis...”

Tys Meiku pōrsteidzá, ka Tekļuška tai izadrūsynōjusá dūmōť, bet dreiši jys kliva nyknys. „Tu varbýt grybātu skriť izzynōtu?” jys nūzašņōcá.

„Kab zynōtu, ka Goreiši nabjš tikpať nagudri kai tu, as ītu!” Tekļuška ar sporu atciertá. „Itai, Meikul, dzeivōť vairs navar, kai máš niu dzeivojom!” Tusdama i škaudōdama jei reikōjās ap plitu.

Taida runa Meiku pōrsteidzá. Nikō naatsaceidams, jys izgōja ōrā. Dūmōdams par Tekļuškys pieškū sporu, jys pīgōja pi šķierbys storp obojim klāvim pajimť lelū skalini. Ar tū nosōja nu pyunis lūpim bareibu.

Aizadūmōjš jys taukstājās pa šķierbu, apzastōja, pīmināja, kū vaicoj, a skalinis šķierbā nabeja.

„Oņcs nikod nanūlik lītu, kur tai jōstōv!” Meiks sirdājās, sōka meklāt klāvūs i pyunī. Tī skalinis nabeja. Izamekliejš pamateigi, jys

bryda atpakaļ iz ustobu lomētūs, bet jō dusmeibys mierki jau pošī nāsās jam preteimā pa siņču durovom: Tekļuška ar slauktivi iz klāvu, Oņçš iz reji lynu kuļsteitu.

„Kur tu vakar vokorā lyki lelū skalini?” Meiks sapeikušu bolsu saucá Oņčam.

„Škierbā.”

„ Škierbā nav, pyunī nav i klāvūs nav,” Meiks pōrmatūši nūskaitāja.

Oņçš paraustāja placus: „Býš vylks aiznešš.”

Jys īsōka iņ iz rejis pusi, i Meiku taida dāla uzvedeiba kaitynōja. Pādejā laikā brīsmēigi gudrys palicš! Meiks jam býtu kū borgu saklīdzš, bet Tekļuška tagad īzarunōja pyrmō.

„Avui, puis, kū tu pļōpoj!” jei sacāja Oņčam. „Kur vylkam pavilkt, icik lelu skalini! Tī varātu sakraut, desmit vylku, ka býtu nūkauti kai vepri.”

Oņçš īzasmāja skali jau bez sapeikuma i aizgōja iz reji. Ari Meikam beja jōpasmeignej ūsōs par sīvys vīntiseibu.

„Býš viejš izpyutš nu škierbys iz teiruma,” jam beidzūt īgō prōtā, i jys tagad varātu sacāņ sīvai paļdis, ka jei nūvārsusá streidu, pyrms tys beja sōcīs. Sovys aizdūmys jys pastōstāja Tekļuškai:

„Paīšu pa teirumu apzavārtu — kur naviņ, kaidā kryumā býš aizačārusá.”

Par pasauli jau beja izaplātusá loba gaismená, i, izejmūt nu škierbys, meikstijā snīgā varāja īraudzāņ skalinis pādus: tá tei beja stumta, tá valta, tá īzasytusá ar styuri, tá palākusá gaisá i apmatusá snīgā kiulīni.

Detektivs Meiks spēja īzadūmōņ kotru skalinis kusteibu i prīcōjās par sovu attapeibu, kai i par nagaideitū laika kaviekli.

„Pogōns viejš — kō tik tys navar padarāņ!” Meiks lobpatykā ryucá. „Edž, tá skalini apnešš vysam lelyjam kōrklu puduram. Niu tei dzeita taišni par pļovu. Býš skriejusá dreīžōk par vilcīni i jau ir

aiz Baļtinovys. Vajdzāja iz vīna sōna pīrakstāt: „Sveicīni nu Ludzys agrīnka!” Vysim viļacōnim bȳtu breinumi!”

Meiks beja sajiusmynōts par sovu osprōteibu i čakly dzynōs pa pādīm nu vīna teiruma iz ūtru, pec tam pōri vysom Diervu pļovom. Pec pādejīm atkusim vacīs snīgs beja sasalš ar cītu gorūzu, tai viersā izsnygusā nalela kōrtenā, kas išonys natraucāja, bet labi izeimōja vītyš, kur kaidš putyns bejš nūzametš. Ar vōrdu sokūt, lobōkus laika apstōkļus skaliņu medeibom navarāja izadūmōt.

Aiz Diervu pļovom skalinā palykusā viļteigōka: sōkusā skrīt taišni pa ceļu, pādus piļneigi izgaisynōdama. Leljš ceļš tā izastipā kai aukla vysmoz kaidu kilometri. Gar molom beja ratōki i bīzōki kryumu puduri. Varbȳt skalinā ilākusā i pazaslāpusā kaidā kryumā? Meiks apgōja vairōkim apleik, bet nikō narādžāja.

Škārs garum par ceļu nu kryuma pi kryuma brodōdams, Meiks napamanāja, ka nu vīna sōnu celenā beja pīzalaviejusā moza veceleitā. Jam tys napatyka. Pyrmkōrt, vysim zynoms, ka nu reita iz celā paprišku sateik bōbu, ar tū vysa dīnys laimā samaitōta; ūtrkōrt, itei vecelā beja Žagatenā, pi laika izalaidusā nazkur iz tōlejōm atlaidom.

Pyrms Meiks kū paspāja darāt, Žagatenā jau par gobolu klīdzā: „Kō tu ap kryumim slaistīs icik agri nu reita? Īmi Goreišu Vikšam pi pakša guni likt?”

Meiks nu tīsys sazatoryuka. Ar itū bōbu sazatikȳt, vysvīns kod i kur, nabeja smīkla līta! Jei vysu laiku vārusās, kai šys staigoj ap kryumim, i tagad palaišš ļaudīs taidys runys, kas varāja nūdarāt vairōk pūsta nakai gunš! Kū niu jai atsacāt, kū isōkt?

„I tu molocs bȳtu, tai padariejš”, Žagatenā jū drūsynōja. „Vikss — obeji ar Moneiti seņ tū peļniejuši. Nu aizpārnejō rudinā iz manā sirdeigi, pošā nazynu par kū: Laikam nu lelys lepneibys. Tu lobōk tī naāj — jī tevi gaida ar taidu lelu skalini. Nūspīšš zam tōs kai slozdā, cikam nūzatušeisi!”

Kū ilgōk jei runōja, tū Meiks apstulba vairōk. Beja jōatsazeist, ka jō dūmōšona natyka Žagatenái leidza — jei mātá vysapleik taidys cylvys, ka Meikam pavysam nūzagrīzá golva.

„Nu, kur to tu īsi?” Žagatená mātās viersā otkon uzstōjeigōk. „Sīvai kas nalobs pazadariejs, i tu skrīņ pi doktura? Nā — to skrītu ar zyrgu, iz maná i napazavārdamīs. Zyrgs izbiedzš nu klāva? Nā — tu pi kotra kryuma tai naūšņōtu. Vepris izalauzš?”

Navar zynōt, cik ilgi pratynōšona bŷtu vylkusās, Žagatená nazalyka pīkususá ni mīseigi, ni gareigi. Tá pieški nu kryumu bez kaida celá pazarōdāja pajiugs, pīkrauts ar garom, bīzūknī augušōm prīdeītom i bārzu atlašom. Aiz pajiuga, ūtrā pusī aizasliepš, sūļōja garīs Leidumnīku Kazmerš, apkōrtņī parosti saukts par Vacū Vucynu. Šei palamá jam beja tō pec, ka jys lileidamīs bīži sacā: „Kō jiuš, jāri, tá doncojit apleik? Palaidit klōt vacū vucynu — tod rādžāsīt, kai tū lītu dora!”

Vacijam Vucynam beja žulika paskots i daudz napateikamu dareišonu ar vaļdeibys īstōdom — i šōs divi lītys nūteikti nasadar kūpā. Pīmāram, Vacīs Vucyns, apsyudzāts par molu mednīceibu, tīsys prīškā aizrauteigi i pacylōti stōsta par saplāstīm jierenim, aiznastōm vystom i poša pieškū, cālū impulsu atsarībš slapkovom. Cikom tīsness klausōs, dagunu nūdyurš iz zāmi, tik ilgi jō simpatejis ir vystu i jiereņu pusī, bet kai jys paceļ acš iz Vacō Vucyna, tivleīž bez lelys dūmōšonys lītu izškir meža zvierim par lobu!

Šūreit Vacīs Vucyns braucá iz sātu, aizlīniejš nu vaļdeibys vazumu pyrmškireigys molkys — beja apnicš kurynōtīs ar sovīm žogorim. Jys gribāja tagad aizalavāt par lelceļu otkon kryumūs, bet Žagatená jam tō naļōvā. Aizmiersusá Meiku, jei klīdzá iz Vacō Vucyna: „Ak tu slapkaunš, šūnakļ molku zadzš! Otkon tevi bŷš jōvad iz Ludzu i jōpatupynoj tymōs mozijōs ustabeņōs kaidu mienesi! Tys, brōļ milŷš, vāļ nīkas! Kod nūmiersi, valni tāv zam kotla sakūrš guni

nu symts tyukstūšu itaidu vazumu — tu tī smīļksteisi i eļsineisi kai Rozba!”

Teologiskī argumenti Vacō Vucyna galeigi naišpaidōja. Jys izleida pi zyrga golvys vazumam šymā pusī i atīsá sovu vyszuliceigōkū smaidu. Zyrgs sprauslōja, zūbus atnirdzš, i tai jī obeji stōvāja garim geimim i nirgdami kai sazvierniki. Kod Žagatená pītypynōja klōtu, Vacīs Vucyns nūjámá ausaini i jōs priškā zemli pazalūcāja.

„Vasala, Stabuleišu čotka!” jys mīleigi sveicynōja. „Ka maņ kaidis stōsteitu, as, nudi, natycātu, ka tu itai ar puišim kryumūs taisi sazatikšonys — i vāļ ar precātim i icik agri nu reita! Ui, ui, — tys nav labi!”

Molu medinīks beja īsōvš Žagateni ļūti vōreigā vītā. Poša sovu tykumeibu jei viertāja cīži augši, i tagad tys jū piļneigi satricá tai, ka kaidam par tū navarātu bīt ni mozōkōs šaubys. Kai niu varāja rádžāt, Vacijam Vucynam tōs beja ļūti lelys i labi pamatōtys, i jys tō nu Žagatenis nimos naslāpá. Dziļōs sirdšsōpōs saviļčš pavysam biedeigu geimi, jys pīmīdzá vīnu aci pret Meiku i Žagatenái nūpītni apzvierāja, ka tivleit, sātā izjiudzš zyrgu i varbīt paļ naizkrōvš vazuma, šys īšūt vysu pastōstāt bazneickungam i Meika sīvai. Cytaiž šys peļneitu sáv lelu grāku, itaidys lītyš šim divejim nūslāpť paleidzādams.

Nu tō Žagatená apjuka pavysam. „Vyss pasaulš šūreit troks palicš!” jei paklusu, vairōk tai pi sevá pūrpyņōja. „Īmu pa ceļu, rožoncu skaiteidama, īraugu — Goreišu Vikss ar Moneiti grūza pa pogolmu lelu skalini; verās, pietej, kai lelu breinumu atroduši, iz maná sirdeigi — nagryb runōť. Nūzasplōvusá ĩmu tōļōk, verūs — Sylānu Meiks nu sātys izbiedzš, pa lelcelá molom slōpstōš; ūšņoj i paceļ kōji pi kotra kryuma kai sunš. Naasu jam vāļ loba reita padavusá, pazarōda meža zaglis i gryb mani pataisāt par pādejū volkūtni! Tfu, kaidi ļaudš! Nav vairs dzeivis itymā styurī!”

Tū nūrunōjusá, jei sirdeigi apzagrīzá iz papīža i aizkuļkōja, atpakaļ naatsavārdama.

Vacijam Vucynam atsagrīzá žulika smaids: „Nu, kas būs nu itō vieja? Snīgs?”

„Nā,” sacāja Meiks, „dreīžōk, rōdīs — atkusi.”

„Tai izaver,” Vacīs Vucyns bažeigi nūvyļka, „tai izaver.”

Jō smaids izražis vairs nabeja prīceigs, a acš zagleigi, ōtri apskrāja kryumus, kai nu tīm kū napateikamu izleinūt sagaideidamys. Jys izgrīzá zyrgu iz lelcelá i aizbraucá pa tū, laikam izriekinōjš, ka būs jau tai meža sorgus par daudz tivli iz sovu pusi atmōniejš, lai vāļ riskeitu taisnu slīdi leidz pošai sātai.

Jys aizbraucá bez atsavadeišonys. Meiks palyka vīns patš iz lelcelá.

Niu, kod vīna napatikšona beja laimeigi golā, izagadāja ūtra. Nu Žagatenis pļōpōšonys beja skaidrys, ka skaliná aizskriejusá taišni tī, kur navajdzāja. Ka īsōkusá, deļkō tei navarāja skrīt leidz pošai Viļakai? Nā — tai jōnūzamat Goreišūs! Kurs cyts, ka na Vikseits, var timsā nu gobola saūšt, ka nazkur iz teiruma sveša skaliná! Īt voi naiť tū pajimt?

Zemņika parodums ir nagaisynōť iztiereitōs pyulis par veļti. Meiks sevi sūdāja, ka izskriejš kai muļķš nīka skalinái pakaļ. Niu, kod beja zynoms kur tei ir, nazagribāja viļktīs iz sātu tukšā. Kōjis pošys násās iz prišku.

„Nu, pavaicōť as varu — par golvu par tū nasiss,” Meiks beidzūt oficialy apstyprynōja kōju īvadeitū virzīni. „Bet lomōšonōs — i ļaudim lelys runys — var iznōkt,” jys sevī šaubājās i apzajámá pyrmīs nivīna borga vōrda nascāť. Golu golā, seņōk Vikss beja lōga cylvāks — na vīnu řaizi iz lelcelá sazatykuši, apzarunōjuši, sapeipiejuši. Žāl, ka vyss tagad apzagrīzš tai pavysam ūtraiz!

Meikam nyknums i ryugtums škebināja sirdi, grīztūs atpakaļ i itū iz sātu, a īskrāja prōtā Tekļuškys šō reita vōrdi. Ka jei beigōs

izzynōš, kur skaliná atsadyurusá, jei naliķš mīra da myuža gola! Varbūt poša aizskriš iz Goreišim i tī savōrās eistu putru! Nā, beja skaidrys, ka jōit pošam — kas būs, tys būs.

Tai, ņaizī dryums, biedeigs i drusku nūzabeidš, Meiks čōpōja pa Vikša celeni iz pogolma pusi. Nu tīnis izskrāja lels, palāks vylku sugys sunš, vairōkys ņaizis ōtri īzarāja i nūzatupa pi vōrtu, kai Meika gaideidams. Meiks, zynōdams šōs sugys suņū parodumus, apzastōja i nakustāja. Sunš īsōka ryukt.

„Nu, tivleit ņākš viersā,” Meiks nūdūmōja, tik tagad atgōdōdams, ka jam nikō nabeja rūkā. Voi skrīt pi aplūka i izraut kaidu kōrtš голу?”

„Cemer! Bysi mīreigs? Maršs pogolmā!” Vikss klīdzá pa siņču durovom. Sunš nagribeigi paklausāja i tyka īdzeits gūvu dōrzā. Meiks īraudzāja pogolma golā sovu skalini. Nazynōdams, voi īt iz Vikša voi skalinis pusi, jys apzastōja pret Viksi i rōdāja iz skalini:

„Dzanūs sovai skalinái pakalī.”

Vyss, lykōs, nūteik kai pa sapynu — mūrgains i smīkleigs ņaizī — vyss reita cielīnš, sevišķi pādeji pōrs minoti. Kai pōrbaudeidams, ka nasepinej, jys pīzaspīdá pazavārt iz Vikša pusi. Skots iznōcá pavysam dryums.

„Māš ar bōbu šūreit sagivom tymā sātmalá styurī aiz ustobys,” Vikss tikpať dryumi pamōvā ar golvu.

„Viejš nu šķierbys izpyutš,” Meiks skaidrōja. „Pa snīgu varāja rādžāt taidus kai pādus, tai as vysu laiku gōju.”

Vikss nūpītni pazaklanāja: „Lels viejš — laikam būs atkusi.”

„Tai rodīs. Tagad daudzi syltōks kai beja nu poša reita,” Meiks pīkryta, tod vylcynōdamīs vāļ pībylda: „Satyku vacū Žagateni. Pļōpōja vysaidus breinumus i pa vydam, ka redziejusá skalini jiusu pogolmā.”

Vikss nazkū nūryucá par soltu cierva pītu i vacu bōbu mājōm, i ar tū saruna lykōs izsmalta pavysam. Atlyka jimť skalini i īť paceļu.

Nūkloudzāja siņču durovys. Moneitá iztypynōja iz pogolma.

„Itei skaliná atskriejusá nu pošu Sylānu,” Vikss pastōstāja sīvai.

„Dīvs mīlēs, itaidu gobolu!” Moneitá breinōjās.

Meiks sajuta pīnōkumu otkon pastōstāt vysu nūtykumu, šūražiz drusku seikōk. Kod pīnōcá tys breidš, ka beja jōgrōb skaliná i jōit, Moneitá pieški izarunōja: „Tu, sābri, bēsi izsalš, pa itaidu vieji staigōdams. Īāj ustobā drusku pazasiļdeitu — tovi sietnīki bēs lūpus apkūpuši bez skalinis!”

„Ak, to as tāv asu tik sābris?” Meiks nūdūmōja, bet sovu napatyku nagribāja acīs parōdāt.

„Sapeipāsim!” Vikss dryumi pībylda.

„Meiks tai kai gribāja atsarunōt, bet kōjis darāja sovu. Dreizi jys beja siņčōs, tod ustobā i sādāja ar Viksi virtuvī pi plitys. Moneitá reikōjās ap pūdim. Vysi trejs pec kōrtys īsōka kaut kū runōt, bet sarunys nazkai kotru řaizi dreizi apzarōvā. Beidzūt Moneitá vādá pi golda.

Vysi trejs strābá apsiļdeitūs vakar vokora kōpustus ar galis gabalenim i pi sevš nazkū dūmōja. Varbūt par tū, ka kōpusti dereigi na viņ mīsystirpynōšonai, a i prōta atpyutai, kod ar mūkom beja mieginōts pļōpōt par nanūzeimeigom lītom, a lelōs palykušys naizrunōtys.

Beidzūt kōpustu blūdys i pať zōļu čaja skrūzeitis beja tukšys. Moneitá nūlasā traukus, nūslaucāja goldu. Obeji veirīši lieni i ryupeigi otkon tyna papirosus. Īzarunōšona par laiku i dorbim sōcá atsakōrtōt, nivīnam nabeja drūsmis īsōkť runys par kū cytu. Meiks grūzājās iz sova krāsla i prōtōja, kai lobōk pazateikt i atsavadāt. Kū to cytu vairs varāja darāt? Jī pošī nikō nasoka i gaida, kod Meiks saprašš, ka cīmōšonōs beigusās.

Moneitá aizbyzōja iz ūtru kambari.

„Kai jei otkon pazarōdās, tivleitť ceļšūs i īšu,” Meiks nūlāmá.

Moneitá izskrāja nu kambara. Jei nazkai beja pōrzamejusá. Lyupys saknibusá, seju sataisiejusá kai iz raudōšonu, jei nūzamátá iz krásla Meikam preteim i bez nivīna vōrda nūlyka jam priškā vairōkys fotografejis. Nu tōm vārās Jōņš, Stepčá i mozīs Pītereitš. Meiks īsōka lieni appietāt kotru biļdeiti.

„Itōs divejis,” Vikss rōdāja, „mýsu Jōnám naseņ atsyutiejuši iz školu, iz institutu.”

„Mýsu Oņčam tūs vāļ nav.” pībylda Meiks. Tod jys otkon, napacielš, lobu breidi vārās i cylvōja biļdis. Ari Goreiši nikō nasacāja.

„Jiusu Stepčá cīži izneseiga máita — pazaver!” Meiks nadrūsi, gondreiž kauneigi īzaryucá, vīnu biļdeiti pastumdams iz Moneitis pusi.

Moneitá, fotografeji ļūti uzmaneigi appietiejusá, ari tagad īzarunōja taidā otrā, paklusā bolsā: .

„Nu, jiusu Jōnā ari nivīns navar peļōt. Stātnōka puīša Stepčá nabýtu dabōjusá.”

„Strōdeigs, Vikss jai pīkryta, nu sova papiroso skotu nanūlaisdams. „Patš redzieju, kai jys pa pūru ar calmim plāsās.”

Vysu reitu paregōtī atkusi beidzūt beja klōt. Ūrā pyutá pavysam sylts viejš, ustobā īsyla runys: sōkumā paspruka atseviški teikumi, kai atlyuzuši lada goboly, palaisti pa straumi. Dreiši tūs beja vairōk. Tá tī plōvōja naskaiteiti, i sarunu upá čalōja breiva! Beja pagōjš vyss reita cielīņš, pušdīņu laiks vairs nabeja tōli.

„Nu gon maņ jōskrīn iz sātu! Meiks cālās nu golda pavysam vīgli. „Teklā dūmōš, ka as kaidā akacī īkritš.”

„Kō tu, svōt, dzeisīs pret taidu vieji itū gobolu kōjom?” Vikss ar sporu izsyta Meikam iz placa, beidzūt litōdams pareizū titulu. „As tevi aizvesšu ar zyrgu!”

„As braukšu leidza!” Moneitá īzasaucá.

„Kai to mās dorba dīnā tai braukalāsīm kai čyгани — ļaudš vārsīs i smīsīs!” Vikss ryucá.

„Vysu itū laiku Viktor, jī iz mýsim ir vārušis i smiejušis!” Moneitá ar speitu nūzašņōcá. „Nu to lai pazaver i šudiņ! Jiudz komonōs tū sovu rikšōtōji!”

Vikss taisājās vysu kū ņūrdāt preteimā, bet Moneitá nabeja atrunojama: „As pajimšu leidza itōs divejis kartenis parōdāt Teklái.”

Tai rikšōtōjs tyka sajiugts komonōs, skaliná pīsita tōm aizmugurī, sunám uztycāta sāta, i Meiks kai kungs vyzynōjās cauri Diervu vacijai vītai, gar Leidumnīkim pa lelceli iz sātu. Komonu slīcis gūrkstāja meikstijā, atkusušijā snīgā, zyrgam zam pokovim lypa lelys pykys — nikaida lapna rikšōšona naiznōcá.

Kod Tekļuška iraudzāja brauciejus, jei nabeja pōrsteigta. Lykōs, gars, nalobs sapyns beja pōrtryucš i beidzūt atsagrīzusá dzeivis eistineiba.

„Vasaly, vasaly, svōteni!” jei sajámá Goreišu pōri, kai vysu laiku gaidiejusá. „Īsim iz ustobu!”

Sylānu ustobā otkon tyka āsts, dzarts i runōts, cikom vyss beja izrunōts i izdūmōts. Pagōtnái atmasts ar rūku, i četri vacōki raudzāja izavārt sovu jaunūs nōkūtnī. Nūlāmá, ka Jōņš ar Stepci var braukt atpakaļ i dzeivōt Goreišūs, jo jūs pošu Jōņš býš školōtōjs, na zámis ariejs. Oņčam palikš Sylānu sāta, bet Pītereitš i varbýt vāļ cyti mozbārni pīderās vysim četrim vacijīm kūpeiģi — cik to tá tōli nu Goreišu da Sylānu, pať skalinái tī aizskriť pavysam smīkla lita!

Kod nu rejis atgōja Oņčš, jam tyka nūdikteita gara viestulá iz Reigu. Tai golá beja četri paroksti, i Goreišu pōrš tū tivleiť aizvásš palaist pa postu, jo itaidūs atkusūs navarāja vairs zynōť, cik ilgi pastōvās ceļš — — —

Sylāni izgōja Goreišus pavadāt i ar ceremoneģi atraisāja skalini nu komonu pakalis.

„Tam krīvam, kas izpyna itū skalini, vajdzāja idūt zalta medali,” Tekļuška izamināja.

„Vajdzātu,” nūryucá Vikss.

„Mýsim pošim sáv býtu jōpīkar vāļ na taidi medali!” Moneitá izasaucá.

„Par kū to mýsim?” breinōjās Meiks.

„Par tū, Meikul,” Moneitá lieni, tūksteidamīs skaidrōja, „ka itymā skalinī viejš varāja īpyušt vairōk prōta, nakai mās vysī turājam sovōs golvōs.”

„I mās tō leidz šūreit reitam poši nazynōjam,” nūbeidzá Tekļuška vāļ pazemeigōkā bolsā.

AR LUKTURI

(Tālējums)

„Kur palykušys pārnejōs lopys i putynu bolsi?” mādz dryumi prasāt dzejniki, grybādami parōdāt pasaulā napastōveibu i dzeivis nīceigumu, — kuris taidys meiklis sovā myužā nav miniejš patš, nabūdams dzejniks? Kas palik pōri nu iznīceigijim laika pīmineklim, kū lelō Myužēibys upā naspātu aizskolōt?

Varbūt mirdzums i atblōzmā palik. Kod pazaverom zvaigznōs, mās sōcom dūmōt par gaismys godim i godu miljonim, kurūs tūs mirdzums pōrvariejš, lai īspeidātu mūsīm acīs. Taipaļ vokora atblōzmā vīnā pamyrušā lopā, kas vāļ turīs pi sova zora, speitādama vālyjam rudinām, var atsaukt atminī na viņ naseņ aizgōjušōs saulainōs dīnys, bet vāļ daudzus tōlus godus, pylnus gaismys, i Dīva svieteitus rudīņus, kod svātdīņōs vyss pasaulš stōvāja apklusš i svīneigs kai bazneica i zylyjā dzidrumā nu vysim pakolnim stipās apzeļteiti tūrni.

Dorbadīnōs otkon ļaužu rūseiba čalōja kai upā. Vāļ nabeja nūbeigts vīns steidzeigs pasōkums, jau gaidāja ūtris i trešīs. Beidzūt nivīns vairs navarāja. Saskaitāt vysys sovys ryupis i vysys skrīšonys; tik, kod nu dorba atlicš mugoru, īraudzāja pyrmū dzārvu kōsi izgaistom aiz zalta bierzš dīnvydu pusī, zynōja, ka dreīži vysa lelō rudinā bagateiba tikš pi vītys. Atlikš laika ar mīreigōku sirdi padūmōt par cytom litom, īvilkt dzilōk elpu i pazapricōt, — kas gon beja dzeivā bez prīcys?

Taišni rudīņūs ļaudš taisājās iz eistōm gūdeibom. Taidys, kurs beja izmekliejš sāv leigovu, bet napaspiejš vāšt pi oltora pyrms Jōnā dīnys, lapnu lapnōs kōzys taisāja tagad, kod kotrys varāja vīglōk atsarauļ nu sātys i dzīrōt trejs dīnys nu vītys, kai eistim kōzinīkim pīdar. Nivīns šymā laikā nazabreinōja, ka īraudzāja sābri kiupynoņūt

pierti nedelis vydā. Īsols tok pošam ari beja jau sōkts deidzāt i īsaļneica piertš augšā sakōrtōta. Kod pīnōcā eistis laiks, vacīstāvs patš skraidāja vīnā skraideišonā nu ustobys iz pierti, nu piertš iz klieti, gon škaudōdams kurynojuť guni akmiņu krōsnī, gon augšā apmaisūt īsolu i ar maiseni stīpdams iz sātu gotovū montu. Pať nakti jam nav mīra, cikom nabeja pōrs řaižu izarausš iz īsaļneicys i vysu klōjīni nu jauna apūšņōjš i izrušynōjš; jo kuram gon cytam šaidi dorbi lobōk veicās i pīstōvāja nakai jam, kurs ilgōk par vysim pazyna mīža i apeinā spāku, par kū tei senejō dzīsmā dzīd? Ari tagad vāļ taidš prōvs loba dzierīnā kauss jam pošam labi gōja pi dūšys i labi siļdāja, i pi řaizis, sazateikūt ar vacim draugim, paleidzāja atcerātīs, kai bejš tūŗaiz, kod jī vysi jauni bejuši... Kas beja jauni tagad, tīm patyka prīcōtīs ūtrcik nakai vacijīm, jo vacō tāva taiseitijam dzierīnām jaucās klōtu jūs pošu rudinā gaitōš sakrōtīs spāks, kas napazyna atpyutys i auga augdams, nazynōdams eisti, kur liktīs. Jīm vāļ nabeja daudz kō pīmināt, bet bez gola daudz kō gaidāt; kotra dīna nāsā jīm kū nu jauna klōt tymā pyurā, kuru tik aiz godu desmitim kaids pavārš valī, atpyutys mekleidams, kod jaunys, svešys čalys jam šalkōš vysapkōrt.

Laduseišu Mečš ar sovīm 32 godīm nikaidš jaunīs vairs nabeja — cytam jō vacuumā beja na viņ sova dzeivā i sīva, bet, kai ļaudš smājās, pīzačierš i pa dodžam kotrā svōrku styurī. Mečš jūprūjom beja bešā i jaunūs pulkā īrādzāts lobōk par vysim. Pīdzeivōjš jys beja vysakō, vairōk nakai vysi jauni i loba dalā veču, kūpā jymta. Ai, cik dažš vacīstāvs varātu bŷť laimeigs, ka jam bŷtu tik daudz kō stōstāt kai Mečam! Mečš nabeja nu pļōpeigijīm. Kod jam kaids izaprasāja, kai tī tūŗaiz gōjš pa kōzom ūtrā pagosta golā, Mečš nūsmeignāja i parōvā iz sovys garmanis taidu maršu, ka vaicōtōjam sirdš pōrmátā kiulīni, papīži nūnīzāja i tōļōk pratynōť vairs navajdzāja.

Šei garmanis spieleišona beja tei, kas Laduseišu Meča vōrdu i slavi dareja spūžu četrūs pogostūs. Tai jau nabeja, ka pasauli bŷtu lobu muzykantu tryukums: tápať mŷsu golā četri brōli Kraucāni spielāja labi i pi tam kotrys ar sovu daiktu, Leiču Karpam beja eists akordeons, a cikim beja garmanis, navarāja saskaitāt; bet tu navari pileidzynōť kuru kotru eistam, Dīva dūtam muzykantam. Ka tyvumā sazagadāja divys kōzys řaizi, to tī, kur spielāja Mečs, saplyudā izadoncōť i vysa apkōrtnis jaunotnā, i gosti nu ūtrōm kōzom. Tys beja naraksteits lykums — ka kur taisāja eistu pazaceļšonu, taidu, kū vysim pīmināt, pyrmō lita beja sarunōť Meču par muzykantu i tik tod lauzāt golvu par iedīnim i dzierīnim. Cyťraiz pīktdiņ voi sastdiņ nu reita Laduseišūs sabraucā pavysam narádzāti ļaudš nu cyta pogosta i, ūsys škurynōdami vaicōja Meča. Jū īraudziejuši, jī prīceigi bryda ar jaunōm kūrĥom i sōglā, i dyunī, lai tik tikť jam klōt apzarunōť par svareigom lītom. Ka Mečs teirumā ora, jī staigōja jam pakalī, ūsu golu kūžļōdami, lyugdamīs i bubynōdami koč puš dīnu — ka beja vajdzeigs — cikom panōcā tū, ka Mečs lyka aršonai mīru, gōja iz sātu pōrzagierbť i ar vysu garmani sādās jūs lapni pi pošom durovom pībrauktijā lineikā. Putekli viņ nūkiupāja, i Meča naizprecātō, vacōkō mōsa, navareigi nūzasirdeidama, grīzā pļovā nūkleidušū zyrgu atpakaļ vogā īškā. Jōm obejom ar mōti vīnom pošom palyka dzeivis ceļšona, lai šys kai moziņkīs varātu skraidāt pa pasauli ar spieleiņom. Mōtā beja īsokusā tū jaunōkū žālōť i tai glōstāja pa šudiņ dīnai. Jys varāja darāt vysu, kū tik viejš īpyutā tymā pūstumā zam cakula. Paraudzeitu tai darāt jei voi Odums, vacōkīs brōļš, sovā laikā, rádzātu, iz kaidim pierstu golym tod mōtā pazacaltu. Golu golā kas to cyts, ka na mōtā beja tei, kas, Odumam ejmūt īgōņūs, jū pīrunōja, lai atstōj garmani puikai kū pačekstynōť. Nu lai pošā verās, kaidis tys puika ir pazadevš!

Mečs pa tū laiku jau beja aiz ostoinim voi deveinim kolnim. Jys dzeivi najāmā tik nūpitni kai vacōkō mōsa, kas, veļti izagaidiejusā

precinīku, beidzūt beja sakukusá vacijá perekli i paleidzāja mōtái saimnīkōt. Jei beja eistō reikōtōja, a Mečs tik pa nedelis vydu pīpaleidzāja, ka atroda kū padoramū. Voi to jō golva sōpāja, ka saimisteibā kas navīņ škeibi nūzadávā? — tī beja golva, kas par vari gribāja bīt gudrōka par cytom i valdāt. Lai pliešās — jys pazasmāja i kliva nūpītnys tik tod, ka kaidš tōlejōks paziná voi muteigōka máita paprasāja, kod šys jimšūt sīvu. Tam kas pazyna Prani, Meča voldūneigū mōsu, tai vaicōt vairs seņ navajdzāja i atlyka pīkrišt Meča apdūmeibai. Pōrōk aprunōt Laduseišus sābri seņ pōrstōjuši. Vysi zynōja, kai tī īt, kai naīt i ka nikod nateik eistā golā ar saimisteibu. Tys nabeja nikas jauns voi narádzāts; i Mečs pi tam vāļ beja taidš muzykants, kaidu tu, tōli vaicōdams, vīgli naatrassi — tys beja jōjem vārā. Gon jys palikš prōteigōks, apzaprecās i varbīt dzeivōš lobōk nakai vīns-ūtrys. Pazaver, kai tagad celās Odums, jō vacōkīs brōļš! Kai tōš Solys beja nūlaistys, kod jys tī īzaprecāja! I voi jaunōš dīnōš jys naskraidāja pa parapeji ar garmošku kai Mečš tagad?

— Pag, Odums tok vāļ munōš kōzōš spielāja!

— Nu, tok i munōš!

Tai ļaudš runōja, a patš Mečš izalyka nikaidu runu nadzieržom.

Ratys beja svātdīnis, kod Mečam nikas svareigōks priškā nastōvāja, kai tik kur aizīt vakarāt. Taidōš řaizjōš, seviški ka Mečš beja sáv sadūmōjš kaidu tōlōku gōjīni, jam pīzasyta vīns-ūtrys „pavodūņš”, kam cīži gribājās pazavārtš svešys maitys, a beja kauns īt vīnam, lai natyktu tōlejō staigulá slavī. Tō pec Mečš cyřraiz atstōja Laduseišus taidys kai vasalys gvardis pavadeibā. Šei gvardá, pōrnōkusá tieveji atpakaļ, mōcāja pastōstāt par vysaidim panōkumim i varūndorbim sacēņseibōš ar cytys pusis īdzymtijim dažu siržu deļ. Mečš, kura pakriesli jī tī vysu laiku beja atsaroduši,

jūs stōstūs parosti tyka pīmineits tik storp cytu. Ari šymā stōstā, kas tagad gryb sōktis, Mečs nav golvonīs varūņš.

*

Tymā rudinī sylts laiks bez leitovom i šlandragim pīzaturāja leidz oktobra beigom, ļaudš beja paspiejuši aiz laika sazakūpt i pamazam reikōjās iz zīmys sajimšonu. Paņ Laduseišūs sūlājās dreizi tikņ pi vītys, i Mečs agri vīnys sastdīnis pecpušdīnī mātá dorbim mīru, aizkiura pierti, dzonōja rūkā teiryš apakleitis pa sovom trejom kaštom i mōsys „pyura skapi”, vylka nu zam gultys ōrā nedeli atpakaļ sabrystōs svātdīnis kūrpis i šausmynōja obejis sīvītis, ar zámom pijaukdams pylnu ustobu, sovys dubļainōs laivys plityš priškā teireidams. Kū padareisi? Taidš beja Meča parodums — vysys lītys jimņ priškā pec kōrtys i pamateigi, i otkon savāš vyslobōkijā kōrteibā, kaut ari šūražis nabeja ni iz kaidom gūdeibom jōzasteidz. Tāpaņ Laužu maitys aiz pūra, ūtrā pogostā pīlyugušys itū sastdīņ pazacīmōt pi šōm: vīnai asūt dzimšonys dīna, i partū tāvs atļōvš pyrmū raizi doncōt jaunijā ustobā. Tō pec sagaidama taida lelōka saišona i varbūt šys i tys atspierdzyņōjumam ari, kai taidai raizái pīzanōk.

Meča lelē dorbi beja golā: piertš izstaigōta, vyss svātdīnis tārps laimeigi dabōts i apvyllkts mugorā, garī, malnē moti izkaļteiti, sazisti i ryupeigi saglausti atpakaļ. Mečš patš strábá vakarinis, vārdamīs pa lūgu. Saulá sorkdama vārās iškā i kōpá kai pa trápom strauji iz rīta pusi — tikleidz kai Mečš, maneidams lizeiku, smeļ bļūdā, tai šei vīnu kōpīni iz lāji.

„Dīskas bēš ar tū Otiku, ka vāļ nav paspiejš atsakulņ — bētu laiks, ka ir gōjiejš,” Mečš, beidzš āšt, mināja; „gabalenš, kū lōcōt, cikom tikš tī. Nu, vāļ var pagaidā, cikom saulá pōrskrīn par kolna molu; ka tod nabēš, išu vīns.”

Leiču Otiks beja pādejā laikā vysuzticeigōkīs Meča pavodūņš pa svešīm nūvodim. Jys dzeivōja kaidu kilometri nu Laduseišim, beja tureiga tāva vīneigīs dāls i jau kaidu godu vīneigīs strōdnīks sovā sātā. Pec mōtis nōvis jō tāvs beja pōrstōjš plāstis ar saimisteibu, vysu gryutumū izvaldams dāla placim, i Otiks tagad cālā i rōvā vysu pazasmīdams.

Saulā beja tikpaž kai nūrītiejusā, Mečs sōčš bakstāž pa kaulenim kaidu jaunu meļdeji, sōkumā garlaikōdamīs, bet dreizi aizmiersdams i tōlū gōjīni, i Laužu maitys. Tā iz ņaizis meļdeja pagaisa kai nabejusā, i garmanā šņōkdama saploka.

„Tu mōki tai, a as itai!” Varons stōvs, rūkys sōnūs īspīdš, Mečam aiz mugorys nūdymdynōja smīklu zalvi. Puisš kai ūzuls — ka ļaudš tai sacāja par kaidu, to Otikam tys pīstōvāja vyslobōk. Jam beja tai ap divdesmit pīcim; slaidš, vyngrys kai nu vīna bluča izciersts; nikod nazynōja, kur spāku i smīklus likž. Ka pec dažys jaunīšu saišonys apkōrtņī beja kaidai piertenāi jumts škeibi sazagrīzš, pōrs bolku izbiedzš iz rejis augšys voi paprōvs teiruma akminš svātdīnis reitā aizrōpōjš nu grōva ūtrys molys leidz lelcelā vydām, izņaizis kotrys atmināja vysmoz vīnu sovaidō nūtykuma līcinīku. Vairums par tū pazasmāja i pazabreinōja. Kas gribāja sōkt sirdātīs nu vysys tīsys, varāja tū darāž vasals i taisāž koč tolku jumta atceļšonai pareizā vītā. Cyta līta beja, ka paprasāja pošam Otikam taipāž pa jūkam, sok, voi jys nazyna kaidu zōļu, kai tū rasnōkū bolku nūmōnāž zāmī nu rejis augšys pi cytom.

„Kas? Tu tik tagad tū pamanieji?” praseitōji parosti pōtraucā smīkly. „As pagōjušā nedelī, garom īdams, redzieju. Naaiztyku, sok, varbūt tu patš, esi tū tī izvilčš, grybādams kaļtāž skolym. Nu, nikō, naraudi! — bēs vyss labi.”

Taidš, raug, beja eistīs veids, kai runōž ar Otiku. Jys nivīnam nikō ļauna nagribāja, tik pazajūkōž; jō jūki atsakōrtōja ļūti reši i nikod tymā pošā vītā. Golu golā voi jauneibai varātu ligž tū, kō

vacums vairs naspiej? Vacūs tāvu stōstūs itaidys lītys tok atsagadāja vāļ bīžōk, i Otikam bītu bejš jōsveist, lai tī pīdūmōtu kū pavysam nu jauna klōt. Patīseibā Otiks nazaceņtā nivīna pōrspāt i dorbōjās sovu spieju rūbežōs. Jam beja skalā, lobsirdeiga doba i tāva čaklums, deļtō na vīna viņ apkōrtnis jaunova najauši dūmōs sevi pīkārā teikūt Leiču saimineicys gūdā i skaitāja konkurentis iz vysim pierstim.

Ir taidys dūmys, kurys gryuši paslāpť. Otiks beja pamaniejš daiļovu saceņseibu ap sevi; bet jys — kai patš sacāja — palyka tymā „neutrals”, tai aizkaitynōjūt vysys. Teiši nūpratynōts, jys apgolvōja, ka pošlaik jo vīneigīs dzeivis mierkis asūt sekōť sovam meistaram — Mečam i vysōs lītōs darāť tai, kai Mečs dora. Tō pec par preceišonūs vāļ godu desmit, divdesmit navarama bīť runa.

*

Meistars šūŗaiz taisājās jimť ļaunā kai mōceklā nūzakaveišonu, tai i nagaideiti straujū lobvokoru.

„Troks esi voi nagudrys? Itōs nav kalieja pliešys, a vōreiga līta!” jys sirdājās, garmani ryupeigi sapūgōdams. „Kam nazasteidzi dreizōk?”

„Steidzūs, steidzūs, a kur tu tiks, ka pylna sāta kūpamu sīvīšu?”

„Kō?”

„Nu, cikom apglōsta kotru Zeimali i Raibali, sovs laicēš tok paīt. Maņ jau nav taida kunga dzeivā kai tāv.”

Mečs, vairs ni vōrda nasceidams, pīzacālā i obeji sōka iť.

Izejmūt nu pogolma, sauli vairs nikur navarāja īraudzāť, tik sorkoni dabasi vāļ plienāja aiz kolna.

„Iz kureini to mās ejmom?” Otiks īzabreinōja.

„Tī, kur sarunōts. Tu dūmōji, ka mās skrīsim tūs ostoinus kilometrus pa ceļu apleik, kod taišni pa pūru iznōk tik pusá?”

„Kū tu gudram padareisi?” Otiks apmīrynōti nūzapyutá.

Aiz kolna atsavará napōrrádzams leidzonums, nu pūra pa kriesleibu leineišam zogōs mygla iz sātu pusi. Vāsmys īsvīdá nōsīs skorbonu smoku, kū izgarōja rugaiņōs balynōtis izklōti lyni.

„Soki, Meč, kai tāv palik ap dūšu, kod tu īzadūmoj, ka tova teirō velá kod navīņ smirdāja taipat?” Otiks nanūzacitá pi izdeveibys naīzarunōjš.

„Lič munu veļu mīrā! Lobōk padūmoj, kai máš tiksīm sausi pūram pōri! Patš redzi, cik tevá i tovu zeimaļu deļ tymss palicš!” Mečs beja nūzaryupiejš. „Redzi!” jys pamōvá ar rūku, „tī pi poša pūra dzeivoj muns brōļš Odums. Maņ tai rōdīs, ka vajdzās pi jīm īzagrīžī i paprasāt luktura. Cytaidi leidz gaismai pa dyuni pārsimās.”

„Da,” Otiks pīkryta, „mūsīm, icik jaunim i izneseigim, nabytu vārtš šūgod sleicynōtis — vyss pasaulš raudōš!”

„Khm,” Mečs īzakōsāja.

*

Kotrys, kas īgōjš svešā sātā bez ļauna nūlyuka, skaitōs gosts. Jys var bīt pīklōjeigs i atsarunōt, ka jau sovā sātā paiedš, i ka ari patīšai ir, naatsateikš vysmoz kaidu capumu nūgaršōt i paslavāt saimineicu. Veiri otkon nikod navar bīt tik steidzeigi, ka navarātu izmāst nivīnu vōrdu par dorbim, ražu i cytom svareigom bīšonom. Tō pec Otikam ar Meču beja jōzatrīn iz sūla gola i jōpazaciš nasciejušim: „Dūdit tok beidzūt mūsīm lukturi, máš grybom dreīžōk īt paceļu!” Poša Odumīnā beja runeigōka par veiru, kas nūzeimōja vysmoz liku pušstuņdi grūzeišonōs iz tō poša sūla. Bez tam brōlā puikom beja jōnūsplelej maršs, i tī tagad prīcōdamīs mōcājās gonu suni sūlōt taktī.

Kod beidzūt lukturš laimeigi beja rūkā i ardīvys aiz mugorys, obeji knaši sōka sūļōt tymsā iz pūra pusi, Otiks ar viejlukturi pa prišku, Mečs, garmani grabynōdams, jam pa pādim.

„Nailāç ar pīri kūkā, tu gaismōtōj, itik ōtri skrīdams!” Mečs breidynōja.

„Par kūkim nazabeistīs!” Otiks beja paļōveigs iz sevi, „as naasu zaçš i verūs taišni iz prišku, navys atpakaļ pa ausu storpu.”

*

Celenš izabeidzā voi beja izgaisynōts. Seiki kōrkleni ar trūksni šveikōjās ap stuļpōm, Otiks nāsā lukturi ocu augstumā. Mečs pieški, nu dūmom pamūdynōts, izdzierdā šņōkšonu, kai korstu akmini laistu kubulā, i juta, ka pošam kōjis nazatur iz cītys zāmis. Puš mirkli vieļōk atskanāja divi varoni pleikšīni, pec tam troki nagauseiga pieršonōs. Kaidis nu molys tū padzierdiejš, nūdūmōtu, ka Oduma lynu mōrkā pošlaik maudojās vysmoz kaidi divi duçi krokodilu. Beidzūt pieršonōs ryma, i mōrka molā, kotrys sovā pusi, izrōpō divi stōvi.

„Kur ir lukturš?” pec dryuma klusuma īzarunōja Meča bolss.

„Palyka, tī, nu kureinis tu izleidi,” ūtrys atsmāja.

„Kū niu?”

„Hm. Tagad jau vīna olga. Vajdzātu mieginōt taipaļ bez luktura. Pec taidys peļdis bȳtu kauns leist cysōs.” Otiks nabeja zaudiejš dūšu.

„Tu tai dūmoj?”

„Skaidrys. Pa celām izkaļšš. Maņ naçärā i leidz jūstys vītai.”

„Varātu pamieginōt,” Mečs pīkryta, „tik navar zynōt, kai ir ar tū garmani. Jei gon plōvōja pa viersu.”

Mečs, rādzādams, ka vīnaidōs sprukōs ir bejuši obeji, nazaceņtā Otiku saukȳ pi atbiļdeibys i beja prīceigs, ka jys ir gotovs

ceļu turpynot i nabys šos klūmeigos gaitys tōļok izplōpōtōjs. Nūlauzuši eļksnā vāzys, jī, cik varādami, steidzās iz prišku.

„Pag, — stōvi! Otkon mōrks. Tā jau jys saracš kai kūrmulš vysu pūra molu,” Otiks taukstājās.

„Tōļok byš grōvš. Gar tū jōzatur, cikom t-teik u-ūtrrā mmol-lā,” Mečs stōstāja drabynōdamīs, „c-celļu as t-tā drrusku-u zynu — asu g-go-ōjš.”

Turātis gar grōva molu jau beja vīnkōršōk.

„Maņ palik drusku syltōks,” Otiks apgolvōja, a Mečs ryucá, ka jīutūtis kai izvylkts nu skōbu kōpustu bucys.

„Soki paļdis Dīvam, ka naasi bejš lynu mōrkā!” Otiks jū pavuicāja, „tī ir vāļ slápnōks i smird najaukōk. Kū mās dzīdōsim, ka mýsus tī saūsš?”

„As vāļ nazynu,” Mečs parōvā placu. „As saceišu Odumam, ka tū lukturi Laužōs kaidš, najauši izagryusdams, saspardāja gobolūs. Tik tu maņ nasōč plōpōt sovaižōk!”

„Nazabeistīs — sarunōts! Voi šam grōvam nikod nabys gola?”

Grōvš kai šaura streipá izastipá timsā, vāļ timsōks par pošu nakti. Pūrs beja jau aizmidzš. Tik seihs viļneitš grōvī izaguļdzāja, kur pōrkrysdams par sīkstu. Ari vātru pyrmī izlyuki, pasyuteiti iz šū pusi, nu pūra plašuma i lelō klusuma šūnakļ beja tai apmulsuši, ka izskrāja bierzteņom cauri, bez trūkšnā lopys nūdrabynōdami, i tik aiz grōva klajumā otkon īsōka māsļ kiulīņus.

Obeji gōjieji, sajusdami vāsumu, pilyka sūli.

„Zyni, palik gon naktš vāsōkys,” Mečs īsōka, bet, dzierdādams Otiku žālojamīs par slápnū iudini mōrkūs, apklusā.

Pec nailga breiža grōvš sazazorōja.

„Nikō naloba dzierš naasmu, tik mierciejīs, bet maņ jau nu vīna rōdis diveji,” Otiks breinōjās.

„Icīk tōli bejš as naasmu,” Mečs paskaidrōja, „asom patōli. Tagad b̄ytu jōzatur pa itū molu, tod kaut kur Laužu tyvumā teirumūs tyktu.”

„Parkū nā, ka nūrunoj!”

*

Tymsō sīna, nu pamalis pīnōkusā tyvōk, izavārtā par bierzeņu i eļkšņu pudurim. Zámá palyka cītōka, taida kai stidzenā vejōs gar avišōjim; tōļōk kryumi ar jūni izabeidzá. Treju sātu lūgi izamirdzāja nu teirumu pusis. Divi suni rāja: vīns kryumu molā, saūdš kū aizdūmeigu, ūtrys pīsīts rāja nu pogolma deļtō, ka pyrmīs rej.

„Itōs tá nav Laužys, bet Gryudinīki,” Mečs izatryučš vārōja apkōrtni. „Tá, tá i tá, jys bakstāja tymsā ar pierstu, „vysi pi kryumim ir mozi Gryudinīki, tī augšōk Lel̄y. Tod iz tū pusi ir Zaltāni, tī pi pošā syla — Tiļtinīki. I tik aiz syla Laužys. Nu to asom gon bejuši gōjieji. Nā, zyni, icīk škeibi maņ vāļ nav nivīnu ŗazi nūzaviļčš.”

„Cik tī tryuka, ka b̄ytu trōpiejuši taišni iz mota!”

Otiks, kai parosti, breinōjās pa sovam. „Kaidi trejs kilometri sōnim. Soki, b̄jš trejs?”

„Vairōk! Leidz syla molai viņ b̄jš, pa ceļu leikumojūt. Taišni brodōt tok navar — ļaudim rudzi pasāti. Tod áj vāļ, kulīs pa tū sylu! — i gaismenā klōt.

„Voi redzi itū gaismeni?” Otiks rōdāja iz tyvōkōs sātys pusi. „Skrīsim iškā vysi kai vīns i prasāsīm, kur jūs jaunī ļaudš šūnakt vakarej. Kod gudreiba b̄jš rūkā, kō ta m̄ysim vairōk bādōt? Taisāsīm lāgeri tápať iz vītys! Tu spieleisi, as doncōšu. Izakaļtiejuši pušleidz asom, atpakaļ pūrā tu manā leidz reita gaismai naīmōneisi. Suneit̄, suneit̄, b̄ysim pa draugam, cytaidi vīnam nu m̄ysim b̄jš jōjem kōjis par placim!”

Kod lel̄ys gonu sunš, kurs beja j̄us pamaniejs kryumu molā, palyka uzbōzeigōks, Otiks iz jō tai izarācā, ka jys iz vītys apklusa. Kod pyrmis pi rūkys pazagadiejs sokōrnš — varb̄yť drusku lelōks par pošu suni — aizžvūrdzā jam pakaļ, jys kaukdams mātās iz sātu i izadrūsynōja rīt, tik aiz pakša pazasliepš. Tūtīs pīsītis tagad ikaisdams slājās stōvyn, šņakstynōjās, nyknumā aizareidams, i cālā brīsmeiġu traci.

Obeji pogolmā iķleiduši padauzys niu apjukuši meidājās iz vītys. Mečam lykōs, ka nyknīs zvierš tivleit̄, tivleit̄ dabōš važu pošu, a Otiks riekinōja, voi bez kaušonōs var tikť pa siņču durovom ustobā.

„Esi gon tu eistō nalaimā tam, kas ar tevi sazasyt,” bōrās Mečs iz Otiku, „napamūdynōjš puš pogosta, navar aizīt gulāt. Patš redzi, cikom nabeji sakaitynōjš suņū, vysā apleicīnī beja tukšs i kluss — nikaidys večerinkys, ni saišonys, ni kō. Ka b̄ytu kur tyvumā, dzierdātu bez praseišonys.”

*

Pa tū laiku siņču durovōs pazarōdāja pošā saimineica i apsaucā suņus; i ar tū pošu ari Mečs pōrstōja pūrpynōť. Padauzys „vysi kai vīns” pacālā capuris i padávā lobvokoru. Otiks napagiva nikō ibiļšť, kod saimineica jau beja atsavainōjusā par sunim i aicynōja cīmeņus iškā. Jōit beja.

„Taidi kai nazvieri, gotovi svešu cylvāku dzeivu apāšť. As jau kūrču vacijam, lai sīn par nakti obejus, cytaiž nivīns pať ar vajdzeibu nagribās m̄ysu sātā rōdātis. Biedzit, biedzit tōļōk, nazakaunejit — b̄ysit gosti! Laikam tōli gōjuši, taidi kai m̄ysu puši narádzāti. Ā, tū muzykantu gon as pazeistu — nu tōs řaizis, kod jys tūvosor Lelūs Gryudinīku Iļžys kōzōs spielāja — bet tu gon maņ nazarōdi rádzāts. Laikam obeji nu vīna styura?” Saimineicai beja

pateikama, vieleiga volūda i taidš patš izskots. Jei pīstyumā cīmenim krāslus, kustājās pošā pa ustobu, čakly runōdama, tyna ap pierstim priškauta styurus i pa řaizāi pavylka atpakaļ, iz golvys vydu sleidūšū lakatēni. Otiks jai stōstāja, ka jys ir nu tō pošā styura, kur Mečš, i tagad pi šō saleidzš iz desmit godim par mōcekli. Pirmū godu jam nikas cyts naasūt doroms, kai tik spūdrynōt kūrpis, aizdāgt papirosu i pamūdrynōt meistarū, kod tys spieleidams aizasnaužūt. Bez tam nu kotrom kōzom Otikam asūt jōsazūgūt ols i jōnasūt iz sātu tai, lai nivīns nadzierd, ka klunkš. Meistars naasūt pōrōk borgs i cytu godu sūlūtis sōkt mōcāt ari kaut kū.

Pirmō ustoba beja virtuvā. Jīm iejmūt, moza maitinā ar tāvu ūtrā ustobā, pret svātbilđom ceļus nūzamatušī, beidzā skaitāt vokora lyugšonu i pōrmátā krystu. Tagad tī pīzabīdrōja, i Otikam stōstūt par sovom mōceklá gaitom, jau smājās vysa saimā.

Sātys ļaudš aicynōja ūtrā ustobā, bet kod Otiks aizabyldynōja, ka īzagrīzuši tik iz breisneni svareigōš dareišonōš, sietnīki pīzalaidā.

„Redzi, tai, sīvysmōt!” Otiks svareigi īsōka, „mýsu pusī jau labi seņ vysi runōja i daudzynōja, ka tá pi jiusu nazkur ap itū vītu šūvokor býšūt lela ballā. Tys nu beja tai izrunōts i izslaveits, ka mās ar meistarū atsacājam divys kōzys, pīcys tolkys i vīnys krystobys, lai tik šūvokor tyktu tá. Gōjam pīcōdamīs, izameklājam, i nikō — tá vyss kai izvaidavōts.”

„Nu, pazaklausī, pazaklausī, kō tī ļaudš vysa nasarunoj!” saimineica nu tīsys breinōjās. „Gvalzuši i apdūmōjuši, kū gveļž, lai jaunim cylvākim nabytu par veļti kōjis jōlauza. Ir jau ir taida saišona — tápať aiz kryumim, pirmijūs Zaltānūs pi Aļuša; bet nikaida lelō, ni muzykanta, ni kō. Taipať rūtaļoj. Ka jau grībit īť, sajīmš kai pošā Dīvenā sauktus. Šakur mýsu lelōkō, Nina, tī jau kaidys stuņdis divys. Nagribieju laišť, bet saskrāja sābru maitinis,

vysys lyudzās, lyudzās cikom mās ar vacū nūzalīcām. Lai jau izaskrīn, tīm jaunijīm prōts iz tū viņ vairōk nasās.

„Zuzeiņ, maiten, apvāļķ kū naviņ mugorā, pasauç Rozbu i paskriņ tautišim leidza parōdāņ ceļu! Tik poša napaliç ilgi i soki Ninai, lai dreizi it iz sātu!”

Zuzeitā izgaisa ūtrā ustobā sameklāņ mieteli i lakateni, a Otiks, atradš tematu, turpynōja mājōņ ar vacijīm.

„Ak to itei ir jiusu jaunōkō! Nu, to zynit, ka tei ūtra, kas balļojās, ir tikpaņ gleita kai ūei, znūts jiusim ir rūkā tāpaņ iz vītys,” Otiks pīsyta sāv pi kryutim. „I nu jaunōkōs jiusim valī tikšona bļš tikpaņ vīgla, ka tik poši gribāsit. As vysu laiku verūs, ka tá muns celā bīdrs,” jys viļteigi paglyunāja iz Meča pusi „taišni šūvosor ir sōçš vairōk vārtīs iz maitiņom nakai iz garmanis kaulenim. Paiš kaidi gadeni cikom jys nu tīsys sōķš dūmōņ par preceišonūs, a pa tū laiku jiusu Zuzá bļš lela maita izaugusá. Bļš varons skots, kod jauničš...”

„Tfu!” Mečs nūzasplōvá, taidu plōpōšonu vairs tōļōk navarādams panášņ. Jam jau nu sōkuma dīskai napatyka Otika lelō plateišonōs, bet niupaņ beja patiši par daudz! Bet saimineica jū izglōbá nu naveikleibys, izarunōdama par pošu nakauneigū Otiku.

„Ka tu, znūteņ, tū pošu dūmoj i dori kū runoj, tod mās vāļ ilgi padūmōtu, pyrms tāv sovu maitu apsūleitu. Pīcu, sešu godu apzadūmōšonys dīszyn voi pītyktu. Taipāņ navar zynōņ, voi tu Ninai pošai patyktu,” mōtá ar lapnumu runōja par sovu vacōkū maitu, „pārni nūbeidzá Malnovys školu. Čakla. Tagad vairōk dūmoj par sovu lūpu pōrraudzis dorbu nakai par puišim i balļom.”

Saimineica apzarōvá runā, lai napaspruktu nu mutis, kas pošlaik nōcá prōtá:

„Jauni voi na jauni, bet cylvōņ, palīkūt slāpnim, taidu gobolu tymsā pōri pūrim kaidys nīka bailis deļ — Dīveņ, idūd prōtená! Kod mās augom, taidi nabejom i sovim bārnim tō navielejom.”

Zuzeitá atsagrízá sazataisiejusá, i mōti tys izglōbá nu aizačeršonys volūdā. Tagad jei varāja pastōstāt, ka Zuzeitá asūt tik trejspadsmīt godu vaca, ari čakla iz mōceišonūs i cytugod beigšūt pamatškolu.

Cīmeni pīzacālā iz īšonu. Mōjis mōtāi beja izgaisušys vysys šaubys, kas naseņ jū komōja; tys jaunōkīs tūmār lykōs izveiceigs, lāga cylvāks, ar kuru tārzojūt, aizamierst, ka runoj ar piļņeigi svešu cylvāku. Laiks beja aizteciejš namonūt, i kliva tai kai žāl, ka jī īš paceļu. Stuņdinīks ūtrā ustobā pi sīnys nūsyta desmit ņaizis, i saimineica poša namanāja, kai beja jau pīsaciejusá cīmenim — vairōk gon grīzdamōs pi Otika — vāļ cyņraiz tá nūteikti īzagrīžt, ka godōs bīt tyvumā.

Cīmeni, pazateikdami i atsavainōdami, kūpā ar Zuzeiti i Rozbu izgaisa aiz dōrza styura. Obi vacī palyka pi vōrtenim verūtīs.

„Lāga puisš,” nūryucá patš, ar dzierksteļainu peipi nūrōdeidams iz aizgōjieju pusi.

„Voi tu vysam tici, kū jys tá šūvokor par sevi sarunōja?” poša bažeigi īzaprasāja.

„Mm — hē!” patš ar poukši nu mutis izgryudá dyumu mutuli, tik kū peipá zūbūs nūzaturāja. Poša izabreīnōjusá pazagrízá pret veiru. Peipái kvālojūt, iz jūs pusi raudzājās tik škeļmeiga seja, kaidu jei seņ, seņ nabeja redziejusá.

„As jau tivleņ pi sevš nūdūmōju, ka lāga puisš,” jei nūrunōja, vairōk kai poša sáv stōsteidama, kod jī atsagrízá iz ustobu.

*

Zaltānu Aļuša lelyjā ustobā dryuzmājās jaunīši. Ustobys vyds beja tukšs. Maitinis sādāja iz sūlim pi sīnys i vārās vysapleik, vairōk gon iz puisi pusi, kai padūma gaideidamys. Aiz maitiņom, divejūs kōktūs, ānōs i lokotūs īzatynušys, kūpā ar mōjis mōti gultōs sādāja

vairōkys vācelis, kas apkōrtnāi saražōja i regulari pīgōdōja kōrtejšs baumys, seviški par tū, kurs ar kuru sazaīt. Pošlaik nabeja daudz kō rādzāt. Vysi puīši i puikys beja sovā borā vīnuvīt trešijā koktā ap goldu. Iz golda stōvāja gramofons ar nadaudzijōm plātim kurys otkon i otkon pōrspielejūt, jaunkundzis protestā īsōka bāgt ōrā nu ustobys voi aizlikūt sāv auss ar plaukstīm. Zeidpapeira ar kemmi i mutis garmanis orkestris ari jau beja dariejš sovū īspiejamū, i pošī „filarmoniki” sādāja aiz golda koktā i, nu pyusšonys apdullušs golvys nūkōruši, pošlaik baudāja parostū pasaulā olgu — napateiceibu i izsmīkli.

Taipaļ i vysys rūtālis beja izītyš. Puīši vairs nazynōja padūma. Kaidi nu tīm nūzadalāja atseviški i īsoka spielāļ „Atmini, kurs!” — vīnam, aiztaiseitom, acim, beja jōnūlik rūka sāv aiz mugoryš i pec tam jōatmiņ, kurs nu bora tai beja pīsītš. Puikys ari īzamaisāja i, aizdzeiti prūjom, giva cyts cytu catūrtijā koktā ap cepli. Daži jaunīši gimnazistu tārpūs stōstāja sāv i tyvōkijom maitiņom jūkus. Rātīs smājās. Vīns stolts gimnazists atsaškeira nu cytim i pōrgōja pōri ustobai taišni iz tīnīti, kur sādāja slaika maita tymsā kleitā. Divys pagaryš bizis īrāmōja jōš daili veseleigū seju, i tymši bryunijūs motūs kai krūnš zviļņāja zalā lauksaimniceibys školys capureitā bez inicialim.

„Kō pec taida melanholeja, Ninys jaunkundz?” gimnazists uzrunōja maitini, taiseidamīs atsasāš blokus.

Četryš vācis koktā sazabakstāja — varbūt jau kaidu septeitū ļaizi šūvokor par tū pošu tematu.

„Tō pec, ka jaunkungim nikō lobōka nav kū pīdōvōt,” gleitō maita atciertā navysai īintereseita sarunu bīdrī. Sarunu napagiva turpynōt. Ōrā sōka rīt suni, kas beja atskriejuši jaunīšim leidza, cylvāku bolsi pa vydu īzajaucā skaļōk, i divys pabrangys agrōkū godu gōjumu daiļovys īspūrdzā īškā, saukdamys: „Mečš! Patš Laduseišu Mečš ir tā! Nu, tik tagad īš valī!”

Sōka „iņ valī” jau aiz durovom, muzykantu kienens Mečs nikod nalyka sevi lyugt, gaidāt voi apkolpōt kai dažs cyts izpyuteigs čeigōtōjs. Ka Mečs beja atnōcs, jys pīzadōvōja patš, pīteikdams sovu īzarassōnu ar maršu. Aiz jō taktī īsūļōja svešs, zīdūšs puisš i barenš sovu ļaužu, kas bejuši ōrā atsavāsīnōt. Ustobā vysī sazacālā kōjōs i apleņcā īnōcieji. Tivleņ nu ūtrys ustobys atceļōja lelēs gūda krāslys, kū pirmeiņ saimineica beja aizvōkusá, lai ļaudš nasalauza. Mečs tymā nūzasáda i turpynōja spielāt. Papiross i dagūšs sārķūcenš jau pakaļpeigi snādzās iz jō mutis pusi. Mečs izklaideigi bet nūteikti papurnōja golvu i, beidzš spielāt, aizkiupynōja patš sovu montu, paslapyn pīteidams voi nav mitrys, i apmīrynōts litišku, mīreigu bolsu nūprasāja:

„Nu, kas ir iz sirdš?”

„Tū pošu vāļ!” — „Poļku!” — „Vaļsu!” bolsi dedzeigi saucá vysu, kū tik zynōja.

„Vysu, pec kōrtys,” Mečs patš beigōs izlámá i, pōrbaudiejš dažys māleitis, otkon laidá valī.

Sūly i vīns kokts tivleņ atsabreivōja, ustobys vyds sōka mudžāt. Mýsim jau pazeistamīs gimnazists dejōja ar Ninu — maitini ar bizjom i zaļū capureiti, lauksaimnīceibys vydusškōlys absolventi, a tagad lūpu pōrraudzi sovā rajonā. Abiturejis klasis humanists labi dejōja i vāļ lobōk sveida, pyulādamīs atrast, tematu, kas dāmu nagarlaikōtu. Nina nabeja flegmatiká, jys tū zynōja, kaut gon dažā sabīdreibā jei taida spēja izalikēt — i tys sleipātū kavaleri iztraucá i lyka ceņstis vāļ vairōk.

Kod vysys jō laipneibys beja atraideitys ar labi saprostu i apdūmōtu vīnaldzeibu voi ratu dzielīni, humanists klīva poetiskōks: cālās gaismys pilš, bāga tymsa, dzejnīku vārtinā sleidāja garum iz vīntuleibys ilgu, bierstūšu lopu i tōlūs zvaigžņu fona. Pošlaik beja rudīnš, i vysu tū beja īspiejams apbreinōt tāpat ōrā, tik vajdzātu izīt atsavāsīnōt — gimnazists tai najauši i navysā drūši īzamināja.

Mečs pōrgōja nu vaļsa iz poļku.

„Lāksim lobōk!” Nina sacāja, i jai seji īzaroda smaids. Jī lācá.

„Voi jiusim dzeja nimos nav tyva?” pec daņča, nūzasiedš blokus lūpu pōrraudzái, eļsá humanists.

„Kō pec nā, ka tei skaņ patīši,” apkōrtnis skaistōkō dzaltoná aplīcynōja drūši viņ nōkūtnī īvārojāmam kulturys darbinīkam, i — kas zyna — varbūt paļ lelam dzejnīkam voi mōkslinīkam.

„Kō pec as šūvokor smūku itá, tabaka dyumūs pret vysu daiļū vīnaldzeigā, ignorantā vidī i teiku rauts vysim leidza nāispiejamōs pliešēnu disharmonejōs, kod as varieju palikt Ludzā, aizīt iz III klasis audziekņu vokoru i kulturaly izaprīcōt? Izadejōtu eisti klasiski, pec tam pavadeitu Rasmu voi Agni kai cytom ņaizjom. Kō pec as šūvokor asmu tá?!” Stoltis kulturys slōpiejs, saīdzš i pavysam sašļucš, prasāja sáv, nervozi skaiteidams pierstus, bet tod, aplyukōjš blokus sādātōji, otkon atcerājās, kō pec.

Lelūs Gryudinīku Donš, pōrvariejš vōjumu, lyka litā vysu sovu Ludzys piļsātā giutū pīredzi, dubultōja fantāzeji i ar trejskōrsōtu inspiraceji mātās nu jauna salauzļ Mozūs Gryudinīku Ninys Malnovys muižā izkoltōs materialisma brunis, kas jam slādzá iz daiļōkom jiuatom aizbarikadeitū sirdi.

*

Pieški vysus nu atelpys breiža vīnmuleibys pamūdynōja saucieja bolss, kas pīderāja tam svešijam, sōrtijam puīšam, Meča mīsyssorgam, kai volūdys jū sōka daudzynōt. Kryutežu izrīzš, jys nūdymdynōja, ka nōkušō būsūt aplausu deja. Šymā breidī jam pīderāja vysu maitiņu acš, ari Ninys.

„Voi dreikstu lyugt?” Donš pīzatoryucš sacāja. Nina jam nagribeigi sekōja, acīs paturādama svešū, kurs kai mīļzš sisiņu borā, nasakustynojsams, ceņsdamīs nivīna nasabrodōt, nūteikti

škeira sáv ceļu iz šū pusi, kai jau kaut kū zynomu i nūteiktu mekleidams. Gimnazists izmysumā beja sōcš runōt par „lobōkijim prozistim i lauku dzeivis ar idejom tālōtōjim mýsu literaturā,” bet Ninys uzmaneiba beja cytur. Svešis, lobsirdeigi pašķierš sōnim divejus pūrus, tagad atsaroda jai blokus. Nina juta, ka puīša smeigneigīs, nūvārōjūšīs skots lik jai sarkt, muļšt i sajaukt sūli.

„Pīdūšonu!” Donš jai atsavainōja par pošys kliumi. Svešis vāļ vārōja, tod izaškeirš sasyta plaukstš Donām pi pošys ausš. Pārkiuneiga šalts pōrtraucā gimnazistu pušvōrdā; pať aizmiersš dāmai pazaklanāt, jys atļōvā Ninai īsleidāt svešō rūkōs i patš, tik pec breiža atžierdzš, nūplaudāja kaidam šiviejis mōcekli.

„Hi, hi, hi!” tei smājās, smolkijā puisī koketeigi skateidamōs. Donš sazaslāja, otkon pošapzini atgivš i īsōka lobvieleigā, cīneigā bolsā ar jū runōtīs, bet pec nailga laika jys pieški sadryuma kai kū nalobu īraudziejš. Jys sōkumā nagribāja ticāt, kū jō pošā acš skaidri rōdāja: Nina, atsadzeivynōjusā i draiska, pošā čalōja lelō lōča dāpōs!

Ninu pyrmijā breidī kaitynōja pošapzinā, ar kaidu jai Otiks tyvōjās. Puīšu vīnmār aplīdōtai i izdabōtai, jai pošai teiri namonūt, beja izaveidōjusā zynoma poza i kritiskys dzieleibys, ar kū samulsynōt par daudz dedzeigus pīlyudziejus. Ari šūražis, kod Otiks, grybādams īsōkt sarunu, vaicōja: „Nu, kū to ļaudš jiusu pusī soka par lyukim?” it kai uzrunōdams kaidu sābru sīveni, ar kū sazateikūt, jaunu puisi tik pīklōjeiba spīž kū sacāt, Nina sazaslāja.

„Šūgod labi auguši?” Otiks turpynōja taidā bažeigōkā bolsā. „Býš gona vysim nūpeitš svātkim jaunys veizis? Navajdzās nivīnam skriť kai trokam iz mīsteni kūrpu pierktu?”

Nina īplātā acš, teišam pōrspeilādama sovu napatyku i izbreinu. Otika runa beja parosta lauku puīša osprōteiba, bet tūmār ari nā. Pošlaik jys izavārā kai nu tīsys nūzaryupiejš, voi vysī šejīnīši dabōš jaunys veizis, kaidu nivīns vairs navolkōja. Tá beja eists

smīkleigums i varbūt — Nina izadūmōja — pať apsmiklis jōs pusis ļaudim i jai pošai. Tys jū kaitynōja.

Samulsums beja pōri, i žyglai atvairái treneitys dūmys sacāja, ka svešis grūzōs kai izlepš lōcš, kas paradš izlaizāt septeinu cīmu bišu kūkus, bet tikai navarāja tū tivleiť tai pascāt. Tō pec Nina, kai kaut kū napateikamu nūpurynōdama, tik paraustāja placus i izaicynūši, solti nūsmeinjā. Kaida cyta lepneibu šys smīns i kusteiba bŷtu padariejusá par sōlá stūpu. Jys iz vītyš kliutu pazemeigōks, beidamīs pi daiļōš byutnis natiktŷ vāļ dziļōkā nažielesteibā, bet šys taidš nimos nabeja. Šys beja patš tik viņ juiteigs kai veizá voi — vāļ lobōk — zōboka zamaška! Nikō sáv nadraudzeiga nazalykdams maniejš, jys, vāļ taipať acš viļteigi pīmīdzš, ar kaut kaidu pōrōkuma apzini pietāja laupiejumu, kas īsprucš jam storp dāpom.

Nina ceņťās bŷť nūteikta i īga pošā iz sevi.

„Šys tūmār nav vys meža lōcš, bet jau dresaits,” jai beja dreiz jōatzeist, kod dejōšonā jam nikas nazalyka misātīs.

„Voi mōťá labi paborōja, pyrms syutāja puisi kaitynōtu?” svešis otkon izaprasāja, šūŗaiz kai atbiļdi gaideidams.

„Da!” Ninai pieški paspruka smīkly. Jei ceņťās sirdātīs iz sevi, bet vairs nabeja laika.

„Kū to vairōk — lai puť papīži!” miļzš jū apgrīzā straujā pušrindži.

Sazaļūdziejusá, bez leidzsvora, Nina pīploka jō placam. Nu svešō jai nōsīs izasyta seiva, skorbona dvynga. Navys nu mutis, bet, lykōš, nu drābjom. Jō mutá i seja atsaroda, kur bejusá — nazkur grīstu tyvumā. Ninys pīplakšonu i apjukumu pamaniejš, jys tikai nazaceņťá tū pataisātŷ vāļ kliumeigōku ar parostōm dedzeiga kavatera izdareibom. Jys saturāja maitini, lai jei napakrustu, i tivleiť otkon ļōvá atsabreivōť.

Nina izadūmōja dažu cytu šai leidzeigu ņaizi, i jai zuda lelō nauzticeiba i speits. Pymū ņaizi jei drūsa izavārā puišam acis. Tōs vairs nazalyka ni pīzasmejūšys, ni vilteigys.

„Būšu laikam patš drusku pōrzaiedš,” Otiks, kai dyžōdamīs, kai atsavainōdams, sacāja, jū tagad saudzeigi pōru burzmā vadeidams.

Nina pīšardzeigi pasmaidāja, pīkrysdama. Nazkas pi puiša jai nadává mīra. Tei smoka nōcá i nōcá nu jō drābjom.

„Laikam obi ar muzykantu bejuši kur māslu tolkā,” jei sáv ceņtās izskaidrōt, bet tūmār nanūzacitá, napaprasiejusá pošam Otikam.

„Nu kai māslu tolkā!” Otiks izatryucš, bet atvīglōts apstyprynōja bet tivleņ ari atsagiva, ka zīmōji jau vysur apsāti, i deļtō steidzeigi, drusku samuļšš, pīmatynōja. „Radinīks slynks. Najādz nikō padarāt ņaizī ar cytim. Saskrājam, izvádám māslus, aprom i, paļdis nagaidiejuši, kotrys iz sovu pusi. Māš ar Meču pa celám iz tánīti.”

Ninu paskaidrōjums piļneigi apmīrynōja. Jei tik breinōjās, kō pec taidš navaineigs vaicōjums lyka puišam pieški kliut nadrūsam i vōrdus kai ar mekleišonu meklāt. Varbūt jam kauns, ka nu tolkys skriejš taišni iz doncōšonu — maņ navajdzāja tai prasāt, Nina dūmōja, tūmār apmīrynōta i gondareita.

„Tys nikas,” jei apgolvōja, „tá tik taida koktu balleitá. Nivīns napamanās. Zynit, maņ pošai bīži iznōk tai nūzazīst, ka pazeit navar. Bet maņ tys pateik. Tys tok pīdar pi dzeivis, voi nav tai?”

Čalōt ar svešū puiši jau lykōš pavysam vīgli.

„Tai ir,” dūmeigi pīkryta Otiks, „rudinūs, kod jōsteidz vysī dorbi, tū tai najiut, bet pavasarūs īvys i cereni vīni pošī nabūtu nikas, ka teirumūs nasmirdeitu pa sovam.”

Nina izasmāja i dūmōš jam pīkryta. Jei otkon pazavārā puišī. Lōcš jys nimos vairs nazalyka, tik veiklys kekatnīks, kas, lōča kažukā izasliepš, jūtās labi, sáv i cytim par pīcu.

Vairōk grīstūs nakai Ninā vārdamīs, jys ritynōja tōļōk pieški pasprukušū izdūmu veikši. Tōs vysys beja ļūti parostys lītys, paļ pōrōk parostys, kū cylōļ jaunim ļaudim, deju laikā vysmoz; bet Otika teišam ačgōrnī saleidzynōjumi i naapriekinōjamī dūmu kiulīni Ninai kotru ņaizi izvylynōja smiklus. Pīmiersts beja garlaiceigīs vokors, naatlaideigīs Donš i sābru sīvys koktūs.

Deja turpynōjās, i Ninai tys patyka. Puiša čalōjumam paseikstūt, jei ceņtās mudynōļ vāļ, i dreīži atsagiva, ka lobu laiku čalōjusā vīna. Tik jai aizačerūt, jys pa ratam aizlīnāja kū nu sovys vōrdneicys, i teišam — tys pīstōvāja! Jī smājās obeji i jutōs sazadraudziejuši, kod beidzās deja.

*

Nina pec tam sevi nanūrōja par aizaraušonu. Nazaklauseidama Donī, kurs ap jū otkon grīzās kai mōkulš, jei turpynōja paslapyn nūvārōļ Otiku. Tagad jys ar muzykantu sapeipāja, pazavārā šur i, Donām pīzatorykstūt lyuļņ Ninu nōkušā deji, jys bez izlaseišonys pagiva sāv leidza kaidu tyvōk pazagadiejušu maitini i smaidāja tai pōri golvai, sazateikūt ar Ninu; taipāļ divōs nūkušōs dejōs, leidz Nina naizturāja i aizabyldynōja Donām, ka asūt pīkususā.

Donš tūmār naatsastōja, apjučš trynōs iz sūla gola i napōrtraukti runōja. Ari Otiks nūsveidš slaucāja pīri i dejōļ nagōja. Muzykants jam laikam pascāja nazkū, kas jam napatyka. Jys tai kai sazatoryuka vysu pyrms i raudzāja spōrōtīs, it kai pīrunōļ, bet muzykants lykōs naīspaidōjams i dreīži pōrtraucā spieleišonu.

Vysa jaunīšu burzma saklupa ap jīm. Borā skanāja gon pīkrisšonys, gon nūžālu saucīni. Meču, lyuk, vāļ arvīn mūcāja sirdšapzinā, ka nav turiejš sūliejumu cīmōtīs pi Laužu maitom, i tō pec tagad, ap pušnakti nūlāmā atcelā, caur syla styuri tī izagrīzļ, kai

jys sacāja, pazaklausāt, voi vēl kaidi tī narūtoj. Jam pa pādim taisājās vasala vārtinā, kaut gon loba dalā izaškeira iņ iz sātu. Storp tīm beja ari Otiks i Nina, lai gon jī vīns par ūtra nūdūmim vēl nikō nazynōja. Veļteigi raudziejš Meču pīrunōt vēl tā iz vītys pabūt Otiks sapeičš apryma i dryuzmā mieginōja saskatāt, kur palik Nina.

Jucekleigs pyuļš beja storpā, bet teišam cālītis kōjōs, lai kaidu rādžātu, Otiks nagribāja. Tagad vysi izaklaigōjuši i izasprīduši spraucās koktūs sameklāt viersdrābis. Gondreiž jau gotovim asūt, pīzacālā ari Mečš i, sadryumušijam Otikam tieviški iz placa izsiņš, pasludynōja kai pādejū „dāmu deju”.

Ilgijōs muzykanta gaitōs, jaunūs ļaudš prīcynojūt, kaidu nīceigu izprīcu Mečš atļōvā ari sāv pošam. Tam, kas nazynōja lītu eistūs cālūņu, „dāmu pādejō” deja beja Meča spieleišonys naatjemamō tradiceja. Kotrai cylvāka radeitai lītai voi īstatiejumam ir sova dziļōk aplāpta gudreibys saknā, kū pavieršš skateitōjš nasarādž.

Tai i šymā lītā — Mečš, ilgus i garus vokorus spieleidams, ir variejš siržu rūtaļōs i aizrauteibōs pīzadalāt tik kai vārotōjš nu molys. Jys ar sovu garmani radāja meļdejis i ritmus, kū cyti tod praktiski izmontōja sovā lobā i giva panōkumus. Dažš Meču par tū paņ ni ar paļdis napīmināja, kaut gon lelum lelō dalā apszynōja jō nūpalnus i lyudzā Meču cīneigi nūbeigt jam tik laimeigi izadavušōs taktš — ar kozu maršu! Mečš, lyugts, saprūtūši nūsmeignāja, jam iznōkums jau seņ beja skaidrys.

Sovu gaitu sōkumā, caurus vokorus vīns paņš spieleidams, jys izgudrōja sāv rūtali, ar kū klaidāt garlaiceibu. Jys paturāja ļaudš acīs, bet paņš namaneits nūvārōja gon navaineigys rūtalis, gon nūpītnus uzbrukumus, atvairis, konkurencis i saspielis. Jys dzeivōja vokoru nūrišom leidza, bīži paņš aizarōvā, tūlaik vēl jaunōks būdams i na tik vīnaldzeigs sovūs ceņtīņūs. Jys mieginōja parādžāt

iznőkumus nūpītņőkūs gadiejumūs i, grybādams pōrzalīcynōt, voi sprīdš pareizi, kai pādejai lyka izskanāt „dāmu dejai”.

Meča pīredzī īgiutīs sprīdums beja, ka vysvīns, kai dažu jaunovu aplidoj kaidis naatlaideigs pīlyudziejs, uzmona i nalaiž cytus klōt ni vōrda pōrmeiž, pavadeišonai iz sātu maitinā poša izavielej tū, kurū jei poša paslapyn izraudziejusā, lai ari vysu vokoru nasazateikūt. Taitod Meča viļteiba beja sīvītis pōrbaudāt, izviļkt jūs slapynōs dūmys. I ar šū pādejū „dāmu deju” jam dāmys kotru ņaizi īkryta. Byklōs i jauniņkōs, kas vāļ pavadūnā nazavielāja, pādejū deju tod dejōja vīna ar ūtru, ar brōli — ka taidis tī beja i nabeja aizjymts — voi ari, rōtni malenī nūzarōvušys, tik pūgōja mieteleišus i sāja lakateņus.

Pōrejōs pec īspiejis traucās klōt ilgōtijīm kavalerim i gadiejumūs, kur centeigu pīlyudzieju aplidōta daiļova poša lyudzā nu pulka vysdedzeigōkū šaidā pādejā dejī, Mečs beja gondreiz nakliudeigs.

Tī beja kotru ņaizi jōuzmona ari cyti nūteikumi i kotrņaizejī apstōkli. Pīmāram: patš puisš varāja bīt maitu īlankts, i jō izrādzātījai gryuši jū sasnāgt i lyugt pyrmijai, voi ari jai beja jōsamaisa pādus kaidys spīgōtōjis siebrineicys voi pōrōk skaudeigys i plōpeigys konkurentis priškā. Tī beja vajdzeiga Meča acš vysu pareizi nūviertāt, i tei nazakļūdāja,

Tō pec ari tagad, izsitš Otikam iz placa, Mečs pasludynōja pādejū deju, reikōdamīs, kai bīt Otikam izdariejš kaidu miļzeigu pakolpōjumu. Otiks iz jō pazavārā par placu kai iz ōksta, kod pieški aiz ūtra placa atskanāja pakluss i na vysā drūss „lyudzu!”

Zaļō capureitā jam pīzadyurā gondreiz pi vaiga, kod jys sajāmā maitini rūkōs. Jei poša tī vīgli izakļōvā, i jī aizlidōja. Skalīs, trauksmainīs pyulš ap jīm Otikam lykōs tagad gluži rōms myglys mōkuleitš, kas, jīm laižūtīs, vīgli pazaškeira, ka jam priškā nikod

nanūzuda divys gaišys, glōstūšys zvaigzneitis, kas spūži pīblāzmōja nūsorkušō puīša laimis satraukumu.

Ka šymā breidī voi vālōk, kod Otiks pīmināja šū vokoru, jam kaidis stōsteitu par kaida teiksmaina skaņraža spīeli, jys tagad nūteikti lyktu kaut voi rūku gunī par sovu namiersteibys kandidatu. Meistars jō acīs pieški beja izaudzš leidz tam lelumam, bez kura nivīns nav eists meistars. Tys na viņ atraisāja i voldzynōja sirdš, bet i tōs sasāja, lobu vālādams, patš sáv ni drupanenis nagaideidams. Mečs beja taidis, i šūnakč ar tū jys īgiva divus draugus vairōk vīna nervōtōja vītā.

*

Dreiži, pōrōk dreiži deļ ikvīna, pādejō deja beja golā. Čalys i puļceni izkleida tymsā. Otiks atsagiva, ka ir vīns ar Ninu kaida gonu celā molā pi eļkšņu pudura. Ar pošam natycamu drūsmi jys beja pīzadōvōjš pavadāč kavaleru vysvairōk izlutynōtū maitini i jei pīkrytusā.

Jīm beja laimiejīs aizalavāč prūjom, kod Mečs — nazyn par kū — apstōja spīelāč dažus mirkļus. Pirms cyti atsajādzā, kū niu darāč, Otiks jau beja izstyumš Ninu sáv pa prišku siņčōs. Mečs spīelāja otkon, prīceigīs pyuļs par tū īzagavilāja, bet jī jau beja sōkuši īč, obeji klusādami, drusku apjukuši nu sovys pieškōs vīnatnis.

Jī apzastōja. Otiks maitini turāja it kai sovā aizvieji sáv priškā, aplicš rūku jai ap placim. Nina ļōvās tai palikč. Dzastra naktš vīnā rūkā turāja par kupseni pacaltu bōlgoni zeļteitu sierpi, a ar ūtru viejainim pierstim taukstājās ap obejim klusātōjim i vysur kur pa eļkšņu pazařom. Dažreiz pīzadyurā kaidai saveitušai lopai, kas tod īzatreisāja i sōka laistīs zāmī lieni, kai nagrybādama; tymsā īzačaukstāja i apzagula dusai lelyjā klōjinī pi cytom naskaitamom. Tod otkon vīna, vāļ i vāļ.

Naktš sierpš blōvi zaigōja i ļōvā sarádzāt maitinis mozlīt iz augšu pavārstū seji. Ari tei beja zaiga — vīglys, drusku satraukts smaids i acš, kas ņaizi glōstāja i breinōjās. Otikam jei pošā lykōs kai breinums, piļneigi pōrzamejusá — na vairs tei zámis skaistulá, kurū jys naseņ beja skatiejš tymā gaismu i trūkšņu mudžeklī, bet cālōka, trausla naktš byutná. Jū vajdzāja turāt saudzeigi, bet cīzi, lai jei otkon napazyud, kai pazarōdiejusá.

Mulsdams jys skōvā maitini sáv tivļōk klōt. Ari jei mulsa, kai nazynōdama, voi tū atļauņ, voi nā.

„Zvaigznis!” jei beidzūt paklusu izasaucá. „Voi jiusim pateik pazavārt zvaigņōs?”

Otiks sazakustāja, atbreivōja maitini. Taidš beja jō parodums: kod jōsōc runōņ, tivleit jimņ rūkys paleigā.

„Kai kurū ņaizi,” jys padūmōjš sacāja. „Kod viņ tu pazaver, tōš vysod rōdiš sovaidōkys. Pīgulī cytys, Zīmyssvātku naktī cytys, šūvokor otkon cytaidōkys.”

„Kaidys tōš rōdiš šūvokor?” Nina vaicōja, likās, pavysam nūpītni.

„Nu, kai lai izstōsta?” Otiks grūzājās namīreigōk. „Varbūt tai iz tū pusi kai svātkūs, bet na gluži tai.”

Kod Nina gribāja nūteiktōku atbiļdi, Otikam beja jōaizpeipej, jōpazameida iz vīnys kōjis, iz ūtrys i jōpamieginōj sarunu pōrsvisņ iz kū cytu. Nikas naleidzāja. Nina beja izatīpusá.

„Maņ, dorba zyrgam, tagad pi vacuma vāļ naktī nabjš atpyutys — par zvaigņōm jōstōsta!” jys beidzūt nūzapyutá ar tālotu sašutumū. „Gryuši izstōstāt. Dažu ņaizi tu staigoj i īraugi kū navīņ lobu, i tāv pateik tū parōdāt cytim. Esi lels voi mozs, vīna olga. Mozi vairōk rōda mōņom, lelī — kam nu kurs. As rōdieju mōtái — puikys godūs, kod mōtá vāļ nabeja slyma iz gultys. Pec tam — obeji ar tāvu pa dorbim viņ. Ni druskys laika cytom lītom. Nazkū īraugi, apzaver, bet nav kam parōdāt. Taipāt ar zvaigņōm. Ir sovaizōk, kod verīs

vīns i kod verās kūpā. Kai tagad. Šūnakļ grybātūs, lai ir kai svātkūs, kod vysī verās iz augšu i dūmoj tū pošu. Tod, i vīns palicš, tu nazarōdi pamasts.”

Nina sajamā puiša lelū, sastrōdōtū plauksti obejūs sovōs. Jī izgōja teirumā iz vīnys sātys pusi.

„Kō pec jiuš napamieginōjot pīrakstāt tai, kai stōstājat? Ar vyngrynōšonūs nu jiusu iznōktu kaids lels rakstnīks — jiusim ir loba pīēja!” Nina pec breisnenā kluseišonys dūmeigi sacāja.

Otikš izasmāja: „Kas tōs taidys pīejis — nikō nazynu, bet as jau asu lels rakstnīks.”

Nina iz jō tai jūceigi pazavārā.

„Nu, tai,” Otikš skaidrōja, „glaubersōļš, tomasmylti, ōbulenā sākla, cyukys, pīna konnys, krystamōtāi viestulā, nūdūkli i vyss kas vāļ. Spāj tik pīrakstāt i izriekinōt. Kod mōtā saslyma, tāvs izjāmā nu pamatškōlys pādejōs klasis. Nu tō laika nivīna dūmroksta vairs. Vysu vairōk ar rūkom, na golvu. Golvu paleigā tik tod, ka rūkys vairs navar i namōk. Tod paškūrsta grōmotys, bet nav jau tōs valis. Mōtā pārni nūmyra. Maņ tagad i putrys vōreišona.”

Otikš apklusā. Nina jū vysu laiku nu sōnim vārōja. Sadylušis mieness, tagad augšōk pazakōpš, jai rōdāja jau dzeivis it kai paryudeitu seji, bet tei vāļ nazalyka ni cīta, ni nu pādejūs vōrdu pōrōk nūskumusā. Pieški taidys paslapyns smaidys nu tōs aizdzyna vysys cytys zeimis. Nina nazynōja, ka Otikš niu pazyna sātu, kur jau ŗaizi šūvokor bejš.

Jī beja pi ōbeļu dōrza. Nina apzastōja, kai taiseidamōs atlaist pavadeitōji, bet navarāja atrast pīmārōtu formulu. Tōs, ar kurōm jei parosti tyka valī nu cytim pīlydziejim, lykōs pōrōk osys voi pavieršys deļ Otika.

„Jiusim nūteikti jōdaboj sīva — tod vysmoz putra vairs nabyš jōvōrej pošam,” pādejōs sarunys īspaidā jei kircynōjās i tivleit pītveika, atsagivusā, par kū sōkusā runōt.

„Tū jau vysi seņ soka,” Otiks pīkryta, „bet kas tāv iņ pi taida, kurs naktīs izadauza septeinus pogostus?”

Jys pīmināja sarunu ar Nīnys mōti i tagad gaidāja pošys maitys sprīduma.

Nina nikō jam iz tū naatsacāja; vārās, vylcynōjās, nazynōdama, voi tivleit̄ jau varbūt̄ kaut kai naatsavadāt̄ i naskrīt̄ iz ustobu.

Radzūt, ka saruna sōc iziert̄ i škiēršonōs tīpaļ klōt, Otiku sajāmá otkon tei pošā nagaideitō drūsmá, kas jam beja paleidziejusá maitini paturāt̄ šū celá gobolu.

„Pīmāram, tu pošā... jiuš... itū pi taida... kas itai dora... i nav daudzi školōs gōjš?” jys dvásá, Nīnys rūku sovōs ižņaugdams.

Maitiná plōnijā tārpā monomi treisāja. Rudiná naktš vāsums i mierceišonōs mōrkā, lykōs, tik tagad sasnādzá Otiku. Jys manāja, ka jam klab zūbi, lai gon pošam beja korstōk nakai deju ustobā.

„As nazynu...” beidzūt Nina pavysam klusu atbiļdāja, „varbūt̄... as padūmōtu...”

„Voi iz taidu... padūmōšonu... varātu pazalaist̄?” Otiks drusku drūsmeigōk prasāja.

„Varbūt̄...”

Maitiná beja otkon pavysam tyvu i vārās taidom plotom, plotom, gaidūšom acim. Lyupys pazavārā, bet jei nikō vairs nascāja i stōvāja taipaļ. Otiks pīzalicá, jū sajāmá, i jī sazatyka. Maitinis vaigs, lyupys i elpa ilgi palyka pi jō mutis, i jei pošā gula jam rūkōs vīglom, syltom treisom. Zaļō capureitá aizsleidāja i nūkryta zámī iz smylgom, pavysam napamaneita.

„Varbūt̄?!” Otiks ižagavilāja, pamūdbynōdams sovus nadraugus — suņus.

„Varbūt̄.” Nina jam aplīcynōja.

Ustobys lūgūs ižadaga blōzmá.

Stōsta, ka Nalobīs nūpliešūt deveini pōri postolu, cikom vīns jaunūs ļaužu pōrš teikūt bazneicā pi oltora. Šūražis nav eistyn zynoms, voi vilteigīs ragainš beja izliemš skraidāt pa mitrū pūru bosom kōjom, voi dyunī postolys tik troki napleist — bet kod vāl lykōs, ka jys nosoj kaidu trešū pōri, Otikam ar Ninu jau taisājās kōzys. Ir īspiejams, ka malnyš ļaužu musynōtōjs dažu ņaizi apzadūmōja lobōk palikt sovā korstijā virtuvī, lai nabytu vīnam pošam kur kryumūs jōsazateik ar Leiču Otiku. Tys tagad vasalu godu — zīma voi vosora — staigōja tū pošu celā gobolu tik biži, ka beidzūt Gryudinīku suni pi jō pīroda.

Kōzys beja vieli rudinī, pec apkiuleibom. Meču aizvādā gūda lineikā iz jauniča sātu pīktdīnis vokorā. Jys sōka spielāt, kod ols vāl ryuga. Spielāja sastdīņ, kod tyvōkī sābri i sabraukuši tōlejī rodi pyrmū ņaizi pōrbaudāja, cik stypra Leiču bucōs būs tei mīža i apeinā draudzeiba. Spielāja svātvokorā, kod apkōrtnis jaunovys nōcā puškōt Otika vacpuiša āgli. Tik siereigys beja Meča meļdejis, ka maitinis atstōja āgleitī na tikai pa zīdam, a i pa kaidai osorai.

Svātdīņ nu reita, kod kōzu draudzā, jauniču nu sātyš izlaisdama, dzīdōja tradicionalū lyugšonu Svātijam Goram, Meča bolss turāja vysus cytus. Kōzu maršs gavilāja, caur appuškōtijīm vōrtim izbraucūt; skanāja lelceļš leidz pošai bazneicai, nu bazneicys leidz Ninys sātai, i vysa plašō apkōrtnā zynōja, ka Mozijūs Gryudinīkūs nūteik lelys, eistys kōzys.

Īzaskanāja otkon lelceļš i Otika sāta pyrmūdīnis nūvakarī. Jauni ļaudš i vaci ļaudš napīmināja, ka bytu kur naviņ vāl tik skaistu pōri i brangys kōzys sovā myužā redziejuši. Kas nabeja vāl dzierdiejš Meča spieleišonu, aiznāsā tōs slavi izkaisāt tōlejūs aizstyurūs rodu rodim.

Mečs spielāja dīnu, nakti, ar mozom atsnaudom šod tod, leidz trešdīnis vokoram, kod mīgs i vysstyprōkū pīvarāja: Mečs, bolsus mekleidams, nūlyka ausi iz garmanis i tai i palyka. Tik pec breiža lels, raibs sunš, zam golda treidamīs, pīzadyurá muzykantam pi kōjis, i tys, dūmōdams, ka jū kaidis mūdynoj, rōvā izražiz taidu maršu, ka sunš kaukdams izbāga pa durovom i nadaudzī atkōzjōs palykuši sābru veči sōka cieršt daņci vīns ūtram preteimā.

Tagad Mečs zynōja, ka jō laiks jau pōri. Īmetš vīnu celá kōji, atsasaciejš nu ūtrys, par placu vysim radzami pōrkōrš pošys leigovys dōvynōtū kulaiņu pōri i tū pošu maršu spieleidams, jys cālās i aizgōja par teirumu iz Laduseišu pusi.

Rūtaļōdamōs i smīdamōs, skanis izkleida dyumakainā, apklusušā rudinā nūvakarī. Cytys ībāga atpakaļ pogolmā cytys, ar vieji skrīdamōs, aizanasá pōri teirumim sazyn kur; bet vyss lelōkīs bors uzticeigi turājās sova radeitōja pādūs voi traucās jam pa prišku kai karaliskō gvardá, jō atīšonu paviesteidama. Pa celám dōrzi i meža kūki jau beja aizmyguši garū mīgu, sātu lūgi tymsā zīdāja kai bōly-dzaltonys pučis. Skanis traucās iz tīni, i ļaudš, vokora sūli īdami, apzastōja pazaklausāt.

Beidzūt skanis apklusa, sazaveja ar zeļteitū atblōzmi, i — kod vālōk naktī sātys satymša — vyss klīva par teiksmu; kū tei paglobōjusá, tys nikod vairs naizgaist pavysam. Kai viņ vokori viers zámis i dabasūs pīzīd ar bōlom gunteņom, īzaskaņ teiksmys.

Tymā vokorā nivīns nazynōja, vysmozōk Mečs patš, ka jys staigōš pa vysim celim i teirumim vāļ ilgi, ilgi; saukts i pīmineits, kod Laiks bjš atdevš aizskolōt Myužēibys upái kai jō pošā šō pasaulá gaitys, tai daudzū cytu liktiņus.

Myužēibys upī beidzūt satak vyss: dyži veikumi i napīpiļdeitys cereibys; bādys, osorys i laimeigōs dīnys. Šei upá plyust tymsa, jo laikmeti tymā īpoloj vairōk sōpu i nalaiņu nakai loba — i ryupis, i naziná aplkōj vysus tūs krostus, kuru mās vāļ napazeistom.

Varbūt tāiņi partū, ka pasaulī tō nav daudz, kotrys gaišums pazaglōb teiksmā, tam dūts taidš miļzeigs, breiniškeigs spēks. Cytuŗaiz vīns stors īzamirdz kaidā pamyrušā lopā, kas dzeļtej pi sova zora, myuŗeibys viņni pazašķir, i acīs īzablāzmoj daudzī tōleji godi. Kas tymūs bejš palāks voi tymss, jau atkritš nūst, a kas palicš, tys vyss storoj, sylda i — māš beidzūt īraugom — gaismoj ceļu iz prišku.

*

Ak tai, stōsts vāļ nazaskaita nūbeigts, cikom nav zynoms, kas golu golā nūticš ar tō golvonū varūni.

Nu, tys lukturš sagulāja tī mōrkā kaidus trejš-četrus rudīņus pec Otika kōzu. Tik tymā sausijā vosorā, kod strauti izseika i vōrnys nu akaču dyuņom izvolkōja vysus apdžeibušūs leidacānus, raudenis i peikstuļus, Solu Oduma mōrkūs iudinā nabeja palicš ni laseitis. Ŗaizi patš Odums, ganeibōs zyrgu palaidš, pakausi kaseidams ryupōs par šūgoda lynim, apzastōja pi celenām tyvōkō mōrka. Skots atsadyurā dybynā pret nazkū sarkaneigu, brīsmēigi apryusiejušu.

„Ak nalobī, nalobī!” Odums sirdājās iz sovim puikom, „mōrkā īsvīduši dzeļža gobolu! Deļ tō maņ mīstā vysu laiku līk i līk tūs lynus zamōkā škirā!”

Ar zora golu jys izcālā sovu atrodumu i breinōjās: „Nu, kū tu pasceisi, ciļvieceņ, — lukturš! I tāiņi taidš kai mýsejis vacīs, kū Mečam tymā rudinī Laužōs saspardāja. Nazynōdams, niu nu tīsys dūmōtu, ka tyspaļ viņ ir.”